

वीर सेवा मन्दिर
दिल्ली

★

क्रम मन्पा

काल न०

वर्ष

१०००

१०००

सिंघी जैन ग्रन्थ माला

॥ ग्रन्थांक १० ॥

जिनप्रभसूरिविरचित विविध तीर्थकल्प

विश्व भारती
सिंघी जैन ज्ञानपीठ
शान्तिनिकेतन

सिंघी जैन ग्रन्थमाला

卐 ॥ ग्रन्थाङ्क १० ॥ 卐

श्रीजिनप्रभसूरिविरचित

विविध तीर्थकल्प

सिंधी जैन ग्रन्थमाला

जैन भागमिक, दार्शनिक, साहित्यिक, ऐतिहासिक, कथात्मक-इत्यादि विविधविषयगुम्फित
प्राकृत, संस्कृत, अपभ्रंश, प्राचीनगूर्जर, राजस्थानी आदि भाषानिबद्ध
बहु उपयुक्त पुरातनब्राह्मण तथा नवीन संशोधनात्मक
साहित्यप्रकाशिनी जैन ग्रन्थावलि ।

कच्छकतानिवासी स्वर्गीय श्रीमद् डालचन्दजी सिंधी की पुण्यस्मृतिनिमित्त
तत्सुपुत्र श्रीमान् बहादुरसिंहजी सिंधी द्वारा संस्थापित

मुख्य सम्पादक

जिन विजय

अधिष्ठाता, सिंधी जैन ज्ञानपीठ, शान्तिनिकेतन

सम्मान्य सभासद-भाण्डारकर प्राच्यविद्या संशोधन मन्दिर पूना, और गुजरात साहित्यसभा अहमदाबाद;
भूतपूर्वाचार्य-गुजरात पुरातत्त्वमन्दिर अहमदाबाद; तथा अनेकानेक संस्कृत, प्राकृत, पाली,
प्राचीनगूर्जर आदि ग्रंथ संशोधक और सम्पादक ।

ग्रन्थांक १०

प्राप्तिस्थान

संचालक, सिंधी जैन ग्रन्थमाला.

शान्तिनिकेतन. (बंगाल)

श्रीजिनप्रभसूरिविरचित
विविध तीर्थकल्प

भिन्न भिन्न पाठभेद और विशेषनामानुक्रम समन्वित मूल ग्रन्थ; सरल और सारगर्भित
हिन्दी भाषांतर; ऐतिहासिक और भौगोलिक वस्तु विवेचक अनेकानेक
टिप्पणियों द्वारा सुविवेचित; तथा सुविस्तृत प्रस्तावना समलंकृत

सम्पादक

जिन विजय

जैन वाङ्मयाध्यापक, विश्वभारती.

शान्तिनिकेतन

प्रथम भाग

विविधपाठान्तर-विशेषनामानुक्रमादियुक्त मूलग्रन्थ

प्रकाशक

अधिष्ठाता, सिंधी जैन ज्ञानपीठ.

शान्तिनिकेतन. (बंगाल)

SINGHI JAINA SERIES

A COLLECTION OF CRITICAL EDITIONS OF MOST IMPORTANT CANONICAL, PHILOSOPHICAL,
HISTORICAL, LITERARY, NARRATIVE ETC WORKS OF JAINA LITERATURE
IN PRĀKRIT, SANSKRIT, APABHRAMŚĀ AND OLD VERNACULAR
LANGUAGES, AND STUDIES BY COMPETENT
RESEARCH SCHOLARS

FOUNDED

BY

ŚRĪMĀN BAHĀDUR SINGHJĪ SINGHĪ OF CALCUTTA

IN MEMORY OF HIS LATE FATHER

ŚRĪ DĀLCANDJĪ SINGHĪ.

GENERAL EDITOR

JINA VIJAYA

ADHISTHĀTĀ: SINGHĪ JAINA JÑĀNAPĪṬHA, ŚĀNTINIKETAN.

HONORARY MEMBER OF THE BHĀNDARKAR ORIENTAL RESEARCH INSTITUTE OF POONA AND GUJRAT
SAHITYA SABHA OF AHMEDABAD, FORMERLY PRINCIPAL OF GUJRAT PURATATTVAMANDIR
OF AHMEDABAD, EDITOR OF MANY SANSKRIT, PRAKRIT, PALI, APABHRAMSHA,
AND OLD GUJRATI WORKS

NUMBER 10

TO BE HAD FROM

SAÑCĀLAKA, SINGHĪ JAINA GRANTHAMĀLĀ
ŚĀNTINIKETAN. (BENGĀL)

Founded]

All rights reserved

[1931. A. D.

VIVIDHA TĪRTHA KALPA

OF

JINAPRABHA SŪRI

*CRITICALLY EDITED IN THE ORIGINAL SANSKRIT AND PRĀKRIT WITH VARIANTS;
HINDI TRANSLATION, NOTES AND ELABORATE INTRODUCTION ETC.*

BY

JINA VIJAYA

**SINGHI PROFESSOR OF JAINA CULTURE AT VISVABHĀRATĪ
ŚĀNTINIKETAN.**

PART I

TEXT IN SANSKRIT AND PRĀKRIT WITH VARIANTS, AND AN
ALPHABETICAL INDEX OF ALL PROPER NAMES.

PUBLISHED BY

THE ADHISTHĀTĀ, SINGHĪ JAINA JÑĀNAPĪTHA

ŚĀNTINIKETAN. (BENGĀL)

V. E. 1990]

First edition, One Thousand Copies.

[1934 A. D.

॥ सिंधीजैनग्रन्थमालासंस्थापकप्रशस्तिः ॥

अस्ति बङ्गाभिधे देशे सुप्रसिद्धा मनोरमा । मुर्शिदाबाद इत्याख्या पुरी वैभवशालिनी ॥
निवसन्त्यनेके तत्र जैना ऊकेशवंशजाः । धनाढ्या नृपसदृशा धर्मकर्मपरायणाः ॥
श्रीडालचन्द इत्यासीत् तेष्वेको बहुभाग्यवान् । साधुवत् सच्चरित्रो यः सिंधीकुलप्रभाकरः ॥
बाल्य एवागतो यो हि कर्तुं व्यापारविस्तृतिम् । कलिकातामहापुर्या धृतधर्मार्थनिश्चयः ॥
कुशाग्रया स्वसुदृढैव सद्गुण्या च सुनिष्ठया । उपाज्य विपुलां लक्ष्मीं जातो कोट्यधिपो हि सः ॥
तस्य मनुकुमारीति सन्नारीकुलमण्डना । पतिव्रता प्रिया जाता शीलसौभाग्यभूषणा ॥
श्रीबहादुरसिंहाख्यः सद्गुणी सुपुत्रस्तयोः । अस्त्येष सुकृती दानी धर्मप्रियो धियांनिधिः ॥
प्राप्ता पुण्यवताऽनेन प्रिया तिलकसुन्दरी । यस्याः सौभाग्यदीपेन प्रदीप्तं यद्गृहाङ्गणम् ॥
श्रीमान् राजेन्द्रसिंहोऽस्ति ज्येष्ठपुत्रः सुशिक्षितः । यः सर्वकार्यदक्षत्वात् बाहुर्यस्य हि दक्षिणः ॥
नरेन्द्रसिंह इत्याख्यस्तेजस्वी मध्यमः सुतः । सूनुरीरेन्द्रसिंहश्च कनिष्ठः सौम्यदर्शनः ॥
सन्ति त्रयोऽपि सत्पुत्रा आसभक्तिपरायणाः । विनीताः सरला भव्याः पितुर्मागानुगाभिनः ॥
अन्येऽपि बहवश्चास्य सन्ति स्वस्त्रादिबान्धवाः । धनैर्जनैः समृद्धोऽयं ततो राजेव राजते ॥

अन्यच्च—

सरस्वत्यां सदासक्तो भूत्वा लक्ष्मीप्रियोऽप्ययम् । तत्राप्येष सदाचारी तच्चित्रं विदुषां खलु ॥
न गर्वो नाप्यहंकारो न विलासो न दुष्कृतिः । दृश्यतेऽस्य गृहे कापि सतां तद् विस्मयास्पदम् ॥
भक्तो गुरुजनानां यो विनीतः सज्जनान् प्रति । बन्धुजनेऽनुरक्तोऽस्ति प्रीतः पोष्यगणेष्वपि ॥
देश-कालस्थितिज्ञोऽयं विद्या-विज्ञानपूजकः । इतिहासादिसाहित्य-संस्कृति-सत्कलाप्रियः ॥
समुन्नत्यै समाजस्य धर्मस्योत्कर्षहेतवे । प्रचारार्थं सुशिक्षाया व्ययत्येष धनं धनम् ॥
गत्वा सभा-समित्यादां भूत्वाऽध्यक्षपदाङ्कितः । दत्त्वा दानं यथायोग्यं प्रोत्साहयति कर्मठान् ॥
एवं धनेन देहेन ज्ञानेन शुभनिष्ठया । करोत्ययं यथाशक्ति सत्कर्माणि सदाशयः ॥
अथान्यदा प्रसङ्गेन स्वपितुः स्मृतिहेतवे । कर्तुं किञ्चिद् विशिष्टं यः कार्यं मनस्यचिन्तयत् ॥
पूज्यः पिता सदैवासीत् सम्यग्-ज्ञानरुचिः परम् । तस्मात्तज्ज्ञानवृद्ध्यर्थं यतनीयं मया वरम् ॥
विचार्यैवं स्वयं चित्ते पुनः प्राप्य सुसम्मतिम् । श्रद्धास्पदस्वमित्राणां विदुषां चापि तादृशम् ॥
जैनज्ञानप्रसारार्थं स्थाने शान्तिनिकेतने । सिंधीपदाङ्कितं जैनज्ञानपीठमतीष्ठिपत् ॥
श्रीजिनविजयो विज्ञो तस्माधिष्ठानसत्पदम् । स्वीकर्तुं प्रार्थितोऽनेन शास्त्रोद्धारामिलाषिणा ॥
अस्य सौजन्य-सौहार्द-स्त्रैर्यौदार्यादिसद्गुणैः । वशीभूयाति मुदा येन स्वीकृतं तत्पदं वरम् ॥
तस्यैव प्रेरणां प्राप्य श्रीसिंधीकुलकेतुना । स्वपितृश्रेयसे चैषा ग्रन्थमाला प्रकाशयते ॥
विद्वज्जनकृतालहादा सच्चिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दत्वियं लोके जिनविजयभारती ॥

विविधतीर्थकल्पसूचिः—सङ्ग्रहानुक्रमेण ।

१ शत्रुञ्जयतीर्थकल्प	पृ०	१ ३३ प्रतिष्ठानपुरकल्प [२]	५९
२ रैवतकगिरिकल्पसंक्षेप		६ ३४ प्रतिष्ठानपुराधिपतिसातवाहननृपचरित्र	६१
३ उज्जयन्तस्तव		७ ३५ चम्पापुरीकल्प	६५
४ उज्जयन्तमहातीर्थकल्प		८ ३६ पाटलिपुत्रनगरकल्प	६७
५ रैवतकगिरिकल्प		९ ३७ श्रावस्तीनगरीकल्प	७०
६ पार्श्वनाथकल्प		११ ३८ वाराणसीनगरीकल्प	७२
— स्तम्भनककल्प		१३ ३९ महावीरगणधरकल्प	७५
७ अहिच्छत्रानगरीकल्प		१४ ४० कोकावसतिपार्श्वनाथकल्प	७७
८ अर्बुदाद्रिकल्प		१५ ४१ कोटिशिलातीर्थकल्प	७८
९ मथुरापुरीकल्प		१७ ४२ वस्तुपाल-तेजःपालमञ्चिकल्प	७९
१० अश्वावबोधतीर्थकल्प		२० ४३ ढींपुरीतीर्थकल्प	८१
११ वैभारगिरिकल्प		२२ ४४ ढींपुरीस्तव	८४
१२ कौशाम्बीनगरीकल्प		२३ ४५ चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्प	८५
१३ अयोध्यानगरीकल्प		२४ ४६ समवसरणरचनाकल्प	८७
१४ अपापापुरी [संक्षिप्त] कल्प		२५ ४७ कुङ्कुमेश्वरनाभेयदेवकल्प	८८
१५ कलिकुंड-कुकुटेश्वरकल्प		२६ ४८ व्याघ्रीकल्प	९०
१६ हस्तिनापुरकल्प		२७ ४९ अष्टापदगिरिकल्प [२]	९१
१७ सत्यपुरतीर्थकल्प		२८ ५० हस्तिनापुरतीर्थस्तवन	९४
१८ अष्टापद महातीर्थकल्प [१]		३१ ५१ कन्यानयमहावीरकल्पपरिशेष	९५
१९ मिथिलातीर्थकल्प		३२ ५२ कुल्यपाकस्थश्रपभदेवस्तुति	९७
२० रत्नवाहपुरकल्प		३३ ५३ आमरकुण्ड पद्मावतीदेवीकल्प	९८
२१ अपापावृहत्कल्प		३४ ५४ चतुर्विंशतिजिनकल्याणककल्प	९९
२२ कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्प		४५ ५५ तीर्थकरातिशयविचार	९९
२३ प्रतिष्ठानपत्तनकल्प [१]		४७ ५६ पञ्चकल्याणक स्तवन	१००
२४ नन्दीश्वरद्वीपकल्प		४८ ५७ कोल्लपाकमाणिक्यदेवतीर्थकल्प	१०१
२५ काम्पिल्यपुरतीर्थकल्प		५० ५८ श्रीपुर-अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्प	१०२
२६ अणहिलपुरस्थितअरिष्टनेमिकल्प		५१ ५९ स्तम्भनककल्पशिलोच्छ	१०४
२७ शंखपुरपार्श्वकल्प		५२ ६० फलवर्द्धिपार्श्वनाथकल्प	१०५
२८ नासिक्यपुरकल्प		५३ ६१ अम्बिकादेवीकल्प	१०७
२९ हरिकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्प		५५ ६२ पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्प	१०८
३० कपर्दिशककल्प		५६ ६३ ग्रन्थसमाप्तिकथन	१०९
३१ शुद्धदन्तीस्थितपार्श्वनाथकल्प		५७ A. D. P. प्रतिगतपुष्पिकालेख	११०
३२ अवन्तिदेशस्थ-अभिनन्दनदेवकल्प		५७ A. सङ्गकादशप्रान्तस्थितकल्पानुक्रमणिका.		

विविधतीर्थकल्पसूचिः—अकाराद्यनुक्रमेण ।

	कल्पांक	पत्रांक		कल्पांक	पत्रांक
१ अणहिलपुरस्थित अरिष्टनेमिकल्प	[२६]	५१	३३ नासिकयपुरकल्प	[२८]	५३
२ अपापापुरी (संक्षिप्त) कल्प	[१४]	२५	३४ पाटलिपुत्रनगरकल्प	[३६]	६७
३ अपापाबृहत्कल्प	[२१]	३४	३५ पार्श्वनाथकल्प	[६]	११
४ अयोध्यानगरीकल्प	[१३]	२४	" स्तम्भनकल्प		१३
५ अर्बुदाद्रिकल्प	[८]	१५	३६ पञ्चकल्याणकस्तवन	[५६]	१००
६ अवन्तिदेशस्थ अभिनन्दनदेवकल्प	[३२]	५७	३७ पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्प	[६२]	१०८
७ अश्वामबोधकल्प	[१०]	२०	३८ प्रतिष्ठानपत्तनकल्प १	[२३]	४७
८ अष्टापदमहातीर्थकल्प १	[१८]	३१	३९ " पुरकल्प २	[३३]	५९
९ अष्टापदगिरिकल्प २	[४९]	९१	४० " पुराधिपतिसातवाहननृप		
१० अहिच्छत्रानगरीकल्प	[७]	१४	चरित्र [३४]		६१
११ आमरकुंडपद्मावतीदेवीकल्प	[५३]	९८	४१ फलवर्द्धिपार्श्वनाथकल्प	[६०]	१०५
१२ अम्बिकादेवीकल्प	[६१]	१०७	४२ मथुरापुरीकल्प	[९]	१७
१३ उज्जयन्तमहातीर्थकल्प	[४]	८	४३ महावीरगणधरकल्प	[३९]	७५
१४ उज्जयन्तस्तव	[३]	७	४४ मिथिलातीर्थकल्प	[१९]	३२
१५ कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्प	[२२]	४५	४५ रत्नवाहपुरकल्प	[२०]	३३
१६ " " कल्पपरिशेष	[५१]	९५	४६ रैवतकगिरिकल्पसंक्षेप	[२]	६
१७ कपर्दियक्षकल्प	[३०]	५६	४७ " (द्वितीय)	[५]	९
१८ कलिकुंड-कुर्कुटेश्वरकल्प	[१५]	२६	४८ वस्तुपाल-तेजःपालमंत्रिकल्प	[४२]	७९
१९ काम्पिल्यपुरतीर्थकल्प	[२५]	५०	४९ वाराणसीनगरीकल्प	[३८]	७२
२० कुडुंगेश्वरनाभेयदेवकल्प	[४७]	८८	५० वैभारगिरिकल्प	[११]	२२
२१ कुल्यपाकस्थश्रृंगभदेवस्तुति	[५२]	९७	५१ व्याघ्रीकल्प	[४८]	९०
२२ कौकावसतिपार्श्वनाथकल्प	[४०]	७७	५२ शंखपुरपार्श्वकल्प	[२७]	५२
२३ कोटिशिलातीर्थकल्प	[४१]	७८	५३ शत्रुञ्जयतीर्थकल्प	[१]	१
२४ कोल्लपाकमाणिक्यदेवतीर्थकल्प	[५७]	१०१	५४ शुद्धदन्तीस्थितपार्श्वनाथकल्प	[३१]	५७
२५ कौशाग्नीनगरीकल्प	[१२]	२३	५५ श्रावस्तीनगरीकल्प	[३७]	७०
२६ चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्प	[४५]	८६	५६ श्रीपुरअन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्प	[५८]	१०२
२७ चतुर्विंशतिजिनकल्याणकल्प	[५४]	९९	५७ सत्यपुरतीर्थकल्प	[१७]	२८
२८ चम्पापुरीकल्प	[३५]	६५	५८ समवसरणरचनाकल्प	[४६]	८७
२९ ढींपुरीतीर्थकल्प	[४३]	८१	५९ स्तम्भनकल्पशिलोच्छ्र	[५९]	१०४
३० ढींपुरीस्तव	[४४]	८४	६० हरिकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्प	[२९]	५५
३१ तीर्थकरातिशयविचार	[५५]	९९	६१ हस्तिनापुरकल्प	[१६]	२७
३२ नन्दीश्वरद्वीपकल्प	[२४]	४८	६२ " तीर्थस्तवन	[५०]	९४

विविधतीर्थकल्पसूचिः—अकाराद्यनुक्रमेण ।

	कल्पक्रमांक	पत्रांक		कल्पक्रमांक	पत्रांक
१ अणहिलपुरस्थित अरिष्टनेमिकल्प	[२६]	५१	३३ नासिक्यपुरकल्प	[२८]	५३
२ अपापापुरी (संक्षिप्त) कल्प	[१४]	२५	३४ पाटलिपुत्रनगरकल्प	[३६]	६७
३ अपापाबृहत्कल्प	[२१]	३४	३५ पार्श्वनाथकल्प	[६]	११
४ अयोध्यानगरीकल्प	[१३]	२४	,, स्तम्भनककल्प		१३
५ अर्बुदाद्रिकल्प	[८]	१५	३६ पञ्चकल्याणकस्तवन	[५६]	१००
६ अवन्तिदेशस्थ अभिनन्दनदेवकल्प	[३२]	५७	३७ पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्प	[६२]	१०८
७ अश्रावणबोधकल्प	[१०]	२०	३८ प्रतिष्ठानपत्तनकल्प १	[२३]	४७
८ अष्टापदमहातीर्थकल्प १	[१८]	३१	३९ ,, पुरकल्प २	[३३]	५९
९ अष्टापदगिरिकल्प २	[४९]	९१	४० ,, पुराधिपतिसातवाहननृप		
१० अहिच्छत्रानगरीकल्प	[७]	१४	चरित्र [३४]		६१
११ आमरकुण्डपद्मावतीदेवीकल्प	[५३]	९८	४१ फलवर्द्धिपार्श्वनाथकल्प	[६०]	१०५
१२ अम्बिकादेवीकल्प	[६१]	१०७	४२ मथुरापुरीकल्प	[९]	१७
१३ उज्जयन्तमहातीर्थकल्प	[४]	८	४३ महावीरगणधरकल्प	[३९]	७५
१४ उज्जयन्तस्तव	[३]	७	४४ मिथिलातीर्थकल्प	[१९]	३२
१५ कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्प	[२२]	४५	४५ रत्नवाहपुरकल्प	[२०]	३३
१६ ,, ,, कल्पपरिशेष	[५१]	९५	४६ रैवतकगिरिकल्पसंक्षेप	[२]	६
१७ कपर्दीयक्षकल्प	[३०]	५६	४७ ,, (द्वितीय)	[५]	९
१८ कलिकुण्ड-कुर्कुटेश्वरकल्प	[१५]	२६	४८ वस्तुपाल-तेजःपालमंत्रिकल्प	[४२]	७९
१९ काम्पिल्यपुरतीर्थकल्प	[२५]	५०	४९ वाराणसीनगरीकल्प	[३८]	७२
२० कुङ्कुमेश्वरनाभेयदेवकल्प	[४७]	८८	५० वैभारगिरिकल्प	[११]	२२
२१ कुल्यपाकस्थऋषभदेवस्तुति	[५२]	९७	५१ व्याघ्रीकल्प	[४८]	९०
२२ कौकावसतिपार्श्वनाथकल्प	[४०]	७७	५२ शंखपुरपार्श्वकल्प	[२७]	५२
२३ कोटिशिलातीर्थकल्प	[४१]	७८	५३ शत्रुञ्जयतीर्थकल्प	[१]	१
२४ कोल्लपाकमाणिक्यदेवतीर्थकल्प	[५७]	१०१	५४ शुद्धदन्तीस्थितपार्श्वनाथकल्प	[३१]	५७
२५ कौशाग्नीनगरीकल्प	[१२]	२३	५५ श्रावस्तीनगरीकल्प	[३७]	७०
२६ चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्प	[४५]	८६	५६ श्रीपुरअन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्प	[५८]	१०२
२७ चतुर्विंशतिजिनकल्याणककल्प	[५४]	९९	५७ सत्यपुरतीर्थकल्प	[१७]	२८
२८ चम्पापुरीकल्प	[३५]	६५	५८ समवसरणरचनाकल्प	[४६]	८७
२९ ढाँपुरीतीर्थकल्प	[४३]	८१	५९ स्तम्भनककल्पशिलोच्छ	[५९]	१०४
३० ढाँपुरीस्तव	[४४]	८४	६० हरिकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्प	[२९]	५५
३१ तीर्थकरातिशयविचार	[५५]	९९	६१ हस्तिनापुरकल्प	[१६]	२७
३२ नन्दीश्वरद्वीपकल्प	[२४]	४८	६२ ,, तीर्थस्तवन	[५०]	९४

नोतिरिषीसाकाशिताचक्रवदरिणासांशुणवविष्टुचकाररुचकवदरिणासायाविजानुदर्यत्ययवसरीणोचउअसायस्यपरस्संश्रीदिणोआसिंतंदिना
 पाणयवदंनसेपुदिउणदपयवाअपणससापादितादागकयासिदिहरेरुपाणाचायफडयानेवाकोपयविलाभपणमवत्रियोनपुकेरुय
 मिदिहरेरुपाणाचायफडयानेवाकोपयविलाभपणमवत्रियोनपुकेरुयमिदिहरेरुपाणाचायफडयानेवाकोपयविलाभपणमवत्रियोनपुकेरुय
 एवकाकपमपनोरसेआशीताणस्यरउविषयजाणवदिथसमवाडिभयसावाविआयावाउतिहिलाभंअसिआककलीपवाउविहिनमंकेषोके
 शदउपदावस्योकायवाउसाहरीणनयानेइएगवदिउसासिदि
 बलाकेषवविलायमोरेआपदसुवदियपयवदिउसासिदि
 कोविहरेरुपाणाचायफडयानेवाकोपयविलाभपणमवत्रियोनपुकेरुय
 कवीकेषोपायदियादिइणपयवयावासायासंयसयादि
 नदहकेषवविलायमोरेआपदसुवदियपयवदिउसासिदि
 तीपस्यपणवदोकेरुयमोरेआपदसुवदियपयवदिउसासिदि
 वसुदेअनातीसिदिइवाइवउयसमिदापताणांपावउरीमतीकीइयावाउविआयादीवमंहुयसिउसापारमणिताडोअपणमं
 पूरीहरेरुपाणाचायफडयानेवाकोपयविलाभपणमवत्रियोनपुकेरुय
 पाणयवदंनसेपुदिउणदपयवाअपणससापादितादागकयासिदिहरेरुपाणाचायफडयानेवाकोपयविलाभपणमवत्रियोनपुकेरुय

[The right half of the page contains extremely faint and illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the manuscript.]

प्रास्ताविक निवेदन ।

§ १. विविध तीर्थकल्प

श्रीजिनप्रभसूरि रचित **कल्पप्रदीप**—अथवा विशेषतया प्रसिद्ध **विविध तीर्थकल्प**—नामका यह ग्रन्थ जैन साहित्यकी एक विशिष्ट वस्तु है। ऐतिहासिक और भौगोलिक दोनों प्रकारके विषयोंकी दृष्टिसे इस ग्रन्थका बहुत कुछ महत्त्व है। जैन साहित्य-ही-में नहीं, समग्र भारतीय साहित्यमें भी इस प्रकारका कोई दूसरा ग्रन्थ अभी तक ज्ञात नहीं हुआ। यह ग्रन्थ, विक्रमकी १४ वीं शताब्दीमें, जैन धर्मके जितने पुरातन और विद्यमान प्रसिद्ध तीर्थस्थान थे उनके सम्बन्धकी प्रायः एक प्रकारकी 'गाईड-बुक' है। इसमें वर्णित उन उन तीर्थोंका संक्षिप्त रूपसे स्थानवर्णन भी है और यथाज्ञात इतिहास भी है।

§ २. ग्रन्थकार आचार्य

ग्रन्थकार अपने समयके एक बड़े भारी विद्वान् और प्रभावशाली जैन आचार्य थे। जिस तरह, विक्रमकी १७ वीं शताब्दीमें, मुगल सम्राट् अकबर बादशाहके दरबारमें जैन जगद्गुरु हीरविजय सूरिने शाही सम्मान प्राप्त किया था, उसी तरह जिनप्रभ सूरिने भी, १४ वीं शताब्दीमें तुघलक मुल्तान महम्मद शाहके दरबारमें बड़ा गौरव प्राप्त किया था। भारतके मुसलमान बादशाहोंके दरबारमें, जैन धर्मका महत्त्व बतलानेवाले और उसका गौरव बढ़ानेवाले, शायद, सबसे पहले ये ही आचार्य हुए।

इनकी प्रस्तुत रचनाके अवलोकनसे ज्ञात होता है, कि इतिहास और स्थल-भ्रमणसे इनको बड़ा प्रेम था। इन्होंने अपने जीवनमें भारतके बहुतसे भागोंमें परिभ्रमण किया था। गूजरात, राजपूताना, मालवा, मध्यप्रदेश, बरार, दक्षिण, कर्णाटक, तेलंग, विहार, कोशल, अवध, युक्तप्रान्त और पंजाब आदिके कई पुरातन और प्रसिद्ध स्थानोंकी उन्होंने यात्रा की थी। इस यात्राके समय, उस उम्र स्थानके बारेमें, जो जो साहित्यगत और परंपराश्रुत बातें उन्हें ज्ञात हुईं उनको उन्होंने संक्षेपमें लिपिबद्ध कर लिया और इस तरह उम्र स्थान या तीर्थका एक कल्प बना दिया। और साथ-ही-में, ग्रन्थकारको संस्कृत और प्राकृत दोनों भाषाओंमें, गद्य और पद्य दोनों ही प्रकारसे, ग्रन्थरचना करनेका एकसा अभ्यास होनेके कारण, कभी कोई कल्प उन्होंने संस्कृत भाषामें लिख लिया तो कोई प्राकृतमें; और इसी तरह कभी किसी कल्पकी रचना गद्यमें कर ली तो किसीकी पद्यमें। किसी एक स्थानके बारेमें पहले एक छोटीसी रचना कर ली और फिर पीछेसे कुछ अधिक वृत्त ज्ञात हुआ, और वह लिपिबद्ध करने जैसा प्रतीत हुआ, तो उसके लिये परिशिष्टके तौर पर और एक कल्प या प्रकरण लिख लिया गया। इस प्रकार भिन्न भिन्न समयमें और भिन्न भिन्न स्थानोंमें, इन कल्पोंकी रचना होनेसे, इनमें किसी प्रकारका कोई क्रम नहीं रह सका।

§ ३. ग्रन्थरचनाकी कालावधि

ग्रन्थकी इस प्रकार खण्डशः रचना होते रहनेके कारण सारे ही संग्रहके संपूर्ण होनेमें बहुत दीर्घ समय व्यतीत हुआ मालूम देता है । कमसे कम ३० से अधिक वर्ष जितना काल लगा हुआ होगा । क्यों कि, जिन कल्पोंमें रचनाका समय-सूचन करनेवाला संवत् आदिका उल्लेख है, उनमें सबसे पुराना संवत् १३६४ मिलता है जो वैभारगिरिकल्प [क्र० ११, पृ० २३] के अन्तमें दिया हुआ है । ग्रन्थकारका किया हुआ ग्रन्थकी समाप्तिका सूचक जो अन्तिमोलेख है, उसमें संवत् १३८९ का निर्देश है । इससे २५ वर्षोंके जितने कालका सूचन तो, स्वयं ग्रन्थके इन दो उल्लेखोंसे ही ज्ञात हो जाता है; लेकिन वैभारगिरि कल्पके पहले भी कुछ कल्पोंकी रचना हो गई थी, और संवत् १३८९ के बाद भी कुछ और कल्प या कृति अवश्य बनी थी, जिसका कुछ स्पष्ट सूचन ग्रन्थगत अन्यान्य उल्लेखोंसे होता है । इसी कारणसे, ग्रन्थ-समाप्ति-सूचक जो कथन है वह, किसी प्रतिमें तो कहीं मिलता है और किसीमें कहीं । और यही कारण, प्रतियोंमें कल्पोंकी संख्याका न्यूनाधिकत्व होनेमें भी है ।

§ ४. ग्रन्थगत विषय-विभाग

इस ग्रन्थमें, भिन्न भिन्न विषय या स्थानोंके साथ सम्बन्ध रखनेवाले सब मिला कर ६०-६१ कल्प या प्रकरण हैं । इनमें से, कोई ११-१२ तो स्तुति-स्तवनके रूपमें हैं, ६-७ चरित्र या कथाके रूपमें हैं, और शेष ४०-४१, न्यूनाधिकतया, स्थानवर्णनात्मक हैं । पुनः, इन स्थानवर्णनात्मक कल्पोंमेंसे, चतुरशीति महातीर्थनामसंग्रह जो कल्प [क्रमांक ४५] है उसमें तो प्रायः सभी प्रसिद्ध और ज्ञात तीर्थस्थानोंका मात्र नाम-निर्देश किया गया है । पार्श्वनाथकल्प [क्र० ६] में पार्श्वनाथके नामसे सम्बद्ध ऐसे कई स्थानोंका उल्लेख है । उज्जयन्त अर्थात् रैवतगिरिका वर्णन करने वाले भिन्न भिन्न ४ कल्प [क्र० २-३-४-५] हैं । स्तंभनक तीर्थ और कन्यानयमहावीर तीर्थके सम्बन्धमें दो दो कल्प हैं । इस प्रकार, अन्य विषय वाले तथा पुनरावृत्ति वाले जितने कल्प हैं उनको छोड़ कर, केवल स्थानोंकी दृष्टिसे विचार किया जाय तो, इस ग्रन्थमें कुल कोई ३७-३८ तीर्थ या तीर्थभूत स्थानोंका, कुछ इतिहास या स्थानपरिचय-गर्भित वर्णन दिया हुआ मिलता है ।

§ ५. स्थानोंका प्रान्तीय विभाग

यदि इन सब स्थानोंको प्रान्त या प्रदेशकी दृष्टिसे विभक्त किये जायं तो इनका पृथक्करण कुछ इस प्रकार होगा—

गुजरात और काठियावाड

- शत्रुंजयमहातीर्थ [क्र० १]
- उज्जयन्त (रैवतगिरि) तीर्थ [क्र० २-३-४-५]
- अश्रावबोधतीर्थ [क्र० १०]
- स्तंभनकपुर [क्र० ६, ५९]
- अणहिलपुरस्थित अरिष्टनेमि [क्र० २६]
- „ कोकावसति [क्र० ४०]
- शंखपुरतीर्थ [क्र० २७]
- हरिकंखीनगर [क्र० २९]

युक्तप्रान्त और पंजाब

- अहिच्छत्रपुर [क्र० ७]
- हस्तिनापुर [क्र० १६, ५०]

राजपूताना और मालवा

- अर्बुदाचलतीर्थ [क्र० ८]
- सत्यपुरतीर्थ [क्र० १७]
- शुद्धदन्तीनगरी [क्र० ३१]
- फलवर्द्धितीर्थ [क्र० ६०]
- ढीपुरीतीर्थ [क्र० ४३-४४]
- कुडुनेश्वरतीर्थ [क्र० ४७]
- अमिनन्दनदेवतीर्थ [क्र० ३२]

अवध और बिहार

- वैभारगिरि [क्र० ११]
- पावा या अपापापुरी [क्र० २१, १४]
- पाटलीपुत्र [क्र० ३६]

ढिल्ली या ढिल्ली [क्र० ५१]
मथुरा [क्र० ९]
वाराणसी [क्र० ३८]
कौशांबी [क्र० १२]

चंपापुरी [क्र० ३५]
कोटिशिला [क्र० ४१]
कलिकुंडकुर्कुटेश्वर [क्र० १५]
मिथिला [क्र० १९]
रत्नपुर [क्र० २०]
कांपिल्यपुर [क्र० २५]
अयोध्यापुरी [क्र० १३]
श्रावस्तीनगरी [क्र० ३७]

दक्षिण और बराड

नासिक्यपुर [क्र० २८]
प्रतिष्ठानपत्तन [क्र० २३]
अन्तरिक्षपार्श्वतीर्थ [क्र० ५८]

कर्णाटक और तेलंगण

कुल्यपाक माणिक्यदेव [क्र० ५२, ५७]
आमरकुंड पद्मावती [क्र० ५३]
कन्यानयमहावीर [क्र० २२, ५१]

§ ६. विस्तृत विवेचन दूसरे भागमें

ग्रन्थगत इन सब स्थानोंका विस्तृत परिचय, इतिहास और हिंदी भाषान्तर आदि दूसरे भागमें देनेका हमारा संकल्प है। ग्रन्थकारका विशेष परिचय भी वहीं दिया जायगा। अतः यहां पर अधिक लिखना अनावश्यक होगा।

§ ७. प्रतियोंका परिचय

प्रस्तुत आधुनिके संशोधन और सम्पादन करनेमें हमने जिन पुरातन हस्तलिखित प्रतियोंका उपयोग किया है उनका परिचय इस प्रकार है—

A प्रति—अहमदाबादके डेलाके नामसे प्रसिद्ध जैन उपाश्रयमें संरक्षित ग्रन्थ भाण्डारकी प्रति। पत्र संख्या ५८। इस प्रतिमें सब कल्पोंका पूरा संग्रह है। कलिकुंड-कुर्कुटेश्वर नामका कल्प—प्रस्तुत आधुनिके क्रमांक १५—दो दफह लिखा हुआ है। प्रतिकी लिखावट साधारण ढंगकी है और पाठ-शुद्धि भी प्रायः साधारण ही है। हमने जितनी प्रतियोंका संग्रह किया उनमें यह सबसे पुरानी है। विक्रम संवत् १४६६ में यह लिखी गई है। इसके अंतमें जो पुष्पिका लेख है वह पृष्ठ १३५ पर मुद्रित है। उससे ज्ञात होता है कि 'श्रीमालीवंशमें पैदा होनेवाले देवा व्यवहारी और उमकी पत्नी हासलदेवीके मांडण, पद्मसिंह और मालदेव नामके तीन पुत्रोंने अपने माता-पिताके श्रेयोऽर्थ इस ग्रंथकी यह प्रति लिखवाई।' इस प्रतिके अंतिम पृष्ठ पर ग्रन्थगत सब कल्पोंकी सूचि भी लिखी हुई है जो अन्य किसी प्रतिमें उपलब्ध नहीं होती।

B प्रति—उक्त भाण्डारकी दूसरी प्रति, जिसकी पत्र संख्या ३८ है। इस प्रतिमें कुल २९ कल्प लिखे हुए मिलते हैं। प्रस्तुत आधुनिके क्रमांक १४, १९, २३, २५, २९, ३१ से ३३, और ३५ से ५८ तकके कल्प इसमें अनुपलब्ध हैं। ग्रन्थकी समाप्तिका सूचक जो कथन है वह भी इसमें अनुलिखित है। प्रतिकी लिखावट सुंदर है और पाठ भी कुछ अधिक शुद्ध है। अंतमें लिखने-लिखाने वालेका कोई निर्देश नहीं है। 'शुभं भवतु श्रीभ्रनण-संघस्य ॥ श्री ॥' इतना ही उल्लेख किया हुआ है। इससे प्रतिके लिखे जानेके समयका कोई सूचन नहीं मिलता। पत्रोंकी स्थिति देखते हुए अनुमान किया जा सकता है कि प्रायः ४०० वर्ष जितनी पुरानी यह अवश्य होगी।

C प्रति—इसी भाण्डारमें की तीसरी प्रति। पत्र संख्या ४१। इसमें कुल मिला कर ५२ कल्प लिखे हुए हैं। इसका प्रारंभ उज्जयंततीर्थकल्प—इस आधुनिके ४ थे कल्प—से होता है। पहले तीन कल्प इसमें बिल्कुल

ही नहीं हैं। बीचमें, **अपापाबृहत्कल्प**, जो इस ग्रंथमें सबसे बड़ा कल्प है, वह भी नहीं है। तदुपरांत, **चतुरशीति महातीर्थनामसंग्रहकल्प** (क्रमांक ४५) और **अष्टापदगिरिकल्प** (क्रमांक ४९) भी इसमें सम्मिलित नहीं हैं। ग्रंथकारका किया हुआ ग्रंथ समाप्ति-सूचक जो कथन है, वह इस प्रतिमें, **व्याघ्रीकल्प**- (क्रमांक ४८) के अन्तमें—प्रति पत्र ३६ की प्रथम पृष्ठपर—लिखा हुआ है। उसके बाद फिर **हस्तिनापुर स्तवन** आदि कल्प लिखे गये हैं (—द्रष्टव्य कोष्ठक)। इस प्रतिके कल्पक्रमसे, इस बातका कुछ आभास मिल सकता है कि यह ग्रंथ किस क्रमसे बना हुआ होगा। इसके अक्षर सुन्दर, और स्पष्ट है। पाठ भी बहुत कुछ शुद्ध है। अंतमें लिखने-लिखाने वालेका कोई निर्देश नहीं है। सम्भवतः यह भी चार सौ वर्ष जितनी पुरानी होगी।

D प्रति—उसी स्थानकी ४ थी प्रति। पत्र संख्या ४५। अक्षर अच्छे और सुवाच्य हैं परंतु पाठ साधारण है। इसमें कोई ३२ प्रकरण लिखे हुए हैं। इसका प्रारंभ **मथुराकल्प** (क्रमांक ९) से, और अंत **क्रोकावसतिपार्श्वनाथकल्प** (क्रमांक ४०) से होता है। इस प्रकार इसमें आदिके ८ और अंतके २१ कल्प या प्रकरण नहीं हैं, अतः यह एक प्रकारका अपूर्ण संग्रह है। इस प्रतिमें भी लिखने-लिखाने वालेका कोई पुष्पिका लेख नहीं है; इससे यह नहीं ज्ञात हो सकता कि यह प्रति कब लिखी गई है। परंतु, इसके अंतमें जो ५ पद्योंका एक छोटासा प्रशस्ति-लेख, जो कि पीछेसे लिखा गया मालूम देता है, उससे इतना ज्ञात हो सकता है कि विक्रम संवत्की १७ वीं शताब्दीके शेष चरणके पहले यह कभी लिखी गई होगी। इस प्रशस्ति-लेखसे विदित होता है कि—अकबर बादशाहने जिनको जगद्गुरुका पद प्रदान किया उन आचार्य हीरविजय सूरिके शिष्य आचार्य विजयसेनके पट्टधर आचार्य विजयतिलक सूरिके समयमें, विजयसेन सूरि-ही-के शिष्य रामविजय विबुधने, जो हैमव्याकरण, काव्यप्रकाश आदि शास्त्रोंके निष्णात पंडित थे, इस प्रतिको उस ज्ञानभंडारमें स्थापित की, जिसमें पंद्रह लाख पुस्तकों संगृहीत की गई थीं।

Pa प्रति—पूनाके भाण्डारकर प्राच्यविद्यासंशोधन मन्दिरमें संरक्षित राजकीय-ग्रंथ-संग्रहकी ६२ पत्र वाली प्रति। यह प्रति संपूर्ण है और इसमें A प्रतिके समान ही सब कल्पोंका संग्रह है। सिर्फ **पंचकल्याणकस्तवन** (क्रमांक ५६) जो सोमसूरिकी कृति है, वह इसमें नहीं है। इस प्रकार इसमें कुल ५८ प्रकरण उपलब्ध हैं। **कलिकुंड-कुर्कुटेश्वर** नामका कल्प (क्रमांक १५) इसमें भी A प्रतिके समान दो दफह लिखा हुआ है। ग्रन्थ-समाप्ति-सूचक कथन इसमें **अष्टापदकल्प** (क्रमांक ४९) के अन्तमें—पृष्ठ ५३ की दूसरी पृंठी पर—लिखा हुआ है। इसके बाद फिर **हस्तिनापुरतीर्थस्तवन** आदि प्रकरण लिखे हुए हैं। अन्तमें फिर कोई दूसरा निर्देश नहीं है। लिपिकारने “सं० १५२७ वर्षे आषाढ सदि ७ गुरौ सर्वत्र संख्या अलावा ग्रंथाग्रं ३६०२५ संख्या ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥” इस प्रकारका उल्लेख किया है जिससे यह प्रति कब लिखी गई इसका मात्र सूचन मिलता है। इसकी लिखावट अच्छी और स्पष्ट है। पाठ भी प्रायः बहुत कुछ शुद्ध मिलता है।

Pb प्रति—यह प्रति भी पूनाके उक्त संग्रहकी है। इसकी पत्र संख्या ८५ है। इसमें आदिसे लेकर ५५ वें क्रमांक तकके प्रकरणोंका संग्रह है, और इसी क्रममें है। अन्तके ५ कल्प इसमें नहीं हैं। ग्रन्थ-समाप्ति-सूचक जो कथन है वह इसमें दो जगह लिखा हुआ मिलता है। एक तो Pa प्रतिकी तरह **अष्टापदकल्प** (क्रमांक ४९) के अंतमें—पत्र ७८ की द्वितीय पृंठी पर—और दूसरा अन्तिम पत्र पर, जहां **कल्याणकस्तवन** समाप्त

† इन पंद्रह लाख पुस्तकोंसे मतलब पंद्रह लाख श्लोकका मालूम देता है; न कि पंद्रह लाख प्रतियों या पोथियोंका। रामविजय विबुधने अपने परिश्रमसे एक ऐसा ज्ञानभंडार स्थापित किया था जिसमें जितने ग्रंथ या प्रतियां थीं उनकी सब श्लोक संख्या, गिनने पर पंद्रह लाख जितनी होती थी। शायद यह भंडार पाठणमें था।

होता है । प्रति है तो पुरातन; लेकिन अन्तमें समय इत्यादिका सूचक कोई उल्लेख न होनेसे निश्चयात्मक कुछ नहीं कहा जा सकता । यह प्रति बिल्कुल बेपर्वाईसे लिखी गई प्रतीत होती है । लिपिकार कोई नया सिखाऊ और अपठित मालूम देता है । उसको पुरानी लिपिका बहुत कम परिचय है । संस्कृत-प्राकृत भाषाका उसको किञ्चित् भी ज्ञान नहीं है । भाषानभिज्ञताके कारण आकृतिसाम्यवाले अक्षरोंकी नकल करनेमें वह वारंवार गलती करता है और एक अक्षरकी जगह दूसरा अक्षर लिख डालता है । कहीं तीर्थराज के स्थान पर नीर्घराज लिख देता है तो कहीं तन्न की जगह तव या नव बना देता है । ५ वें प्रकरणका पहला पद पच्छिमदिसाए है जिसको उसने एत्थिमहिसाण लिखा है—प का ए, च्छि का त्थि, दि का हि और ए का ण में परिवर्तन कर ६ अक्षर वाले एक ही पदमें ४ अक्षर उसने बदल दिये हैं । कहीं द्रष्टव्यं की जगह द्रव्यं और गंतव्यं की जगह गव्यं लिख कर शब्दके बीचके अक्षर ही उडा देता है, तो कहीं अनुस्वारको आगे पीछे लिख कर एतं रचयां का एतरंचयां बना डालता है । किस अक्षरका कौन काना है और कौन मात्रा है इसका भी उसको ठीक ठीक खयाल नहीं रहता; इस लिये अवरजेकी जगह अवराज कर देता है और पात्रके बदले पत्रे लिख लेता है । इस तरह लिपिकर्ताके अज्ञानके कारण इस प्रतिका पाठ बहुत जगह भ्रष्ट हो गया है । हमने इसका उपयोग प्रायः वहीं किया है जहां और और प्रतियोंमें खास सन्देह उत्पन्न हुआ है । पंचकल्याणक स्तवन, जो सोमसूरिकी कृति है, Δ प्रतिके सिवा इसी प्रतिमें उपलब्ध है । उसका पाठ निश्चित करनेमें इसीका सहारा मिला ।

P प्रति—पूनावाले उसी संग्रहमेंकी एक तीसरी प्रति जिसकी पत्रसंख्या ३२ है । इस प्रतिमें कुल ४८ कल्प लिखे हुए हैं । इसमें पंचपरमेष्ठिनमस्कार नामका जो कल्प है वह ऊपरवाली और और प्रतियोंमें नहीं मिलता । यह कल्प इसमें चतुरशीति तीर्थनामसंग्रहकल्पके अन्तमें—पत्र २६ की पहली पृंठी पर—लिखा हुआ है । हमने इसको परिशिष्टके रूपमें सबके अन्तमें रखा है । इसके सिवा इस संग्रहका जो क्रम है वह सब प्रतियोंसे भिन्न है । कई कल्प, अन्यान्य प्रतियोंके हिसाबसे, आगे-पीछे लिखे हुए हैं । उदाहरणके लिये, अन्य सब प्रतियोंमें उज्जयन्तस्तवका क्रमांक ३ रा है, इसमें उसका ५ वां है । इसके बाद ही अंधिकाकल्प लिखा हुआ है जो A B और Pa प्रतिमें सबके अन्तमें दिया हुआ है । अंधिकाकल्पके बाद कपर्दियक्षकल्प लिखा गया है जिसका क्रमांक अन्यान्य प्रतियोंके मुताबिक ३० वां है । अर्बुदकल्प जिसका क्रमांक अन्य संग्रहानुसार ८ वां है उसका इसमें ३८ वां है । इस प्रकार प्रायः बहुतसे कल्प इसमें आगे-पीछे लिखे हुए हैं । संपूर्ण तालिका कोष्ठकमें दी गई है जिससे जिज्ञासु पाठक मिलान कर सकते हैं । वस्तुपाल-तेजःपालमञ्चिकल्प (क्रमांक ४२) इसमें लिखा हुआ नहीं है लेकिन उसके स्थानपर, उस कल्पमें जो अन्तमें ३ श्लोक लिखे हुए हैं [देखो पृष्ठ ८०, पंक्ति १८-२०] वे इसमें दिये हुए हैं । अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्प अन्यान्य संग्रहोंमें प्राकृत भाषामें लिखा हुआ है, इसमें उसका संस्कृत रूपान्तर है । इसी तरह हरीकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्प (क्रमांक २९) का भी इसमें संस्कृत भाषान्तर दिया हुआ है । इस कल्पके अन्तमें लिखा है कि—

इति श्री [हरि] कंखीनगरमंडनश्रीपार्श्वनाथकल्पः प्रशुश्रीजिनप्रभस्वरिभिः कृतयो (?) प्राकृते । न वा० गुणक [ल ?] श श्रीराजगच्छीय संस्कृते मज्जधत्त (?) ॥ (पत्र १३, पृंठी २, पंक्ति १९-२०)

इस अशुद्धिबहुल पंक्तिका तात्पर्यार्थ यह मालूम देता है, कि राजगच्छीय वा० (वाचक) गुणक [ल] श नामके किसी पंडितने, जिनप्रभसूरिकृत प्राकृत कल्पको संस्कृतमें बनाया । इससे प्रतीत होता है कि उक्त अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्पको भी उसीने संस्कृतमें रूपान्तरित किया होगा । क्यों कि ये दोनों कल्प इस प्रतिमें एक

साथ लिखे हुए हैं । इस संग्रहमें १५. १६. १८. ३३. ३४. ४२. ४६. ५१ से ५६ तक—इस प्रकार १३ कल्प अनुपलब्ध हैं ।

यद्यपि इस प्रतिमें कल्पोंका क्रम, अन्य सब प्रतियोंसे भिन्न प्रकारका है; तथापि वह कुछ अधिक संगत मालूम देता है । गिरनार अर्थात् उज्जयंत अथवा रैवतक पर्वतसे संबंध रखनेवाले जो ४ कल्प प्रस्तुत ग्रन्थमें हैं, वे जिस क्रमसे इस प्रतिमें लिखे गये हैं वह क्रम अधिक ठीक लगता है । उन्हींके बाद इसमें **अंबिकादेवी** का कल्प है जिसका भी सम्बन्ध एक प्रकारसे रैवतक पर्वतके साथ होनेसे, उसका यह स्थान ठीक सम्बन्धयुक्त मालूम देता है । अम्बिकाकल्पके बाद ही जो **कपर्दियक्षकल्प** लिखा हुआ है वह भी उचित स्थानस्थित दिखाई दे रहा है । बल्कि इस कल्पके अन्तमें तो ग्रन्थकारका कथन भी इस बातको सूचित करता है कि उन्होंने **अम्बादेवी** और **कपर्दियक्ष**, इस **कल्पगुगुकी** (दिखो पृष्ठ ५६ का अन्तिम उल्लेख) एक साथ रचना की । ऐसा उल्लेख होने पर भी ये दोनों कल्प, और सब प्रतियोंमें क्यों भिन्न-क्रममें लिखे गये मिलते हैं इसका कोई कारण समझमें नहीं आता । उसमें भी अम्बिकाकल्प तो बिस्कुल ग्रन्थके अन्तमें जा पडा है जिससे बहुतेसी प्रतियोंमें तो वह अनुलिखित ही रह जाता है । इसी तरह क्रमांक २६ और ४० वाले कल्प इस प्रतिमें साथ साथ लिखे हुए मिलते हैं जो अधिक यथास्थित कहे जा सकते हैं । क्यों कि दोनोंका स्थान एक ही (पाटण) है । सबके अन्तमें **कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्प** (क्रमांक २२) रखा है और उसके अंतमें ग्रन्थ-समाप्तिसूचक कथन दिया है—सो भी एक प्रकारसे सम्बन्धयुक्त दिखाई देता है ।

इस प्रतिमें जिन कल्पोंका संग्रह है उनके अवलोकनसे मालूम देता है कि प्रायः मुख्य मुख्य कल्प इसमें सब आगये हैं । जो इसमें संगृहीत नहीं है उनमें **कलिकुंडकुटेश्वर** (१५), **हस्तिनापुर** (१६), **प्रतिष्ठानपुर** (३३), **सातवाहनचरित्र** (३४), **वस्तुपाल-तेजःपाल** (४२), **कन्यानयनीयपरिशेष** (५१) और **अमरकुंडपद्मावती** (५३) नामके कल्प कुछ महत्त्वके हैं । बाकीके कल्प तो नाम मात्रके कल्प हैं । वास्तवमें वे तो स्तुति-स्तोत्र हैं जिनका ग्रन्थगत उद्देश्यके साथ कोई खास सम्बन्ध नहीं है । इससे यह ज्ञात होता है कि जिसने इस प्रतिको तैयार किया है उसने कुछ विचारपूर्वक प्रयत्न किया है । इस प्रयत्नका कर्ता कौन है उसका कोई निर्णायक उल्लेख नहीं प्राप्त होता । क्या जिस राजगच्छीय वाचक गुणकलश (?) ने उक्त दो कल्पोंका संस्कृत रूपांतर करनेका प्रयत्न किया है उसीने तो यह संग्रह इस क्रममें नहीं प्रथित किया हो ? ।

इस प्रति के अक्षर यद्यपि स्पष्ट और सुवाच्य हैं तथापि पाठशुद्धि कोई विशेष उल्लेखयोग्य नहीं है । हां, कहीं कहीं इसका पाठ, अन्य प्रतियोंकी अपेक्षा अधिक उपयुक्त मिल जाता है जो सन्दिग्ध स्थानमें ठीक मदद-गार हो जाता है ।

प्रतिके अन्तमें जो पुष्पिकालेख है उससे विदित होता है कि—संवत् १५६९ के आपाढ महिनेमें—सुदि १ सोमवार और पुनर्वसुनक्षत्रवाले दिनको—वैरिसिंहपुरके रहनेवाले श्रीमाली ज्ञातिके बहकटा गोत्रीय महं० जिणदत्तके पुत्र, महं० भाजाके पुत्र, महं० रायमल नामक श्रावकने इस ग्रन्थको लिखवा कर, खरतर गच्छके आचार्य श्रीजिनभद्र सूरिके शिष्य आचार्य श्रीजिनचंद्र सूरिके शिष्य आचार्य श्रीजिनेश्वर सूरिके शिष्य वाचक साधुकीर्ति गणीको समर्पित किया । यह पुष्पिकालेख ग्रन्थान्तमें, पृष्ठ ११० पर, मुद्रित है ।

P_c प्रति-उपर्युक्त स्थानमेंकी एक चौथी प्रति । इसकी पत्र संख्या २४ है । यह एक अपूर्ण संग्रह है । इसका प्रथम पत्र है उस पर ३० का क्रमांक लिखा हुआ है । ३० से लेकर ५३ तकके पत्रे इसमें उपलब्ध हैं । इसका प्रारंभ **चम्पापुरीकल्प** (क्रमांक ३५) से होता है, और समापन **कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्प** (क्र० २२) के साथ होता है । इसमें सब मिलाकर १६ कल्प लिखे हुए हैं और उनका क्रम इस प्रकार है—

१ चम्पापुरीकल्प	९ ढींपुरीस्तोत्र
२ पाटलीपुत्रपुरकल्प	१० नन्दीश्वरकल्प
३ वाणारसी नगरीकल्प	११ महावीरगणधरकल्प
४ मञ्चिद्वयकल्प, (मात्र ३ श्लोक)	१२ चतुरशीति तीर्थनामसंग्रहकल्प
५ कुडुंगेश्वरनाभेयकल्प	१३ पंचपरमेष्ठिनमस्कारकल्प
६ अर्बुदकल्प	१४ रत्नवाहपुरकल्प
७ अभिनन्दनदेवकल्प	१५ पावापुरीकल्प (बृहत्)
८ प्रतिष्ठानपुरकल्प (स्तोत्र)	१६ कन्यानयनीयमहावीरकल्प

इस क्रमके देखनेसे ज्ञात होता है कि, सिर्फ पहले कल्पको छोड़ कर, बाकी के १५ ही कल्प, ठीक उसी क्रममें लिखे हुए हैं, जिस तरह उपर्युद्धिखित P प्रतिमें लिखे हुए हैं । १ से २८ तकके पत्र अनुपलब्ध होनेसे, इस संग्रहमें कुल कितने कल्प होंगे और वे सब किस क्रममें होंगे, उसका कुछ निर्णय नहीं किया जा सकता और निश्चयात्मक रूपसे यह भी नहीं कहा जा सकता कि यह संग्रह ठीक P संग्रह-ही-का अनुसरण करनेवाला है । ग्रन्थ-समाप्ति-सूचक कथन इसमें अन्तिम कल्पके अन्तमें लिखा हुआ है । लेकिन लिखावट और अक्षरोंके देखनेसे मालूम पडता है कि यह कल्प—जो दो पत्रोंमें है—पीछेसे लिख कर इस प्रतिमें मिलाया गया है । क्यों कि असल लिपिकर्ताने अपनी यह प्रति ५१ वें पत्रमें समाप्त कर दी है और उसका सूचक पुष्पिकालेख भी अन्तमें इस तरह लिख दिया है—

॥ समाप्तः श्रीअपापाकल्पः । श्रीदीपोत्सवकल्पश्च ॥ संवत् १५०५ वर्षे फागुणवदि ११ गुरौ । धंधूकानगरस्थाने वा० धर्मसुंदर गणिना ल(लि)खितं ॥

इस प्रतिमें दो-तीन तरह की लिखावट दिखाई देती है; इससे मालूम होता है कि दो-तीन व्यक्तियोंने मिल कर इसे लिखा है । पाठशुद्धि साधारण है ।

E प्रति—पूना ही के उक्त संग्रहमेंकी पांचवीं प्रति जिसमें केवल एक अपापाबृहत्कल्प (क्र० २०) लिखा हुआ है । प्रति पुरातन और अच्छी है । लिखे जानेके समयका कोई उल्लेख नहीं है, लेकिन 'ऋषि भरसा—ऋषि मोकाके पढनेके लिये मुनि चांपाने पीडरवाडा ग्राममें इस प्रतिको लिखा' इतना पता अन्तिम पुष्पिका-लेखसे जरूर लगता है ।

§८. पाठभेद-संग्रहकी पद्धति

पाठभेदोंके संग्रह करनेकी हमारी जो पद्धति है उसका परिचय हमने प्रबन्धचिन्तामणिके प्रथम भागकी प्रस्तावनामें कुछ दे दिया है । इस ग्रन्थमें भी हमने उसी पद्धतिका अनुसरण किया है । व्याकरण या शब्दके स्वरूपकी दृष्टिसे जो जो पाठ हमें शुद्ध मालूम देते हैं उन्हें हम पाठभेदके रूपमें संगृहीत कर लेते हैं । लिपिकर्ताओंकी अज्ञानता अथवा अनवधानताके कारण जो अगणित शब्द-अशुद्धियां जहां तहां प्रतियोंमें दृष्टिगोचर होती रहती हैं उन सबका संचय कर, ग्रन्थकी केवल पाठ-टिप्पणियोंका कलेवर बढाना हम निरर्थक समझते हैं ।

§९. तीर्थकल्पकी प्रसिद्धि

स्वर्गीय प्रोफेसर पी. पीटर्सनने, बम्बई इलाखेमें संस्कृत ग्रन्थोंका अन्वेषण कर उस विषयकी जो ६ रिपोर्ट पुस्तकें लिखीं, उनमेंकी ४ थी रिपोर्टमें, जिनप्रभसूरि रचित इस तीर्थकल्पका उन्होंने कुछ परिचय दिया और

कल्पोंकी नामावली प्रकाशित की* ; तबसे इतिहासान्वेषक विद्वानोंका लक्ष्य इस ग्रन्थकी और आकर्षित हुआ । स्वर्गवासी शंकर पाण्डुरंग पण्डित एम्. ए. ने स्वसम्पादित गउडवहो नामक प्राकृत काव्य-ग्रन्थकी प्रस्तावनामें, तीर्थकल्पगत मथुराकल्पमेंसे आमराज और बप्पभट्टी सूरिके सम्बन्धका एक उल्लेख उद्धृत किया। तदनन्तर, प्रवर पुरातत्त्ववेत्ता डॉ. जी. ब्युह्लरने, मथुराके जैन शिला-लेखोंका सम्पादन और विवेचन करते समय, इस ग्रन्थका साद्यन्त अवलोकन किया और उसीके सिलसिलेमें मथुराकल्पपर एक स्वतंत्र निबन्ध लिखकर, वह मूल कल्प, उसके अंग्रेजी भाषान्तरके साथ, विष्णा (आस्ट्रिया) से प्रकट होनेवाले प्राच्यविद्याविषयक राजकीय वृत्तपत्र (जर्नल) में प्रकाशित किया। बादमें और भी कई विद्वानोंने इस ग्रन्थके ऐतिहासिक अवतरणोंका जहां तहां उल्लेखवि करके इसकी उपयोगिता तर्फ तज्ज्ञोंके मनमें उत्सुकता उत्पन्न की ।

§ १०. प्रस्तुत प्रकाशन

कोई २० वर्ष पहले, जब हमने बडौदामें पूज्यपाद प्रवर्तक श्रीमान् कान्तिविजयजी महाराजकी चरणसेवामें रहते हुए, विह्वसिन्निवेणि आदि अनेक ऐतिहासिक ग्रन्थोंका संशोधन-संपादन-प्रकाशनादिका कार्य शुरु किया, तभी, इस ग्रन्थको भी प्रकाशमें लानेके लिये हमारा प्रयत्न शुरु हुआ था । प्रवर्तकजी महाराजके शिष्यप्रवर और ग्रन्थ-संशोधन-सम्पादनादिकार्यमें अविरत परिश्रम करनेवाले तथा पाठण आदिके ज्ञानभाण्डारोंकी सुव्यवस्था करनेमें अथक उद्यम करनेवाले, यथार्थ जिनप्रवचनोपासक, सुचतुर मुनिवर श्रीचतुरविजयजी महाराजके प्रयत्नसे, सुरतके श्रीमन्मुनिमोहनलालजी ज्ञानभंडारमेंसे इस ग्रन्थकी ताडपत्र पर लिखी हुई एक पुरातन प्रति, तथा बडौदा खंभायत आदिके भंडारोंमेंसे कुछ और प्रतियां भी प्राप्त की गईं । इस प्रकार प्रतियां इकट्ठी होने पर, प्रेसके लिये, उन परसे कॉपी तैयार करनेका हम उपक्रम करना ही चाहते थे कि, उसी बीचमें, पूनासे, प्रो० देवदत्त रामकृष्ण भाण्डारकर, जो उन दिनोंमें आर्कियोलॉजिकल सर्वे ऑफ इन्डिया वेस्टर्न सर्कलके सुप्रीन्टेन्डेन्ट थे, प्रसंगवश बडौदामें आये और जैन उपाश्रयमें हम लोगोंसे मिले । बातचीतमें उन्होंने कहा कि हम और जयपुरवाले पण्डित केदारनाथजी मिलकर तीर्थकल्पका संपादन करना चाहते हैं और कलकत्ताकी एशियाटिक सोसायटी द्वारा उसे प्रकाशित कराना चाहते हैं । अध्यापक भाण्डारकर जैसे समर्थ विद्वानके हाथसे इस ग्रन्थका सम्पादन होना जान-सुन कर हमको बड़ा आनन्द हुआ और हमने अपना उक्त कार्य स्थगित कर दिया; इतना ही नहीं लेकिन, उनके अनुरोध करने पर, उनकी करवाई हुई जो प्रेसकॉपी थी उसे हमने और प्रवर्तकजी महाराजके विद्वान् प्रशिष्य पुण्यमूर्ति मुनिवर श्रीपुण्यविजयजीने मिलकर, उक्त ताडपत्रकी प्रतिके साथ मिलान कर तथा पाठान्तरादि दे कर शुद्ध भी कर दिया । इसके कुछ वर्ष बाद, उक्त सोसायटी द्वारा, इस ग्रन्थका ९६ पृष्ठ जितना एक हिस्सा प्रकाशित हुआ जिसमें प्रस्तुत आवृत्तिके पृष्ठ ३० जितना भाग मुद्रित हुआ है । तदनन्तर, आज कितने ही वर्ष व्यतीत हो गये, लेकिन उसके आगेका कोई हिस्सा अभी तक प्रकाशित नहीं हुआ; और न मालूम भविष्यमें कब होगा । भाण्डारकर महाशय सम्पादित आवृत्तिका इस प्रकार अनिश्रित भविष्य देख कर, हमने अपने ढंगसे, इस ग्रन्थको, उसी पुराने संकल्पके अनुसार, तैयार कर, सिंधी जैन ग्रन्थमालाके एक पुष्पके रूपमें, जिज्ञासु विद्वानोंके हाथमें समर्पित करना समुचित समझा है ।

* दृश्य—P. Peterson. A fourth Report of operations in search of sanskrit Mss. in the Bombay Circle, 1886-92.

† देखो बॉम्बे संस्कृतसिरीज़में प्रकाशित गउडवहो. Introduction, P. C. Ili.

‡ G. BÜHLER. A Legend of the Jaina Stūpa at Mathura.—Sitzungsberichte der phil.-hist. Class der kais. Akademie der Wissenschaften Wien, 1897.

§ ११. तीर्थकल्पके समविषयक अन्य ग्रन्थ

विस्तृत जैन इतिहासकी रचनाके लिये, जिन ग्रन्थोंमेंसे, विशिष्ट सामग्री प्राप्त हो सकती है उनमें (१) प्रभावकचरित्र, (२) प्रबन्धचिन्तामणि, (३) प्रबन्धकोष और (४) विविधतीर्थकल्प ये ४ ग्रन्थ मुख्य हैं । ये चारों ग्रन्थ परस्पर बहुत कुछ समान विषयक हैं और एक दूसरेकी पूर्ति करने वाले हैं । जैन धर्मके ऐतिहासिक प्रभावको प्रकट करनेवाली, प्राचीनकालीन प्रायः सभी प्रसिद्ध प्रसिद्ध व्यक्तियोंका थोड़ा-बहुत परिचय इन ४ चारों ग्रन्थोंके संकलित अवलोकन और अनुसन्धान द्वारा हो सकता है । इस लिये हमने इन चारों ग्रन्थोंको एक साथ, एक ही रूपमें, एक ही आकारमें, और एक ही पद्धतिसे सम्पादित और विवेचित कर, इस ग्रन्थमाला द्वारा प्रकाशित करनेका आयोजन किया है । इनमेंसे प्रबन्धचिन्तामणिका, मूल-ग्रन्थात्मक पहला भाग, गत वर्षमें प्रकट हो चुका है और उसका सम्पूरक 'पुरातनप्रबन्धसंग्रह' नामका दूसरा भाग इस ग्रन्थके साथ ही प्रकट हो रहा है । प्रबन्धकोषका मूलग्रन्थात्मक पहला भाग भी इसका सहगामी है । प्रभावकचरित्र अभी प्रेसमें है सो भी थोड़े ही समयमें, अपने इन समवयस्कोंके साथ, विद्वानोंके करकमलोंमें इतस्ततः सञ्चरमाण दिखाई देगा । इन चारों ग्रन्थोंका, इस प्रकार शुद्धिसंस्कारपूर्वक मूलस्वरूपका अवतार-कार्य पूरा होने पर, फिर इनका वर्तमान राष्ट्रभाषा (हिन्दी) में द्वितीय अवतार होगा, जो ऐतिहासिक अन्वेषणवाले विवेचनादिसे अलंकृत और स्थानविशेषोंके चित्रादिसे विभूषित होगा ।

वैशाखी पूर्णिमा: संवत् १९९० ।

अनेकान्तविहार; भारतीनिवास ।
अहमदाबाद

जिन विजय

क्रमांक	A प्रतिगत कलावृत्तकम	P a प्रति. कलावृत्तकम	P b प्रति. कलावृत्तकम	C प्रति. कलावृत्तकम	D प्रति.	P प्रतिगत कलावृत्तकम
१	शत्रुंजयतीर्थकल्प	"	"	"	X	शत्रुंजयकल्प [१]
२	रैवतकिणिकल्पसंक्षेप	"	"	X	X	रैवतकिणिकल्पसंक्षेप [२]
३	उज्जयन्तस्व	"	"	X	X	उज्जयन्तमहातीर्थकल्प [४]
४	उज्जयन्तमहातीर्थकल्प	"	"	"	X	रैवतकिणिकल्प [५]
५	रैवतकिणिकल्प	"	"	"	X	उज्जयन्तस्व [३]
६	पार्श्वनाथकल्प	"	"	"	X	अम्बिकादेवीकल्प [६१]
७	स्तंभनकल्प	"	"	"	X	कर्पाईयक्षकल्प [३०]
८	अबुदादिकल्प	"	"	"	X	पार्श्वनाथकल्प [६]
९	मथुरापुरीकल्प	"	"	"	X	स्तंभनकल्प
१०	अश्रावबोधकल्प	"	"	"	"	अहिच्छत्राकल्प [७]
११	वैभारिकिकल्प	"	"	"	"	मथुराकल्प [९]
१२	कौशाम्बीनगरीकल्प	"	"	"	"	अश्रावबोधकल्प [१०]
१३	अयोध्यानगरीकल्प	"	"	"	"	वैभारिकिकल्प [११]
१४	अपापापुरी [संक्षिप्त] कल्प	"	"	"	"	सत्यपुरकल्प [१७]
१५	कलिङ्गकुण्डेश्वरकल्प	"	"	"	"	कौलपाकभागिकथ्यदेवकल्प [५७]
१६	हस्तिनापुरकल्प	"	"	"	"	अणहिलपुर अरिष्टनेमिकल्प [२६]
१७	सत्यपुरतीर्थकल्प	"	"	"	"	कोकावसतिपार्श्वकल्प [४०]
१८	अष्टापदमहातीर्थकल्प (१)	"	"	"	"	शुद्धदन्तीपार्श्वकल्प [३१]
१९	मिथिलातीर्थकल्प	"	"	"	"	शंखपुरपार्श्वकल्प [२७]
२०	रजनाहपुरकल्प	"	"	"	"	श्रीपुरअन्तरिक्षपार्श्वकल्प [५८]
२१	अपापावृद्धकल्प	"	"	"	"	हरिकलीनगरपार्श्वकल्प [४१]
२२	कन्यानयनीयम० प्र० कल्प	"	"	"	"	कोटिकिलातीर्थकल्प [४१]
२३	प्रतिष्ठानपत्तनकल्प (सुति)	"	"	"	"	चंपापुरीकल्प [३५]
२४	नन्दीश्वरद्वीपकल्प	"	"	X	"	नासिक्यपुरीकल्प [२८]
२५	काम्पिल्यपुरतीर्थकल्प	"	"	X	"	फाल्गुनिपार्श्वकल्प [६०]
२६	अणहिलपुर-अरिष्टनेमिकल्प	"	"	X	"	व्याघ्रीकल्प [४८]
२७	शंखपुरपार्श्वकल्प	"	"	"	"	अष्टापदकल्प [४९]
२८	नासिक्यपुरकल्प	"	"	"	"	हस्तिनापुरस्वतन [५०]
२९	हरिकलीनगर पार्श्वकल्प	"	"	"	"	अयोध्यानगरीकल्प [१३]
३०	कर्पाईयक्षकल्प	"	"	X	"	अपापा [संक्षिप्त] कल्प [१४]
३१	शुद्धदन्ती पार्श्वकल्प	"	"	"	"	कौशाम्बी नगरी कल्प [१२]
३२	अवन्तिदेशस्थ-अभिनन्दनकल्प	"	"	X	"	श्रावस्तीनगरीकल्प [३७]
		"	"	X	"	मिथिल्यपुरीकल्प [१९]

॥ सिंधीजैनग्रन्थमालासम्पादकप्रशस्तिः ॥

स्वस्ति श्रीमेदपाटाख्यो देशो भारतविश्रुतः । रूपाहेलीति सन्नाम्नी पुरिका तत्र सुस्थिता ॥
सदाचार-विचाराभ्यां प्राचीननृपतेः समः । श्रीमच्चतुरसिंहोऽत्र राठोडान्वयभूमिपः ॥
तत्र श्रीवृद्धिसिंहोऽभूत् राजपुत्रः प्रसिद्धिमान् । क्षात्रधर्मधनो यश्च परमारकुलाग्रणीः ॥
मुञ्ज-भोजमुखा भूपा जाता यस्मिन्महाकुले । किं वर्ण्यते कुलीनत्वं तत्कुलजातजन्मनः ॥
पत्नी राजकुमारीति तस्याभूद् गुणसंहिता । चातुर्य-रूप-लावण्य-सुवाकसौजन्यभूषिता ॥
क्षत्रियाणीप्रभापूर्णा शौर्यदीप्तमुखाकृतिम् । यां दृष्ट्वैव जनो मेने राजन्यकुलजा त्वियम् ॥
सुनुः किसनसिंहाख्यो जातस्तयोरति प्रियः । रणमल्ल इति ह्यन्यद् यन्नाम जननीकृतम् ॥
श्रीदेवीहंसनामात्र राजपूज्यो यतीश्वरः । ज्योतिर्भैषज्यविद्यानां पारगामी जनप्रियः ॥
अष्टोत्तरशताब्दानामायुर्यस्य महामतेः । स चासीद् वृद्धिसिंहस्य प्रीति-श्रद्धास्पदं परम् ॥
तेनाथाप्रतिमप्रेम्णा स तत्सुनुः स्वसन्निधौ । रक्षितः, शिक्षितः सम्यक्, कृतो जैनमतानुगः ॥
दौर्भाग्यात्तच्छिशोर्बाल्ये गुरु-तातौ दिवंगतौ । विमूढेन ततस्तेन त्यक्तं सर्वं गृहादिकम् ॥

तथा च-

परिभ्रम्याथ देशेषु संसेव्य च बहून् नरान् । दीक्षितो मुण्डितो भूत्वा कृत्वाऽऽचारान् सुदुष्करान् ॥
ज्ञातान्यनेकशास्त्राणि नानाधर्ममतानि च । मध्यस्थवृत्तिना तेन तत्त्वातत्त्वगवेषिणा ॥
अधीता विविधा भाषा भारतीया युरोपजाः । अनेका लिपयोऽप्येवं प्रत्न-नूतनकालिकाः ॥
येन प्रकाशिता नैका ग्रन्था विद्वत्प्रशंसिताः । लिखिता बहवो लेखा ऐतिह्यतथ्यगुम्फिताः ॥
यो बहुभिः सुविद्वद्भिस्तन्मण्डलैश्च सत्कृतः । जातः स्वान्यसमाजेषु माननीयो मनीषिणाम् ॥
यस्य तां विश्रुतिं ज्ञात्वा श्रीमद्गान्धीमहात्मना । आहूतः सादरं पुण्यपत्तनात्स्वयमन्यदा ॥
पुरे चाहम्मदाबादे राष्ट्रीयशिक्षणालयः । विद्यापीठ इतिख्यातः प्रतिष्ठितो यदाऽभवत् ॥
आचार्यत्वेन तत्रोच्चैर्नियुक्तो यो महात्मना । विद्वज्जनकृतश्लाघे पुरातत्त्वाख्यमन्दिरे ॥
वर्षाणामष्टकं यावत् सम्भूष्य तत्पदं ततः । गत्वा जर्मनराष्ट्रे यस्तत्संस्कृतिमधीतवान् ॥
तत आगत्य सैलमो राष्ट्रकार्ये च सक्रियम् । कारावासोऽपि सम्प्राप्तः येन स्वराज्यपर्वणि ॥
ऋमात्तस्माद् विनिर्मुक्तः प्राप्तः शान्तिनिकेतने । विश्ववन्द्यकवीन्द्रश्रीरवीन्द्रनाथमूषिते ॥
सिंधीपदयुतं जैनज्ञानपीठं यदाश्रितम् । स्थापितं तत्र सिंधीश्रीडालचन्द्रस्य सुनुना ॥
श्रीबहादुरसिंहेन दानवीरेण धीमता । स्मृत्यर्थं निजतातस्य जैनज्ञानप्रसारकम् ॥
प्रतिष्ठितश्च यस्तस्य पदेऽधिष्ठातृसञ्ज्ञके । अध्यापयन् वरान् शिष्यान् शोधयन् जैनवाङ्मयम् ॥
तस्यैव प्रेरणां प्राप्य श्रीसिंधीकुलकेतुना । स्वपितृश्रेयसे चैषा ग्रन्थमाला प्रकाश्यते ॥
विद्वज्जनकृताल्हादा सच्चिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दस्वियं लोके जिनविजयभारती ॥

यस्याः क्षेत्रं वनं वापी कूपस्सरित् सरोवरम् ।
ग्राम-नगर-गिर्यादि सर्व तीर्थमयं स्थितम् ॥
मेवाडाख्या प्रसिद्धा या स्वर्गादपि गरीयसी ।
जन्मभूमिर्मदीया सा मातृतुल्या प्रियंकरा ॥
तस्याः पुण्यपवित्रायाः सत्कीर्तिमूर्तिमन्दिरे ।
करोम्यहं कृतेरस्याः सद्भक्त्या वै समर्पणम् ॥

श्रीजिनप्रभसूरिविरचितः

॥ विविधतीर्थकल्पः ॥

श्रीजिनप्रभसूरिविरचितः

क ल्प प्र दी पा प र ना मा

॥ विविधतीर्थकल्पः ॥

॥ ॐ नमोऽर्हद्भ्यः ॥

१. शत्रुञ्जयतीर्थकल्पः ।

देवः^१ श्रीपुण्डरीकाख्यभृच्छिखरशेखरम् । अलंकरिण्युः प्रासादं श्रीनाभेयः श्रियेऽस्तु वः ॥ १ ॥
श्रीशत्रुञ्जयतीर्थस्य माहात्म्यमतिमुत्तकः^२ । केवली यदुवाच प्राक्(ग्) नारदस्य ऋषेः^३ पुरः ॥ २ ॥
तदहं लेशतो वक्ष्ये स्वपरस्मृतिहेतवे । श्रोतुमर्हन्ति भव्यास्तत् पापनाशनकाम्यया ॥ ३ ॥—युगलम् ।
शत्रुञ्जये पुण्डरीकस्तपोभृत् पञ्चकोटियुक् । चैत्र्यां सिद्धस्ततः सोऽपि पुण्डरीक इति स्मृतः ॥ ४ ॥
सिद्धिक्षेत्रं^४ तीर्थराजो मरुदेवो भगीरथः । विमलाद्रिर्बाहुबली सहस्रकमलस्तथा ॥ ५ ॥ 5
तालध्वजः कदम्बश्च शतपत्रो नगाधिराट् । अष्टोत्तरशतकूटः सहस्रपत्र इत्यपि ॥ ६ ॥
ढङ्को लौहित्यः कपर्दिनिवासः सिद्धिशेखरः । शत्रुञ्जयस्तथा मुक्तिनिलयः सिद्धिपर्वतः ॥ ७ ॥
पुण्डरीकश्चेति नामधेयानामेकविंशतिः । गीयते तस्य तीर्थस्य कृता सुरनरर्षिभिः ॥ ८ ॥—कलापकम् ।
ढङ्कादयः पञ्च कूटास्तत्र सन्ति सदैवताः । रसकूपीरत्नखनिविवरौषधिराजिताः ॥ ९ ॥
ढङ्कः कदम्बो लौहित्यस्तालध्वज-कपर्दिनौ । पञ्चेति ते कालवशान्मिथ्यादृग्भिरुकीकृताः ॥ १० ॥ 10
अशीतिं योजनान्यार्धे द्वैतीयीके तु^५ ससतिम् । षष्टिं तृतीये तुर्ये चारके पञ्चाशतं तथा ॥ ११ ॥
पञ्चमे द्वादशैतानि ससरत्नी तथान्तिमे । इत्यासैरवसर्पिण्यां विस्तारस्तस्य कीर्तितः ॥ १२ ॥—युगम् ।
पञ्चाशतं योजनानि मूलेऽस्य दश चोपरि । विस्तार उच्छ्रयस्त्वष्टौ युगादीशे तपत्यभृत् ॥ १३ ॥
अस्मिन्वृषभसेनाद्या असंख्याः समवासरन् । तीर्थाधिराजाः सिद्धाश्चातीते काले महर्षयः ॥ १४ ॥
श्रीपद्मनाभप्रमुखा भाविनो जिननायकाः । अस्मिन् समवसर्तारः कीर्त्तिपावितविष्टपाः ॥ १५ ॥ 15
श्रीनाभेयादि-वीरान्ताः श्रीनेमीश्वरवर्जिताः । त्रयोविंशतिरर्हन्तः समवासार्युरत्र च ॥ १६ ॥
हेमरूप्यादिजद्वाविंशत्यर्हन्तिमान्वितम् । अङ्गरत्ननाभेयप्रतिमालङ्कृतं महत् ॥ १७ ॥
द्वाविंशतिक्षुल्लदेवकुलिकायुक्तमुच्चकैः । योजनप्रमितं रत्नमयमुत्पन्नकेवले^६ ॥ १८ ॥
आदीश्वरे श्रीभरतश्चक्री चैत्यमचीकरत् । एतस्यामवसर्पिण्यां पूर्वमत्र पवित्रश्रीः ॥ १९ ॥—त्रिभिर्विशेषकम् ।
द्वाविंशतेजिनेन्द्राणां यथाखं पादुकायुता । भात्यत्रायतनश्रेणी लेप्यनिर्मितबिम्बयुक् ॥ २० ॥ 20
अकारि चात्र समवसरणेन सहोच्चकैः । प्रासादो मरुदेवायाः श्रीबाहुबलिभुजा ॥ २१ ॥

1 A देव° । 2 B सतिमुत्तकः । 3 B ऋषे । 4 A सिद्ध° । 5 A B योजनानाद्ये । 6 A ते ।
7 B केवले ।

- प्रथमोऽत्रावसर्पिण्यां गणभृत् प्रथमार्हतः । प्रथमं प्रथमः सूनुः सिद्धः प्रथमचक्रिणः ॥ २२ ॥
 अस्मिन् नमि-विनम्याख्यौ खेचरेन्द्रमहाऋषी । कोटिद्वय्या महर्षीणां सहितौ सिद्धिमीयतुः ॥ २३ ॥
 सम्प्रापुरत्र द्रविड-वालिविल्यादयो नृपाः । कोटीभिर्दशभिर्युक्ताः साधूनां परमं पदम् ॥ २४ ॥
 जयरामादिराजर्षिकोटित्रयमिहागमत् । नारदादिमुनीनां च लक्षैकनवतिः शिवम् ॥ २५ ॥
- 5 प्रद्युम्न-शाम्भप्रमुखाः कुमाराश्चात्र निर्वृतिम्¹ । परासवन्तः² सार्द्धाष्टकोटिसाधुसमन्विताः ॥ २६ ॥
 मनुप्रमितलक्षादिसंख्याभिः श्रेणिभिस्तथा । असंख्याताभिः सर्वार्थसिद्धान्तरितमासदन्³ ॥ २७ ॥
 पञ्चाशत्कोटिलक्षाब्धीन् यावन्नाभेयवंशजाः । अत्रादित्ययशोमुख्याः सगरान्ताः शिवं नृपाः ॥ २८ ॥—युगम् ।
 भरतस्यापत्याः पुत्रश्रीशैलक-शुकादयः । अत्र सिद्धा असंख्यातकोटाकोटिमिता यताः⁴ ॥ २९ ॥
 मुनीनां कोटिविंशत्या कुन्त्या च सह निर्वृताः । कृताहृत्यतिमोद्धारा अत्र ते पञ्च पाण्डवाः ॥ ३० ॥
- 10 द्वितीयषोडशवाजित-शान्ती जिनेश्वरौ । वर्षारात्रचतुर्मासीं तस्थतुः स्थितिदेशिनौ ॥ ३१ ॥
 श्रीनेमिवचनाद् यात्रागतः सर्वरुजापहम् । नन्दिषेणगणेशोऽत्राजितशान्तिस्तवं व्यधात् ॥ ३२ ॥
 पौष्पा असंख्या उद्धारा असंख्याः प्रतिमास्तथा । असंख्यानि च चैत्यानि⁵ महातीर्थेऽत्र जज्ञिरे ॥ ३३ ॥
 अर्षाः क्षुल्लतडागस्थास्तथा⁶ भरतकारिताः । गुहास्थाश्च नमन् भक्त्या स्यादत्रैकवतारभाक् ॥ ३४ ॥
 संप्रतिर्विक्रमादित्यः सातवाहन-वाग्भटौ । पादलिप्ता-ऽऽम-दत्ताश्च तस्योद्धारकृतः स्मृताः ॥ ३५ ॥
- 15 विदेहेष्वपि वास्तव्याः स्मरन्त्येनं सुदृष्टयः । इति श्रीकालिकाचार्यपुरः शक्रः किलाब्रवीत् ॥ ३६ ॥
 अत्र श्रीजावडेर्विम्बोद्धारे जाते क्रमेण वै । अजितायतनस्थाने बभूवानुपमासरः ॥ ३७ ॥
 अत्र श्रीमरुदेवायाः श्रीशान्तेश्वोद्धरिष्यति । मेघघोषनृपः⁷ कल्किप्रपौत्रो भवने सुधीः ॥ ३८ ॥
 अस्यापश्चिममुद्धारं राजा विमलवाहनः । श्रीदुष्प्रसहसूरीणासुपदेशाद्विधास्यति ॥ ३९ ॥
 तीर्थोच्छेदेऽपि ऋषभकूटाख्योऽयं सुरार्चितः । यावत् पद्मनाभतीर्थं पूजायुक्तो भविष्यति ॥ ४० ॥
- 20 प्रायः पापपरित्यक्तास्तिर्यञ्चोऽप्यत्र वासिनः । प्रयान्ति सुगतिं तीर्थमाहात्म्याद् विशदाशयाः ॥ ४१ ॥
 सिंहामिजलधिष्व्यालभूपालविषयुद्धजम् । चौरारिमारिजं चास्य स्मृतेर्नश्येद्भयं नृणाम् ॥ ४२ ॥
 भरतेशकृतेर्लेप्यमयस्याद्यजिनेशितुः । ध्यायन्नुत्सङ्गशय्यास्थं स्वं सर्वभयजिह्वेत् ॥ ४३ ॥
 उभ्रेण तपसा ब्रह्मचर्येण च यदामुयात् । शशुञ्जये तन्निवसन् प्रयतः पुण्यमश्नुते ॥ ४४ ॥
 प्रदद्यात्⁸ कामिकाहारं तीर्थं कोटिव्ययेन यः । तत्पुण्यमेकोपवासेनाप्नोति विमलाचले ॥ ४५ ॥
- 25 भूर्भुवःस्वस्त्रये तीर्थं यत्किञ्चिन्नाम विद्यते । तत्सर्वमेव दृष्टं स्यात् पुण्डरीकेऽभिवन्दिते ॥ ४६ ॥
 अत्राद्यापि विनारिष्टं सम्पातोऽरिष्टपक्षिणाम् । न जातु जायते सत्रागारभोज्येषु सत्स्वपि ॥ ४७ ॥
 भोज्यदानेऽत्र यात्रायै याते कोटिगुणं शुभम् । कृतयात्राय बलते तत्रानन्तगुणं पुनः ॥ ४८ ॥
 प्रतिलाभयतः सङ्घमदृष्टे विमलाचले । कोटीगुणं भवेत् पुण्यं दृष्टेऽनन्तगुणं पुनः ॥ ४९ ॥
 केवलोत्पत्ति-निर्वाणे यत्राभूतां महात्मनाम् । तानि सर्वाणि तीर्थानि बन्दितानीह बन्दिते ॥ ५० ॥
- 30 जन्म-निष्कमण-ज्ञानोत्पत्ति-मुक्तिगमोत्सवाः । वैयस्यात् कापि सामस्त्याजिनानां यत्र जज्ञिरे ॥ ५१ ॥

अयोध्या-मिथिला-चम्पा-श्रावस्ती-हस्तिनापुरे ।

कौशाम्बी-काशि-काकन्दी-काम्पिल्ये भद्रिलाभिषे ॥ ५२ ॥

1 A निर्वृतिम् । 2 A परापूर्वतः । 3 B °सदत् । 4 A यतः । 5 B चैत्यादि । 6 B भारत° । 7 A नृपं ।
 8 A कासिका° ।

रत्नवाहे शौर्यपुरे कुण्डग्रामेऽप्यपापया ।

चन्द्रानना-सिंहपुरे तथा राजगृहे पुरे ॥ ५३ ॥

श्रीरैवतक-संमेत-वैभारा-ऽष्टापदाद्रिषु ।

यात्रयासिंस्तेषु यात्राफलाच्छतगुणं फलम् ॥ ५४ ॥—चतुर्भिः कलापकम् ।

- पूजापुण्याच्छतगुणं पुण्यं बिम्बविधापने । चैत्येऽत्र सहस्रगुणं पालनेऽनन्तसङ्कुणम् ॥ ५५ ॥ 5
- यः कारयेदस्य मौलौ प्रतिमां चैत्यवेश्म वा । भुक्त्वा भारतवर्षर्द्धीः स स्वर्गश्रियमश्नुते ॥ ५६ ॥
- नमस्कारसहितादितपांसि विदधन्नरः । उत्तरोत्तरतपसां पुण्डरीकस्मृतेर्लभेत् ॥ ५७ ॥
- तीर्थमेतत्स्रन्मर्त्यः करणत्रयशुद्धिमान् । षष्ठादिमासिकान्तानां तपसां फलमाप्नुयात् ॥ ५८ ॥
- अद्यापि पुण्डरीकाद्रौ कृत्वानशनमुत्तमम् । भूत्वा शीलविहीनोऽपि सुखेन स्वर्गमुच्छति ॥ ५९ ॥
- छत्रचामरभृङ्गारध्वजस्थालप्रदानतः । विद्याधरो जायतेऽत्र चक्री स्याद्रथदानतः ॥ ६० ॥ 10
- दशत्र पुष्पदामानि ददानो भावशुद्धितः । भुञ्जानोऽपि लभेतैव चतुर्थतपसः फलम् ॥ ६१ ॥
- द्विगुणानि तु षष्ठ्याष्टमस्य त्रिगुणानि तु । चतुर्गुणानि दशमस्येति तानि ददत् पुनः ॥ ६२ ॥
- फलं भवेद्दशस्य ददत् पञ्चगुणानि तु । तेषां यथोत्तरं वृद्ध्या फलवृद्धिरपि स्मृता ॥ ६३ ॥
- पूजास्नपनमात्रेण यत् पुण्यं विमलाचले । नान्यतीर्थेषु तत् स्वर्णभूमिभूषणदानतः ॥ ६४ ॥
- धूपोत्क्षेपणतः पक्षोपवासस्य लभेत् फलम् । कर्पूरपूजया चात्र मासक्षपणजं फलम् ॥ ६५ ॥ 15
- निर्दोषैरत्र भक्ताद्यैर्यः साधून् प्रतिलाभयेत् । फलेन कार्तिकमासक्षपणस्य स युज्यते ॥ ६६ ॥
- त्रिसन्ध्यं मन्त्रवाःस्नातो^१ मासान्धान् मधूर्जयोः । नमोऽर्हज्यःपदं ध्यायन्निहाजेत् तीर्थकृतपदम् ॥ ६७ ॥
- पादलिप्तपुरे भातः प्रासादौ पार्श्व-वीरयोः । अधोभागे चास्य नेमिनाथस्यायतनं महत् ॥ ६८ ॥
- तिस्रः कोटीस्त्रिलक्षोना व्ययित्वा वसु वाग्भटः । मन्त्रीश्वरो युगादीशप्रासादमुददीधरत् ॥ ६९ ॥
- दृष्टैव तीर्थप्रथमप्रवेशेऽत्रादिमार्हतः । विशदा मूर्तिराधत्ते दशोरमृतपारणम् ॥ ७० ॥ 20
- अष्टोत्तरे वर्षशतेऽतीते श्रीविक्रमादिह । बहुद्रव्यव्ययाद् बिम्बं जावडिः स न्यवीविशत् ॥ ७१ ॥
- भास्वरद्युतिमम्माणमणिशैलतटोत्थितम् । ज्योतीरसाख्यं यद्रत्नं तचेन घटितं किल ॥ ७२ ॥
- मधुमत्यां पुरि श्रेष्ठी वास्तव्यो जावडिः पुरा । श्रीशत्रुञ्जयमाहात्म्यं श्रीवैरखामितोऽश्रुणोत् ॥ ७३ ॥
- गन्धोदकस्नात्ररुचिलेप्यबिम्बं शुशोच सः । स्मृत्वा चक्रेश्वरीं सैष मम्माणाद्रिखनीमगात् ॥ ७४ ॥
- निर्माप्येहाश्मनीं मूर्तिं रथमारोप्य चाचलत् । विमलाद्रिं सभार्योऽसौ पद्यया हृद्यया दिने ॥ ७५ ॥ 25
- ययौ यावन्तमध्वानं दिवा^२ सप्रतिमो रथः । रात्रौ तावन्तमेवासौ पश्चाद् व्यावर्ततामृतम् ॥ ७६ ॥
- खिन्नः कपर्दिनं स्मृत्वा दृष्ट्वा हेतुं च तद्विधौ । रथमार्गेऽपतत्तिर्यक् प्रयतः सह जायया ॥ ७७ ॥
- तत्साहसप्रसन्नेन दैवतेनाधिरोपितः । रथः सविम्बोऽद्विशृङ्गे दुःसाधं साच्चिकेषु किम् ॥ ७८ ॥
- मूलनायकमुत्थाप्य न्यस्ते बिम्बे तदास्पदे । लेप्यबिम्बारटितेन पर्वतः खण्डशोऽदलत् ॥ ७९ ॥
- तन्मुक्ताऽथ तडिच्छेष्टिबिम्बेन करमर्दिता । सोपानानि च्छिद्रयन्ती निर्ययौ शैलदेशभिः ॥ ८० ॥ 30
- आरुह्य चैत्यशिखरं सकलत्रः प्रमोदतः । जावडिर्विरिणक्तिं स चन्द्रोमाश्वकष्टुकः ॥ ८१ ॥
- अपतीर्थिकबोहित्यान्यन्देऽष्टादश आपतन् । तद्द्रव्यव्ययतः श्रेष्ठी तत्र चक्रे^३ प्रभावनाम् ॥ ८२ ॥
- इत्थं जावडिराद्यार्हत-पुण्डरीक-कपर्दिनाम् । मूर्तीनिवेश्य सञ्जज्ञे स्वर्विमानातिथित्वभाक् ॥ ८३ ॥

- दक्षिणाङ्गे भगवतः पुण्डरीक इहादिमः । वामाङ्गे दीप्यते तस्य जावडिस्थापितोऽपरः ॥ ८४ ॥
 इक्ष्वाकु-वृष्णिगवंशानामसंख्याः कोटिकोटयः । अत्र सिद्धाः कोटिकोटीतिलकं सूचयत्यदः ॥ ८५ ॥
 पाण्डवाः पञ्च कुन्ती च तन्माता च शिवं ययुः । इति शासति तीर्थेऽत्र षडेषां लेप्यमूर्तयः ॥ ८६ ॥
 राजादनश्चैत्यशाखी श्रीसङ्घान्मुतभाग्यतः । दुग्धं वर्षति पीयूषमिव चन्द्रकरोत्करः ॥ ८७ ॥
 5 व्याघ्रीमयूरप्रमुखास्तिर्यञ्चो भक्तमुक्तितः । सुरलोकमिह प्राप्ताः प्रणतादीशपादुकाः ॥ ८८ ॥
 वामे सत्यपुरस्यावतारो मूलजिनौकसः । दक्षिणे सकुनी-चैत्यपृष्ठे चाष्टापदः ॥ ८९ ॥
 नन्दीश्वर-स्तम्भनकोज्जयन्तानामकृच्छ्रतः । भव्येषु पुण्यवृद्धार्थमवतारा इहासते ॥ ९० ॥
 आचासिना विनमिना नमिना च निषेवितः । स्वर्गरोहणचैत्ये च श्रीनाभेयः प्रभासते ॥ ९१ ॥
 तुङ्गं शृङ्गं द्वितीयं च श्रेयांसः शान्ति-नेमिनौ । अन्येऽप्यृषभ-वीराद्या अस्यालङ्कुर्यते जिनाः ॥ ९२ ॥
 10 मरुदेवां भगवतीं भवनेऽत्र भवच्छिदम् । नमस्कृत्य कृती स्वस्य मन्यते कृतकृत्यताम् ॥ ९३ ॥
 यक्षराजः कपर्दीह कल्पवृक्षः प्रणेसुषाम् । चित्रान् यात्रिकसङ्घस्य विभ्रान् मर्हयति स्फुटम् ॥ ९४ ॥
 श्रीनेम्यादेशतः कृष्णो दिनान्यष्टावुपोषितः । कपर्दीयक्षमाराध्य पर्वतान्तर्गुहान्तरे ॥ ९५ ॥
 अद्यापि पूज्यं शक्रेण बिम्बत्रयमगोपयत् । अद्यापि श्रूयते तत्र किल शक्रसमागमः ॥ ९६ ॥—युग्मम् ।
 पाण्डवस्थापितश्रीमहृषभोत्तरदिग्गता । सा गुहा विद्यतेऽद्यापि यावत् क्षुल्लतडागिका ॥ ९७ ॥
 15 यक्षस्यादेशतस्तत्र दृश्यन्ते प्रतिमाः किल । तत्रैवाजित-शान्तीशौ वर्षारात्रमवस्थितौ ॥ ९८ ॥
 तयोश्चैत्यद्वयं पूर्वाभिमुखं तत्र चाभवत् । निकषाजितचैत्यं च बभूवानुपमासरः ॥ ९९ ॥
 मरुदेव्यन्तिके शान्तेश्चैत्यं शैत्यकरं दशाम् । भवति स भवभ्रान्तिभिदुरं भव्यदेहिनाम् ॥ १०० ॥
 श्रीशान्तिचैत्यस्य पुरो हस्तानां त्रिशता पुनः । पुरुषैः सप्तभिरदः स्वानी द्वे स्वर्णरूपयोः ॥ १०१ ॥
 ततो हस्तशतं गत्वा पूर्वद्वाराऽस्ति कूपिका । अधस्तादष्टभिर्हस्तैः श्रीसिद्धरसपूरिता ॥ १०२ ॥
 20 श्रीपादलिप्ताचार्येण तीर्थोद्धारकृते किल । अस्ति संस्थापितं रत्नसुवर्णं तत्समीपगम् ॥ १०३ ॥
 पूर्वस्थां 'वृषभबिम्बादधर्षभकृततः । धनुषि त्रिशतिं (तं ?) गत्वोपवासांस्त्रीन् समाचरेत् ॥ १०४ ॥
 कृते बलिविधानादौ वैरोढ्या स्वं प्रदर्शयेत् । तदाज्ञयोद्घाट्य शिलां रात्रौ मध्ये प्रविश्यते ॥ १०५ ॥
 तत्रोपवासतः सर्वाः संपद्यन्ते च सिद्धयः । तत्रर्षभार्चानमनाद्भवेदेकावतारभाक् ॥ १०६ ॥
 पुरो धनुष्पञ्चशत्या आस्ते पाषाणकुण्डिका । ततः सप्त क्रमान् गत्वा कुर्याद्दलिविधिं बुधः ॥ १०७ ॥
 25 शिलोत्पाटनतस्तत्र कस्यचित् पुण्यशालिनः । उपवासद्वयेन स्यात् प्रत्यक्षा रसकूपिका ॥ १०८ ॥
 कल्किपुत्रो धर्मदत्तो भावी स परमार्हतः । दिने दिने जिनबिम्बं प्रतिष्ठाप्य च भोक्ष्यते ॥ १०९ ॥
 स श्रीशत्रुञ्जयोद्धारं कर्ताथ जितशत्रुराट् । द्वात्रिंशद्वर्षराज्यश्रीर्भविष्यति तदात्मजः ॥ ११० ॥
 तत्सूनुर्मैघघोषाल्यः श्रीशान्ति-मरुदेवयोः । कपर्दीयक्षस्यादेशाच्चैत्यमत्रोद्धारिष्यति ॥ १११ ॥
 नन्दः सूरिरथार्थश्च श्रीप्रभो माणिभद्रकः । यशोमित्रो धनमित्रस्तथा विकटधर्मकः ॥ ११२ ॥
 30 सुमङ्गलः सूरसेन इत्यस्योद्धारकारकाः । अर्वाक्(ग?) कुष्पसहादन्ते भावी विमलबाहनः ॥ ११३ ॥
 यात्रिकान् येऽस्य बाधन्ते द्रव्यं वापहरन्ति ये । पतन्ति नरके घोरे सान्त्वयास्तेऽहस्तां भरात् ॥ ११४ ॥
 यात्रां पूजां द्रव्यरक्षां यात्रिकस्तोमसत्कृतिम् । कुर्वाणोऽत्र सगोत्रोऽपि स्वर्गलोके महीयते ॥ ११५ ॥
 श्रीवस्तुपालोपज्ञानि 'पीथडादिकृतानि च । वक्ता पारं न यात्यत्र धर्मस्थानानि कीर्त्तयन् ॥ ११६ ॥
 दुःख(ष्)भासचिवान् स्लेच्छाङ्गं संभाव्य भाविनम् । मन्त्रीशः श्रीवस्तुपालस्तेजःपालाभजः सुधीः ॥ ११७ ॥

मम्माणोपलब्धेन निर्माप्यात्यन्तनिर्मले' । न्यधान्मिगृहे मूर्ती **आधारित्-पुण्डरीकयोः** ॥ ११८ ॥—युग्मम् ।
 ही **ग्रहर्तृक्रियास्थान** (१३६९) संख्ये **विक्रमवत्सरे** । **जावडि**स्थापितं बिम्बं **स्लेच्छैर्भ्रमं कलेर्वशात्** ११९
वैक्रमे वत्सरे चन्द्रहयाम्नीन्दु (१३७१) मिते सति । श्रीमूलनायकोद्धारं साधुः श्रीसमरो व्यधात् १२०
 तीर्थेऽत्र सङ्घपतयो ये नभूवुर्भवन्ति ये । ये भविष्यन्ति धन्यास्ते नन्धासुस्ते चिरं श्रिया ॥ १२१ ॥
कल्पप्राभृततः पूर्वं कृतः श्री**भद्रबाहुना** । श्री**बज्जेण** ततः **पादलिप्ताचार्यैस्ततः परम्** ॥ १२२ ॥ 5
 इतोऽप्युद्धृत्य संक्षेपात् प्रणीतः कामितप्रदः । श्री**शत्रुञ्जयकल्पोऽयं श्रीजिनप्रभसूरिभिः** ॥ १२३ ॥
 कल्पेऽस्मिन् वाचिते ध्याते' व्याख्याते पठिते श्रुते । स्यात्तृतीयभवे सिद्धिर्भव्यानां भक्तिशालिनाम् ॥ १२४ ॥
 श्री**शत्रुञ्जयशैलेश** ! लेशतोऽपि गुणास्तव । कैर्व्यावर्णयितुं नाम पार्यन्ते विदुषै(०बुधै?)रपि ॥ १२५ ॥
 भवद्यात्रोपनम्राणां नृणां तीर्थानुभावतः । प्रायो मनःपरीणामः शुभ एव प्रवर्द्धते ॥ १२६ ॥
 त्वद्यात्रापचलत्सङ्करथाश्रोष्ट्रनृपादजः । रेणुरङ्गे लगान् भव्यपुंसां पापं व्यपोहति ॥ १२७ ॥ 10
 यावान् कर्मक्षयोऽन्यत्र मासक्षणतो भवेत् । नमस्कारसहितादेरपि तावान् कृताच्चवयि ॥ १२८ ॥
 श्री**नाभेयकृतावास** ! **वासवस्तुत्यवैभव** ! । मनसा वचसा तन्वा **सिद्धिक्षेत्र** ! नमोऽस्तु ते ॥ १२९ ॥
 त्वत्कल्पमेतं निर्माय निर्मायमनसा मया । यदार्जिं पुण्यं तेनास्तु विश्वं वास्तवसौम्यवत् ॥ १३० ॥
 पुस्तकन्यस्तमपि यः कल्पमेनं महिष्यति । न्यक्षेण काङ्क्षितास्तस्य सिद्धिमेप्यन्ति संपदः ॥ १३१ ॥
 प्रारम्भेऽप्यस्य राजाधिराजः सङ्घे प्रसन्नवान् । अतो **राजप्रसादाख्यः** कल्पोऽयं जयनाच्चिरम् ॥ १३२ ॥ 15
श्रीविक्रमान्दे बाणाष्टविश्वेदेव (१३८५) मिते शितौ । सप्तम्यां तपसः काव्यदिवसेऽयं समर्थितः ॥१३३॥

॥ इति श्रीजिनप्रभसूरिकृतः श्रीशत्रुञ्जयकल्पः समाप्तः ॥

॥ ग्रन्थाम्रं १३४, अक्षर १३ ॥

२. रैवतकगिरिकल्पसंक्षेपः ।

सिरिनेमिजिणं सिरसा नमिउं रैवयगिरीसकप्पंमि । सिरिबइरसीसभणिअं जहा य 'पालिसएणं च ॥ १ ॥

- छत्तसिलाइ समीवे सिलासणे दिक्खं पडिवन्नो नेमी । सहसंबवणे केवलनाणं । लक्खारामे देसणा । अबलोअणे^१ उद्धसिहरे निवाणं । रैवयमेहलाए कण्हो तत्थ कल्लाणतिगं काऊण सुवन्नरयणपडिमालंकिअं चेइ-
 5 अतिगं जीवंतसामिणो, अंबादेविं च कारेइ । इंदो वि वज्जेण गिरिं कोरेऊण सुवन्नबलाणयं रूपमयं चेइअं रयण-
 मया पडिमा पमाणवन्नोववेया सिहरे अंबारंगमंडवे 'अबलोणासिहरं(रे?) बलाणयमंडवे संबो एयाइं कारेइ । सिद्धविणायगो पडिहारो तप्पडिरूवं^४ श्रीनेमिमुखात् निर्वाणस्थानं ज्ञात्वा निर्वाणादनन्तरं कण्हेण ठाविअं ।
 तहा सत्त जायवा दामोयराणुरूवा । कालमेह १ मेहनाद २ गिरिविदारण ३ कपाट ४ सिंहनाद ५ खोडिक ६ रैवया ७ तिब्रतवेणं कीडणेणं खित्तवाला उववन्ना । तत्थ य मेहनादो सम्मदिट्ठी नेमिपयभ-
 10 चिजुत्तो चिट्ठइ । गिरिविदारणेणं कंचणबलाणयंमि पंच उद्धारा विउब्बिआ । तत्थेगं, अंबापुरओ उत्तरदिसाए सत्तहिअसयकमेहिं गुहा; तत्थ य उववासतिगेणं बलिबिहाणेणं सिलं उप्पाडिऊण मज्जे गिरिविदारणपडिमा । तत्थ य कमपण्णासं गए बलदेवेणं कारिअं सासयजिणपडिमारूवं नमिऊण उत्तरदिसाए पण्णासकमं^५ वारीतिगं । पढमवारिआए^६ कमसयतिगं गंतूण गोदोहिआसणेणं पविसिऊण उपवासपंचगं भमररूवं दारूणं सत्तेणं उप्पाडिऊणं कमसत्ताओं अहोमुहं पविसिऊण बलाणयमंडवे इंदोदेसेण धणयजक्खकारिअं अंबादेविं पूइऊण सुवण्णजालीए
 15 ठायबं । तत्थ ठिएणं सिरिमूलनाहो नेमिजिणंदो वंदिअबो । वीअवारीए एगं पायं पूइत्ता सयंवरवावीए अहो कमचालीसं गमित्ता तत्थ णं मज्झवारीए कमसत्तसएहिं कूवो । तत्थ वरहंसठिअत्तेण इहावि मूलनायगो वन्देअबो । तइअवारीए मूलदुवारपवेसो अंबाएसेण, न अन्नहा । एवं कंचणबलाणयमगो, तत्थ य अंबापुरओ हत्थवीसाए विवरं । तत्थ य अंबाएसेणं उववासतिगेणं सिल्लुग्घाडणेण हत्थवीसाए संपुडसत्तगं समुगयपंचगं अहो रसकूविआ अमावसाए अमावसाए उग्घइइ । तत्थ य उववासतिगं काऊण अंबाएसेणं पूयणेण बलिबिहाणेणं^७ गिण्हयबं । तहा
 20 य जुण्णकूडे उववासतिगं काऊण सरलमग्गेण बलिपूअणेणं सिद्धविणायगो उवलब्भइ । तत्थ य चितिया सिद्धी । दिणमेगं ठाप्यबं । जइ तहा पच्चक्खो हवइ । तहा रायमईगुहाए कमसएणं^८ गोदोहियाए रसकूविआ, कसिणचित्तयवल्ली, राईमईए पडिमा रयणमया, अंबा य; रूपमयाओं अणेगओसहीओं चिट्ठन्ति । तह छत्त-
 सिला-घंटसिला-कोडिसिला सिलातिगं पण्णत्तं । छत्तसिलं मज्झं मज्जेणं कणयवल्ली । सहस्संब-
 वणमज्जे रययसुवण्णमयचउवीसं, लक्खारामे बावत्तरी चउवीसजिणाणं^९ गुहा पण्णत्ता । कालमेहस्त पुरओ
 25 सुवन्नवालुआए नईए सदृकमसयतिगेण उत्तरदिसाए^{१०} गमित्ता गिरिगुहं पविसिऊण उदए न्हवणं काऊण ठिए उववासपओंएहिं दुवारमुग्घाडेइ । मज्जे पढमदुवारे सुवण्णखाणी, दुइअदुवारे रयणखाणी संघहेउं अंबाए विउब्बिआ । तत्थ पण कण्हअंडारा । अण्णो दामोदरसमीवे । अंजणसिलाए अहोभागे रययसुवण्णधूली पुरिसवीसेहिं पण्णत्ता ।

तस्सत्थमणे^{११} मंगलयदेवदाली य संतु रससिद्धी । सिरिबइरोवक्खायं संघसमुद्धरणकज्जंमि ॥ १ ॥

सस्सकडाहं मज्जे गिण्हत्ता कोडिबिन्दुसंयोगे । घंटसिलाचुण्णयजोअणाओं अंजणसिद्धी ॥ २ ॥

30

॥ विज्जापाहुडुहेसाओ रैवयकप्पसंखेवो सम्मतो ॥

॥ ग्रन्थामं० ३८ ॥

1 A पालिसएणं । 2 B अबल्लेयणं । 3 B 'लोअणं' । 4 B तप्पडिरूपं । 5 A 'कंमं' । 6 A 'वरिआए' ।
 7 B 'विहारेणं' । 8 A 'कमसएणं' । 9 B 'जिणाणं' नास्ति । 10 A 'दिसीए' । 11 B तस्सत्थमाणे' ।

३. श्रीउज्जयन्तस्तवः ।

नामभिः श्रीरैवतकोज्जयन्ताभैः 'प्रथामितम् । श्रीनेमिपावितं स्तौमि गिरिनारं' गिरीश्वरम् ॥ १ ॥
 स्थाने देशः सुराष्ट्राख्यां विभर्ति भुवनेष्वसौ^१ । यद्भूमिकामिनीभाले गिरिरेष विशेषकः ॥ २ ॥
 शृङ्गारयन्ति 'स्वंगारदुर्गं श्रीऋषभादयः । श्रीपार्श्वस्तेजलपुरं भूषितैतदुपत्यकम्'^२ ॥ ३ ॥
 योजनद्वयतुङ्गेऽस्य^३ शृङ्गे जिनगृहावलिः । पुण्यराशिरिवाभाति शरच्चन्द्रांशुनिर्मला ॥ ४ ॥
 सौवर्णदण्डकलशामलसारकशोभितम् । चारुचैत्यं चकास्त्यस्योपरि श्रीनेमिनः प्रभोः ॥ ५ ॥
 श्रीशिवास्तु देवस्य पादुकात्र निरीक्षिता । स्पृष्टाऽर्चिता च शिष्टानां पापव्यूहं व्यपोहति ॥ ६ ॥
 प्राज्यं राज्यं परित्यज्य जरत्तृणमिव प्रभुः । बन्धून् विधूय च स्निग्धान् प्रपेदेऽत्र महाव्रतम् ॥ ७ ॥
 अत्रैव केवलं देवः स एव प्रतिलब्धवान् । जगज्जनहितैषी स पर्यणैषीच्च निर्वृतिम् ॥ ८ ॥
 अत एवात्र कल्याणत्रयमन्दिरमादधे । श्रीवस्तुपालो मन्त्रीशश्वमत्कारितभव्यहृत् ॥ ९ ॥
 जिनेन्द्रबिम्बपूर्णेन्द्रमण्डपस्था जना इह । श्रीनेमेर्मज्जनं कर्तुमिन्द्रा इव चकासति ॥ १० ॥
 गजेन्द्रपदनामास्य कुण्डं मण्डयते शिरः । सुधाविधैर्जलैः पूर्णं स्नानार्हत्स्नपनक्षमैः ॥ ११ ॥
 शत्रुञ्जयावतारेऽत्र वस्तुपालेन कारिते । ऋषभः पुण्डरीकोऽष्टापदो नन्दीश्वरस्तथा ॥ १२ ॥
 सिंहयाना हेमवर्णा सिद्ध-बुद्धसुतान्विता । कम्प्रामलम्बिभृत्पाणिरत्राम्बा सङ्घविभ्रहृत् ॥ १३ ॥
 श्रीनेमिपत्पद्मपूतमवलोकननामकम् । विलोकयन्तः शिखरं यान्ति भव्याः कृतार्थताम् ॥ १४ ॥
 शाम्भो जाम्बवतीजातस्तुङ्गे शृङ्गेऽस्य कूष्णजः । प्रद्युम्नश्च महाद्युम्नस्तेपाते दुस्तपं तपः ॥ १५ ॥
 नानाविधौषधिगणा जाज्वलन्त्यत्र रात्रिषु । किं च घण्टाक्षरच्छत्रशिलाः शालन्त उच्चकैः ॥ १६ ॥
 सहस्राम्रवर्णं लक्षारामोऽन्येपि वनव्रजाः । मयूरकोकिलाभृङ्गीसङ्गीतिसुभगा इह ॥ १७ ॥
 न स वृक्षो न सा वल्ली न तत्पुष्पं न तत्फलम् । नेक्ष्यते^४ऽत्राभियुक्तैर्यदित्यैतिह्यविदो विदः ॥ १८ ॥
 राजीमती गुहागर्भे कैर्न नामात्र वन्द्यते । रथनेमिर्ययोन्मार्गात्सन्मार्गमवतारितः^५ ॥ १९ ॥
 पूजास्नपनदानानि तपश्चात्र कृतानि वै^६ । संपद्यन्ते मोक्षसौख्यहेतवो भव्यजन्मिनाम् ॥ २० ॥
 दिग्भ्रमादपि^७ योऽत्राद्रौ काप्यमार्गोऽपि सञ्चरन् । सोऽपि पश्यति चैत्यस्था^८ जिनार्चाः स्नापितार्चिताः ॥ २१ ॥
 काश्मीरागतत्रेण कूष्माण्ड्यादेशतोऽत्र च । लेप्यबिम्बास्पदे न्यस्ता श्रीनेमेर्भूर्तिराश्मनी ॥ २२ ॥
 नदीनिर्ज्झरकुण्डानां खनीनां वीरुधामपि । विदां करोत्वत्र संख्यां संख्यावानपि कः खलु ॥ २३ ॥
 आसेचनकरूपाय^९ महातीर्थाय तायिने । चैत्यालङ्कृतशीर्षाय नमः श्रीरैवताद्रये ॥ २४ ॥
 स्तुतो मयेति सूरीन्द्रवर्णितावृजिनप्रभ । गिरिनारस्तारहेमसिद्धि^{१०} भूमिर्मुदेऽस्तु वः ॥ २५ ॥

॥ इति श्रीउज्जयन्तस्तवः ॥

॥ ग्रन्थामं २५ ॥

1 A प्रया^१ । 2 B नार- । 3 B भुवनेऽप्यसौ । 4 A °स्तंगार^२ । 5 A °पत्यकां । 6 A °पुत्रस्य ।
 B 7 °भव्यकृत । 8 A नेक्ष्यते । 9 A °तारिता । 10 A वैः । 11 A C °भूमावपि । 12 A जिनार्चास्पर्षिता^३ ।
 13 B आसवेनक^४ । 14 C सिद्ध^५ ।

४. उज्जयन्तमहातीर्थकल्पः ।

- अत्थि सुरद्वाविसए उज्जितो नाम पन्नओ रम्मो । तस्सिहरे¹ आरुहिउं भतीए नमह नेमिजिणं ॥ १ ॥
 अंबाहअं च देविं न्हवणञ्जणगंधधुवदीवेहिं । पूइअ कयप्पणामा ता जोअह जेण अत्थत्थी ॥ २ ॥
 गिरिसिहरकुहरकंदर² निज्जरणकवाडविअडकूवेहिं । जोएह स्वत्तवायं जह भणियं पुबसूरीहिं ॥ ३ ॥
 5 कंदप्पदप्पकप्पण³ कुगइविद्वणनेमिनाहस्स । निव्वाणसिलानामेण अत्थि भुवणंमि विक्खाया ॥ ४ ॥
 तस्स य उत्तरपासे दसधणुहेहिं अहोमुहं विवरं । दारंमि तस्स लिङ्गं अवयाणे धणुह चत्तारि ॥ ५ ॥
 तस्स पसुमुत्तगंधो अत्थि रसो पलसएण सयतंबं । विंधेति कुणइ तारं ससिकुंदसमुज्जलं सहसा ॥ ६ ॥
 पुबदिसाए धणुहंतरेसु तस्सेव अत्थि जा गवई । पाहाणमया दाहिणदिसागए बारसधणुहिं ॥ ७ ॥
 दिस्सइ अ तत्थ पयडो हिंगुलवण्णो अ दिव्वपवररसो । विंधेइ सबलोहे फरिसेणं अग्गिसंसेणं ॥ ८ ॥
 10 उज्जिते अत्थि नई विहलानामेण पवई पडिमा । दावेइ अंगुलीए फरिसरसो पवईदारं ॥ ९ ॥
 सक्कावयार-उज्जितगिरिवरे तस्स उत्तरे पासे । सोवाणपंतिआए पारेवयवणिया पुढवी ॥ १० ॥
 पंचगव्हेण बद्धा पिंडी धमिओ⁴ करेइ वरतारं । फेडइ दरिद्ववाहिं उत्तारइ दुक्खकंतारं ॥ ११ ॥
 सिहरे विसालसिंगे दीसंते पायकुट्टिमा जत्थ । तस्सासन्ने सिहरे कच्चडइहड पामहो तारं ॥ १२ ॥
 उज्जितरेवयवणे तत्थ य सुदारवानरो अत्थि । सो वामकण्णछित्तो उग्घाडइ विवरवरदारं ॥ १३ ॥
 15 हत्थसएण पविट्टो दिक्खइ सोवण्णवण्णिआ⁵ रुक्खा । नीलरसेण सवंता⁶ सहस्सवेही रसो नूणं ॥ १४ ॥
 तं गहिऊण निअत्तो हणुवंतं छिवइ वामपाएण । सो ढक्कइ वरदारं जेण न जाणइ जणो कोवि ॥ १५ ॥
 उज्जितसिहरउवरिं कोहंडिहरं खु नाम विक्खायं । अवरेण तस्स य सिला तदुभयपासेसु उस्तंतु ॥ १६ ॥
 तं अयसितिल⁷मीसं थंभइ पडिवायवंगिअं वंगं । दोगच्चवाहिहरणं परितुट्ठा अंबिआ जस्स ॥ १७ ॥
 वेगवई नाम नई मणसिलवण्णा य तत्थ पाहाणा । तो पिंडिधमिअसंते समसुद्धे होइ वरतारं ॥ १८ ॥
 20 उज्जिते नाणसिला तस्स अहो कणयवण्णिआ पुढवी । बोक्कडयमुत्त-पिंडी-खइरंगारे भवे हेमं ॥ १९ ॥
 नाणसिलाकयपुढवी पिंडीबद्धा य पंचगव्हेण । हडपाए वसइ रसो सहस्सवेही हवइ हेमं ॥ २० ॥
 गिरिवरमासन्नठिअं आणीअं तिलविसारणं नाम । सिलबद्धगाढपीडे वेलक्खा तत्थ दम्माणं ॥ २१ ॥
 सेणा नामेण नई सुवण्णतित्थंमि लङ्कुअपहाणा । पडिवाएण य सुबं करंति⁸ हेमं न संदेहो ॥ २२ ॥
 बिल्लक्खयंमि नयरे मउहृहरं⁹ अत्थि सेलगं दिबं । तस्स य मज्झंमि ठिओ गणवइरसकुंडओ¹⁰ उवरिं ॥ २३ ॥
 25 उववासी कयपूओ गणवइओ चलिऊण पवररसो । षामाषेवी(?) अत्थि अ थंभइ वंगं न संदेहो ॥ २४ ॥
 सहसासवं ति तित्थं करंजरुक्खेण मणहरं सम्मं । तत्थ य तुरयायारा पाहाणा तेसि दो भाया ॥ २५ ॥
 इक्को पारयमाओ पिट्टो मुत्तेण अंधमूसाए । धमिओ करेइ तारं उत्तारइ दुक्खकंतारं ॥ २६ ॥
 अबलोअणसिहरसिलाअवरेणं तत्थ वररसो सवइ । सुअपक्खसरिसवण्णो करेइ सुबं वरं हेमं ॥ २७ ॥
 गिरिपञ्चुन्नवयारे अंबिअआसमपयं च नामेण¹⁰ । तत्थ वि पीआ पुहवी हिमवाए होइ वरहेमं ॥ २८ ॥
 30 नाणसिला उज्जिते तस्स य मूलंमि मट्टिआ पीआ । साहामिअलेवेणं छायासुक्कं कुणइ हेमं ॥ २९ ॥
 उज्जितपदमसिहरे आरुहिउं दाहिणेन अवयरिउं । तिण्णि धणूसयमित्ते पूइकरं जं बिलं नाम ॥ ३० ॥
 उग्घाडिउं बिलं दिक्खिऊण निउणेन तत्थ गंतबं । दंडंतराणि बारस दिव्वरसो जंबुफलसरिसो ॥ ३१ ॥
 जउघोलिअंमि भंडे सहस्सभाएण विंधए तारे । हेमं करइ अवस्सं हट्टंतं सुंदरं सहसा ॥ ३२ ॥

1 B तस्सिहरे । 2 A °कुइ° । 3 A C °कप्परण° । 4 C धम्मिआ । 5 C रेखा । 6 C वसंता । 7 C °तल्ल° ।
 8 B करंति । 9 C °हरंमि । 10 C नामेणं ।

कोहंडिभवनपुत्रेण उत्तरे जाव तावसा भूमी । दीसइ अ तत्थ पडिमा सेलमया वासुदेवस्स ॥ ३३ ॥
 तस्सुपरेण दीसइ हत्थेषु अ दससु पच्चईपडिमा । अवराहमुहरअंगुडिआइ^१ सा दावए विवरं ॥ ३४ ॥
 नवधणुहाइं पविट्ठो दिक्खइ कूडाइं दाहिणुत्तरओ । हरिआल्लक्खवण्णो सहस्सवेही रसो नूणं ॥ ३५ ॥
 उज्जिते नाणसिल्ला विकखाया तत्थ अत्थि पाहाणं^२ । ताणं उत्तरपासे दाहिणयअहोमुहो विवरो ॥ ३६ ॥
 तस्स य दाहिणभाए दसधणुमूमीइ हिंगुलयवण्णो । अत्थि रसो सयवेही विंघइ सुबं न संदेहो ॥ ३७ ॥ 5
 उसहरिसहाइकूडे पाहाणा ताण संगमो अत्थि । गयवरलिंडाकिण्णा^३ मज्जे फरिसेण ते वेही ॥ ३८ ॥
 जिणभवनदाहिणेणं नउईधणुहेहिं भूमिजल्लुअयरी । तिरिमणुअरत्त^४विद्धा पडिवाए तंबए^५ हेमं ॥ ३९ ॥
 वेगवई नाम नई मणसिल्लवण्णा य तत्थ पाहाणा । सुबस्स^६ पंचवेहं सवंति धमिआ तय^७ सिण्णं ॥ ४० ॥
 इय उज्जयन्तकप्पं अविअप्पं जो करेइ जिणभत्तो । कोहंडिकयपणामो सो पावइ इच्छिअं सुक्खं ॥ ४१ ॥

॥ †श्रीउज्जयन्तमहातीर्थकल्पः समाप्तः ॥

10

५. रैवतकगिरिकल्पः ।

पच्छिमदिसाए सुरट्ठाविसए रेवयपच्चयरायसिहरे सिरिनेमिनाहस्स भवणं उतुक्कसिहरं अच्छइ । तत्थ किर
 पुंविं भयवओ नेमिनाहस्स लिप्पमई पडिमा आसि । अन्नया उत्तरदिसाविभूसणकम्हीरदेसाओ अजिय-रयण-
 नामाणो दुन्नि बंधवा संघाहिवई होऊण गिरिनारमागया । तेहिं रहसवसाओ घणघुसिणरससंपूरिअकलसेहिं प्हवणं
 कयं । गलिआ लेवमई सिरिनेमिनाहपडिमा । तओ अईव अप्पाणं सोअंतेहिं तेहिं आहारो पच्चक्खाओ । इक्की- 15
 सउववासाणंतरं सयमागया भगवई अंबिआ देवी । उट्ठाविओ संघाहिवई^८ । तेण य^९ देविं दट्ठूण जयजयसहो कओ ।
 तओ भणिअं देवीए-इमं विवं गिणहसु परं पच्छा न पिच्छिअबं^{१०} । तओ अजिअसंघाहिवइणा^{११} एगतंतुकुत्थियं
 रयणमयं सिरिनेमिबिंवं कंचणबलाणए नीअं । पढमभवणस्स देहलीए आरोविता अहहरिसभरनिब्भरेणं संघवइणा
 पच्छाभागो दिट्ठो । ठिअं तत्थेव विवं निच्चलं । देवीए कुसुमवुट्ठी कया । जयजयसहो अ कओ । एयं च विवं वइ-
 साहपुण्णिमाए अहिणवकारिअभवणे पच्छिमदिसामुहे ठविअं संघवइणा । प्हवणाइमहसवं काउं अजिओ संबंधवो 20
 निअदेसं पत्तो । कलिकाले कलुसचित्तं जणं जाणिऊण झलहलन्तमणिमयविंबस्स कंती अंबिआदेवीए छाइआ ।

पुंविं गुज्जरधराए जयसिंहदेवेणं^{१२} खंगाररायं हणित्ता सज्जणो दंडाहिवो ठाविओ । तेण अ अहिणवं
 नेमिजिणिंदभवणं एगारससयपंचासीए (११८५) विक्रमरायवच्छरे काराविअं । मालवदेसमुहमंडणेणं
 साहुभावडेणं सोवणं आमलसारं कारिअं । ^{१३}चालुक्यकिसिरिकुमारपालनरिंदसंठविअसोरट्टदंडाहिवेण
 सिरिसिरिमालकुलुब्भवेणं^{१४} बारससयवीसे (१२२०) विक्रमसंवच्छरे पजा काराविआ । तब्भावणा 25
 धवलेण अंतराले पवा भराविआ । पजाए चडंतेहिं जणेहिं दाहिणदिसाए लक्ख्वारामो दीसइ ।

1 Pc °आई । 2 Pa पाहाणा । 3 Pa °लिंडाणि किणा । 4 Pa °रित° । 5 Pa तहवइ । 6 C सव्वस्स ।
 7 AB तअं । † Pa 'इत्युज्जयन्तकल्पः ।' इत्येव । 8 B Pa-b संघवई । 9 Pa 'य' नास्ति; Pb न । 10 PaC पच्छि-
 अब्बं । 11 Pa-b °संघवइणा । 12 Pb °देवेण । 13 B Pa चोलुक्य । 14 ACPb कुलुब्भवेण ।

अणहिल्लवाड्यपट्टणे य पोरवाडकुलमंडणा आसराय-कुमरदेवितणया गुज्जरभराहिवहिसिरिबीरघ-
बलरज्जधुरंधरा बत्थुपाल-तेजपालनामधिजा दो भायरो मंतिवरा हुत्था । तत्थ तेजपालमंतिणा गिरिनार-
तले निअनामंकिअं तेजलपुरं पवरगढमढपवामंदिरआरामरम्मं निम्माविअं । तत्थ य जणयनामंकिअं आसराय-
विहारु त्ति पासनाहभवणं काराविअं । जणणीनामेणं च कुमरसरु त्ति सरोवरं निम्माविअं । तेजलपुरस्स
5 पुबदिसाए उग्गसेणगढं नाम दुमां जुगाइनाहप्पमुहजिणमंदिररेहिल्लं विज्जइ । तस्स य तिण्णिण नामधिजाइं
पसिद्धाइं । तं जहा-उग्गसेणगढं ति वा, खंगारगढं ति वा, जुण्णहुग्गं ति वा । गढस्स बाहिं दाहिण-
दिसाए चउरिआ-वेई-लुअओवरिआ-पसुवाडयाइं ठाणाइं चिट्ठंति । उत्तरदिसाए विसालथंभसालासोहिओ
दसदसारमंडवो गिरिदुवारे य पंचमो हरी दामोअरो सुवण्णरेहानईपारे बट्टइ । कालमेहसमीवे चिराणु-
वत्ता संघस्स बोलाविआ¹ तेजपालमंतिणा मिल्हाविआ कमेण उज्जयंतसेले । बत्थुपालमंतिणा सित्तुज्जा-
10 वयारभवणं अट्टावय-संमेअमंडवो कवडुजकख-मरुदेविपासाया य काराविआ[†] । तेजपालमंतिणा
कल्लणत्तयचेइअं कारिअं । इंदमंडवो अ देपालमंतिणा उद्धराविओ । एरावण-गयपय-मुहाअलंकिअं गइंद-
पयकुंडं अच्छइ । तत्थ अंगं पक्खालित्ता दुक्खाण जलंजलिं दिंति जत्तागयलोआ । छत्तसिलाकडणीए
सहस्संबवणारामो । जत्थ भगवओ जायवकुलपईवस्स सिवा-समुहविजयनंदणस्स दिक्खां-नाण-निवाण-
कल्लणयाइं² संजायाइं । गिरिसिहरे चडित्ता अंबिआदेवीए भवणं दीसइ । तत्तो अवलोअणसिहरं । तत्थ
15 ठिपहिं किर दसदिसाओ नेमिसामी अवलोइज्जइ ति³ । तओ पढमसिहरे संबकुमारो, बीअसिहरे पज्जुण्णो ।
इत्थ पन्नए ठाणे ठाणे चेइएसु रयण-सुवण्णमयजिणविंवाइं निच्चण्हविअच्चिआइं दीसंति । सुवण्णमेयणी अ अणेग-
धाउरसभेइणी दिप्पंती दीसइ । रत्तिं च दीवउ ब पज्जलंतीओ ओसहीओ अवलोइज्जंति । नाणाविहतस्वरवल्लिदलयु-
प्फफलाइं पए पए उवल्लभंति । अणवरयपद्धारंतनिज्झरणाणं खलहलारावयमत्तकोइल⁴भमरझंकारा य सुवतिंति ।

उज्जयंतमहातिथ्यकप्पसेसलवो इमो । जिणप्पहमुणिदेहिं लिहिओ त्थ जहासुअं ॥ १ ॥

1 Pa बालाविया । † एतद्दण्डान्तर्गता पंक्तिः पतिता C आदर्शे । 2 A कल्लणजायाइं; Pa कल्लणाइं जायाइं ।
3 Pa °लोइज्जइ; Pb °लोइज्जति । 4 Pb °कोयल° । † Pa इति श्रीरैवतकल्पः ।

६. श्रीपार्श्वनाथकल्पः ।

सुरअसुरस्वयरकिन्नरजोईसरविसरमहुअराकलिअं । तिहुअणकमलगोहं नमामि जिणचलणनीरुहं ॥ १ ॥
जं पुषमुणिगणेणं अबिअप्पाणप्यकप्पमज्झंमि । सुरनरफणिपहुमहिअं कहिअं^१ सिरिपासजिणचरिअं ॥ २ ॥
^२संकिण्णसत्थनिक्खित्तचित्तचित्तीणं घम्मिअजणाणं । तोसकए तं कप्पं भणामि पासस्स लेसेण ॥ ३ ॥
भवममणभेयणत्थं भविआ भवदुक्खभारभरिअंगा । एयं समासओं पुण पभणिज्जंतं मए सुणह ॥ ४ ॥ 5
विजया जया य कमठो पउभाइ-पासजक्ख-वइरुहा । धरणो विज्जादेवी सोलसइहिट्टायगा जस्स^३ ॥५
पडिमुप्पत्तिनियाणं कप्पे कलिअं पि नेह संकलिअं । एयस्स गोरवभया पडिहिइ न हु को इमं पच्छा ॥ ६ ॥
अह जलहिचुल्लअमाणं करेइ तारयविमाणसंखं जो । पासजिणपडिममहिअं कहिउं न वि पारए सो वि ॥ ७ ॥
एसा पुराणपडिमा अणेगठाणेषु संठवेऊणं । स्वयरसुरनरवरोहिं महिआ उवसगसमणत्थं ॥ ८ ॥
तह वि हु जणमणनिक्खलभावकए पाससामिपडिमाए । इंदाईकयमहिअं कित्तिअमेयाइ^४ ता वुच्छं ॥ ९ ॥ 10
सुरअसुरवंदिअपए सिरिमुणिसुव्वयदिणेसरे इत्थ । ^५भारहसरंमि भविअणकमलाइं बोहयंतंमि ॥ १० ॥
चंपाइ पुरवसीए एसा सिरिपाससामिणो पडिमा । रयणायरोवकंठे जोईसरवन्निआ आसि ॥ ११ ॥
सकस्स कत्तिअभवे सयसंसाभिमाहा गया सिद्धिं । एआए झाणाओ वयगहणाणंतरं तइया ॥ १२ ॥
सोहम्मवासवो तं पडिमाहाप्पमोहिणा मुणिउं । अंचइ तत्थेव ठिअं महाविभूईइ दिव्वाण ॥ १३ ॥
एवं वच्चइ कालो ^६कयवयवासेहिं रामवणवासो । राह्वपहावदंसणहेउं लोआण हरिवयणा ॥ १४ ॥ 15
रयणजडियस्वयरसंजुअसुरजुअलेणं^७ च दंडगारणणे । सतुरयरहो अ पडिमा दिनेसा रामभइस्स ॥ १५ ॥
सगमासे नवदिअहे^८ विदेहदुहिओवणीयकुसुमेहिं । भत्तिभरनिव्वभरेणं महिआ रहुपुंगवेण तया^९ ॥ १६ ॥
रामस्स पवलकम्मयमलंघणिज्जं च वसणमोहणं । नाऊण सुरा भुज्जो^{१०} तं पडिमं निंति तं ठाणं ॥ १७ ॥
पूअइ पुणो वि **सक्को**^{११} पगिदुभत्तीइ दिव्वभोएहिं । एवं जा संपुण्णा एगारसवासलक्खा य ॥ १८ ॥
तेणं कालेणं जउवंसे बलएव-कण्ह-जिणनाहा । अवइत्ता संपत्ता जुवणमह **केसवो** रज्जं ॥ १९ ॥ 20
कण्हेण जरासंधस्स विग्गहे निअदलोवसग्गेसु । पुट्ठो **नेमी** भयवं पच्चइविणासणोवायं ॥ २० ॥
ततो आइसइ पहू-पुरिसत्तम ! मज्झ सिद्धिगमणाओ । सगसयपण्णासाहिअतेसीसहसेहिं वरिसाणं ॥ २१ ॥
होही पासो अरिहा विविहाहिट्टायगेहिं नयचलणो । जस्सच्चाण्हवणजलासित्ते लोए समइ असिवं ॥ २२ ॥
सामी ! संपइ कत्थवि तस्स जिणिदस्स चिट्ठए पडिमा ? । इअ चक्कधरेणुत्ते तमिदमहिअं कहइ नाहो ॥ २३ ॥
इअ जिण-जणहणाणं अह सो मुणिउं मणोगयं भावं । **मायलिसार**हिसहिअं रहमेयं पडिममप्पेइ ॥ २४ ॥ 25
मुइओं मुररिउं^{१२} पडिमं ण्हवेइ^{१३} घणसारघणघणरसेहिं । पूइअ^{१४} परिमलबहलामलचंदणचारुकुसुमेहिं ॥ २५ ॥
पच्छागयगहदिअं सिअं सिचेइ सामिसलिलेणं । जंतुवसग्गा विलयं विलयं जह जोमिचित्ताइं ॥ २६ ॥
बहुदुहवणं^{१५} निहणं पत्ते ^{१६}पच्चइचक्कवट्ठिमि । जाओ जयजयरावो^{१७} **जायव**निवनिबिडभडसिअे ॥ २७ ॥
तत्थेव विजयठाणे निम्माविअमहिणवं जिणाएसा । **संखउर**नयरजुत्तं ठविऊणं पासपहुबिंबं ॥ २८ ॥
पडिममिमं संगिण्हिअ निअनयरमुवागयस्स कण्हस्स । भूवेहिं **वासुदेव**त्तणाभिसेऊसवो विहिओ ॥ २९ ॥ 30
कण्हनरिंदेण तओ मणिक्कंचरणयरइअपासाए । सत्तयवाससआइं संठाविअ पूइआ पडिमा ॥ ३० ॥

1 Pb मइअं । 2 Pa-b ईक्षित्त°; A, C P संकित्त । 3 Pa यस्स । 4 Pa कित्तियमित्ताइं । 5 Pa भरह° ।
6 Pa कयवइ° 7 Pa °स्वयरसंजुयलेण । 8 Pa °दिवसे । 9 Pa विना सर्वत्र 'तहा' । 10 Pa पुज्जो । 11 A B
Pb पकिट्ट° । 12 A Pa मुररिउ; C सिरिरिउ । 13 B Pb ण्हावइ । 14 Pa पूइइ; Pb पूइअ । 15 A वट्ठणं ।
16 Pb पच्चइ° । 17 B C °राओ ।

- जाए ^१जायवजाईपलए देवाउ दारवइदाहे । सामिपहावा देवाल्यमि न हु पावगो ल्मो ॥ ३१ ॥
 सद्धिं ^२पुरीइ तइया जलनिहिणा रुहरमंदिरसमेओ । लोललहरीकरेहिं नाहो नीरन्तरे ^३नीओ ॥ ३२ ॥
 तक्खयनार्गिदेणं तइया रमणत्थमुरग ^४रमणीहिं । तत्थागएण दिट्ठा पहुपडिमा पावनिहल्ली ॥ ३३ ॥
 पमुइअमणेण ततो नायवइविहिअनट्टकलहट्टं । महया महेण महिआ जावऽसिई ^५वाससहसाइं ॥ ३४ ॥
 5 वरुणो वरहरिअवई तयवसरे सायरं पलोअंतो । तक्खयपूहज्जंतं पासइ तिहुअणपहुं पासं ॥ ३५ ॥
 एसो सो गोसामी जो सुरनाहेण ^६पूइओ पुबिं । इण्हि मज्झवि जुज्जइ सहायणं सामिचलणाणं ॥ ३६ ॥
 चित्तिअमत्थमहीणं पत्थिअ सेवइ जिणेसमणवरयं । जा चउवच्छरसहसा ठिआ य अह तेण समएणं ॥ ३७ ॥
 सिरिवद्धमाणजलए तिलए लोअस्स भरह खित्तंमि । अविरलगोपुरेणं सिंचंते भवसस्साइं ॥ ३८ ॥
 कंतिकलकल्लुसीकयसुरपुरपउमाइ कंतिनयरीए । वसइ सुहसत्थवाहो धणेसरो सत्थवाहु ^७त्ति ॥ ३९ ॥
 10 सो अन्नया महिओ विणिग्गओ जाणवत्तजाए । संजत्तिअवयजुत्तो सिंहलदीवमि संपत्तो ॥ ४० ॥
 तत्थ विद्धप्पिअ पणगणमागच्छंतस्स तस्स वेगेण । पवहणथंभो सहसा जाओ जलरासिमज्झंमि ॥ ४१ ॥
 विमणमणो जा चित्तइ पयडीहोऊण सासणसुरी ता । पउमावई ^८पयंपइ-मा बीहसु वच्छ ! सुण वयणं ॥ ४२ ॥
 वरुणविणिग्गिअमहिओ महिमोहमरइमदणो भइ ! इह नीरतले चिट्ठइ पासजिणो नयसु सं ठाणं ॥ ४३ ॥
 देवि ! कंहं मह सत्ती जिणेसगहणे समुइजलमूल । एवं धणेसकहिए तो भासइ सासणादेवी ॥ ४४ ॥
 15 पविस मह पुट्टिलगो कड्डसु पहुमामसुत्तंतूहिं । आरोविअ पोअवरे सावय ! वय निअपुरिं सुत्थो ॥ ४५ ॥
 काऊण सन्नमेयं लोगतयनायगं गहेऊण । संजायहरिसपगरिसपुलइअगतो महासत्तो ॥ ४६ ॥
 स्तणमित्तेण सठाणं समागओ परिसरे पडकुडीओ । रइआविअ जाव ठिओ एइ जणो सम्मुहो ताव ॥ ४७ ॥
 गंधवगीइवाइअरवेण ^९सूहवयनारिधवलेहिं । बहिरिअककुहो नाहं दाणं दिंतो पवेसेइ ॥ ४८ ॥
^{१०}रययामलसच्छायं पासायं कारिऊण कंतीए । विणिवेसिअ भुवणगुरुं निच्चं पूइइ भत्तीए ॥ ४९ ॥
 20 कालंतरमावणो धणेसरे पउरनायरवरेहिं । वाससहस्से पहुणो पूइज्जंतस्स वक्कंते ॥ ५० ॥
 देवाहिदेवमुत्तिं परिअररहिअं तथा ^{१०}य कंतीए । मेलिअ रसस्स थंभणनिमित्तमागासमणेण ॥ ५१ ॥
 कलिअकलकालत्तयपालित्तयगणहरोवएसाओ । नागज्जुणजोइदो ^{११}आणेही अप्पणो ठाणे ॥ ५२ ॥
 जोइणि गए कयत्थे नत्थं सुत्तूण नाहमडवीए । रसथंभाओ होही थंभणयं नाम तित्थं ति ॥ ५३ ॥
 उब्भिन्नवंसयालंतरट्टिओ सुरहिखीरहविअंगो । आकंठखिइनिमग्गो जणेण जक्खु ति कयनामो ॥ ५४ ॥
 25 अच्चिस्सइ तयवत्थो जिणनाहो पणसयाइं वरिसाणं । तयणु धरणिंदनिग्गिअसन्नज्जो विइअसुअसारो ॥ ५५ ॥
 सिरिअभयदेवसूरी दूरीकयदुहिअरोगसंधाओ । पयडं तित्थं काही अहीणमाहप्पदिप्पंतं ॥ ५६ ॥
 कंतीपुरीइ भयवं पुणो गमिस्सइ तओ अ जलहिंमि । बहुविहनयरेसु अ गडुवगडुव ^{१२}महिमाइ दिप्पंतो ॥ ५७ ॥
 अह को तीआणागयपडिमाठाणाण साहणसमत्थो । जइवि हु सो सहसमुहो ^{१३}हविज्ज रसणासयसहस्सो ॥ ५८ ॥
 पावा-चंप-ड्ढावय-रेवय-संमेअ-विमलसेलेसु । कासी-नासिग-मिहिला-रायगिहिप्पमुहत्तित्थेसु ॥ ५९ ॥
 30 जत्ताइ पूअणेणं दाणेणं ^{१४}जं फलं हवइ जीवो । तं पासपडिमदंसणमित्तेणं पावए इत्थ ॥ ६० ॥
 मासवस्समणस्स फलं वंदणबुद्धीइ पाससामिस्स । छम्मासिअस्स पावइ नयणपहगयाइ पडिमाए ॥ ६१ ॥
 निरवत्थो बहुतणओ धणहीणो धणयसंनिहो होइ । दोहग्गोवि हु सुहओ पहुदिट्ठीए जणो ^{१५}दिट्ठो ॥ ६२ ॥

1 Pb जावण° । 2 Pa सिद्धिपुरीओ । 3 ABPa नीरतरे । 4 P ^१सुरगय° । 5 A B Pa जावसिवाई° ।
 6 P सुरलोगाहिवेण । 7 P सत्थवाहोत्थि । 8 P सूहवइ° । 9 P रइयाय° । 10 Pa तथाइ । 11 P जोगिदो ।
 12 Pa गइयगइय । 13 C सहसुहो । 14 'दाणेणं' नास्ति C । 15 P जणे जिद्धो ।

मुक्त्वात् कुकलत्तं कुजाइजम्भो कुरूव-दीणत्तं । अन्नमवे पुरिसाणं न हुंति पदुपडिमपणयाणं ॥ ६३ ॥
 अडसद्वितित्यजताकए भमइ कह वि मोहिओ लोओ । तेहिं तोऽणंतगुणं फलमपिंते जिणे पासे ॥ ६४ ॥
 एगेण वि कुसुमेणं जो पडिमं महइ तिव्वभावो सो । भूवाल्लिमउलिमउलिअचरणो चक्काहिवो होइ* ॥ ६५ ॥
 जे अट्टविहं पूअं कुणंति पडिमाइ परमभत्तीए । तेसिं देविंदाईपयाइं^१ करपंकमत्थाइं* ॥ ६६ ॥
 जो वरकिरीडकुंडलकेयूराईणि^२ कुणइ देवस्स । तिहुअणमउडो होऊण सो लहुं लहइ सिबसुक्खं* ॥ ६७ ॥ 5
 तिहुअणचूडारयणं जणनयणामयसलागिगा^३ एसा । जेहिं न दिट्ठा पडिमा निरत्थयं ताण मणुअत्तं* ॥ ६८ ॥
 सिरिसंघदास^४ मुणिणा लहुकप्पो निम्मिओ अ पडिमाए । गुरुकप्पाओ अ मय्य संबंघलवेसमुद्धरिओ ॥ ६९ ॥
 जो पढइ सुणइ चिंतइ एयं कप्पं स कप्पवासीसु । नाहो होऊण भवे सत्तमए पावए सिद्धिं ॥ ७० ॥
 गिहवेइअंमि जो पुण पुत्थयलिहिअं पि कप्पमच्चइ । सो नारयतिरिएसुं निअमा नो जाइ चिरबोही^५ ॥ ७१ ॥
 हरिजलहिजलणगयगयचोरोरगगहनविनारियारिपेयाणं । वेयालसाइणीणं भयाइं नासंति दिणिं^६ भणणे ॥ ७२ ॥ 10
 भव्वाण पुन्नसोहा पाणीआइन्नहिअयठाणं पि । कप्पो कप्पतरू इव विलसंतो वंछिअं देउ* ॥ ७३ ॥
 जावय मेरुपर्देवो महिमल्लिअओं समुइजलतिल्लो । उज्जोअंतो चिद्धइ नरखित्तं ता जयउ^७ कप्पो ॥ ७४ ॥

॥ इति श्रीपार्श्वनाथस्य कल्पसंक्षेपः† ॥ ७ ॥

इददवाहिविहुरिअंगा अणसणगहणत्थमाहविअसंघा । नवसुत्तकुक्कुडिं^८ विमोहणाय भणिआ निसि सुरीए ॥ १ ॥
 दीविअहत्यअसत्ती नवंगविवरणकहाचमुक्करिआ । थंभणयपासवंदणउवइद्वरोग्गविहिणो अ ॥ २ ॥ 15
 संभणयाउ चलिआ^९ धवलक्कपुरा परं^{१०} चरणचारी । थंभणपुरंमि पत्ता सेट्ठीतडजरपलासवणे ॥ ३ ॥
 गोपयझरणुवलक्खिअ भुवि 'जयतिहुअण' थवद्धपच्चक्खे । पासे पूरिअथवणा गोविअसकलंतवित्तदुगा ॥ ४ ॥
 संघकराविअभवणे गयरोगा ठविअ पासपहुपडिमा । सिरिअभयदेवसूरी विजयंतु नवंगवित्तकरा ॥ ५ ॥

जन्माग्नेऽपि^{११} चतुःसहस्रशरवो देवालये योऽर्क्षितः

स्वामी वासववासुदेववरुणैः स्वर्वाद्रिमध्ये ततः ।

20

कान्त्यामिभ्यधनेश्वरेण महता नागार्जुनेनाश्वितः

पायात् स्तम्भनके पुरे स भवतः श्रीपार्श्वनाथो जिनः ॥ ६ ॥

॥ इति श्रीस्तम्भनककल्पः ॥ अं० १०० (प्रत्यन्तरे १११)

* एतत्तारकाङ्कितता गाथाः P आदर्शं नोपलभ्यन्ते । 1 Pb °कयाइं । 2 C Pb केऊरा० । 3 Pb सिल्लागा ।
 4 Pb संघदाणं । 5 P चिरवेहो । 6 P दिणं । 7 Pb जयइ । † P इति श्रीपार्श्वकल्पः संक्षेपतः । § षट्पद्यात्मिका
 एषा स्तुतिर्नोपलभ्यते A आदर्शं । 8 Pa कुक्कुडिं । 9 AP चलिआउ । 10 AP पुरं । 11 A B Pa-b यन्माग्नेऽपि ।

७. अहिच्छत्रानगरीकल्पः ।

तिहुअणभाणु ति जए पयडं नमिऊण पासजिणचंदं । अहिच्छत्ताए कप्पं जहासुअं किंपि जंपेमि ॥ १ ॥

- इहेव जंबुदीवे दीवे भारहे वासे मज्झिमखंडे कुरूजंगलजणवए संखावई नाम नयरी रिद्धिसमिद्धा हुत्था । तत्थ भयवं पाससामी छउमत्थविहारेणं विहरंतो काउस्सगो ठिओ । पुबनिबद्धवेरेण कमठासुरेण अविच्छि-
 5 न्नधारापवाएहिं वरिसंतो अंबुहरो विउब्धिओ । तेण सयले महिमंडले एगवण्णवीमूए आकंठमगंगं भगवंतं ओहिणा आमोएऊण पंचमिगाहणुज्जयकमदमुणिआणाविअकट्टखोडीअंतरडज्जंतसप्पभवउवयारं सुमरंतेण धरणिंदेण नागराएण अमामहिसीहिं सह आंगतूण मणिरयणचिंचइअं सहस्ससंखफणामंडलछत्तं सामिणो उवरिं करेऊण¹ हिट्ठे कुंडलीकय-
 भोगेण संगिण्हिअ सो उवसग्गो निवारिओ । तओ परं तीसे नयरीए अहिच्छत्त ति नामं संजायं । तत्थ पायारकारएहिं² जहा जहा पुरओ ठिओ उरगरूवी धरणिंदो कुडिलगईए सप्पइ तथा तथा इट्टनिवेशो कओ । अज्ज वि तहेव पायार-
 10 रयणा दीसइ । सिरिपाससामिणो चेइअं संघेण कारिअं । चेइआओ पुबदिसि अइमहुरपसन्नोदगाणि कमढजलहरु-
 जिअजलपुत्राणि सत्त कुंडाणि चिट्ठंति । तज्जलेसु विहिअण्हाणाओ निंदूओ थिरवच्छाओ हवंति³ । तेसिं कुंडाणं मट्ठिआए धाउवाइआ⁴ धाउसिद्धि भणंति । पाहाणलद्धिमुद्धिअमुहा सिद्धरसकूविआ य इत्थ दीसइ । तत्थ मिच्छरा-
 यस्स अणेगे अग्गिदाणाईउग्घाडणोवक्कमा निप्फलीहूआ । तीसे पुरीए अंतो बहिं च पत्तेयं कूवाणं दीहिआणं च सवायं लक्खं अच्छइ⁵ । महुरोदगाणं जत्तागयजणाणं पाससामिचेइए प्हवणं कुणंताणं अज्ज वि कमढो खरपवणदुद्धि-
 15 णवुद्धिगज्जिअविज्जुमाइ दरिसेइ । मूलचेइआओ नाइदूरे सिद्धखित्तंमि पाससामिणो धरणिंद-पउमावईसेविअस्स चेइअं । पायारसमीवे सिरिनेमिमुत्तिसहिआ सिद्ध-बुद्धकलिआ अंबलुंविहत्था सिंहवाहणा अंबादेवी चिट्ठइ । ससिकरनिम्मलसलिलपडिपुत्रा उत्तराभिहाणा वावी । तत्थ मज्जगे कए तम्मट्ठिआलेवे अ कुट्टीणं कुट्टरोगोवसमो हवइ । धन्नंतरिकूवस्स य पिंजरवण्णाए मट्ठिआए गुरूवएसा कंचणं उप्पज्जइ । बंभकुंडतडपरूडाए मंडुक्कवंमीए दल्लुण्णेण एगवण्णगोखीरेण समं पीएण पण्णामेहासंपण्णो नीरोगो किंनरसरो अ होइ । तत्थ य पाएणं उववणेसु सबमहीरुहाणं
 20 चंदया उवलब्भंति । ताणि ताणि अ कज्जाणि साहितिं⁶ । तथा जयंती-नागदमणी-सहदेवी-अपराजि-
 आ-लक्खणा-तिवण्णी-नउली-सउली-सप्पक्खी⁷-सुवण्णसिला-मोहणी-सामली-रविभत्ता-
 निव्विसी-भोरसिहा-सह्या-विसह्यापभिईओ महोसहीओ इत्थ वट्ठंति । लोइआणि अ अणेगाणि हरि-हर-
 हिरण्णगब्भ-चंडिआभवण-बंभकुंडाईणि तित्थाणि । तथा एसा नयरी महातवस्सिस्स सुगिहीयनामघेअस्स कणह-
 रिसिणो जम्मभूमि ति । तप्पयपंकयपरागकणनिवाएण पवितीकया एयवत्थबस्स पाससामिस्स संभरणेणं आहि-वाहि-
 25 सप्प-विस-हरि-करि-रण-चोर-जल-जलण-राय-दुट्ट-गह-मारि-भूअ-पेअ-साइणिपमुहखुहोवइवा न पहवति, भविआणं ति ।
¹विसेसओ⁸ सयलातिसयनिहाणं एसा पुरीं ।

इअ एस अहिच्छत्ताकप्पो उववण्णिओ समासेणं । सिरिजिणपहसूरीहिं पउमावइ-धरण-कमढपिओ ॥ १ ॥

॥ अहिच्छत्राकल्पः समाप्तः ॥

॥ ग्रंथाग्रं० ३६ ॥

1 P धारेऊण । 2 P विना सर्वत्र 'पायारएहिं' । 3 C भवंति । 4 A धाउवाइ । 5 Pa विवइ । 6 Pa साहंति । 7 A C सप्परक्खी । 8 P विना नास्सयन्यत्रेदं परम् । † P आदर्यो एवेदं वाक्यं दृश्यते ।

८. अर्जुनाद्रिकल्पः ।

अर्हन्तौ प्रणिपत्याहं श्रीमन्नाभेय-नेमिनौ । महाद्वैरर्जुनाख्यस्य कल्पं जल्पामि लेखतः ॥ १ ॥
 देव्याः श्रीमातुस्तत्तिमादौ वक्ष्ये यथाश्रुतम् । तदधिष्ठानतो ब्रह्म प्रख्यातो भुवि पर्वतः ॥ २ ॥
 श्रीरत्नमालनगरे राजाभूद् रत्नशेखरः । सोऽनपत्यतया दूनः प्रैषीच्छाकुनिकान् बहिः ॥ ३ ॥
 शिरः]स्थां काष्ठभारिण्यास्ते दुर्गा दुर्गतस्त्रियाः । वीक्ष्य व्यजिज्ञपन् राज्ञे भाव्यस्यास्त्वत्यदे सुतः ॥ ४ ॥ 5
 राज्ञादिष्टा सगर्भैव सा हन्तुं तन्नरैर्निशि । गर्त्ते क्षिप्ता कायचिन्ताव्याजात्तस्माद्बहिर्निरैत् ॥ ५ ॥
 साऽसूत सूनुं भयार्चा द्राक् च श्वाटान्तरेऽमुचत् । गर्त्तं चानीय तद्बृहत्तानभिज्ञैस्तैरधाति सा ॥ ६ ॥
 पुण्येरितार्भे स्तन्यं चापीपत्सन्ध्याद्वये मृगी । प्रवृद्धेऽस्मिष्टशाला महालक्ष्म्याः पुरोऽन्यदा ॥ ७ ॥
 मृग्याश्चतुष्णां पादानामधो नूतननाणकम् । जातं श्रुत्वा शिशुरूपं लोके वार्त्ता व्यजृम्भत् ॥ ८ ॥
 नव्यो^६ नृपोऽभूत्कोऽपीति श्रुत्वा प्रैषीद् भटानृपः । तद्वधायाथ तं दृष्ट्वा सायं ते पुरगोपुरे ॥ ९ ॥ 10
 बालहत्याभियाऽमुञ्चन् गोयूथस्यायतः^७ पथि । तत्तथैव स्थितं भाग्यादेकस्तूक्षा पुरोऽभवत् ॥ १० ॥
 तत्प्रेर्य स^८ चतुष्पादान्तराले तं शिशुं न्यधात् । तच्छ्रुत्वा मन्त्रिवोधात्तं राजाऽमस्तौरसं मुदा ॥ ११ ॥
 श्रीपुञ्जाख्यः क्रमात्सोऽभूद् भूपस्तस्याऽभवत् सुता । श्रीमाता रूपसंपन्ना केवलं प्लवगानना ॥ १२ ॥
 तद्वैराग्यान्निर्विषया जातु जातिस्मरा पितुः । न्यवेदयत् प्राग्भवं स्वं यदाऽऽसं वानरी पुरा ॥ १३ ॥
 सञ्चरन्त्यर्जुदं शाखिशालां तालुनि केनचित् । विद्धा मृष्यथ रुण्डं मे कुण्डेऽपतत्तरोरधः ॥ १४ ॥ 15
 तस्य कामिततीर्थस्य माहात्म्यानृतनुर्मम । मस्तकं तु तथैवास्तेऽद्याप्यतः कपिसुख्यहम् ॥ १५ ॥
 श्रीपुञ्जो^९ऽक्षेपयच्छीर्षं कुण्डे प्रेष्य निजान्नरान् । ततः सा नृमुखी जज्ञेऽतपस्यञ्चार्जुदे गिरौ ॥ १६ ॥
 व्योमगाम्यन्यदा योगी दृष्ट्वा तां रूपमोहितः । खादुत्तीर्यालपत् प्रेम्णा—मां कथं वृणुषे शुभे ! ॥ १७ ॥
 सोचेऽत्यगादाद्ययामो रात्रेस्तावदतः परम् । ताम्रचूडरुतादर्वाक् कयाचिद्विषया यदि ॥ १८ ॥
 शैलेऽत्र कुलुषे ह्याः पथा^८ द्वादश तर्हि मे । वरः स्या इति, चेटैः स्वैर्द्वियाम्याचीकरत्स ताः ॥ १९ ॥ 20
 स्वशक्त्या कुक्कुटरवे कृतके कारिते तथा । निषिद्धोऽपि विवाहाय नास्यात्तत्कैतवं विदन् ॥ २० ॥
 सरित्तीरेऽथ तं स्वसा ह्यसवीवाहसम्भृतिम्^{१०} । सोचे त्रिशल्मुत्सृज्य विवोहुं संनिघेहि मे ॥ २१ ॥
 तथा कृत्वोपागतस्य पदयोर्विकृतान् शुनः । नियोज्य साऽस्य शूलेन हृद्यस्तेन^{१०} वधं व्यधात् ॥ २२ ॥
 इत्याजन्माखण्डशीला जन्म नीत्वा स्वराप सा । श्रीपुञ्जोऽशिखरं^{११} तत्र तत्प्रासादमचीकरत् ॥ २३ ॥
 षण्मासान्तेऽर्जुदाख्योऽस्याधोभागेऽद्रेश्चलत्यहिः । ततोऽद्रिकम्पस्तत्सर्वे^{११} प्रासादाः शिखरं विना ॥ २४ ॥ 25

लौकिकास्त्वाहुः—

‘नन्दिवर्द्धन इत्यासीत् प्राक् शैलोऽयं हिमाद्रिजः । कालेनार्जुदनागाधिष्ठानात्त्वर्जुद इत्यभूत्’ ॥ २५ ॥
 वसन्ति द्वादश ग्रामा अस्योपरि^{१२} धनोद्धराः । तपस्विनो गोग्गलिका राष्ट्रिकाश्च सहस्रशः ॥ २६ ॥
 न स वृक्षो न सा वल्ली न तत् पुष्पं न तत् फलम् । न स कन्दो न सा खानिर्या नैवात्र निरीक्ष्यते ॥ २७ ॥
 प्रदीपवन्महौषधयो जाज्वलन्त्यत्र रात्रिषु । सुरभीणि रसाब्जानि वनानि^{१४} द्विविधान्यपि ॥ २८ ॥ 30
 स्वच्छन्दोच्छलदच्छोर्भिस्तीरद्भुक्तुसुमाञ्चिता । पिपासुह्यसानन्दाऽत्र भाति मन्दाकिनी धुनी ॥ २९ ॥
 चकासत्यस्य शिखराण्युत्तुङ्गानि सहस्रशः । परिस्खलन्ति सूर्यस्य येषु रथ्या अपि क्षणम् ॥ ३० ॥

1 P यदधि^० । 2 Pa गर्भ । 3 C व्यजृम्भते । 4 Pa भव्यो । 5 A C गोयूथः । 6 A C तत्प्रेर्यं च स ।
 7 P विना सर्वत्र ‘श्रीपुञ्जे’ । † P मां वृणीषे कथं शुभे । 8 ‘पथा’ पतितः Pa । 9 Pb संभृतिम् । 10 P सा खण्डलेना-
 इत्य खेव वधं । 11 P श्रीपुञ्जः शिखरे । 12 A B Pb ‘सर्वे’ । 13 ‘धनो’ पतितः C आदर्शे । 14 ‘वनानि’ पतितः P ।

- चण्डाली-चण्डालैर्भक्तन्दायाः** कन्दजातयः । दृश्यन्तेऽत्र प्रतिपदं तत्तत्कार्यप्रसाधिकाः ॥ ३१ ॥
प्रदेशाः पेशलाः कुण्डैस्तत्तदाश्चर्यकारिभिः । अस्य धातुखनीभिश्च निर्ज्जरैश्चामृतोदकैः ॥ ३२ ॥
कोकूयिते कृतेऽत्रोच्चैर्द्राक् **कोकूयितकुण्डतः** । प्रादुर्भवति वाःपूरः कुर्वन् खलहलारवम् ॥ ३३ ॥
श्रीमाता-ऽच्चलेश्वरश्च वशिष्ठाश्रम एव च । अत्रामी लौकिकास्तीर्था **मन्दाकिन्यादयोऽपि च** ॥ ३४ ॥
- 5 **महाद्वेरस्य** नेतारः **परमारनरेश्वराः** । पुरी **चन्द्रावती** तेषां राजधानी निधिः श्रियाम् ॥ ३५ ॥
कलयन् विमलां बुद्धिं विमलो दण्डनायकः । चैत्यमत्रर्षभस्याधात् पैतलप्रतिमान्वितम् ॥ ३६ ॥
आराध्याम्बां भगवतीं पुत्रसंपदपस्पृहः । तीर्थस्थापनमभ्यर्थ्य चम्पकद्रुमसंनिधौ ॥ ३७ ॥
पुष्पस्रग्दामरुचिरं दृष्ट्वा गोमयगोमुखम् । तत्राग्रहीद् भुवं दण्डेद् **श्रीमातुर्भवनान्तिके** ॥ ३८ ॥—युगम् ।
राजानकश्रीधान्धूके कुद्धं **श्रीगूर्जरेश्वरम्** । प्रसाद्य भक्त्या तं **चित्रकूटादानाय्य** तद्विरा ॥ ३९ ॥
- 10 **वैक्रमे वसुवस्वाशा (१०८८)** मितेऽब्दे भूरिरैव्ययात् । सत्मासाद¹ स **विमलवसत्याहं** व्यधापयत् ॥४०॥
यात्रोपनम्रसंघस्यानिम्रविम्रविधातनम् । कुरुतेऽत्राम्बिका देवी पूजिता बहुभिर्विधैः ॥ ४१ ॥
युगादिदेवचैत्यस्य पुरस्तादत्र चाश्मनः । एकरात्रेण घटितः शिल्पिना तुरगोत्तमः ॥ ४२ ॥
वैक्रमे वसुवस्वर्क (१२८८) मितेऽब्दे **नेमिमन्दिरम्** । निर्ममे **लूणिगवसत्याह्यं** सचिवेन्दुना ॥ ४३ ॥
कषोपलमयं बिम्बं श्रीतेजःपालमन्त्रिराद् । तत्र न्यास्यत् **स्तम्भतीर्थं** निष्पन्नं हस्तुधाञ्जनम् ॥ ४४ ॥
- 15 **मूर्त्तीः** स्वपूर्ववंश्यानां हस्तिशालां च तत्र सः । न्यवीविशद्विशशांपत्युः **श्रीसोमस्य** निदेशतः ॥ ४५ ॥
अहो ! शोभनदेवस्य सूत्रधारशिरोमणेः । तच्चैत्यरचनाशिल्पान्नाम लेभे यथार्थताम् ॥ ४६ ॥
वज्रात्रातः समुद्रेण **मैनाकोऽस्यानुजो** गिरेः । समुद्रौ त्रातौ त्वनेन दण्डेन्मन्त्रीश्वरौ भवात् ॥ ४७ ॥
तीर्थद्वयेऽपि भग्नेऽस्मिन् दैवान्मलेच्छैः प्रचक्रतुः । अस्योद्धारं द्वौ **शकाब्दे वह्निवेदार्कसंमिते (१२४३)** ॥४८॥
तत्राद्यतीर्थस्योद्धर्त्ता लल्लो महणसिंहभूः । **पीथडस्वितरस्याभूद्यवहृच्चण्डसिंहजः** ॥ ४९ ॥
- 20 **कुमारपालभूपालश्चौलुक्यकुलचन्द्रमाः** । **श्रीवीरचैत्यमस्योच्चैः** शिखरे निरमीमपत् ॥ ५० ॥
तत्तत्कौतूहलाकीर्णं तत्तदौषधिबन्धुरम् । धन्याः पश्यन्त्यर्बुदाद्रिं नैकतीर्थपवित्रितम् ॥ ५१ ॥
दण्डः श्रोत्रसुधाकल्पः **श्रीजिनप्रभसूरिभिः** । **श्रीमदर्बुदकल्पोऽयं** चतुरैः परिचीयताम् ॥ ५२ ॥

॥ श्रीअर्बुदकल्पः समाप्तः[†] ॥

॥ ग्रन्थाग्रं ५२ अक्षर १६ ॥

१. महुरापुरीकल्पः ।

सद्यम-तेवीसद्मे नमिऊण जिणेसरे जयसरणे । भविद्यजणमंगळकरं महुराकप्यं पवक्लामि ॥ १ ॥

तिथे सुपासनाइस्स वट्टमाणंमि दुमि मुणिसीहा । 'धम्मरुइ-धम्मघोसा नमेषं आसि निस्संगा' ॥ २ ॥

ते य छट्टमदसमदुवालसमपक्खोववासमासिअदोमासिअतेमासिअचाउम्मासिअखमणाइं कुण्णिन्ता^१ भव्वे^२ पडिबो-
हिंता कयावि महुराउरिं विहरिआ । तया य महुरा बारहजोअणाइं दीहा, नवजोअणाइं विथिण्णा, पासट्टिअज्ज- 5
उपाज्जपक्खालियवरप्पायारविभूसिआ धवलहरदेउलवाविकुवपुक्खरिणिजिणभवणहट्टोबसोहिआ, पढंतविविहचाउ-
व्विज्जविप्पसत्था हुत्था । तत्थ ते मुणिवरा अणेगतुरुकुसुमफल्लयाइण्णे भूअरमणाभिहाणे उववणे उमाहं अणुप्प-
विअ ठिआ वासारत्तं चउमासं कओववासा । तेसिं सज्जायतवचरणपसमाइगुणेहिं आवज्जिया उववणसामिणी कुबे-
रदेवया । तओ सा रत्तिं पयडीहोऊण भणइ-भयवं ! तुम्ह गुणेहिं अईवाहं हिट्टा । ता किं पि वरं वरेह^३ । ते
भणंति-अम्हे निस्संगा न किं पि भग्गेओ । तओ धम्मं सुणावित्ता अविरयसाविआ सा तेहिं कया । अन्नया कत्तिअ- 10
धवलट्टमिरयणीए सिज्जायारि ति आपुच्छिया कुबेरा मुणिवरेहिं । जहा-साविए ! ददसम्मत्ताए जिणवंदणपूअणोव-
उत्ताए य होअब्बं । वट्टमाणजोणेण चउमासगं काउं अन्नगामे पारणत्थं विहरिस्सामो । तीए ससोगाए वुत्तं-भयवं !
इत्थेव उववणे कीस न सब्बकालं चिट्ठह । साह् भणंति-

समणाणं सउणाणं^४ भमरकुलाणं च गोउलाणं च । अणियाओ वसहीओ सारइयाणं च मेहाणं ॥ १ ॥ ति ।

तीए विण्णत्तं-जइ एवं ता साहेह धम्मकज्जं, जहाउहं संपाडेमि । अमोहं देवदंसणं ति । साह्हिं वुत्तं-जह 15
ते अइनिब्बंओ ता संघसहिए अम्हे मेरुंमि नेऊण चेइयाइं वंदावेहि । तीए भणिअं-तुम्हे दो जणे अहं देवे तत्थ
वंदावेमि । महुरासंधे चालिए^५ मिच्छदिट्ठी देवा^६ कयावि अंतराले विग्घं कुणंति । साह् भणंति-अम्हेहिं आगमव-
लेणं चेव मेरू दिट्ठो^७ । जइ^८ संघं नेउं न तुह सत्ती ता अलाहि अम्हे दुण्हं तत्थ गमणेणं । तओ विलक्खीह्वाए
देवीए भणिअं-जइ एवं ता पडिमाहिं सोहिअं मेरुआगारं काउं दावेमि । तत्थ संघसहिआ तुम्हे देवे वंदह ।
'साह्हिं'^९ पडिवत्तं । तओ^{१०} तीए^{११} देवीए^{१२} कंचणघडिओ रयणचिचईओ अणेगसुरपरिवरिओ तोरणअयमालाळंकिओ 20
सिहरोवरिछत्तयसाली रत्तिं धूमो निम्माविओ मेहलतिगमंडिओ । इक्किआए मेहलाए चाउहिंसं पंचवण्णरयणम-
याइं बिंवाहं^{१३} । तत्थ मूलपडिमा सिरिसुपाससामिणो पइट्टाविआ । पहाए लोआ विबुद्धा तं धूमं पिच्छंति परुप्परं
कलहंति अ । केई भणंति-वासुइलंछणो एस सयंभू देवो । अन्ने भणंति* -सेस्ससिज्जा^{१४} ठिओ नारायणो एस ।
एवं बंभ-घरणिंद-सूर-चंदाइसु विभासा । बुद्धा भणंति* न एस धूमो किंतु बुद्धंउउ^{१५} ति । तओ मज्झत्थपुरि-
सेहिं भणिअं-मा कलहेह । एस ताव देवनिम्मिओ ता सो चेव संसयं भंजिस्सइ ति । अप्पणो देवं पडेसु लिहिचा 25
निअगुट्ठीसमेआ अच्छह । जस्स देवो भविस्सइ तस्सेव इक्को पडो थकिस्सइ । अन्नेसिं पडे देवो चेव नासेहिह । संघे-
णावि सुपाससामिपडो लिहिओ । तओ लेहिअनिअनिअदेवपडा सगुट्ठीआ पूअं काउं नवमीरत्तीए सब्बदरिसणिणो
गायन्ता ठिआ । अद्धरत्ते उदंडपवणो तणसक्करपत्थरजुत्तो पसरिओ । तेण सब्बे वि पडा तोडिचा नीया । पलयगज्जिर-
वेण नट्टा दिसोदिसिं जणा । इक्को चेव सुपासपडो ठिओ । विम्हिआ लोआ । एस अरिहंतो देवो ति । सो
पडो सयलपुरे भासिओ । पडजचा पवत्तिआ । तओ न्हवणं पारद्धं । पदमन्हवणकए कलहंता सावया महल्लपुरिसेहिं 30

1 'धम्मरुइ' पतितः D आदर्शः । 2 C जिस्संगा । 3 Pa कुणन्ता । 4 A मट्टे । 5 एतद्वाक्यं पतितं C आदर्शः ।
6 D नास्ति एष शब्दः । 7 Pa चलिए । 8 Pa घुरा । 9 A मेरुं जाणामो; C D Pc वन्दिजंते । 10 'जह' नास्ति
A आदर्शः । 11 C साह्णिं । 12 'तओ' नास्ति C D । 13 C D रत्तीए । † एतत्पाठस्थाने Pa-b 'साह्हिं पडिवत्ते
देवीए' एष पाठः । 14 Pa 'बिंवाहं' नास्ति । * तारकान्तर्गता पंक्तिः Pa आदर्शं न विद्यते । 15 A विज्जा । 16 C D
इत्थिचत्त ।

- ० 'गोलएसु नामगब्भेसु जस्स नाम पढमं कुमारीइत्थे एइ सो दरिहो ईसरो वा पढमं न्हवणं करेउ'—एवं इसमरवणीए बवत्था कया । तओ एगारसीए दुद्ध-दहि-वय-कुंकुम-चंदणाईहिं कलससहस्सेहिं सन्ना न्हाविंसु । पच्छन्नठिआ सुरा न्हाविति । अज्जवि तहे व जत्ताए^१ आविति । कमेण संघेहिं न्हवणे कए पुप्फ-धूव-वत्थ-महाघय-आहरणाइं आरोविति । साहूणं वत्थ-वय-गुलाईणि दिंति । बारसिरत्तीए माला चडाविआ । एवं ते मुणिवरा देवे वंदिअ सयलसंघमाणंदिअ
- ४ चउमासं काउं अन्नत्थपारणं काऊण तित्थं पयासिअ धुअकम्मा कमेण सिद्धिं पत्ता । तत्थ सिद्धखिचं जायं । तओ मुणिविओयदुहिआ देवी निच्चं जिणच्चणरया अद्धपलिओवमं आउअं भुंजिआ चविऊण माणुसतं पाविऊण उत्तमपयं पत्ता । तीए ठाणे जा जा उप्पज्जइ सा सा कुबेर सि मण्णइ । तीए परिरक्खिज्जंतो थूभो बहुं कालं उग्घाडओ ठिओ^२ जाव पाससामी उप्पण्णो । इत्थंतरे महुराए रण्णा लोभपरत्तसेण जणो हक्कारिऊण भणिओ—एयं कणयमणिनि-म्मिअं थूमं कड्ढिअ मह भंडारे खिवह । तओ सारघडिअकुहाडेहिं जाव लोओ कड्ढुणत्थं घाए पदिण्णे ताव ते कुहाडा
- १० न लमांति । तेसिं चेव घायदायगाणं अंगेसु घाया लमांति । तओ राइणा अपत्तिअंतेण सयं च्चिअ घाओ दिण्णो । कुहाडेणं उच्छलिअ रण्णो सीसं छिअं । तओ देवयाए कुद्धाए पयडीहोऊण भणिआ जाणवया—रे पावा ! किमेयमा-दत्तं । जहा राया तहा तुम्हे वि मरिस्सह । तओ तेहिं भीएहिं धूवकड्च्छुअहत्थेहिं देवया सामिआ । देवीए भणिअं—जइ जिणहरं अच्चेह ता उवसग्गाओ मुच्चेह^३ । जो जिणपडिमं सिद्धालयं वा पूहस्सइ तस्स घरं थिरं होही, अन्नहा पडिस्सइ । अओ चेव मंगलचेइअपरूवणाए कप्पे छेयगंथे महुराभवणाइं निदंसणीकयाइं । पइवरिसं जिणपडो
- १५ पुरे भामेयवो चि । कुहाडयच्छट्टी य^४ कायवा । जो इत्थ राया भवइ तेण जिणपडिमा पइट्ठाविअ जिमिअअं, अन्नहा न जीविहि चि । तं सबं देवयावयणं तहेव काउमादत्तं लोएहिं । अन्नया पाससामी केवलिविहारेण विहरंतो महुरं पत्तो । समोसरणे धम्मं साहइ । दूसमाणुभावं च भाविणं पयासेइ । तओ भगवते अन्नत्थ विहरिए संघं हक्कारिअ भणिअं कुबेराए; जहा—आसन्ना दूसमा परूविआ सामिणा । लोओ राया य लोभग्गत्था^५ होहिन्ति । अहं च पमत्ता न य चिराउसा । तओ उग्घाडयं एयं थूमं सबकालं न सक्किस्सामि रक्खिअउं । तओ संघाएसेण इट्ठाहिं दक्केमि ।
- २० तुम्हेहि वि बाहिरे पाससामी सेलमइओ पुज्जिअवो । जा य अम्ह बइसणए^६ अन्नावि देवी होही सा अर्भितरे पूअं करिस्सइ । तओ बहुगुणं ति अणुमन्निअं^७ संघेण । देवीए तहे व कयं । तओ वीरनाहे सिद्धि गए साहिएहिं तेरससएहिं वरिसाणं बप्पहट्टिसूरी उप्पण्णो । तेण वि एयं तित्थं उद्धरिअं । पासजिणो पूआविओ । सासय-पूअकरणत्थं काणणक्कवकोट्टा^८ काराविआ । चउरासीई एणीओ दाविआओ । संघेण इट्ठाओ खसंतीओ मुणित्ता पत्थरेहिं वेढाविओ उक्खिल्लविउमादत्तो थूभो । देवयाए सुमिणंतरे वारिओ । न उग्घाडेयवो एसु चि । तओ देव-
- २५ यावयणेणं न उग्घाडिओ, सुघडिअपत्थरेहिं परिवेडिओ अ । अज्जवि देवेहिं रक्खिज्जइ । बहुपडिमसहस्सेहिं देउलेहिं आवासणिआपएसेहिं मणोहराए गंधउंडीए चिल्लणिआ-अंबाई-अणेगखित्तपालाईहिं^९ अ संजुचं एयं जिण-भवणं विरायइत्ति ।

इत्थ नयरीए कणहवासुदेवस्स भावितित्थंकरस्स जम्मो । अज्जमंगूआयरिअस्स जक्खभूअस्स हुंडियज-क्खस्स य चोरजीवस्स इत्थ देउलं चिट्ठइ ।

- ३० इत्थ पंच थलाइं । तं जहा—अक्कथलं वीरथलं पउमत्थलं कुसत्थलं महाथलं । दुवाल्सवणाइं । तं जहा—लोहजंघवणं महुवणं बिल्लवणं तालवणं कुसुअवणं विंदावणं भंडीरवणं स्वइरवणं कामिअवणं कोलवणं बहुलावणं महावणं ।

० एतच्चिहान्तर्गताः पङ्क्तयः पतिताः Pa आदर्शे । १ B बहुकालं । २ D नास्ति । ३ Pa विनाऽप्यत्र 'सुं'बह' । ४ 'य' नास्ति A । ५ Pa लोहगत्या । † एतदन्तर्गताः शब्दाः पतिताः D आदर्शे । ६ Pa अणुमणिए । ७ A D •कुट्टा; Pb •कुट्टा । ८ A B अंबाईआखित्त • । ९ A खयर • ।

इत्थ पंच लोहअतित्थाहं । तं जहा-विस्संतिअतित्थं असिकुंडतित्थं वेकुंततित्थं कार्त्तिकरतित्थं चक्रतित्थं ।

सिसुंजे रिसहं, गिरिनारे नेमिं, भरुअच्छे मुणिसुव्वयं, मोढेरए वीरं, महुराए सुपा-स-पासे' षडिआदुगम्भंतरे नमिचा सोरठ्ठे हुंढणं' विहरिचा गोवालगिरिंमि जो मुंजेह तेण आमरायसेविअ-कमकमलेण सिरिबप्पहट्टिसुरिणा अट्टसयच्छवीसे (८२६) विक्कमसंबच्छरे सिरिबीरविं महुराए ठविअं । 5

इत्थ सिरिबीरबद्धमाणजीवेण विस्सभूइणा अपरिमिअवलत्तणकए नियणं कयं ।

इत्थ जउणा वंकजउणाराएण हयस्स दंडअणगारस्स केवले उप्पन्ने महिमत्थं इदो आगओ ।

इत्थ जिअसत्तुनरिंदपुत्तो कालवेसिअमुणी अरिसरोगदिओ मुग्गिगलगिरिंमि सदेहे वि निप्पहो उव-सम्भो अहिआसिंसु ।

इत्थ संखरायरिसितवप्पहावं ददुं सोमदेवदिओ गयउरे दिक्खं वेत्तूण समं गंतूण कासीए हरि-10 एसबलरिसी देवपुज्जो जाओ ।

इत्थ उप्पण्णा रायकजा निव्वुई नाम राहावेहिणो सुरिंदत्तस्स सयंबरा जाया ।

इत्थ कुबेरदत्ताए कुबेरसेणाजणणी कुबेरदत्तो अ भाया ओहिन्नाणेण नाउं अट्टारसनत्तएहिं पडिबोहिया ।

इत्थ अज्जमंगू सुअसागरपारगो इत्थिरससायगारवेहिं जक्खत्तमुवागम्म जीहापसारणेण साहूणं अप्पमायकरणत्थं पडिबोहमकासी । 15

इत्थ कंषल-संबलनामाणो वसहपोआ जिणदाससंसग्गीए पडिबुद्धा नागकुमारा होऊण वीरवरस्स भगवओ नावारूढस्स उवस्समं निवारिंसु ।

इत्थ अन्निआपुत्तो पुप्फचूलं पन्वाविअ संसारसायराओ उत्तारित्था ।

इत्थ इंदत्तो पुरोहिओ गवक्खट्टिओ मिच्छदिट्ठी अहोवच्चंतस्स साहुस्स मत्थयउवरिं पायं कुणंतो सक्केण गुरुभत्तीए पयहीणो कओ । 20

इत्थ भूअघरे ठिआ निगोअवत्तवयं नियाउपरिमाणं च पुच्छिअ तुट्टचित्तेण सक्केण अज्जरक्खिअसूरी वंदिआ । उवस्सयस्स अ अन्नओहुत्तं दारं कयं ।

इत्थ वत्थपूसमित्तो घयपूसमित्तो दुब्बलियापूसमित्तो अ लद्धिसंपन्ना विहरिआ ।

इत्थ दूसहदुब्भिकखे दुवालसवारिसिए नियत्ते सयलसंधं मेलिअ आगमाणुओगो पवत्तिओ खंदिलायरिएण ।

इत्थ देवनिम्मिअथूमे पक्खक्खमणेण देवयं आराहिचा जिणभइस्समासमणेहिं उद्देहिआभक्खियपुत्थयपत्त-25 त्तणेण तुट्टं भमं महानिसीहं संधिअं ।

इत्थ खवगस्स तवेणं तुट्टा सासणदेवया तच्चणिअपरिमाहिअं इमं तित्थं संघवयणाओ आरहंतयापत्तं अकासी । देवीए अइलोमपरबसं जणं नाउं सोवणिणअं थूमं पच्छन्नं काउं इट्टमयं कयं । तओ बप्पहट्टिवयणाओ आमराए-ण उवरि सिलाकलावचिअं कारिअं ।

इत्थ संखराओ कलावई अ पंचमजम्भे देवसीह-कणयसुंदरीनामाणो समणोवासया रज्जसिंरिं मुंजित्था । 30 एवंविहाणं अणेगेसिं संविहाणाणमेसा नयरी उप्पचिभूमी । इत्थ कुबेरा नरवाहणा अंबिआ य सीहवाहणा खित्तबालो अ सारमेअवाहणो तित्थस्स रक्खं कुणंति ।

इय एस महुरकप्पो जिणपहसूरीहि वणिणओ किं पि । भविएहिं सइ पडिज्जउ इह परलोहअसुहत्थीहिं ॥ १ ॥
भविआण पुण्णरिद्धी जा जायइ महुरतित्थजत्ताए । अस्सिं कप्पे निसुए सा जायइ अवहिअमणणां ॥ २ ॥

॥ श्रीमथुराकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ११३, अ० २९ ॥

5

१०. अश्ववबोधतीर्थकल्पः ।

नमिऊण सुव्वयजिणं परोवयारिक्करसिअमसिअरुहं । अस्सावबोहत्तित्थस्स कप्पमपं भणामि अहं ॥ १ ॥

सिरिमुणिसुव्वयसामी उप्पन्नकेवलो विहरंतो एगया पइट्ठाणपुराओ एगरयणीए सट्ठिजोअणाणि लंघिअ पारद्धअस्समेहजणेण जिअसत्तुराइणा निआसणतुरंगमं सबलक्खणसंपुन्नं होमिउमिच्छिओ । मा अट्टज्जाणाओ दुग्गहं जाहिं ति पडिबोहेउं लाडदेसमंडणे नम्मयानईअलंकिए भरुअच्छनयरे कोरिंटवणं पत्तो । समवसरणे 10 गया लोआ वंदिउं । राया वि गयारूढो आगम्म भगवंतं पणमिओ । इत्थंतरे सो हरी सिच्छाए विहरंतो निउत्तपुरिसेहिं समं तत्थागओ सामिणो रूवमप्पडिरूवं पारिंतो निच्चलो संजाओ । सुआ य धम्मदेसणा तेण । भणिओ अ से पुबभवो भगवया । जहा—पुबभवे इहेव जंबुदीवे दीवे^१ अवरविदेहे पुक्खलविजए चंपाए नयरीए सुरसिद्धो नाम राया अहमासि । मज्झ परममित्तं तुमं महसारो नाम मंती हुत्था । अहं नंदणगुरुपायमूले दिक्खं पडिवज्जिय पत्तो पाणयकप्पे । तत्थ वीसं सागरोवमाइं आउं परिवालित्ता तओ चुओऽहं तित्थयरो जाओ । तुमं च 15 उवज्जिअनराऊ भारहे वासे पउमिणिसंडनयरे सागरदत्तो नाम सत्थवाहो अहेसि । मिच्छद्विटी विणीओ अ । अन्नया तुमए कारिअं सिवाययणं । तप्पूयणत्थं च आरामो रोविओ । तावसो अ एगो तस्स चिंताकरणे निउत्तो । गुरुआएसेणं सबओवि किरिआओ सच्चारिंतो तुमं कालं गमेसि । जिणधम्मनामएणं सावएणं तुज्झ जाया परमा मित्ती । तेण सद्धिं एगया गओ तुमं साहुसगासे । तेहिं देसणंतरे भणिअं—

जो कारवेइ पडिमं जिणाण अंगुट्टपबमित्तं पि । तिरिनरयगइदुवारे नूणं तेणमाला दिन्ना ॥ १ ॥

20 एवं सोऊण तुमे गिहमांगंतूण कारिआ हेममई जिणिंदपडिमा । पइट्ठाविऊण तिसंभं पूएउमादत्तो तं । अन्नदिअहे संपत्ते माहमासे लिंगपूरणपवं आराहेउं तुमं सिवाययणं पत्तो । तओ जडाधारीहिं चिरसंचिअं घयं कुंभीओ उद्धरिअं लिंगपूरणत्थं । तत्थ लग्गाओ घयपिप्पीलियाओ जडिएहिं गिहयं पाएहिं मद्दिज्जमाणाओ दडूणं सिरं धूणिता सोइउं लग्गो तुमं । अहो एएंसिं दंसणीण वि निद्वयया । अन्हारिसा गिहिणो वराया क्हं जीवदयं पालइस्संति । तओ निअचेलंचलेहिं ताओ पमज्जिउमारद्धो तुमं । तेहिं निब्भच्छिओ—रे धम्मसंकर ! कायर ! अरहंतपासंडीहिं तं विडं- 25 विओ सि ति । तओ सो सबधम्मविमुहो जाओ । परमकिविणो धम्मरसिअं लोअं हसंतो मायारंभेहिं तिरिआउअं बंधित्ता भवं भमिऊण जाओ तुमं रायवाहणं तुरंगमो । तुज्झ चेव पडिबोहणत्थं अन्हाणमित्थागमणं ति सामिणो वयणं सुच्चा तस्स जायं जाईसरणं । गहिआ य सम्मत्तमूला देसविरई । पच्चक्खायं सच्चिंतं । फासुअं तणं नीरं च गिण्हइ । छम्मासे निव्वहिअनियमो मरिऊण सोहम्ममे^२ महहिओ सुरो जाओ । सो ओहिणा मुणिअपुबभवो सामिसमोसरणट्ठाणे रयणमयं चेइअमकासी । तत्थ सुव्वयसामिणो पडिमं अप्पाणं च अस्सरूवं ठाविअ गओ सुरालयं । तओ 30 अस्सावबोहत्तित्थं तं पसिद्धं । सो देवो जत्तिअसंघविग्गहरणेणं तित्थं पभावित्तो कालेण नरभवे सिज्झिइहिइ ।

काळंतरेण सउलिआविहारु चि तं तित्थं पसिद्धं । क्हं ?—इहेव जंबुदीवे सिंहलदीवे रयणासयदेसे सिरिपुरनयरे चंद्रगुत्तो राया । तस्स चंदलेहा भारिआ । तीसे सत्तण्णं पुत्ताणं उवरि नरदत्ता-

देवीआराहणेणं सुदंसणा नाम धूआ जाया । अहीअकलविजा पत्ता जुवणं । अन्नया अत्थाणे पिउच्छंगगमाए तीसे घणेसरो' नाम नेगमो भरुअच्छाओ आगओ । विज्जापासट्टिअतिअङ्गअंगंघे वाणिएण छीयंतेणं 'नमो अर-हंताणं' ति पडिअं । सोउं मुच्छिआ सा । कुट्टिओ अ वाणियओ । पत्तचेयणा य जाईसरणमुवगया एसा । दहूण धम्मबंधु ति मोहओ । रणा मुच्छाकारणं पुच्छिआए तीए भणिअं-जहाउहं पुवभवे भरुअच्छे नम्मयातीरे कोरिंट'वणे वडपायवे सउलिया आसि । पाउसे अ सत्तरं महावुट्ठी जाया । अट्टमदिणे लुहाकिंलंता पुरे भमंती अहं 5 वाहस्स घरंगणाओ आमिसं धितुं उड्डीणा । वडसाहानिविद्ध य अणुपयमागएण वाहेण सरेण विद्धा । मुहाओ पडिअं पलं सरं च गिण्हत्ता गओ सो सट्ठाणं । तत्थ करुणं रसंती उवत्तण-परिअत्तणपरा दिट्ठा एणेण सूरिणा । सिता य जलपत्तजलेणं । दिन्नो पंचनमुक्कारो । सद्दहिओ अ मए । मरिऊण अहं तुम्ह धूआ जाय ति । तओ सा विसयविरत्ता महानिबंधेण पिअरे आपुच्छिअ तेणेव संजत्तिएण सद्धिं पट्टिआ वाहणाणं सत्तसएहिं भरुअच्छे । तत्थ पोअसयं' च वत्थाणं', पोअसयं दव्वनिचयाणं; एवं चंदणागुरुदारुणं, धन्नजलिंधणाणं, नाणाविहपक्कमफलाणं, पहरणाणं । एवं छसया 10 पोआणं । पणासं सत्थधराणं; पणासं पाहुडाणं । एवं सत्तसयवाहणजुत्ता पत्ता समुद्धतीरं । तओ रणा तं वाहणवूहं' दट्ठं सिंहलेसरअवक्खंदसंकिणा सज्जिआए सेणाए, पुरक्खोभनिवारणाय गंतुं पाहुडं च दाउं सुदंसणाआगमणेणं विन्नतो राया तेण संजत्तिएण । तओ सो पच्चोणीए निग्गओ । पाहुडं दाऊण पणमिओ कन्नाए । पवेसमहूसवो अ जाओ । दिट्ठं तं चेइअं । विहिणा वंदिअं पूइयं च । तित्थोववासो अ कओ । रणा दिण्णे पासए ठिआ । रायणा य अहू वेलाउलाइं अट्टसया गामाणं, अट्टसया वप्पाणं, अट्टसया पुराणं दिण्णा । एगदिणे अ जित्तिअं भूमिं तुरंगमो संचरइ 15 तित्तिआ पुव्वदिसाए, जित्तिअं च हत्थी जाइ तत्तिआ पच्छिमाए दिण्णा । उवरोहेण सव्वं पडिबन्नं । अन्नया तस्सेवाय-रिअस्स पासे निअपुव्वभवं पुच्छइ । जहा-भयवं ! केण कम्मणा अहं सउलिआ जाया । कहं च तेण वाहेण अहं निहय ति ? । आयरिएहिं भणिअं-भेइ ! वेयङ्गुपव्वए उत्तरसेट्ठीए सुरम्मा नाम नयरी । तत्थ विज्जाहरिंदो संखो नाम राया । तस्स विजयाभिहाणा तुमं धूआ आसि । अन्नया दाहिणसेटीए महिसगामे वचंतीए तुमए नईतडे कुकुडसप्पो दिट्ठो । सो य रोसवसेणं तए मारिओ । तत्थ नहए तीरे जिणाययणं दहूण वंदिअं भयवओ विवं 20 परमं भत्तिपरवसाए तुमए । जाओ परमाणंदो । तओ चेइयाओ बाहिं' निग्गच्छंतीए तुमए दिट्ठा एगा पहपरिस्सम-खिन्ना साहुणी । तीए पाए वंदिता धम्मवाहिआ अजाए तुमं । तुमए वि तीसे विस्सामणाईहिं सुस्सूसा कया । चिरं गिहमागया । कालेण कालधम्मं पव्वन्ना अट्टज्जाणपरा इह कोरिंटयवणे सउणी जाया तुमं । सो अ कुकुड-सप्पो मरिऊण वाहो संजाओ । तेण पुव्ववेरेणं सउणीभवे तुमं बाणेणं पहया । पुव्वभवकयाए जिणभतीए गिलाणसु-स्सूसाए अ अंते बोहिं पत्ता सि तुमं । संपयं पि कुणसु जिणप्पणीअं दाणाइधम्मं ति । एवं गुरूणं वयणं सुब्बा सव्वं 25 तं दव्वं सत्तखितीए विचेइ । चेइयस्स उद्धारं कारेइ । चउवीसं च देवकुलियाओ पोसहसाला-दाणसाला-अज्जयणसा-लाओ कारेइ' । अओ तं तित्थं पुव्वभवनामेणं सउलिआविहारु ति भण्णइ । अंते य संलेहणं दव्व-भावमेयमिअं काउं कयाणसणा वइसाहसुद्धपंचमीए ईसाणं देवलोगं पत्ता । सिरिसुव्वयसामिसिद्धिगमणाणंतरं इक्कारसेहिं लक्खेहिं चुल्सीइसहस्सेहिं चउसयसत्तरेहिं च वासाणं अईएहिं विक्कमाइव्वसंवच्छरो पयट्ठो । जीवंतसुव्वयसामि-अविक्खाए पुण एगारसलक्खेहिं अट्ठावीसूणपंचणवइसहस्सेहिं च वासाणं विक्कमो भावी । एसा सउलिआवि- 30 हारस्स उप्पत्ती ।

लोइअतित्थाणि अणेगाणि भरुअच्छे वट्ठंति । कमेण उदयणपुत्तेण बाहडदेवेण सिसुज्जापासायउद्धारे कारिए तदणुजेण अंबडेण पिउणो पुण्णत्थं सउलिआविहारस्स उद्धारो कारिओ । मिच्छहिट्ठीए सिंधवादेवीए

1 A धणंघरो । 2 A कोरंटो । 3 नास्ति D धादवो । 4 A •इहं । 5 'परम' नास्ति B । 6 नास्ति B । 7 A करेइ ।

अंडवत्स पासायसिहरे नखत्स उवसम्भो कञ्चो । सो अ निवारिओ विज्जावलेण सिरिहेमचंदसूरीहिं ।
अस्सावबोहतित्वत्स एस कप्पो समासओ रहओ । सिरिजिणपहसूरीहिं भविण्हिं पडिज्जउ तिकाळं ॥ १ ॥

॥ अश्वभावबोधतीर्थकल्पः समाप्तः ॥

॥ प्र० ८२, अ० २० ॥

5

११. वैभारगिरिकल्पः ।

- अथ वैभारकल्पोऽयं स्वरूपेण तन्यते । संक्षिप्तरुचितोषाय श्रीजिनप्रभसूरिभिः ॥ १ ॥
वभार वैभारगिरेर्गुणप्राग्भारवर्णने । निर्भरं भारता^१ बुद्धिं भारती तत्र के वयम् ॥ २ ॥
तीर्थभक्त्या तरलितास्तथापि व्यापिभिर्गुणैः । राजन्तं तीर्थराजं तं स्तुमः किञ्चिज्जडा अपि ॥ ३ ॥
अत्र दारिद्र्यविद्राविरूपिका रसकूपिका । तप्त-शीताम्बुकुण्डानि कुर्युः कस्य न कौतुकम् ॥ ४ ॥
10 अिकूट-खण्डिकादीनि शृङ्गाप्यस्य चकासति । निःशेषकरणभ्रामस्यावनानि वनानि च ॥ ५ ॥
ओषधो विविधव्याधिविध्वंसदिगुणोजिताः । नद्यो हृद्योदकाश्चात्र सरस्वत्यादयोऽनघाः ॥ ६ ॥
बहुधा लौकिकं तीर्थं मगधा-लोचनादिकम् । यत्र चैत्येषु बिम्बानि ध्वस्तडिम्बानि चार्हताम् ॥ ७ ॥
मेरूद्यानचतुष्कस्य पुष्पसंख्यां विदन्ति ये । अमुष्मिन् सर्वतीर्थानां विदांकुर्वन्तु ते मितम् ॥ ८ ॥
श्रीशालिभद्र-धन्यर्षी इह तप्तशिलोपरि । दृष्टौ कृततनूत्सर्गौ पुंसां पापमपोहतः ॥ ९ ॥
15 श्रापदाः सिंह-शार्दूल-भालूक-गवलादयः । न जालु तीर्थमाहात्म्यादिह कुर्वन्त्युपप्लवम् ॥ १० ॥
प्रतिदेशं विलोक्यन्ते विहाराश्चात्र सौगताः । आरुह्येनं च निर्वाणं प्रापुस्ते ते महर्षयः ॥ ११ ॥
रौहिणेयादिवीराणां प्राग् निवासतया श्रुताः । निचाय्यन्ते तमस्काण्ड^२दुर्विगाहा गुहा इह ॥ १२ ॥
उपत्यकायामस्याद्रेर्भाति राजगृहं पुरम् । क्षितिप्रतिष्ठादिनामान्यन्वभूद्यत्तदा तदा ॥ १३ ॥
क्षितिप्रतिष्ठ-चणकपुर-र्षभपुरामिधम् । कुशाग्रपुरसंज्ञं च क्रमाद्राजगृहाह्वयम् ॥ १४ ॥
20 अत्र चासीद्गुणसि(शि)लं चैत्यं शैत्यकरं दृशाम् । श्रीवीरो यत्र समवससार गणशः प्रभुः ॥ १५ ॥
प्राकारं यत्र मेतार्यः शातकौम्भमचीकरत् । सुरेण प्राच्यसुहृदा मणींश्चाजीहदच्छगम् ॥ १६ ॥
शालिभद्रादयोऽनेके महेश्या यत्र जज्ञिरे । जगच्चमत्कारकरी येषां श्रीभोगशालिनी ॥ १७ ॥
सहस्राः किल षड्त्रिंशच्चत्रासन् वणिजां गृहाः । तत्र चार्धाः सौगतानां मध्ये चार्हतसंज्ञिनाम् ॥ १८ ॥
यस्य प्रासादपङ्कीनां श्रियः प्रेक्ष्यातिशायिनी । त्यक्तमाना विमानाख्यामापुर्मन्ये सुरालयाः ॥ १९ ॥
25 जगन्मित्रं यत्र मित्रः सुभित्रान्वयपङ्कजे । अश्वभावबोधनिर्व्युद्धन्तोऽभूत् सुव्रतो जिनः ॥ २० ॥
यत्र श्रीमान् जरासन्धः श्रेणिकः कूणिकोऽभयः । मेघ-हल्ल-विहल्लाः श्रीनन्दिषेणोऽपि चाभवन् ॥ २१ ॥
जम्बूस्वामि-कृतपुण्य-शर्य्यभद्रपुरसराः । जङ्घुर्यतीश्वरा यत्र नन्दायाश्च पतिव्रताः ॥ २२ ॥
यत्र श्रीमन्महावीरस्यैकादश गणाधिपाः । पादपोपगमान् मासं सिद्धावासं समासदन् ॥ २३ ॥
एकादशो गणधरः श्रीवीरस्य गणेशितुः । प्रभासो नाम पावित्र्यं यस्य चक्रे स्वजन्मना ॥ २४ ॥
30 नालन्दा^३लंकृते यत्र वर्षारात्रांश्चतुर्दश । अवतस्ये प्रभुर्वीरस्तत्कथं नास्तु पावनम् ॥ २५ ॥
यस्यां नैकानि तीर्थानि नालन्दा नायनश्रियाम् । भव्यानां जनितानन्दा नालन्दा नः पुनातु सा ॥ २६ ॥

बोधनादः स्फुरन्नादः शात्रवाणां रणाङ्गणे । क्षेत्रपालप्रणीः क्लमान् कांस्कान् पुंसां पिपतिं न ॥ २७ ॥

श्रीगौतमस्त्रायतनं कल्याणस्तूपसंनिधौ । दृष्टमात्रमपि प्रीतिं पुष्पाति प्रणतात्मनाम् ॥ २९ ॥

वर्षे सिद्धा सरस्वत्प्रसशिखिकुमिते (१३६४) वैक्रमे तीर्थमौलेः

सेवाहेवाकिनां श्रीर्वितर सुरतरो ! देवतासेवितस्व ।

वैभारक्षोणिभर्तुर्गुणगणमणनव्यापृता भक्तियुक्तैः

सूक्तिर्जनप्रभ्रीयं मृदुविशदपदाऽचीयतां धीरधीभिः ॥ २७ ॥

॥ श्रीवैभारगिरिमहातीर्थकल्पः ॥

॥ मं० ३१, अ० २ ॥

१२. कोशाम्बीनगरीकल्पः ।

बच्छाजणवण कोसंबी नाम नयरी^१ । जत्थ चन्द-सूरा सविमाणा सिरिबद्धमाणं नमंसिउं समागया । तत्थ 10
तदुज्जोएण वेलं अयाणंती^२ अज्जा मिगावर्ह समोसरणे पच्छा ठिआ । चंदाह्वेषु सद्धानं गएसु अज्जबद्धणाइसा-
हुणीसु कयावस्सयासु पडिस्सयं हव्वमागया । अज्जबद्धणाए उवालद्धा निआवराहं स्वमिती पायपडिया चेव केवलं संपत्ता ।
जत्थ य उज्जेणीओ पुरिसपरंपराणीयइहट्टयाहिं पज्जोअरण्या मिगावर्हअज्जोववण्णेन दुमं कारिअं अज्ज
वि चिट्ठइ ।

जत्थ य मिगावर्हकुक्खिस्वसंभवो गंधव्वेयनिउणो सयाणीअपुत्तो उदयणो बच्छाहिवो अहेसि । 15

जत्थ चेइएसुं पिकस्वगजणनयणअमयंजणरूवाओ जिनपडिमाओ ।

जत्थ य कालिंदीजललहरिआलिगिज्जमाणाणि वणाणि ।

जत्थ पोसबहुलपडिवयपडिवन्नाभिग्गहस्स सिरिमहावीरस्स बद्धणबालाए पंचदिवसूणछम्मासेहिं सुप्पकोण-
ट्टिअकुमासेहिं पारणं कारियं । वसुहारा य अद्धतेरसकोडिपमाणा देवेहिं वुट्ठा । अओ चेव वसुहार ति गामो
नयरीसंनिहिओ पसिद्धो वसइ । पंचदिवाणि अ पाउरुभूआणि । इत्तु खिअ तदिणाओ पहुडि जिट्ठसुद्धदसमीए सामि-20
पारणदिणे तित्थन्हाणदाणाईआयारा तत्थ अज्ज वि लोए पयट्ठंति ।

जत्थ य पउमप्पहूसामिणो चवण-जम्मण-दिक्ख-नाणकल्लाणगाहं संतुत्ताहं ।

जत्थ य सिणिद्धच्छाया कोसंबतरुणो महापमाणा दीसंति ।

जत्थ य पउमप्पहूचेइए पारणकारावणदसाभिसंधिघडिआ बद्धनबालासुत्ती दीसइ ।

जत्थ अज्ज वि तंमि चेव चेइए पइदिणं पसंतसुत्ती सीहो आगंतूण भगवओ भत्तिं करेइ । 25

सा कोसंबीनयरी जिणजम्मपवित्तिआ महातित्थं । अम्हाणं देउ सिवं थुवंती जिणप्पहूसरीहिं ॥

॥ इति कोशाम्बीनगरीकल्पः ॥

॥ मं० १८, अ० २१ ॥

१३. अयोध्यानगरीकल्पः ।

अउज्झाए एगट्टिआहं जहा—अउज्झा अबज्झा कोसला विणीया साकेयं इक्खागुभूमी रामपुरी कोसल ति । एसा सिरिउसभ-अजिअ-अभिर्नदण-सुमइ-अणंतजिणाणं^१ तहा नवमस्स सिरिबीरगणहरस्स अयलभाउणो जम्मभूमी । रहुवंसुब्भवाणं दसरह-राम-भरहाईणं च रज्जट्टाणं । विमल-
५ बाहणाइसत्तकुलगारा इत्थ उप्पत्ता ।

उसभसामिणो रज्जाभिसेए मिहुणगेहिं भिसिणीपत्तेहिं उदयं वित्तुं पाएसु छूढं । तओ साहुविणीया पुरिस ति भणिअं सक्केण । तओ विणीय ति सा नयरी रूढा ।

जत्थ य महासईए सीयाए अप्पाणं सोहंतीए निअसीलबलेण अग्गी जलपूरीकओ । सो अ जलपूरो नयारिं बोळितो निअमाहप्पेण तीए चेव रक्खिओ ।

10 जा य अहुभरहवसुहागोलस्स मज्झमूआ सया, नवजोअणवित्थिण्णा बारसजोअणदीहा य ।

जत्थ चक्केसरी रयणमयायणट्टिअपडिमा संघविग्घं हरेइ, गोमुहजक्खो अ ।

जत्थ घग्घरदहो सरऊनईए समं मिलित्ता सग्गदुवारं ति पसिद्धिमावओ ।

जीए उत्तरदिसाए बारसहिं जोअणेहिं अट्टावयनगवरो जत्थ भगवं आइगरो सिद्धो । जत्थ य भरहे-
सरेण सीहनिस्सिज्जाययणं तिकोसुच्चं कारिअं । निय-नियवण्णपमाणसंठाणजुत्ताणि अ चउवीसजिणाण विंक्कइं
15 ठावियाइं । तत्थ पुबदारो उसभ-अजिआणं; दाहिणद्वारे संभवाईणं चउण्हं; पच्छिमदुवारे सुपासाईणं अट्टण्हं;
उत्तरदुवारे धम्मआईणं दसण्हं; धूमसयं च भाउआणं तेणेव कारिअं ।

जीए नयरीए वत्थवा जणा अट्टावयउवच्चयासु कीळिसु ।

जओ अ सेरीसयपुरे नवंगवित्ठिकारसाहासमुब्भवेहिं सिरिदेविंदसूरीहिं चत्तारि महाबिंबाहं दिव्वसत्तीए गयणमग्गेण आणीआहं ।

20 जत्थ अज्ज वि नाभिरायस्स मंदिरं । जत्थ य पासनाह्वाडिया सीयाकुंडं सहस्सधारं च ।

पायारट्टिओ अ मत्तगयंदं^२जक्खो । अज्ज वि जस्स अग्गे करिणो न संचरंति, संचरंति वा ता मरंति ।

गोपयराईणि अ अणेगाणि य लोइअतित्थाणि वट्टंति ।

एसा पुरी अउज्झा सरऊजलसिच्च^३माणगढमिती । जिणसमयसत्ततित्थीजत्तपवित्तिअजणा जयइ ॥ १ ॥

कहं पुण देविंदसूरीहिं चत्तारि बिंबाणि अउज्झापुराओ आणीयाणि ति भण्णइ—सेरीसयनयरे विह-
25 रंता आराहिअपउमावइ-धरणिंदा छत्तावल्लीयसिरिदेविंदसूरिणो उक्कुरडिअपाए^४ ठाणे काउस्समां करिसु ।
एवं बहुवारं करिंते ते दट्टूण सावएहिं पुच्छिअं-भयवं ! को विसेसो इत्थ काउस्समाकरणे ? । सूरीहिं भणियं—इत्थ
पहाणफलही चिट्टइ, जीसे पासनाह्पडिमा कीरइ; सा य सच्चिहियपाडिहेरा हवइ । तओ सावयवयणेणं पउमावई-
आराहणत्थं उववासतिगं कयं गुरुणा । आगया भगवई । तीए आइट्टं । जहा—सोपारए अन्धो सुत्तहारो चिट्टइ ।
सो जइ इत्थ आगच्छइ अट्टमभत्तं च करेइ, सूरिए अत्थमिए फलहिअं षडेउमादवइ, अणुदिए पडिपुणं संपाडेइ,

30 तओ निप्पज्जइ । तओ सावएहिं तदाहवणत्थं सोपारए पुरिसा पट्टविआ । सो आगओ । तहेव षडिउमादत्ता ।
धरिणिन्दधारिआ निप्पत्ता पडिमा । षडिन्तस्स सुत्तहारस्स पडिमाए हिअए मसो पाउब्भूओ । तमुविक्खिऊण
उत्तरकाओ षडिओ । पुणो समारिंतेण मसो दिट्ठो । टक्किआ वाहिआ । रुहिरं निस्सरिउमारद्धं । तओ सूरीहिं
भणियं—किमेयं तुमए कयं ? । एयंमि मसे अच्छन्ते एसा पडिमा अईवअब्भुअहेऊ सप्पभावा हुन्ता । तओ अहु-

1 'जिणाणं' नास्ति C । 2 C D मइंद० । 3 C D जलाभिसिच्च० । 4 C ०प्पए ।

द्वेषं चंपिउं भंभिअं रुहिरं । एवं तीसे पडिमाए निप्पमाए चउवीसं अंभाणि बिंवाणि स्वाणीहितो आणिसा ठावि-
आणि । तजो दिव्वसत्तीए अवज्झापुराओ तिन्नि महाबिंवाणि रत्तीए गयणमग्गेण आणीयाणि । चउत्थे वि आणि-
ज्जमाणे विहाया रयणी । तजो धारासेणयंभासे स्खित्तमज्जे बिंवं ठिअं । रण्णा सिरिकुमारपालेण बालुक्कचक-
वइणा चउत्थं बिंवं कारिसा ठविअं । एवं सेरीसे महप्पभावो पासनाहो अज्जवि संघेण पूइज्जइ । मिच्छा वि
उवह्वं काउं न पारेंति । ऊसुअघडिअत्तेण न तहा सलावण्णा अवयवा दीसंति । तम्मि अ गामे तं बिंवं अज्जवि 5
चेईहरे पूइज्जइ ति ॥

॥ श्री अयोच्यापुरीकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ४४, अ० ९ ॥

१४. अपापापुरी[संक्षिप्त]कल्पः§ ।

सिद्धार्थोक्त्या वनान्ते स्वरकसुमिषजाभ्यञ्जनद्रोणिमाजः, शरये निष्कि(ष्क?)प्यमाणे श्रुतियुगविवरापीत्रपीडावित्तस्य । 10
यस्या अभ्यर्णभागेऽन्तिमजिनसुकुटस्योद्यदाश्वर्यसुचै-श्वञ्चस्त्रीत्काररावस्फुटितगिरिवरी दृश्यतेऽद्यापि पूरः ॥ १ ॥
चक्रे तीर्थप्रवृत्तिं चरमजिनपतिर्यत्र वैशाखशुक्ले-कादश्यामेत्य रात्रौ वनमनु महसेनाह्वयं जृम्भिकातः ।
सच्छात्रास्तत्र चैकादशगणपतयो दीक्षिता गौतमाद्या, जमन्युर्द्वादशाङ्गी भवजलधितरीं ते निषद्यात्रयेण ॥ २ ॥
यस्यां श्रीवर्धमानो ब्रह्मनशनकृद्देशनावृष्टिमन्त्यां, कृत्वा श्रीहस्तिपालाभिधरणिभुजोऽधिष्ठितः शुल्कशालाम् ।
खातावूर्जस्य दर्शे शिवमसमसुखश्रीनिशान्तं निशान्ते, प्रापत्पापास्तपापान् विरचयतु जनान् सा पुरीणां धुरीणा ॥ ३ ॥ 15
नागा अद्यापि यस्यां प्रतिकृतिनिलया दर्शयन्ति प्रभावं, निस्तैले नीरपूर्णे ज्वलति गृहमणिः कौशिके यन्निशासु ।
भूयिष्ठाश्वर्यभूमिश्चरमजिनवरस्तूपरम्यस्वरूपा, साऽपापा मध्यमादिर्भवतु वरपुरी भूतये यात्रिकेभ्यः ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीअपापाकल्पः ॥

॥ अं० १०, अ० २१ ॥

1 C चउविधं । १-१ एतदह्वान्तर्गता पंक्तिः पठिता C भादशे । 2 A °सेणय° । § A भादशे नोपलभ्यते
एष कल्पः ।

१५. कलिकुण्ड-कुर्कुटेश्वरकल्पः ।

॥ अंगजणवए करकंडुनिवपालिज्जमाणाए खंपानयरीए नाइदूरे कायंबरी नाम अडवी हुत्या । तत्यां कली नाम पबओ । तस्स अहोमूमीए कुंडं नाम सरवरं । तत्थ जूहाहिवई महिहरो नाम हत्थी हुत्या । अन्नया छउमत्थविहारेणं विहरंतो पाससामी कलिकुंडसमीवदेसे काउसग्गेण ठिओ । सो य जूहनाहो पहुं पिवसंतो जाइ-
 5 सरो जाओ चितेइ अ-जहाहं विदेहेसु हेमंघरो नाम वामणो अहेसि । जुवाणा विडा य मं उवहसंति । तओ वेरग्गेण नमिरसाहस्स साहिणो साहाए उब्बंघिउं मरिउकामो अहं दिट्ठो सुप्पइट्ठसन्नेण । पुट्ठो अ कारणं । मए जहट्टिए वुत्ते तेणाहं सुगुरुपासे नीओ । गाहियो सम्मचं । अंते कयाणसणेण नियाणं मए कयं । जहा, भवंतरे उच्चोहं हुज्ज ति । मरिऊण हत्थी जाओहं इह वणे । तओ इमं भगवंतं पज्जुवासामि ति चिंतिअ ततो चेव सरवराओ धिउं सरसकमले तेहि जिणं पूएइ । परिवालिअपुबगहिअसम्मत्तो अणसणं काउं महिउओ वंतरो जाओ । एयमच्चभूअं
 10 चारेहितो सोष्वा करकंडुराया तत्यागओ । न दिट्ठो सामी । राया अईव अप्पाणं निंदेइ । धनो सो हत्थी जेण भयवं पूइओ । अहं तु अधन्नो ति । एवं सोअंतस्स तस्स पुरओ घरणिंत्तप्पभावेण नवहत्थपमाणा पडिमा पाउब्भूआ । तओ तुट्ठो राया 'जय जय' ति भणंतो पणमइ पूअइ अ । चेइअं च तत्थ कारेइ । तत्थ तिसंअं पुप्फामिसधुइपूअं पिवस्वणयं च करितेण रत्ता कलिकुंडतित्थं पयासिअं । तत्थ सो हत्थिवंतरो सन्निज्जं करेइ, पच्चए य पूरेइ । नवजंतीपमुहजंताणि कलिकुंडमंते य छकम्मकरे पयासेइ । जहा गामवासी जणो गामु ति भण्णइ, तहा कलि-
 15 कुंडनिवासी जिणो वि कलिकुंडो । एसा कलिकुंडस्स उप्पत्ती ॥

पुंनि पाससामी छउमत्थो रायउरीए काउस्सग्गे ठिओ । तत्थ वाहकेलीए जंतस्स तन्नयरसामिणो ईसर-
 रण्णो बाणज्जणनामो बंदी भयवंतं पिच्छिऊण गुणकित्ठणं करेइ । एस देवो आससेणनिवपुत्तो जिणु ति । तं सोउं राया गयाओ उत्तरित्ता पहुं पासंतो मुच्छिओ । पत्तचेयण्णो य पुट्ठो मंतिणा पुबभवे कहेइ । जहाहं चारुदत्तो
 20 बोहिओ अहिंसाई पंचवए पालेमि, इंदिए अ सोसेमि, कसाए य जिणेमि । अन्नया चेईहरमागओ जिणपडिमं पण-
 मंतो दिट्ठो पुक्खलिसावएणं । तेण पुट्ठो गुणसागरमुणी-भयवं ! एयस्स चेइयागमणे दोसो न वा ? । मुणिणा भणिअं-दूरओ देवं पणमंतस्स को दोसो । अज्ज वि एसो कुकुडो भविस्सइ ति । तं सोऊण खेयं कुणंतो पुणरवि
 25 गुत्था संबोहिओहं-तुमं जाईसरो अणसणेण मरिउं रायउरीए ईसरो नाम राया होहिसि ति । तओहं तुट्ठो तं सअं अणुभवित्ता कमेण राया जाओ । पहुं पिक्खिअ जायं मे जाइसरणं ति । एवं मंतिस्स कहित्ता भगवंतं पण-
 25 मिअ तत्थ संगीअं कारेइ । पहुम्मि अन्नत्थ विहरिए तत्थ रण्णा पासाओ कारिओ । बिंबं च पइट्ठाविअं । कुकुडवरेण ईसररणा कारियं ति कुकुडेसर नाम तित्थं रूढं । सो य राया कमेण खीणकम्मो सिज्जिहि ति । एसा कुकुडे-
 सरस्स उप्पत्ती ॥

कलिकुंड-कुकुडेसरतित्थदुगस्सेस वणिणओ कप्पो । सिरिजिणपहसूरीहिं भविआणं कुणउ कल्लणं ॥ १ ॥

॥ इति कलिकुंड-कुर्कुटेश्वरकल्पः ॥

१६. हस्तिनापुरकल्पः ।

सिरिसंति-कुंथु-अर-मल्लिसामिणे गयउरद्विष्टे नमिउं । पभणामि हत्थिणाउरतित्थस्स समासओ कप्पं ॥१॥

सिरिआइतित्थेसरस्स दोण्णि पुत्ता भरहेसर-बाहुबलिनामाणो आसि । भरहस्स सहोयरा अट्टाणउई कुमारा । तत्थ भयवया पबयंतेण भरहो निअपए अहिसित्तो । बाहुबलिणो तक्खसिला दिण्णा । एवं सेसाण वि तेसु तेसु देसेसुं रज्जाइं दिण्णाइं । अंगकुमारनामेणं अंगदेसो जाओ । कुरुनामेणं कुरुख्विस्सं पसिदं । 5 एवं बंग-कलिंग-सूरसेण-अवंतिमाइसु विभासा । कुरुनरिंदस्स पुत्तो हत्थी नाम राया हुत्था । तेण हत्थिणाउरं निवेसिअं । तत्थ भागीरही महानई पवित्तवारिपूरा परिवहइ ।

तत्थ सिरिसंति-कुंथु-अरनाहा जहासंखं सोलसम-सत्तरसम-द्वारसमा जिण्णिदा जाया । पंचम-छट्ट-सत्तमा य कमेण चक्खवट्ठी होउं छसंड-भरहवासरिदं भुंजिसु । दिक्खागहणं केवलनाणं च तेसिं तत्थेव संजायं ।

तत्थेव संवच्छरमणसिओ भयवं उस्सभसामी बाहुबलिनत्तुअस्स सिज्जंसकुमरस्स तिहुअणगुरुवंसण-10 जायजाईसरणजाणिअदाणविहिणो गेहे अक्खयतइयादिणे इक्खुरसेणं पढमपारणयमकासी । तत्थ पंचदिवाइं पाउब्भूआइं ।

मल्लिसामि अ तत्थेव नयरे समोसदो ।

तत्थ विण्णुकुमारो महरिसी तवसत्तीए विउबिअलक्खजोअणप्पमाणसरीरो तिहिं पण्हिं अकंततेल्लो नमुइं सासित्था ।

तत्थ पुरे सणंकुमार-महापउम-सुभूम-परसुरामाइमहापुरिसा उप्पण्णा ।

15

तत्थ पंच पांडवा उत्तमपुरिसा चरमसरीरा, दुज्जोहणपमुहा य महाबलनिवा अणेगे समुप्पण्णा ।

तत्थ सत्तकोडिसुवण्णाहिवई गंगदत्तसिटी, तहा सोहम्मिंदस्स जीवो रायाभिओगेणं परिबायगस्स परिवेसणं काउं वेरगेण नेगमसहस्सपरिवुडो कत्तियसेट्ठी सिरिसुणिसुब्बयसामिममीवे निक्खंतो ।

तत्थ महानयरे संति-कुंथु-अर-मल्लिजिणाणं चेइयाइं मणहराइं, अंबादेवीए य देउलं आसि ।

एवमणेगअच्छरिअसहस्सनिहाणे तत्थ महातित्थे जे जिणसासणपभावणं कुणंति विहिपुब्बं जत्तामहसवं निम्मवंति 20 ते कइवयभवमाहणेहिं पुअकम्मकिलेसा सिद्धिमुक्काच्छंति चि ॥

श्रीगजाह्वयतीर्थस्य कल्पः स्वल्पतरोऽप्ययम् । सतां सङ्कल्पसम्पूर्तौ भक्तां कल्पद्वकल्पताम् ॥ २ ॥

॥ इति श्रीहस्तिनापुरतीर्थकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० २४, अ० ११ ॥

१७. सत्यपुरतीर्थकल्पः ।

पणमिय सिरिबीरजिणं देवं सिरिबंभसंत्तिकयसेवं । सच्चउरतित्थकप्पं जहासुअं किं पि जंपेमि ॥ १ ॥

सिरिकन्नउज्जनरवहकारिअजिणभवणि देवदारुमए । तेरसवच्छरसइए वीरजिणो जयउ सच्चउरे ॥ २ ॥

- इहेव जंबुदीवे दीवे भारहे वासे मरुमंडले सच्चउरं नाम नयरं । तत्थ नाहडरायकारिअं सिरि-
 5 जज्जिगसूरिगणहरपइट्ठिअं पित्तलामयं सिरिबीरबिबं चेईहरे अच्छइ । कहं नाहडराएण तं कारिअं ति तस्स उप्पत्ति
 भण्णइ-पुबिं नज्जुलमंडलंमंडणमंडोवरनयरस्स सामिं रायाणं बलवंतेहिं 'दाइएहिं मारिऊण तं नयरं अहिट्ठिअं ।
 तस्स रण्णो महादेवी आवन्नसत्ता पलाइत्ता बंभाणपुरं पत्ता । तत्थ य सयललक्खणसंपुज्जं दारयं पसूआ । तओ नय-
 राओ बाहिं एगत्य रुक्खे तं बालयं झोलिआगयं ठावित्ता सयं तप्पासदेसे ठिया किंचि कम्मं काउमाडत्ता । तत्थ य
 दिव्वजोगेण समागया सिरिजज्जिगसूरिणो । तरुच्छायं अपरावत्तमाणिं दट्टूण 'एस पुण्णवंतो भावि' ति कलिऊण चिरं
 10 अवलोइंता अच्छिआ । तीए रायपत्तीए आगंतूण भणिआ सूरिणो-भवयं ! किं एस दारओ कुलक्खणो कुलक्खयकारो
 दीसइ ? । सूरीहिं वुत्तं-भदे ! एस महापुरिसो भविस्सइ । ता सबपयत्तेण पालणिज्जो । तओ सा अणुकंपाए चेईहर-
 चिन्ताकरणे निउत्ता गुरुहिं । सो अ दारओ कयनाहडनामो गुरुमुहाओ पंचपरमिड्डिनमुक्कारं सिक्खिओ । सो अ
 चवलत्तेण गहिअधणुसरो अक्खयपट्टयस्स उवारिं आगच्छंते मूसए अमूदलक्खो मारेइ । तओ सावएहिं चेईहराओ
 निक्कालिओ जणाणं गावीओ रुक्खेइ । अन्नया केणावि जोगिणा पुरवाहिरे भमंतेण सो दिट्ठो । बत्तीसलक्खणधरो ति
 15 विन्नाओ^१ । तओ तेण सुवण्णपुरिससाहणत्थं तमणुगच्छंतेण तस्स मायरं अणुणविय तत्थेव ठिई कया । तओ अवसरे
 तेण जोगिणा भणिओ नाहडो-जत्थ गावीरक्खणाइं कुणंतो रत्तदुद्धं कुलिसतरं पाससि तत्थ चिण्हं काऊण ममं
 कहिज्जासि । बालेण तह ति पडिवन्नं । अन्नया दिव्वजोएण तं दट्टूण जाणाविअं जोगिणो । दोवि गया तत्थ । तओ
 जहुत्तविहाणेण अग्गिं पज्जालिऊण तं रत्तच्छीरं तत्थ पक्खिवित्ता जोगिमि पयाहिणं दिंते नाहडेणावि पयक्खिणी-
 कओ अग्गी । कहिंचि जोगिणो दुट्ठचित्तवित्तिं नाऊण रायपुत्तेण सुमरिओ पंचनमुक्कारो । तप्पभावेण जोगी अप्पह-
 20 वंतो उक्खिविअ जलणे खित्तो नाहडेण । जाओ सुवण्णपुरिसो । तओ चित्तिअं तेण-अहो मंतस्स माहप्पं । कहं
 तु तेसिं गुरुणं एयस्स दायगाणं पच्चुबयरिस्सामि ति-आगंतुं पणया गुरुणो । सबं च तं सरुवं विण्णत्तं, किच्चं च
 आइसह ति भणिए, गुरुवयणाओ उच्चुंगाइं चउवीसं चेईयाइं कारिआइं । कमेण पत्तो पउरं रज्जसिरिं । सेत्तसंभारेण
 गंतुं गहिअं पेइअं सट्ठणं । अन्नया विन्नत्ता सिरिजज्जिगसूरिणो तेण, जहा-भगवं ! तं किंचि कज्जं आइसह, जेण
 तुम्हाणं मज्झ य कित्ती चिरकालं पसरइ ति । तओ गुरुहिं धेणू चउहिं थणेहिं जत्थ खीरं शरइ तं भूमिं अब्भुदय-
 25 करं नाऊण तं ठाणं दंसिअं रण्णो । तेणं गुरुआएसेणं सच्चउरे वीरमुक्खाओ छबाससएहिं महंतं कारिअं अब्भंलिह-
 सिहरं चेइअं । तत्थ पइट्ठाविआ पित्तलमई सिरिमहावीरपडिमा जज्जिगसूरीहिं । जया पइट्ठाकरणत्थं आयरिआ
 पट्ठिआ तथा अंतराले एगम्मि उत्तमलग्गे वहमाणे नाहड'रायपुवपुरिसस्स विंशरायस्स आसारूदस्स मुत्तीए पइट्ठा
 कया । वीयम्मि लग्गे लग्गविसेसाओ मयणमइ व महीए जायाए संखनामचिळएण गुरुआएसाओ दंडघाएण कूवओ
 कओ । अज्ज वि संखकूवओ भण्णइ । सो अ अण्णया सुक्को वि वहसाहपुण्णिमाए पाणीएण भरिज्जइ । तईए
 30 लग्गे वीरसामी पइट्ठिओ । जम्मि अ लग्गे वीरस्स पइट्ठा कया तम्मि चेव लग्गे कुग्गासूअग्गामे वयणप-
 गामे य दुण्णि वीरपडिमाओ साहु-सावयहत्यपेसिअवासेहिं पइट्ठिआओ । तं च वीरपडिअं निच्चमच्चेइ राया । एवं
 नाहडराएणं तं विवं कारिअं ।

1 'मंडल' नास्ति A आदर्शे । 2 B दाएहिं । 3 A विजासिओ; C विजिसिओ; Pb विजसिओ । 4 ACP नायड^० ।

तं च बंभसंतिजकत्वेण सञ्जिह्वपाडिहरेण अहोनिंसि पञ्जुवासिज्जइ । सो अ पुंविं घणवेवसिद्धिणो बसहो आसि । तेण वेगवईए नईए पंचसयसगडभरो कञ्चिओ । सो तुट्ठो । तओ सिद्धिणां चारिज्जइहेउं बेयणं दाऊण बद्धमाणगामवासिलोयाणं समप्पिओ । ते य गामिल्लया गहियरित्था तस्स बसहस्स चिंतं पि न कुणंति । तओ सो अकामनिज्जराए मरिऊण वंतरेसु सूलपाणी नाम जक्खो जाओ । विभंगनाणं पउंजिअ विण्णायपुब्वजम्म-वइयरो तम्मि गामे बद्धमच्छरो मारिं विउवेइ । तओ अइण्णो गामो प्हाउं कयबलिकम्मो धुअकडच्छुअहत्थो 5 भणइ—जस्स देवस्स दाणवस्स वा अण्हेहिं किं पि अवरद्धं सो मरिसेउ ति । तओ तेण जक्खेण पुब्वभववसहस्स वुत्तंतो कहिओ । तस्सेव बसहस्स अट्ठिपुंजोवारी देउलं लोएहिं कयं । तस्स पडिमा कारिआ । इंदस्सम्मो देवओ ठविओ । तओ सो बद्धमाणगामो अट्ठिअगामु ति पसिद्धो । जायं सिवं । कमेणं इइज्जंतगतावसासमाओ भयवं बद्धमाणसामी छउमत्थविहारेणं विहरंतो वासारत्ते तत्थ गामे पत्तो । गाममणुअविअ तत्थेव देवउले रयणीए काउ-स्सग्गे ठिओ । तेण मिच्छदिद्धिणा सुरेण मीमइहास-हत्थि-पिसाय-नागरूवेहिं उवसग्गिआ सिर-कन्न-नासा-दंत-नह-5च्छि-10 पिद्धि-वियणाओ विउबियाओ । सबत्थ भयवंतमक्खोभं नाऊण सो उवसंतो गीय-नट्ट-धुइमाईहिं पञ्जुवासेइ । तप्पभिइ तस्स जक्खस्स बंभसंति ति नाम रूढं । सो य सब्बउर-वीरचेईए पइट्ठाविसेसेण निवसइ ।

इओ अ गुज्जरधराए पच्छिमभागे बलहि ति नयरी रिद्धिसमिद्धा । तत्थ सिलाइओ नाम राया । तेण य रयणजडिअकंकसीलुद्धेण रंकओ नाम सिद्धी पराभूओ । सो अ कुविओ तच्चिग्गहणत्थं गज्जणवइहम्मीरस्स पभूअं धणं दाऊण तस्स महंतं सेअं आणेइ । तम्मि अवसरे बलहीओ चंदप्पहसामिपडिमा अंबा-खित्तवालजुवा 15 अहिद्धायगबलेण गयणपहेण देवपट्टणं गया । रहाहिरूढा य देवयाबलेण वीरनाहपडिमा अदिट्टवचीए संचरंती आसो-यपुण्णिमाए सिरिमालं पुरमागया । अण्णे वि साइसया देवा जहोचियं ठाणं गया । पुरदेवयाए य सिरिबद्धमाण-सूरीणं उप्पाओ जाणाविओ—जत्थ भिक्खालद्धं खीरं रुहिरं होऊण पुणो खीरं होहिइ तत्थ साहहिं ठायबं ति । तेण य सिन्नेण विक्कमाओ अट्ठहिं सएहिं पणयालेहिं (८४५) वरिसाणं गएहिं बलहिं भंजिऊण सो राया मारिओ । गओ सठाणं हम्मरीो । 20

तओ अन्नया, अन्नो गज्जणवई गुज्जरं भंजिआ तओ बलंतो पत्तो सब्बउरे दससयइकासीए (१०८१) विक्कमवरिसे मिच्छराओ । दिट्ठं तत्थ मणोहरं वीरभवणं । पविट्ठा हण हण ति भणिआ मिलक्खुणो । तओ गयवरे जुत्तिता वीरसामी ताणिओ । लेसमिचं पि न चलिओ सट्ठणाओ । तओ बइल्लेसु जुत्तिएसु पुब्वभवारोणेण बंभसंतिणा अंगुलचउकं चालिओ । सयं हकंते वि गज्जणवइम्मि निच्चली होउं ठिओ जगनाहो । जाओ विलक्खो मिलक्खुनाहो । तओ घणघाएहिं ताडिओ सामी । लग्गंति घाया ओरोहसुंदरीणं 4 । तओ खग्गपहारेसु विहलीभूएसु मच्छरेणं तुरुकेहिं 25 वीरस्स अंगुली कट्ठिआ । तं गहिऊण य ते पट्ठिआ । तओ लग्गा पज्जलिउं तुरयाणं पुच्छा । लग्गा य बलिउं 5 मिच्छाणं मुच्छा । तओ तुरए छज्जिता पायचारिणो चैव पयट्ठा, धस ति धरणीए पडिआ । रहमाणं सुमरंता विल-वंता दीणा खीणसब्वबला नहंगणे अदिट्टवाणीए भणिआ एवं-वीरस्स अंगुलिं आणित्ता तुम्हे जीवसंसए पडिआ । तओ गज्जणाहिवई विन्धिअमणो सीसं धुणंतो सिल्लारे आइसइ । जहा—एयमंगुलिं वलिऊण तत्थेव ठावेह । तओ भीएहिं तेहिं पच्चाणीया । सा लग्गा य 6 झड ति सामिणो करे । तमच्छेरं पिच्छिअ पुणो वि सब्बउरं पइ सउणं पि न 30 मग्गंति तुरुक्का । तुट्ठो चउबिहो वि समणसंधो । वीरभवणे पूआ-महिमा-गीय-नट्ट-वाइत्त-दविणदाणेहिं पभावणं करेइ ।

अन्नया बहुम्मि काले बोलीणे मालवि 7 अयनरिंदो गुज्जरधरं भंजिऊण सब्बउरसीमाए पहुवो । तओ

1.† एतदन्तर्गता पंक्तिः पतिता C आदर्शे । 1 ABP वियच्चि° । 2 P जोत्तिता । 3 P निच्चलो । 4 ओरोहसु-क-नहणीणं । 5 लग्गए । 6 C चलिउं । 7 A छंजिता । 8 'य' नास्ति P । 9 P °चिब° ।

बंभसंनिष्ठा पठरं सिद्धं विउडिऊण मंजिओ तत्स बलं । तत्स स्थासवावासेसु उट्टिओ वज्जमी । मालवाहिवई कोसकुट्टागाराहं छट्ठिअ पणट्ठो कागणासं ।

अह अन्नया तेरहसय-अडयाले (१३४८) विक्रमसंवच्छरे पबलेणं कप्फर^१दलेणं देसम्मि भज्जंते, नयर-गामेसु पलाणेषु, जिणभवणदुवारेसु ढक्किणसु, जोअणचउक्कमज्जे बंभसंनिष्ठाहप्पेणं अणाहयगहिरसरतंबक्कचक्कं वज्जंतं 5 सोऊण सिरिसारंगदेवमहारायसेणाआगमणं संकिऊण भमं सुगलबलं । सच्चउरसीमा वि न चंपिआ ।

अह तेरसय-छप्पत्ते विक्रमवरिसे (१३५६) अल्लावदीणसुरताणस्स कणिट्ठो भाया 'उत्तुखान-नामधिज्जो' दिल्लीपुराओ मंतिमाहवपेरिओ गुज्जरधरं पट्टिओ^२ । चित्तकूडाहिवइ समरसीहेणं दंडं दाउं मेवाडदेसो तया^३ रक्खिओ । तओ हम्मीरजुवराओ धग्गडदेसं मुहडासयाहं नयराणि य भंजिअ आसा-बल्लीए पत्तो । कण्णदेवरायो^४ अ नट्ठो । सोमनाहं च घणघाएण मंजिता गज्जुए रोविऊण दिल्लीए पेसेइ । पुणो 10 वामणथलीए गंतुं मंडलिक्कराणयं दंडित्ता सोरट्टे निअआणं पयट्टावित्ता आसावल्लीए आवासिओ । मढ-मंदिरदेउलाईणि पज्जालेइ । कमेण सत्तसयदेसे संपत्तो । तओ सच्चउरे तहेव अणाहयतंबकेसु वज्जंतेसु मिच्छदलं पलाणं । एवं अणेगाणि अवदाणाणि पुहवीमंडले सच्चउरवीरनाहस्स पायडाणि सुवन्ति ।

अह अलंघणिज्जा भविअन्नय ति दूमकालविलसिएण केलिप्पिया वंतरा हवंति । गोमंस-रुहिरछंटेए अ भवणे दूरीहवंति देवयाओ ति । असन्निहिए पमत्ते अहिट्टायगे बंभसंनिजक्खम्मि अल्लावदीणराएण सो चेव अणप्प-† 15 माहप्पो भयवं बीरसामी तेरसय-सत्तसट्टे (१३६७) विक्रमाहवच्छरे दिल्लीए आणित्ता आसायणाभायणं कओ । कालंतरेण पुणरवि पडिमंतरे पायडपभावो पूआरिहो^५ भविस्सइ ॥

सच्चउरकप्पमेयं निच्चं वायंतु महिमअपमेयं । वंछिअफलसिद्धिकए सिरिजिणपहसूरिणो भवा ! ॥ ३ ॥

॥ इति श्रीसत्यपुरकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० १६१, अ० ३ ॥

1 P छट्ठिऊण । 2 A षफर^०; C कप्फर^० । 3 C उत्तुखान^० । 4 P *कागानिहाणो । 5 C D पशट्टिओ । 6 'तया' नास्ति P । 7 A B C *राओ । †-† एतदन्तर्गता पंक्तिः पतिता C आदर्शे ।

१८. अष्टापदमहातीर्थकल्पः ।

[श्रीचर्मघोषसूत्रिकृतः ।]

वरधर्मकीर्तिऋषभो^१ विद्यानन्दाभितः पवित्रितवान् ।

देवेन्द्रवन्दितो यः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १ ॥

- यस्मिन्नष्टापदमूदष्टापदमुख्यदोषलक्षहरः । अष्टापदाम^२ ऋषभः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २ ॥ 5
- ऋषभभसुता नवनवतिर्बाहुबलिप्रभृतयः प्रवरयतयः । यस्मिन्नभजलमृतं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ३ ॥
- अयुजन्निर्वृतियोगं^३ वियोगमीरव इव प्रभोः समकम् । यत्रर्षिदशसहस्राः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ४ ॥
- यत्राष्टपुत्रपुत्रा युगपद्दुषभेण^४ नवनवतिपुत्राः । समथैकेन शिवमगुः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ५ ॥
- रत्नत्रयमिव मूर्तं स्तूपत्रितयं चितित्रयस्थाने । यत्रास्थापयदिन्द्रः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ६ ॥
- सिद्धायतनप्रतिमं सिंहनिषेधेति यत्र सुचतुर्द्धां । भरतोऽरचयच्चैत्यं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ७ ॥ 10
- यत्र विराजति चैत्यं योजनदीर्घं तदर्धष्टुमानम् । क्रोशत्रयोच्चमुच्चैः^५ स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ८ ॥
- यत्र भ्रातृप्रतिमा^६ व्यधाच्चतुर्विंशतिं^७ जिनप्रतिमाः । भरतः सात्मप्रतिमाः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ९ ॥
- स्वस्वाकृतिमितवर्णाङ्गवर्णितान् वर्तमानजिनबिम्बान् । भरतो वर्णितवानिह स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १० ॥
- सप्रतिमालवनवतिं बन्धुस्तूपान्स्तथाहृतस्तूपम् । यत्रारचयच्चक्री स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ ११ ॥
- भरतेन मोहसिंहं हन्तुमिवाष्टापदः कृताष्टपदः । शुशुभेऽष्टयोजनो यः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १२ ॥ 15
- यस्मिन्ननेककोट्यो महर्षयो भरतचक्रवर्त्याद्याः । सिद्धिं साधितवन्तः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १३ ॥
- सगरसुताभ्रे सर्वार्थ-शिवगतीन् भरतराजवंशर्षीन् । यत्र स्तुबुद्धिरकथयत्स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १४ ॥
- परिखासागरमकरन्त सागराः सागराशया यत्र । परितो रक्षति कृतये स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १५ ॥
- क्षालयितुमिव सैनो जैनो^८ यो गंगयाश्रितः परितः । सन्ततमुल्लोलकरैः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १६ ॥
- यत्र जिनतिलकदानाद् दयमन्त्यपि^{१०} कृतानुरूपफलम् । भालस्वभावतिलकं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १७ ॥ 20
- यमकूपारे कोपात् क्षिपन्नलं बालिनां^{११} द्विणाऽऽक्रम्य । आरावि रावणोऽरं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १८ ॥
- भुजतप्या जिनमहकृच्छ्रेन्द्रोऽवाप यत्र धरणेन्द्रात् । विजयामोषां शक्तिं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ १९ ॥
- चतुरश्वतुरोऽष्टदश द्वौ चापाच्यादिदिक्षु जिनबिम्बान् । यत्रावन्दत^{१२} गणभृत् स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २० ॥
- अचलेऽत्रोदयमचलं स्वशक्तिवन्दितजिनो जनो^{१३} लमते । वीरोऽवर्णयदिति यं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २१ ॥
- प्रभुभणितपुण्डरीकाभ्ययनाध्ययनात् सुरोऽत्र दशमोऽभूत् । दशपूर्विपुण्डरीकः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २२ ॥ 25
- यत्र^{१४} स्तुतजिननाथोऽदीक्षित तापसशतानि पञ्चदश । श्रीगौतमगणनाथः स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २३ ॥
- इत्यष्टापदपर्वत इव योऽष्टापदमयश्चिरस्वायी । ज्यावर्णि महातीर्थं स जयत्यष्टापदगिरीशः ॥ २४ ॥

॥ इति श्रीअष्टापदमहातीर्थकल्पः समाप्तः । कृतिरियं श्रीचर्मघोषसूरीणाम् ॥

॥ अं० ३०, अ० २२ ॥

1 C Pb °कीर्तिऋषभो । 2 C Pa °पदा ऋषभः । 3 Pb योग्यं । 4 Pb °पुषभेण । 5 Pa °त्रयोर्दसुषेः । 6 B न्यषाभ° । 7 B C Pa चतुर्विंशतिं । 8 C स्वसा° । 9 Pa जैन° । 10 A B क्षततु° । 11 C चतुर्बहुरो° । 12 B गुणभृत् । 13 B Pb जिनो । 14 C स्तुजिन° ।

१९. मिथिलातीर्थकल्पः ।

सिरिमल्लि-नमिजिणाणं पयपउमं पणमिऊण सुरपणयं । मिहिलामहापुरीए कप्पं जंपेमि लेसेणं ॥ १ ॥

इहेव भारहे वासे पुव्वदेसे विदेहा नाम जणवओ, संपइ काले तीरहुत्तिदेसो ति मण्णइ । जत्थ पइ-गेहं महुरमंजुलफलभारोणयाणि कयलीषणाणि दीसंति । 'पहिया य 'चिविडयाणि दुद्धसिद्धाणि पायसं च मुंजंति । ५ पए पए वावीकूवतलाय'नईओ अ महुरोदगा,' पागयजणा वि सकयभासविसारया अणेगसत्थपसत्थअइ'निउणा य जणा । तत्थ रिद्धित्थमिअसमिद्धा मिहिला नाम नयरी हुत्था । संपयं जगइ ति पसिद्धा । एयाए नाइदूरे जणय-महारायस्स भाउणो कणयस्स निवासद्वाणं कणइपुरं वट्टइ ।

तत्थ मिहिलानामनयरीए कुंमराय-पभावईसंभवस्स भगवओ मल्लिनाहस्स इत्थीतित्थयरस्स, नमि-जिणस्स य विजयनिव-अप्पादेवीनंदणस्स चवण-जम्मण-दिक्खा-केवलनाणकल्लाणयाइं जायाइं ।

10 इत्थ अट्टमस्स सिरिवीरगणहरस्स अकंपिअस्स जम्मो ।

इत्थ जुगबाहु-मयणरेहाणं पुत्तो नमी नाम महाराया बलयसद्वइयरेण पत्तेयवुद्धो सोहम्मिन्द-परिक्खिअवेरगानिच्छओ संवुत्तो ।

इत्थेव लच्छीहरे चेईए अज्जमहागिरिसीसो कोडिन्नगुत्तो आसमित्तो सिरिवीरनिष्ठाणाओ वीसुत्तरे वाससयदुगे (२२०) बोलीणे अणुप्पवायपुत्रे 'निउणियं नाम वत्थुं पढंतो विपडिवन्नो सामुच्छेइयदिद्धिं' पवत्तिऊण 15 पावयणियथेरेहिं अणेगंतवायजुत्तीहिं निवारिज्जमाणो वि चउत्थो निन्हवो जाओ ।

सिरिमहावीरसामिपयपंकयपवित्तिअजलाओ धाणगंगा-गंडईनईओ मिलित्ता एयं नयरिं पवित्तयंति ।

इत्थ चरमत्तित्थयो वासारत्ते अवट्टिओ ।

इत्थ जणयसुआए महासईए जम्मभूमिठाणे महल्लो वडविडवी पसिद्धो ।

इत्थ सिरिराम-सीयाणं वीवाहद्वाणं साकल्लकुंडं ति लोगे रूढं । पायाल्लिंगाइणि य लोइयत्तित्थाणि 20 अणेगाणि चिद्धंति ।

इत्थ य मल्लिनाहचेईए वइरुद्धादेवी कुबेरजक्खवो अ, नमिजिणचेईए गंधारीदेवी भिउडी-जक्खवो अ, आराहयजणाणं विग्घे अवहरंति ति ।

इय मिहिलाकप्पमिणं सुणंति वायंति जिणपह्ठिआ जे । तेसिं खिवेइ कंठे वरमालं मुत्तिसिरिमहिला ॥ २ ॥

॥ इति श्रीमिथिलातीर्थकल्पः† ॥

25

॥ अं० ३४, अ० १८ ॥

1 Pa पहिया । 2 P C विविड* । 3 D तलाव । 4 D 'दया । 5 P C 'अइ' स्थाने 'अज्जत्थि' । 6 P नेउणियं । 7 C चिद्धं । † B श्रीमिथिलापुरीमहातीर्थकल्पः ।

२०. रत्नवाहपुरकल्पः ।

श्रीधर्मनाथमानस्य रत्नवाहपुरे स्मितम् । तस्यैव पुरस्य कल्पं किञ्चिद्ब्रवीम्यहम् ॥ १ ॥

अस्तीहैव अम्बुद्वीपे द्वीपे भारते वर्षे कोशलेषु जनपदे नानाजातीयोच्चैस्तरशास्त्रशास्त्राबहलकुसु-
मफलच्छभताच्छादितधर्मधृणिकरगहनवनमण्डितं शीतलविमलबहलजलनिर्झरघर्घरनदबन्धुरं रत्नवाहं नाम पुरम् । तत्र
चेक्ष्वाककुलप्रदीपः कनकनककान्तकायकान्तिः कुलिशलाम्बितपञ्चत्वारिंशत्पापोच्छ्रायकायः पञ्चदशस्तीर्थपतिर्विज- 5
यविमानादवतीर्थ श्रीभानुनरेन्द्रवेश्मनि सुव्रतादेवीकुक्षौ तनयतयाऽवततार । क्रमेण गुरुवितीर्णधर्मनामधेयो
जनन-निष्कमण-केवलज्ञानानि तत्रैव समाससाद । निर्वृतश्च संमेलशिखरिशिखरे । तस्मिन्नेव च पुरे जननजननि-
तशैत्यं श्रीधर्मनाथचैत्यं नागकुमारदेवाधिष्ठितं कालेन निर्वृतम् ।

तत्र च नगरे कुम्भकार एकः स्वशिल्पच्छेक आसीत् । तस्य तनयस्तरुणिमानमधिगत्य क्रीडादुर्लेकिततया तत्र
रामणीयकशालिनि चैत्ये गृहादागत्य स्वैरं धूतादि तत्तत्क्रीडाविधाभिश्चिक्रीड । तत्रैको नागकुमारः केलिमियतया 10
कृतमानुषतनुस्तेन कुम्भकारदारकेण सार्धं प्रत्यहं प्रवृत्ते क्रीडितुम् । तत्पित्रा च स पुत्रः कुलक्रमागतकुलालकर्माप्यनि-
र्मिमाणः प्रतिदिनं दुर्वाग्निरुपात्ते । न च तद्वचनमसौ प्रत्यपादि^१ । ततः पित्रा गाढं प्रहृत्य बलादपि स्वकर्माणि मृत्स्व-
ननानयनादीनि कारयितुमुपक्रान्तः । अन्तरमवलोक्य पुनस्तत्र चैत्ये गत्वाऽन्तराऽन्तरा तथैव तेन नागकुमारेण साकं
खेलितुं रमः । पृष्ठश्च नागामरेण—किं कारणं पूर्ववन्निरन्तरं न क्रीडितुमायासि ? । तेनोक्तम्—जनकः कुप्यति
मह्यम् । स्वकर्मनिर्माणमन्तरेण कथमिव जठरपिठरविवरपूरणमुपपद्यत इति । तदाकर्ण्य हर्षणकुमारो वाचमुवाच— 15
यथेवं तर्हि क्रीडान्ते भूपीठे विलुब्ध भविष्याम्यहमहिः, मत्पुच्छं चतुरङ्गुलमात्रं लोहेन मृत्स्वनोपकरणेन छित्वा
त्वया ग्राह्यम् । तच्च चारुचामीकरमयं भविष्यति । तेन हेज्ञा तव कुटुम्बस्य वृत्तिनिर्वाहो भविष्यतीति सौहृदात्तेनाभि-
हिते स तथैव प्रतिदिवसं कर्तुं प्रवृत्तः । पितुश्च तत्कनकमर्पयति स्म; न च रहस्यमभिदत् ।^०अन्यदाऽतिनिर्बन्धं विधाय
पृच्छति सति पितरि भयाद्यथावस्थितमचकथत् । ततः सस्मितेन विस्मि^०तेन च जगदे जनकेन—रे मूर्ख !^१चतुरङ्गुल-
मात्रमेव किमिति छिदन्नसि^१ ? । बहुतरे हि छिन्ने भूरितरं^२ भूरि भवन्ति । तेन भणितम्—तात ! नातः समतिरिक्त- 20
महं छेतुमुत्सहे, परमसुहृद्देवतवचनातिक्रमप्रसङ्गात् । ततस्तज्जनकेन लोभसंक्षोभाकुलितमनसा तस्मिन्स्तनये क्रीडार्थं
तच्चैत्यमुपेयुषि प्रच्छन्नमनु व्रजे । यावत्प्रक्रीड्य धरणिपीठे विलुब्ध स पन्नगतामापन्नस्तावत् कुम्भकारेण बिलं प्रविष्ट-
तस्तस्य वपुरद्धं कुड्गालिकया चिच्छेदे । ततः कोपाटोपात्तेन नागकुमारेण—रे पापिष्ठ ! रहस्यमेदं करोषीत्यतिगाढं
निर्भर्त्स्य स दारको दंष्ट्रासम्पुटेन दष्ट्रा व्यापादितः, पिता च । रोषप्रकर्षात्सकलान्यपि कुलालकुलानि कालकवलितानि
कृतानि । ततः प्रभृति च न कश्चन चक्रजीवनजातीयस्तत्र रत्नवाहपुरेऽद्यापि निवसतीति । कौलालभाण्डानि स्थाना- 25
न्तरादेव नयति जनता । तत्र च तथैव नागमूर्तिपरिवारिता श्रीधर्मनाथप्रतिमाऽद्यापि सम्यग्दृष्टियात्रिकजनैरनेकवि-
धिप्रभावप्रभावनापुरःसरं पूज्यते । अद्यापि च परसमयिनो ‘धर्मराज’ इति व्यपदिश्य कदाचिदवर्षति वर्षासु जलधरे
क्षीरघटसहस्रैर्भगवन्तं स्नपयन्ति; सम्पद्यते च तस्मिन्नाद्विशिष्टा मेघवृष्टिः । कन्दर्पा शासनदेवी किन्नरश्च शासनयक्षः
श्रीधर्मनाथपादपद्मसेवाहेवाकचञ्चरीकाणामनर्थप्रतिघातमर्थप्राप्तिं चात्र सूत्रयतीति ।

इति श्रीरत्नवाहस्य श्रीजिनप्रभसूरिभिः । कल्पः कृतो रत्नपुरपुराणस्य यथाश्रुतम् ॥ २ ॥

80

॥ इति श्रीधर्मनाथजन्मभूमिरत्नपुरतीर्थकल्पः ॥

॥ अं० ३२, अ० २३^१ ॥

I B प्रणिपादि । 0-0 एतच्चिह्नान्तर्गतः पाठः परित्यक्तः A आदर्शः । 2 P विहायान्यत्र ‘चतुरङ्गुलमन्यचतुर’ । 3 ABPa-b
न चिह्नितसि । 4 B भूरितरे । 5 Pa रत्नवाहपुरमहातीर्थ^० । 6 A विहाय नास्त्वन्यत्र एषाऽक्षरसंख्या ।

२१. अपापावृहत्कल्पः ।

पणमिअ वीरं वुच्छं^१ तस्सेव य सिद्धिगमपविचाए । पावापुरीइ कर्पं दीवमहुप्पि पडिबद्धं ॥ १ ॥

गउडेसु पाडलिपुरे संपइराया तिसंडभरहवई । अज्जसुहत्थिगणहरं पुच्छइ पणओ परमसङ्गो^२ ॥ २ ॥

दीवालिअपव्वमिणं लोए लोउत्तरे अ गउरविअं । भयवं ! कह संमूअं ? अह भणइ गुरू-निव ! सुणसु^३ ॥ ३ ॥

- 5 §१. तेणं कालेणं तेणं समएणं समणो^४ भगवं महावीरो पाणयकप्पट्टिए पुप्फुत्तरविमाणे वीससागरोवमाइं आउं परिवालित्ता, तओ चुओ समाणो तिण्णाणोवगओ इमीसे ओसप्पिणीए तिसु^५ अरएसु वइक्कंतेसु अद्धनवमासाहिअ-पंचहत्तरीवासावसेसे चउत्थे अरए आसादसुद्धच्छट्टीए उत्तरफण्णुणीरिक्खे माहणकुंडगामे नयरे उअभवत्त-माहणभारिआए देवाणंदाए कुच्छिसि सीह-गय-वसहाइचउइसमहासुमिणसंसुइओ अवइओ । तत्थ बासीइदिणा-णंतंरं सक्काइट्टेण हरिणेगमेसिणा आसोअबहुलतेरसीए तम्मि चैव रिक्खे खत्तिथकुंडगामे नयरे सिद्धत्थ-
- 10 रणो देवीए तिसलाए गम्भविणिमयं काउं गम्भम्मि साहरिओ । माऊए^६ सिणेहं नाउं सत्तममासे 'अम्मापिअरेहिं जीवतेहिं नाहं समणो होह' ति गहिआभिग्गहो, नवण्हं मासाणं अद्धट्टमाणराइंदियाणं अंते चित्त-सिअतेरसीअद्धरत्ते तम्मि चैव रिक्खे जाओ । अम्मापिऊहिं कयवद्धमाणनामो मेरुकंप-सुरखव्वण-इंदवायरणप-णयणपयइअवदाणो भुत्तभोगो, अम्मापिऊहिं देवत्तगएहिं तीसं वासाइं अगारवासे वसित्ता, संवच्छरिअं दाणं दाउं, चंदप्पहाए सिबियाए एगागी एगदेवदूसेण मग्गसिरकसिणदसमीए तम्मि चैव रिक्खे छट्टेणं, अवरहे णायसंडवणे
- 15 निकसंतो । बीयदिणे बहलविप्पेणं पायसेण पाराविओ । पंचदिव्वाइं पाउळ्ळुआइं । तओ बारसवासाइं तेरसपक्खे अ नर-सुर-तिरियकओवसग्गे सहित्ता, उमां च तवं चरित्ता जंभियगामे उज्जुवालिआतीरे गोदोहिआसणेणं छट्टभत्तेणं तम्मि चैव रिक्खे वइसाहसुद्धदसमीए पहरतिगे केवलनाणं पत्तो । इक्कारसीए अ मज्झिमपावाए महसेणवणे तित्थं पयट्टिअं । इंदभूहप्पयुहा गणहरा दिक्खिआ सपरिवारा । वयदिणाओ अ भयवओ बायालीसं वासाचउम्मासीओ जायाओ । तं जहा-एगा अट्टिअगामे, तिण्णि चंपा^७पिट्ठीचंपासु,^८ दुवालस वेसाली-
- 20 वाणिअगामेसु, चउइस नालंदा-रायगिहेसु, छ मिहिलाए, दो भदिआए, एगा आलभियाए, एगा पणिअभूमीए, एगा सावत्थीए । चरिमा पुण मज्झिमपावाए हत्थिसालरणो अमुज्जमाणं^९सुंकसालाए आसि । तत्थ आउसेसं जाणंतो सामी सोलसपहराइं देसणं करेइ ।

- §२. तत्थ वंदिउमागओ पुण्णपालो राया अट्टण्हं सदिट्टाणं सुमिणाणं फलं पुच्छेइ । भयवं वागरेइ । ते अ इमे-पढमो ताव चलपासाएसु गया चिट्ठंति । तेसु पडंतेसु चेटे न णित्ति, के वि णित्ता वि तहा निग्गच्छंति, जह^{१०}
- 25 तप्पडणाओ विणस्संति । एयस्स सुमिणस्स फलं एवं-दूसमगिहवासा चलपासायत्थाणीआ । संपयाणं सिणेहाणं निवासाणं च अधिरत्ताओ । हं भो ! दुस्समाए दुप्पजीवी इच्चाइवयणाओ गया धम्मत्थी सावया । इयरपरसमयगिह-स्थेहिंते पाहाणत्तणेण ते अ गिहवासाए पडिहंति देसभंगाइहिं, तह वि निग्गंतुं न^{११} इच्छिस्संति । वयगहणेणं जे वि णीहिंति ते वि अविहिनिग्गमणेणं । तओ ते विणिस्सिस्संति । गिहिसंकिलेसमज्जे आगया भग्गपरिणामा भविस्संति । विरला य सुसाहुणो होऊण आगमाणुसारेणं गिहिसंकिलेसाइं मज्जे आगए वि अवगणिऊण कुलीणत्तणेण निब-
- 30 हिस्संति चि पढमं^{१२}सुविणत्थो ॥ १ ॥

बीओ पुण इमो-बहवो वानरा तेसिं मज्जे जूहाहिवइणो । ते अमिज्जेणं अप्पाणं विलिंपंति, अन्ने वि अ । तओ लोगो हसइ । ते भणंति-न एअमसुइं गोसीसचंदणं खु एयं । विरला पुण वानरा य न लिंपंति । ते अलिचेहिं लिंसिज्जंति चि । एयस्स फलं पुण इमं-वानरत्थाणीआ गच्छिळ्ळगा । अप्पमत्तणेण चलपरिणामत्तेणं च । जूहाहिवई

1 P वोच्छं । 2 B सत्तो । 3 C सुणेसु । 4 B 'समणो' नास्ति । 5 A B वीएसु; D तिद्यए । 6 A माऊण । 7 A चंपाए । 8 A B D चंपाद्यं । 9 C सुकं । 10 A B तह । 11 नास्ति 'न' । 12 A सुमिणं ।

गच्छादिर्बई आचरियाइणो । असुइविलेवणं तु तेसिं आहाकम्माइसावज्जेसेवणं । अन्नविर्लिपणं च^१ अणेसि वि । तत्कारणजोगहसणं च, तेसिं अणुचिअपविचीए य वयणहीला । ते भणिसिंति न एयं गरहियं, किं तु धम्मंगमेयं । विरला तदणुरोहेणावि न सावज्जे पयट्ठिहिति । ते य तेहिं लिंसिज्जिहिति, जहा—एए अवगीया, अकिंचिकरा य चि बीइअसुविणत्थो ॥ २ ॥

तईओ पुण इमो—सच्छायखीरतरुणं हिट्ठे बहवे सीहपोअगा पसंतरूवा चिट्ठति । ते य लोएहिं पसंसिज्जंति 5 अहिगम्मंति अ बब्बलाणं च हिट्ठे सुणग चि । फलं तु एयस्सेमं—खीरतरूवाणीयाणि साहूणं विहरणपाउमाणि सिताणि सावया वा साहूणं भत्तिबहुमाणवंता धम्मोवमाहदाणपरा सुसाहुरक्खणपरा य । ते य रंभिहिति बहुगा सीहपोयगा निययावासि^६ पासत्थोसत्ताइ^७ संकिलिट्ठत्तणओ अणेसिं गसणाओ अ । ते अप्पायं जणरंजणत्थं पसंतं दरिसिहिति । तहाविहकोउहल्लिअलोगेहिं पसंसिज्जिहिति अहिगम्मिस्संति^८ अ तवयणकरणाओ । तत्थ य कयाइ केई धम्मसद्दुगा^९ वेहारुगा^{१०} परिहारुगा^{११} वा दूइज्जंति^{१२} । ते अ तेसिं तम्भावियाणं च सुणगाइइ पडिहासिस्संति । 0अभिकत्तणं^{१३} सुद्धध-10 म्मकहणेणं भसंति चि । जेसु कुलेसु दूइज्जंति ते बब्बूलसमा^{१४} पडिहासिस्संति अवण्णाए । दूसमवसेण धम्मगच्छा सीहपोअगा इव भविस्संति^{१५} ॥ ३ ॥

चउत्थो पुण एवं—के वि कागा वावीए तडे^{१६} तिसाए अभिभूआ मायासरं दट्ठुं तत्थ गंतुं पयट्ठा । केण वि निसिद्धा—न एयं जलं ति । ते असहंता तत्थ गया विणट्ठा य चि । फलं तु इमं—वावीत्थाणीआ सुसाहुसंतई । अहंगमीरा सुभावित्था उस्सगाववायकुसला । अगहिल्लाहिलो राया इइ^{१७} नाएण कालोचिअधम्मनिरया अणिस्सिओ-15 वस्सिया । तत्थ कागसमा अइवंकजडा अणेगकलंकोवहया धम्मत्थी^{१८} । ते अज्जयधम्म^{१९} सद्दाए अभिभूआ । मायासर-प्पाया पुण पुत्तुत्तविचरीया धम्मचारिणो अईव कट्ठाणुट्ठानिरया वि अपरिणयत्ताओ अणुवायपयट्ठत्ताओ अ कम्मबंध-हेउणो । ते दट्ठुं मूढधम्मिया तत्थ गच्छिहिति चि केण वि गीयत्थेण ते भण्णिहिति^{२०} जहा न एस धम्मममो, किं तु तदाभासोयं । तहावि ते असहंता केइ^{२१} जाहिंति विणिस्सिहिति अ संसारे पडणेणं । जे पुण तेसिं वयणेणं वाहिंति ते अमूढधम्मसाहगा भविस्संति चि ॥ ४ ॥

20

पंचमो इमो—अणेगसावय^{२२} गणाउले विसमे वणमज्जे सीहो मओ चिट्ठइ । न य तं को वि सिगालाई विणासेइ । कालेणं तत्थ मयसीहकडेवरे^{२३} कीडगा उप्पण्णा । तेहिं तं भक्खिअं दट्ठुं ते सियालाई उवइवंति चि । फलं तु—सीहो पवयणं परवाइमयदुद्धरिसत्ताओ । वणं पविरलसुपरिक्खगधम्मिअजणं^{२४} भारह्वासं । सावयगणा परतिथिआई पवयण-पञ्चणीआ । तेहिं^{२५} एवं मज्जंति—एयं^{२६} पवयणमन्हाणं पूआसक्कारदाणाइ^{२७} उच्छेअगरं । तो जहातहा फिट्ठउ चि । विसमं अमज्जत्थजणसंकुलं । तं च पवयणं मयं अइसयववगमेणं निप्पभावं भविस्सइ । तहावि पञ्चणीया भएण न तं उवइवि-25 हंति । किर इत्थ परुप्परं संगई अत्थि सुट्ठियत्तं च चि । कालदोसेणं तत्थ कीडगाप्पाया पवयणनिद्धधसमयंतरीयाई उप्पज्जिहिति, ते य परुप्परं निंदणभंडणाईहिं सासणलाघवं जणिहिति । तं दट्ठुं ते पञ्चणीया वि एएसिं परुप्परं पि न मेळु चि धुवं निरइसेसमेयं पि चि निब्भयत्तेणं उवइविस्संति पवयणं ॥ ५ ॥

छट्टो पुण इमो—पउमागरा सरोवरगाई^{२८} अपउमा गइभगजुआ वा । पउमा पुण उक्कुरडियाए ते वि विरला न तहा रमणिज्ज चि^{२९} । फलं तु—पउमागरत्थाणीयाणि धम्मखित्ताई सुकुलाइं वा । तेसु न पउमाइं धम्मपडिवत्तिरूवाई । 30

1 A C नास्ति 'च' । 2 A B P c नियावासिं । 3 B C P संकिलिट्ठत्तणं । 4 P c गमणां । 5 P 'सद्दुगा; C सद्दुगा । 6 B Pa-c वेहारुगा । 7 P नास्ति 'परिहारुगा' । 8 P इज्जंति । † दण्डान्तर्गतता पंक्तिः पतिता A प्रती । 9 A C नास्ति 'बब्बूलसमा'; Pa-c बब्बूलत्ति । 0 एतदन्तर्गतता पाठः नास्ति Pa प्रती । 10 E तेसिं । 11 A रायाइ नाएण; P 'इय ना' । 12 C धम्मत्था । 13 A धम्मं । 14 B भण्णिहिति । 15 C केय । 16 A B P सावयां । 17 B कडेवरे । 18 A B D 'जणं' । 19 B एहि । 20 A B एवं । 21 C E उच्छेवं । 22 P c सरो-वरगाईओ । 23 P रमणिज्जं ।

साहु-सावयसंघा' वा । जे वि धम्मं पडिवज्जिहिति ते वि कुसीलसंसग्गीए लुलिअ'परिणामा भविस्संति । 'उ'कुण्डिवा पञ्चतखित्ता नीयकुलाइं वा तेसिं धम्मो पयट्टिस्सइ । ते वि अट्टाणुप्पचिदोसाओ लोएणं खिसिज्जमाणा ईसाइदोस-दुट्टेणेण न' सकज्जं साहिस्संति चि ॥ ६ ॥

सत्तमो इमो—को वि करिसगो ०दुब्बियद्धो दङ्गुणकसयाइं पारोहअजुग्गाइं बीयाइं सम्मं बीआइं मज्जंतो किणित्ता 5 य खित्तेसु ऊसराइसु पयरइ । तम्मज्जे' समागयं विरलं सुद्धबीयं अवणेइ सुखितं परिहरइ चि । एयस्स फलं इमं— करिसगत्थाणीया दाण-धम्मरुईं । ते य० दुब्बियद्धा जाणगं मत्ता अप्पाउग्गाणि वि संघभत्ताइदाणाणि पाउग्गाणि मज्जंता; ताणि वि अपत्तेसु दाहिंति । इत्थ चउभंगो । एगो सुद्धो अप्पाउग्गमज्जे किंचि सुद्धं देयं भवइ तं अवणेहिंति । सुपत्तं वा समागयं परिहरिस्संति । एरिसाणि दाणाणि; दायगा गाहगा य भविस्संति । अन्नहा वा वक्खलाणं—अबीया असाहुणो ते वि साहुबुद्धीए दुब्बियद्धा गिण्हिस्संति । अठणेसु अविहीए अ ठाविस्संति । जहा दुब्बियद्धो कोइ करिसओ 10 अबीयाणि वि बीयाणि, बीयाणि वि अबीयाणि मज्जंतो तहा ठवेइ तत्थ वा ठवेइ, जहा जत्थ य 'कीडगाइणा सज्जंति, 'चोप्पडाइणा वा विणस्संति । अन्नहा वा परोहस्स अणलाणि भवंति । एवं अयाणगधम्मसद्धिआ पत्ताणि वि अविहि-अबहुमाण-अभत्तिमाईहिं तहा करिस्संति जहा पुन्नपसवं' अक्खमाइं होहिंति ॥ ७ ॥

अट्टमो अ एसो—पासायसिहरे खीरोदभरिआ सुत्ताइअलंकिय'गीवा कलसा चिट्ठंति । अज्जे य भूमीए बोडा उगालसयकलिआ । कालेण ते सुहकलसा नियठाणाओ चलिआ बोडयघडाणं उवारिं पडिया बे वि भग्ग चि । फलं 15 तु—कलसत्थाणीया सुसाहुणो । पुबं उग्गविहारेण विहरंता पुज्जा होऊण कालाइदोसओ नियसंजमठाणाओ टलिया उसन्नीभूया सीयलविहारिणो पायं भविस्संति । इयरे पुण पासत्थाई भूमिट्ठिया'१० चेव'११ भूमिरयउगालप्पायअसंजमट्टाण-सयकलिया बोडघडप्पाया निसन्नपरिणामा चेव होहिंति । ते य सुसाहुणो टलंता अन्नविहारखित्ताभावाओ'१२ बोडघड'१-कप्पाणं पासत्थाईणं उवरि पीडं करिस्संति । ते य सखित्तअक्कमणेण पीडिया संता निद्धंघसत्तेण सुट्टुयरे तेसिं संकिलेसा य होहिंति । तो परुप्परं विवायं कुणंता बेवि संजमाओ भंसिस्संति ।

20 इके तवगारविया अज्जे सिट्ठिला सधम्मकिरियासु । मच्छरवसेण दुग्णि वि होहिंति अपुट्टधम्माणो ॥ ४ ॥

केइ पुण अगहिल्लगहिल्लराय'१४ अक्खलाणगविहीए कालाइदोसो वि अप्पाणं निव्वाइस्संति । तं च अक्खलाणयमेवं पन्नवंति पुब्बयारिया—पुब्बिं किर पुह्वीपुरीए पुण्णो नाम राया । तस्स मंती सुबुद्धी नाम । अन्नया लोगदेवो नाम नेमित्तिओ आगओ । सो य सुबुद्धिमंतिणा आगमेसिकालं पुट्टो । तेण भणिअं—मासाणंतरं इत्थ जलहरो वरिसिस्सइ । तस्स जलं जो पाहिइ, सो सबो वि गहग्घत्थो भविस्सइ । किट्ठिए वि काले गए सुबुद्धी भविस्सइ । तज्जलपाणेण पुणो 25 जणा सुत्थी भविस्संति । तओ मंतिणा तं राइणो विन्नत्तं । रत्तावि पडहग्घोसणेण वारिसंगहत्थं जणो आइट्टो । जणेणावि तस्संगहो कओ । मासेण वुट्टो मेहो । तं च संगहिअं नीरं कालेण निट्टविअं । लोएहिं नवोदगं चेव पाउमाडत्तं । तओ गहिल्लीभूआ सबे लोआ सामंताई अ गायंति नञ्चंति सिच्छाए विचिट्ठंते'१५ । केवलं राया अमच्चो अ संगहिअं जलं न निट्ठियं ति ते चेव सुत्था चिट्ठंति । तओ सामंताईहिं विसरिसचित्ठे राय-अमच्चे निरिक्खिऊण परुप्परं मंतिंयं; जहा—गहिछो राया मंती य । एए अम्हाहिंतो विसरिसायारा; तओ एए अवसारिऊण अचरे 'अप्पजु- 30 छायारे रायाणं मंतिणं च ठाविस्सामो । मंती उण तेसिं मंतं नाऊण राइणो विण्णवेइ । रंणा वुत्तं—कहमेएहुंतो अप्पा रक्खिअओ ? । विदं हिं नरिदत्तुल्लं हवइ । मंतिणा भणिअं—महाराय ! अगहिल्लेहिं पि अन्हेहिं गहिल्लीहोऊण द्वायच्चं, न अन्नहा मुक्खो । तओ किट्ठिमगहिल्लीहोउं ते रायामच्चा तेसिं मज्जे नियसंपयं रक्खंता चिट्ठंति । तओ ते

1 E 'संघो । 2 B लुलिअ' । 3 B E उक्कइ' । 4 B नात्ति 'न' । ०एतदन्तर्गतः पाठः पठितः P प्रती । 5 Po मज्जे । 6 Po गीडगा' । 7 P बुप्पडा' । 8 P C पसव' । 9 B C अलंकियं । 10-11 C नास्सेतच्छ-अवद्वयम् । 12 P 'भावओ । 13 E 'चदे । 14 P C E अपहिल्लराय' । 15 P सिचिट्ठंति । 16 C अप्पट्ठ' ।

स्मरंसाई तुहा । अहो ! रायामबा वि अह् सरिसा संजाव चि उवाएण तेण तेहिं जप्पा रक्सिओ । तओ क्कळंतरेण सुहसुद्धी जाया । नवोदगे पीए सबे लोगा पगइमावणा सुत्था संबुजा ।

एवं दूसमकाले गीयत्वा कुर्लिगीहिं सह सरिसीहोऊण वहुंता जप्पणो समयं भाविणं पडिक्कळिता जप्पायं निषाहइत्संति । एवं भाविदूसमविलसिससूयगाणं अट्टुण्हं सुमिणाणं फलं सामिसुहाओ सोऊण पुण्णपाल्लनरिवो पवइओ सिवं गओ ।

१३. एयं च दूसमासमयविलसिअं लोइआवि कलिकालववएसेणं पण्णवित्ति; जहा-पुबिं किर दावरजुगउप्येणं रण्णा जहुट्टिलेणं रायवाडिआगएणं कत्थ वि पएसे वच्छिआए हिट्टे एगा गावी थणपाणं कुणंती दिट्ठा । तं च अच्छेरवं दट्टण राइणा दियवरा पुट्ठा-किमेयं ति ? । तेहि भणिअं-देव ! आगामिणो कलिजुगस्स सूयगमेयं । इमस्स अठ्ठु-अस्स फलमिणं-कलिजुगे अम्मापिअरो कण्णयं कस्स वि रिद्धिसंपन्नस्स दाउं तं उवजीविस्संति, ततो दविणगहणा-इणा । तओ अग्गओहुचं पत्थिएण पत्थिवेण सलिलवीसालियवाडुयाए रज्जुओ वलंता के वि दिट्ठा । खणमिणेण ताओ 10 रज्जुओ वायायव'संजोएण मुसुमूरिआ । तओ महीवइणा पुच्छिएहिं भणिअं दिएहिं-महाराय ! एयस्स फलं, जं दविणं किच्छविचीए लोया विदस्संति, तं कलिजुगंमि चोरगिरायदंडदाइएहिं विणिस्सिहइ । पुणरवि अग्गओ चलिपुणं धम्मपुत्तेणं' दिट्ठं आवाहाओ' पल्लट्टियं जलं कूवे पडंतं । तत्थ वि वुत्तं माहणेहिं-देव ! जं दधं पयाओ असि-म-सि-किसि-वाणिज्जाईहिं उवज्जिहिंति तं सबं रायउले गच्छिहिं हि । अन्नजुगेसु किर रायाणो नियदधं वाऊणं लोयं सुट्ठिअं अकरिसु । पुणो पुरओ वच्चतेणं निवइणा रायचंपयतरू अ समीतरू' अ एगंमि पएसे दिट्ठा । तत्थ समीपायवस्स 15 वेइआबंधमंडणगंधमल्लाइपूआ गीयनट्टमहिमा य जणेण कीरमाणी पलोइआ । इअरस्स तरुणो छत्तायारस्स वि महमहिअ-कुसुमसमिद्धस्स वि वत्तं पि को वि नवि पुच्छइ चि । तस्स फलं वक्खाणियं विप्पेहिं; जहा-गुणवंताणं महप्पाणं सज्ज-णाणं न पूआ भविस्सइ, न य रिद्धी । पाएणं निग्गुणट्टाणं पावाणं खलाणं पूआ सक्कारो इट्ठी अ कलिजुगे भविस्सइ । मुज्जो' पुरो पडिपुणं राइणा दिट्ठा एगा सिला सुहुमच्छिइवद्ववालग्ग'आलंबणेणं अंतरिकखट्टिआ । तत्थ वि पुट्टेहिं सिट्ठं सुत्तकंठेहिं; जहा-महाभाग ! कलिकाले सिलातुल्लं पावं विउलं भविस्सइ । वालग्गसरिसो धम्मो पयट्टिही । परं तिपि-20 यस्स वि धम्मस्स माहप्पेणं कंचि कालं नित्थरिस्सइ लोओ । तम्मि वि उट्टे सबं बुद्धिस्सइ ।

दूसमाए' पुबसूरिहिं पि लोइयाविक्खाए कलिजुगमाहप्पमित्थं साहियं-

'कूवा'वाहाजीवण-तरुफलवह-गाविवच्छधावणया । लोहविवज्ज(ख)यकलिमल-सप्पगरुडपूअपूआ य ॥ १ ॥

हत्थंगुलिदुग'घट्टण-नाय-गइभ-सगढ-वालसिलधरणं । 10 एमाई आहरणा' लोयंमि वि कालदोसेणं ॥ २ ॥

जयधरकलहकुलेयरमेराअणुसुद्धधम्म'पुदविठिई । वालुगवक्कारंभो एमाई आइसहेण ॥ ३ ॥

25

कलिअवयारे किल निज्जिएसु चउसुंमि पंडवेसु तहा । भाइवहाइकहाए जामिगजोगंमि कलिणाओ ॥ ४ ॥

ततो जुहिट्टिलेणं जियंमि ठइयंमि दाइए तंमि । एमाई अट्टुत्तरसएण सिट्ठा नियठिइ चि ॥ ५ ॥'

एयासिं गाहाणं अत्थो-कूवेण आवाहो उवजीविस्सइ । राया कूवत्याणीओ, सबेसिं बंभ-सत्तिअ-वइस-सुहाणं भरणीयचणेण आवाहतुल्लाणं, कलिजुगदोसाओ अत्थमाहणं करिस्सइ ॥ १ ॥

तहा तरुणं फलनिमित्तो वहो छेओ भविस्सइ । फलतुल्लो पुत्तो तरुतुल्लस्स पिउणो वहप्पायं उहेगं थणपत्तलेहणाइणा 30 उप्पाइस्सइ ॥ २ ॥

वच्छियातुल्लाए कण्णाए विक्कयाइणा गोतुल्ला जणणी धावणतुल्लं उवजीवणं करिस्सइ ॥ ३ ॥

1 B C वायाइव° । 2 B C धम्मपुत्तिणं । 3 B C P आहावाओ; E आहावायाओ । 4 पत्तितनेत्तत्तं C आदधं । 5 C मुज्जो । 6 C °छिड्ढवाल्लग° । 7 A C E दूसमसूसमाए; P D P° दूसमदूसमाए । 8 C D P कूवा । 6 E °इय° । 10 P इयमाई । 11 B C E आहाराणा; D आहाराणा । 12 F °दुधम्म° ।

कोहमई कडाही तिस्सा विवचासो सुगंधितिल्लघयपागंडविआए कलिमलस्स पिसियाइणो पागो इविस्सइ । सजाइ-
बनापरिहारेण अनालबद्धेसु परजणेसु अत्यदाणं भविस्सइ चि भावो ॥ ४ ॥

सप्पसरिसेसु निहएसु धम्मवज्जेसु दाणाइसकारो, गरुडप्पाएसु पुज्जेसु धम्मचारिसु अपूया य भविस्सइ ॥ ५ ॥

हत्थस्स अंगुलिदुगेण घट्टणं ठवणं भविस्सइ । हत्थ तुल्लस्स पिउणो अंगुलिदुगतुल्लेहिं बहुपुत्तेहिं जयघरं करणाओ
5 घट्टणं नाम लोओ भविस्सइ ॥ ६ ॥

गयवोढबं सगडं गद्भवोढबं भविस्सइ । गयत्थाणीएसु उच्चकुलेसु मज्जायसगडवाहणोचिएसु कलहो नायलो वा
भविस्सइ । इयरेसु नीयकुलेसु गद्भवत्थाणीएसु मेरा नीई भविस्सइ ॥ ७ ॥

वालबद्धा सिला धरिस्सइ ठाइस्सइ, अणुमि सुहुमयरे बालप्पाए सुद्धधम्मे सत्थाणुसारिणि, सिलातुल्लाए पुढवीए
तन्निवासिलोअस्स ठिई निबहणं भविस्सइ ॥ ८ ॥

10 जहा बालुआए वक्को तथा गहिउं न तीरइ, एवं आरंभाओ वि वाणिज्ज-किसि-सेवाईआओ विसिट्ठं पयासाणुरूवं फलं
न पाविस्सइ ॥ ९ ॥

सेसगाहादुगत्यो क्हाणयंगम्मो । तं चेमं-किल पंच पंडवा दुज्जोहण-दूसासणाइभाउयसए कण्ण-गां-
गेय-दोणायरिएसु अ संगामसीसे निहए, सुचिरं रज्जं परिवालिअ, कलिजुगपवेसकाले महापहं पट्टिआ कत्थ वि
बण्हेसे पचा । तओ रचीए जुहिट्टिलेणं भीमाइणो पदपहरं पाहरीअचे निरूविआ । तत्तो सुत्तेसु धम्मपुत्ताइसु
15 पुरिसरूवं काउं कली भीमसुवट्टिओ; अहिक्खित्तो य तेण भीमो-रे भाउअ-गुरु-पिआमहाइणो मारित्ता¹⁰ संपह धम्मत्थं
पट्टिओ तुमं, ता केरिसो तुह धम्मो ? । तओ भीमो कुद्धो तेण सह जुज्जिउमारद्धो । जहा जहा भीमो जुज्जइ
तहा तहा कली बद्धइ । तओ निज्जिओ कलिणा भीमो । एवं बीयजामे अज्जुणो, तइअ-चउत्थजामेसु नकुल-
सहदेवा तेण अहिक्खित्ता, रुद्धा निज्जिया य । तओ सावसेसाए निसाए उट्टिए जुहिट्टिले जुज्जिउं दुक्को कली । तओ
खंतीए चैव निज्जिओ कली रण्णा संकोअ¹¹ नेउं¹² सरावमज्जे ठविओ । पभाए य भीमाइणं दंसिओ-एस जो जेण तुम्हे
20 निज्जिआ । एवमाईणं दिट्ठंताणं अट्टुत्तरसएण महाभारहे वासेसिणा कलिट्टिई दंसिय ति । अलं पसंणेण ।

१४. तओ गोअमसामी जाणगपुच्छं पुच्छेइ-भयवं ! तुम्ह निव्वाणाणंतरं किं किं भविस्सइ ? । पहुणा
मणियं-गोयम¹³ ! मम मुक्खगयस्स तिहिं वासेहिं अद्धनवमेहिं अ मासेहिं पंचमअरओ दूसमा लगिस्सइ । मह
मुक्खगमणाओ वासाणं चउसट्टीए अपच्छिमकेवली जंजूसामी सिद्धिं गमिही । तेण समं मणपज्जवनाणं, परंभोही,
पुल्लयैल्लदी, आहोरगसरिरं, खंवगसेदी, उवसार्मगसेदी, जिणकंपो, परिहारं विसुद्धि-सुहुमंसंपराय-अहकंसायचारित्ताणि,
25 केवलनाणं, सिद्धिगमणं च चि दुवालसठाणाइं भारहेवासे¹⁴ बुच्छिज्जिहिंति ।

अज्जसुहम्मप्पमुहा होहिंति जुगप्पहाण आयरिया । तुप्पसहो जा सूरी चउरहिआ¹⁵ दोणिण अ सहस्सा ॥ १ ॥

सत्तरिसमहिए वाससए गए थूलभइमि समाट्टिए चरमाणि चत्तारि पुवाणि, समचउरंसं संठाणं, वज्जरि-
सहनारायं संघयणं, महापाणज्जाणं च¹⁶ बुच्छिज्जिहिइ । वासपंचसएहिं अज्जवयरे दसमं पुवं, संघयणचउकं च
अवगच्छिही ।

30 महमुक्खगमणाओ पालय-नंद-चंदगुत्ताहराईसु बोलीणेसु चउसयसत्तरेहिं विक्कमाइओ राया होही ।
तत्थ सट्टी वरिसाणं पालगस्स रज्जं; पणपणं सयं नंदाणं; अट्टोत्तरं सयं मोरियवंसाणं; तीसं पूसमित्तस्स; सट्टी

1 E नास्त्येतत्पदम् । 2 C अयघरं । 3 P काहले । 4 A B E बुद्धा । 5 C सारिणं । 6 P B D तिक्किं ।
7 B C D क्हाणयं । 8 B भावुं; C E भाउं । 9 B C E जुहिट्टिलेण । 10 B Pa नास्ति पदमिदम्; E हणिअ ।
11 P संकोदअं । 12 Pa नेअं; P नास्ति । 13 B सो; P ओ; Pa सोम । 14 B उच्छिज्जिं । 15 E चउरसहिआ ।
16 B उच्छिं ।

बलमित्त-भाणुमित्तानं; चाळीसं नरवाहणस्तः; तेरस गदंभिस्तः; ० चत्वारिं समस्त । तयो विद्वान्-
इवो । सो साहिअसुवणपुरिसो पुहविं अरिणं काउं नियं संवच्छरं पवचेही ।

तह गदंभिस्तुजस्त^० छेयगो कालगायरिओ होही । तेवण्णचउसएहिं गुणसयकलिओ सुअपउत्तो ॥ १ ॥

दूसमाए बहुमाणीए नयराणि गामभूआणि होहिंति । मसाणरूवा गामा; जमदंडसमा रायाणो; दासप्पाया कुडुं-
विणो; १ लंचगहणपरा निओगिणो; सामिदोहिणो भिन्ना; कालरत्तितुल्लाओ सासूओ; सप्पिणितुल्लाओ बहूओ; निज्जया- ५
कडक्खपिक्खिआईहिं सिक्खिअवेसाचरियाओ कुलंगणाओ; सच्छंदचारिणो पुत्ता य सीसा य; अकालवासिणो कालअ-
वासिणो १ य मेहा; सुहिआ रिद्धिसम्माणभायणं च दुज्जणा; दुहिआ अवमाणपत्तं अप्पिण्डिया य सज्जणा; परचकडमरदु-
ब्भिक्खदुक्खिआ १ देसा; खुइ १ सत्तबहुला मेइणी; असज्जायपरा अत्थलुद्धा य विप्पा; गुरुकुलवासिणो मंदधम्मा
कसायकल्लसिअमणा १ समणा; अप्पबला सम्महिट्ठिणो १ सुनरा; ते चेव पउरबला मिच्छहिट्ठिणो होहिंति । देवा न
दाहिंति दरिसणं । न तहा फुरंतपहावा विज्जामंता य १ । ओसहीणं गोरस-कप्पूर-सक्कराइद्वानं च रस-वण्ण-गंधहाणी ॥ १०
नराणं बल-मेहा-आज्जणि हाइस्तंति । मासकप्पाइपाओगाणि खित्ताणि न भविस्तंति । १ पडिमारूवो सावयधम्मो
वुच्छिज्जिहिइं । आयरिया वि सीसाणं सम्मं सुअं न दाहिंति ।

कलहकरा डमरकरा असमाहिकरा अनिव्वुइकरा य । होहिंति इत्थ समणा दससु वि क्खित्तेसु सयराहं ॥ १ ॥

ववहारमंततंताइएसु निज्जयाण य मुणीणं । गलिहिंति आगमत्था अणत्थलुद्धाण तदियहं ॥ २ ॥

उवगरणवत्थपत्ताइयाण वसहीण सङ्गयाणं च । जुज्जिस्तंति कएणं जह नरवइणो कुडुंवीणं ॥ ३ ॥

15

किं बहुणा । बहवे मुंडा अप्पे समणा होहिंति । पुढायरियपरंपरागयं सामायारिसुत्तूण नियगमइविगप्पियं
सामायारिं सम्मं चारिचं ति क्खार्विता तहाविहं मुद्धजणं मोहंमि पाडिता उस्तुत्तभासिणो अप्पथुई परनिंदापरायणा य
केई होहिंति । बलवंता मिच्छनिवा अप्पबला हिंदुअनिवा भविस्तंति ।

१ ५. जाव एगूणवीसाए सएसु चउइसाहिएसु वरिसेसु वइकंतेसु अउदससयओआले विक्कमवरिसे
पाडलिपुत्ते नयरे चित्तसुद्धमीए अद्वरत्ते विट्ठिकरणे मयरलगे वहमाणे जसस्स मयंतरे १० मगदणभिषाणस्त गिहे २०
जसदेवीए उयरे चंडालकुले कक्किरायस्स जम्मो हविस्सइ । एगे एवमाहंसु-

वीराओ इगुणवीसं सएहिं वरिसाण अट्टवीसाए । पंचमासेहिं* होही चंडालकुलंमि कक्किनिवो ॥

तस्स तिन्नि नामाणि भविस्तंति । तं जहा-रुहो, कक्की, अउम्मुहो अ । तस्स जम्मे मधुराए राम-
महुमहणभवणं कत्थ वि गूढं चिट्ठमाणं तं पडिस्सइ । दुब्भिक्खडमररोगेहिं च जणो पीडिज्जिहिइ । अट्टारसमे
वरिसे कत्तिअसुकपक्खे कक्किणो रज्जाभिसेओ भविस्सइ । जणमुहाओ नाउं नंदरायस्स सुवण्णं धूमपंचगाओ सो २५
गिण्हिस्सइ । चम्मयनाणयं पवत्तिस्सइ । दुट्ठे पालिस्सइ, सिट्ठे य निग्गाहिस्सइ । पुहविं साहिजा छवीसइमे ११ वरिसे तिसं-

० एतदन्तर्गतः पाठः पतितः B आदर्शः । 1 P E कुटुंबिणो । 2 E विना नास्त्यन्यत्रैतत्पदम् । 3 P ० दुहिआ । 4 P
दुक्खं । 5 पतितं E प्रतौ । 6 B C E झुरनरा । 7 'य' नास्ति A P C । † एतद्वाक्यं नास्ति E आदर्शः । 8 D झुराहं ।
9 D तदियाहं । 10 P मगदरा; D मगदराय; P & मगद । 11 B बत्तीसइमे ।

* अत्रान्तरे E सङ्घके आदर्शे निम्नलिखिता गाथा अधिका लभ्यन्ते-

[पंच] य मासा पंच य बासा छेष्व हंति वाससया । परिनिव्वुअस्व अरइओ तो उप्पओ सगो राया ॥ १

पतो पंतकुलंमि य चित्ते सुदिट्ठमीइ विवसंमि । रोहोवगए चंदे विट्ठीकरणे रविस्सुदए ॥ २

जम्मोवगए सूरे सविच्छरे सिण्हदेवयगए य । झुके भोमेण हए चंदेण हए झुरगुवंमि ॥ ३

ससिसूरत्थमणंमि य समागमे ति(त ?)त्थ एगपक्खंमि । सत्तरिसयचक्कपमहए अ धूमधूमए अ केईमि ॥ ४

तइआ पठणं भवणस्स जम्मनयराहं रामकण्ठायं । ओरं जणक्खयकरं पडिबोहसिणे य विणस्स ॥ ५

इति तिस्थ (त्वे) ग्गालियसिद्धांते । अट्टवीसाए मासेहिं होही चंडालकुलंमि कक्किनिवो ।

- भरहाहिवई भविस्सइ । सधओ खणिता खणिता निहाणाणि गिण्हिस्सइ । तस्स भंडारे नवनवइसुवण्णकोडिकोडीओ, चउइससहस्सा गयाणं, सत्तासीइ लक्खा आसाणं, पंचकोडीओ पाइक्काणं हिंदुअ^१तुरुक्काफराणं । तस्सेव एगच्छत्तं रज्जं । दविणत्थं रायममं स्थाणितस्स पाहाणमई लवणदेवी नाम गावी पयडीहोऊण गोयरचरियागए साहुणो सिंगेहि घट्टिस्सइ । तेहिं पाडिबयायरियस्स कहिए, इत्थ पुरे जलोवसग्गो^२ धणियं होहि चि तेहिं आइसिस्संति । तओ के वि 5 साहुणो अन्नत्थ विहरिस्संति । के वि वसहीपडिबंघाइणा ठाहिति तग्गाहणत्थं । पयडीभविस्संति सत्तरसाहवुट्टीए सब्बत्थ निहाणाणि । तओ गंगाए पुरं समगं पि पलाविज्जिही^३ । राया संघो अ^४ उत्तरदिसिद्वियं महल्लत्थलं आरुहिअ छुट्टिस्संति । राया तत्थेव नवं^५ नगरं निवेसिस्सइ । सब्बे वि पासंडा तेण दंडिज्जिहिति । साहूणं सगासाओ भिक्खाछट्ठं-सं मग्गतो काउस्सग्गाहूअसासणदेवयाए^६ निवारिज्जिही । पंचासं वरिसाई सुभिव्खं । दम्मणेण कणाणं दोणो लब्धिहिइ । एवं निक्कंटयं रज्जमुवसुंजिता छासीइमे वरिसे पुणो सब्बापांडे दंडित्ता सब्बं लोअं निद्धणं काउं भिक्खाछट्ठंसाहूहितो 10 मग्गेहिइ । ते अ^७ अदिंते कारागारे खिविस्सइ । तओ पाडिवया^८यरियपसुहो संघो सासणदेविं मणे काउं काउस्सग्गे ठाही । लीए वि^९ विबोहिओ जाव न पण्णप्पिहइ, तओ आसणकंपेण नाउं माहणरूवो सक्को आगमिस्सइ । जया तस्स वि वयणं न पडिवज्जिहिइ तथा^{१०} सक्केण चवेडाए आहओ मरिउं नरए गमिस्सइ । तओ तस्स पुत्तं धम्मदत्तं नाम रज्जे ठविस्सइ । 'संघस्स सुत्थयं'^{११} आइसिय सट्ठाणं सक्को गमिही । दत्तो य राया बावत्तरिवासाऊ पहादिणं जिणचेइयमंडियं महिं काही; लोणं च सुहिअं काहि चि । दत्तस्स पुत्तो जिघसत्तू । तस्स वि^{१२}य मेह्योसो । 15 कक्किअणंतरं महानिसीहं न वट्टिस्सइ । दोवाससहस्सठिइणो^{१३} भासरासिग्गहस्स पीडाए नियत्ताए य देवावि दंसणं दाहिति । विज्जा मंता य अप्पेण वि जावेण पहावं दंसिस्संति । ओहिन्नाण-जाइसरणाई भावा^{१४} य किंचि पयट्टिस्सति । तदणंतरं एगूणवीससहस्साई जाव जिणधम्मो वट्टिस्सइ^{१५} । दूसमपज्जंते बारस^{१६} वारिसिओ पबइय-दुहत्थूसियतणू दूसवे-यालिआगमधरो अट्टुसिलोगप्पमाणगणहरमंतजावी छट्टउक्किट्टतवो दुप्पसहो नाम आयरिओ चरमजुगप्पहाणो अट्टवासाइ सामणं पालित्ता वीसवरिसाऊ अट्टमभत्तेणं कयाणसणो सोहम्मे कप्पे पलिओवमाऊ सुरो एगावयारो उप्प- 20 जिहिइ । दुप्पसहो सूरी, फग्गुसिरी अज्जा, नाइलो सावओ, सच्चसिरी साविया-एस अपच्छिमो संघो पुबण्णे भारहे वासे अत्थमेहिइ । मज्झण्णे विमलवाहणो राया, सुसुहो मंती । अवरण्णे अग्गी । एवं च धम्म-रायनीइ-पागाईणं^{१७} वुच्छेओ होहिइ^{१८} । एवं पंचमो अरओ दूसमा^{१९} सम्पुण्णा^{१९} ।
- § ६. तओ^{२०} दूसम-दूसमाए छट्टे अरए पयट्टे^{२१} पलयवाया वाइस्संति । वरिसिस्संति विसजलहरा । तवस्सइ बारसाइच्चसमो सुरो । अइसीयं सुंचिस्सइ चंदो । गंगा-सिंधूभयतडेसु वेयड्डुमूले बाहत्तरीए बिलेसु छक्खंडभरहवासिणो 25 नरतिरिआ वसिस्संति । वेयड्डुआरओ पुब्बावरतडेसु गंगाए नवनव बिलाइं । एवं वेयड्डुपरओ वि । एवं छत्तीसां । एमेव "सिंधूए वि छत्तीसं । एगत्ते बावत्तरिं बिलाइं । रहपहमित्तं^{२२} पवाहाणं गंगा-सिंधूणं जले उप्पण्णे मच्छाई ते बिल-वासिणो रत्तिं कक्किस्संति । दिवा तावभएण निग्गतुमक्खमा । सूरकिरणपक्के ते रयणीए स्वाहिति । ओसहि-स्ख-गाम-नगर-जलासय-पब्याईण वेयड्डुउसभकूडवज्जं^{२३} निवेसट्ठाणं पि न दीसिहिइ । छ्वासाइत्थीओ गळं धारिस्संति । सोलसवासाओ नारीओ, वीसवासाओ नरा पुत्त-पपुत्ते दिच्छंति^{२४} । हत्थसमूसिआ काला कुरूवा उग्गाकसाया नग्गा पायं^{२५} 30 नरयगामी बिलवासिणो एगवीसं वरिससहस्साई^{२६} भविस्संति । एवं छट्टे अरए ओसप्पिणीए सभत्ते, उस्सप्पिणीए

1 B D Pa हिंदुव° । 2 P E धारणियं; Pa ध...णियं । 3 P पलाविही । 4 नास्ति D । 5 Pa नव° । 6 B वारि° । 7 B P D नास्ति 'अ' । 8 एतदन्तर्गता पंक्तिः पतिता P आदर्शे । 8 Pa नास्ति 'वि' । 9 Pa पीडाए संघस्स । 10 G Pa सुत्थयं । 11 Pa षिय; D वय । 12 B P Pa °ठिइणा । 13 Pa सावाहं । 14 P वट्टि-स्सए । 15 B वारसिओ । 16 D पागाणं । 17 P होहि चि । 18-19 एतत्पदद्वयं नास्ति P प्रती । 20 E नास्ति 'दूसम' । 21 B अरए य पायवाया । † एतदन्तर्गतं वर्णनं नास्ति P आदर्शे । 22 P गंगासिंधूए । 23 B रहमित्त; P रहपमित्त । 24 'वज्जं' नास्ति P । 25 B P दच्छंति । 26 B पाय; P पयं । 27 B D Pa एगवीससहस्साई ।

वि' पदमे अरए एसा चैव वत्तवया । तंमि बोलीणे बीयारयपारंमे सत्ताहं सत्ताहं पंच मेहा भारहे वासे वासिस्संति कमेणं । तं जहा—पदमो पुक्खरावचो तावं निवावेहिइ' । बीओ खीरोदो धक्ककारी । तईओ 'घओदओ नेहकारओ । चउत्थो अमओदओ ओसहीकरो । पंचमो रसोदओ भूमिए रससंजणणो । ते य बिल्वासिणो पइसमयं बहुमाण-सरीराऊ पुढविं' सुहं दट्टण बिलेहिंतो निस्सरिस्संति । धञ्जं फलाहं भुंजंता मंसाहारं निवारइस्संति* ।

तओ मज्झदेसे सत्त कुलगारा भविस्संति । तत्थ पदमो विमलवाहणो । बिईओ सुदामो । तईओ 5 संगओ । चउत्थो सुपासो । पंचमो दत्तो । छट्ठो सुमुहो । सत्तमो संमुची । जाइसरणेणं विमलवाहणो नगराहनिवेसं काही । अग्गिंमि उप्पन्ने अन्नपागं सिप्पाइं कलाओ लोगववहारं च सबं पवत्तेही । तओ इगुणनवइपक्खसमन्महिणए उस्स-प्पिणीए अरयदुगे वइक्कंते पुंडवद्वणदेसे सयहारे पुरे संमुहनरवइणो भद्दाए देवीए चउइसमहासुमिणसूइओ सेणियरायजीवो रयणप्पभाए लोलुबुद्धयपत्थडाओ चुलसीइं वाससहस्साइं आउं पालित्ता उव्वट्ठो समाणो कुच्छिसि पुत्तत्ताए उववज्जिहिइ' । वण्ण-प्पमाण-लंछण-आऊणि गन्भावहारवज्जं पंचकल्लाणयाणं मास तिहि-नक्खत्ताईणि' य जहा 10 मम तहेव भविस्संति । नवरं नामेणं पउमनाहो, देवसेणो, विमलवाहणो अ । तओ बीयतिथ्यरो' सुपा-सजीवो सुरदेवो । तईओ उदाइजीवो सुपासो । चउत्थो पोट्टिलजीवो सयंपभो । पंचमो दढाऊजीवो सन्वाणुभूई । छट्ठो कतिअजीवो देवस्सुओ । सत्तमो संखजीवो दओ । अट्ठमो आणंदजीवो पेढालो । नवमो सुनंदजीवो पोट्टिलो । दसमो सयगजीवो सयकित्ती । एगारसमो देवइजीवो मुणिसुव्वओ । बारसो कण्हजीवो अममो । तेरसमो सच्चइजीवो निक्कसाओ । चउइसो बलदेवजीवो निप्पुलाओ । 15 पण्णरसो सुलसाजीवो निम्ममो । सोलसमो रोहिणिजीवो चित्तगुत्तो । केई पुण भणंति—कक्किपुत्तो दत्त-नामो, पण्णरस-तिउत्तरे विक्रमवरिसे, सेत्तुज्जे उद्धारं कारित्ता जिणभवणमंडिअं च वसुहं काउं अज्जियतिथ्यरनामो समं गंतुं चित्तगुत्तो नाम जिणवरो होहि ति । इत्थ य बहुसुअसंमयं पमाणं । सत्तरसो रेवइजीवो समाही । अट्ठार-सो सयालि'जीवो संवरो । एगुणवीसो' दीवायणजीवो जसोहरो । वीसइमो कण्णजीवो विजओ । एग-वीसो नारयजीवो मल्लो । नावीसइमो अंबइजीवो देवो । तेवीसइमो अमरजीवो अणंतवीरिओ । चउ-20 वीसइमो 10 सायबुद्धजीवो 11 भइकरो । अंतरालाइं पच्छाणुपुवीए जहा वट्टमाणजिणाणं भाविक्कवट्टिणो दुवालस होहिंति । तं जहा—दीहंदंतो, गूढदंतो, सुद्धदंतो, सिरिचंदो, सिरिभूई, सिरिंसोमो, पउमो, नायगो, महापउमो, विमलो, अमलवाहणो, अरिट्टो अ । नव भाविवासुदेवा । तं जहा—नंदी, नंदि-मित्तो, सुंदरबाहू, महाबाहू, अहबलो, महाबली, बेलो, दुविट्टू, तिचिट्टू अ । नव भाविपडिवा-सुदेवा । जहा—तिल'ओ, लोहजंधो, बज्जजंधो, केँसरी, बेली, पहराँओ, अपराजिँओ, 12 भीमो, 25 सुग्गीओ । नव भाविबलदेवा । जहा—जयंतो, अजिओ, धम्मो, सुप्पभो, सुदंसणो, आणंदो, नंदणो, पउमो, संकरिसणो य । इगसट्ठी सलागापुरिसा उस्सप्पिणीए तईए अरए भविस्संति । अपच्छिम-जिण-चक्कवट्टिणो दुण्णि चउत्थे अरए होहिंति । तओ दस मत्तंगाई कप्परुक्खा उप्पज्जिहिंति । अट्ठारसकोडाकोडीओ सागरोवमाणं निरन्तरं जुगलधम्मो भविस्सइ । उस्सप्पिणी-अवसप्पिणीकालचक्काणि अणंतसो तीअट्ठाउ अणंतगुणाणि भारहे वासे होहिंति । एवमाइ अन्नं पि भविस्सकाले सरुव्वं वागरित्ता 18 कम्मि वि गामे देवसम्मविप्पस्स बोहणत्थं 30 गोअमसामी पट्टविओ भगवया, 14 जहा—एअस्स पेमबंधो शिज्जइ । तओ तीसं वासाइ अगारवासे वसित्ता, पक्खा-

1 B नास्ति 'वि' । 2 P निवावेह । 3 B घओ । 4 P पुहविसुहं । *एतद्वाक्यं नवियते P Pa आदरौ । 5 P उववण्णो । 6 B D Pa नक्खत्ताणि । 7 P तिथ्यं करो । 8 P सयाल' । 9 D 'वीसइमो । 10 P Pc साइ' । 11 P 'जीवो' नास्ति । 12 P सोमो । 13 D E कम्मवि । 14 P Pc आदरौ एतेदं पदं प्राप्यते ।

हिअ सङ्खवारसवासे छउमत्थो, तीसं वासाइं तेरसपक्खोणाइं केवली विहरित्ता, *चावत्तरिवासाइं सबाउयं पालित्ता* कत्तिअमावसाए राईए चरमजामद्धे चंदे दुच्चै संवच्छरे,^१ पीइवद्धणे मासे, नंदिवद्धणे पक्खे, देवाणंदाए रयणीए, उवसमे दिणे, नागे करणे, सब्बसिद्धे मुहुत्ते, साइनक्खत्ते, कयपजंकासणो सामी सक्केणं विन्नतो-भयवं ! दो वासस-हस्सठिई भासरासी नाम तीसइमो गहो अइखुदप्पा तुम्ह जम्भनक्खत्ते संकंतो संपयं । ता मुहुत्तं पडिक्खह जहा तस्स 5 मुहं वंचिअं भवइ । अन्नहा^२ तुम्ह च्चिअ तित्थस्स पीडा चिरं होहिं ति । भयवया भणिअं-भो देवराय ! अम्हे पुहविं छत्तं मेरुं च दंडं काउं एगहेलाए सयंभुरमणसमुद्धं च तरिउं, लोअं च अलोए खिविउं समत्था, न उण आउकम्मं वद्धेउं वा हासेउं वा समत्था । जओ^३ अवस्सं भाविभावाणं नत्थि वइक्कमो । तओ दोवाससहस्से जाव अवस्संभाविणी तित्थस्स पीड ति । सामी अ पंचावणं अज्झयणाइं कल्लणफलविवागाइं पंचावणं च पावफलविवागाइं विभावइत्ता; छत्तीसं च अणुद्वाराणाइं वागरित्ता, पहाणं नाम अज्झयणं विभावेमाणो सेलेसीमुवगम्म कयजोगनिरोहो सिद्धान्तपं- 10 चगो एगागी सिद्धिं संपत्तो । अणंतनाणं, अणंतदंसणं, अणंतं सम्मत्तं, अणंतो आणंदो अणंतं विरियं च ति पंचाणंतगं । तया य अणुद्वारीकुंथूणं उप्पत्तिं दट्टुं, अज्जप्पभिइं संजमे दुराराहए भविस्सइ ति समणा समणीओ बहवे भंतं पञ्चकिंखसु ।

अन्नं च कासी-कोसलगा नव मल्लई नवलच्छई अट्टारस^४ गणरायाणो अमावसाए पोसहोववासं पारित्ता गए भावुज्जोए दब्बुज्जोअं करिस्सामो ति परिभाविय रयणमयदीवेहिं उज्जोअमकासि । कालक्कमेण अग्गिदीवेहिं सो जाओ । 15 एवं दीवालिआ जाया । देवेहिं देवीहिं य^५ आगच्छंत-गच्छंतेहिं सा रयणी उज्जोअमई कोलाहलसंकुला य जाया । भगवओ य सरीरं देवेहिं सक्कारियं^६ । भासरासिपीडापडिघायत्थं देव-माणुस-गवाईणं नीराजणा जणेहिं कया । तेण किर मेराइयाणं पवित्ती जाया । गोअमसामी पुण तं दिअं पडिबोहित्ता जाव भयवओ वंदणत्थं पञ्चागच्छइ, ताव देवाणं संलवे सुणेइ, जहा-भयवं कालगओ ति । सुट्टुअरं अधिइं पगओ । अहो मममि भत्ते वि सामिणो निचेहया, जमहं अंतसमए वि समीवे न ठाविओ । कहं वा वीअरागाणं सिणेहु ति नायसुअंमि वुच्छिन्नपेमबंधणो तक्खणं चेव केवली 20 जाओ । सक्केणं कत्तिअसुद्धपाडिवयगोसग्गे केवलिमहिमा कया । भयवं सहस्सदलकणयपंकए निवेसिओ पुप्फपरं काउं अट्टमंगलाइं पुरओ आलिहियाइं । देसणा य सुआ । अओ चेव पाडिवए महुसवो अज्ज वि जयंमि पयत्तइ । सूरिमंतो अ गोअमसामिपणीओ, तओ तस्साराहगा गोअमकेवलुप्पत्तिदिवसु ति तंमि दिणे समवसरणे अक्खन्हव-णाइपूअं सूरिणो करिंति । सावया य भयवंते अत्थमिए सुअनाणं चेव सब्बविहीसु पहाणं ति सुअनाणं पूअंति । नंदिवद्धणनरिंदो सामिणो जिट्ठभाया भयवंतं सिद्धिगयं सुच्चा अईव सोगं कुणंतो पाडिवए कओववासो कत्तिअसु- 25 द्वबीआए संबोहित्ता निअधरे आमंतित्ता सुदंसणाए भगिणीए भोइओ । तंबोलवत्थाइ दिण्णं । तप्पिभिइं भाइवी-यापबं रूढं । एवं दीवूसवट्टिई संजाया ।

जे अ दीवमहे चउइसि-अमावसासुं कोडीसहिअमुववासं काउं अट्टप्पयारपूआए सुअनाणं पूइत्ता, पंचाससहस्स परिवारं सिरिगोअमसामिं सुवण्णकमले ठिअं झाइत्ता, पइजिणं पंचाससहस्साइं तंदुलाणं, एगत्ते बारसलक्खाइं चउवीस-पट्टयपुरओ दोइत्ता, तदुवारिं अखंडदीवयं बोहित्ता, गोअमं आराहिंति, ते परमपयसुहलच्छिं पावति ति । दीवूसव- 30 अमावसाए नंदीसरतवं आढविज्जा । तंमि दिणे नंदीसरपडपूआपुबं उववासं काउं, वरिसं संत्तवरिसाणि वा जाव अमावसासु उववासो काउं, वीरकल्लणयअमावसाए उज्जमणं कुज्जा । तत्थ नंदीसरबावणजिणालए सक्का न्हवणाइपूअं काऊण नंदीसरपडपुरओ वा दप्पणसंकंतजिणविंबेसु न्हवणाइं काउं बावणवत्थूणि अ पक्कन्नमेया, नारंग-जंबीर-कयली-फलाईणि, नालिएराइं पूगाइं पत्ताणि, उच्छुल्लहीओ, खजूरमुहियावरिसोलयउत्तत्तिआवायमाईणि खीरिमाइं थालाइं

*एनदङ्कितं वाक्यं P Pc आदर्शे एव लभ्यते । 1 P पुब्बे । 2 P संवत्सरे । 3 D नक्कहा । 4 B D Pa तओ । 5 P गणहारं । 6 B D नास्ति 'य' । 7 B D Pa सक्कारिअ ।

दीवया इच्छा । कंचुलियाओ बावणं तंबोलाइदाणपुवं सावियाणं दिज्जा । अण्णे य दीवूसवं विणावि अमावसाए नंदीसरतवं आढवितिं ति ।

अह पुणरवि अज्जसुहत्थीणं संपइ महाराओ पुच्छिसु—मयवं ! इत्थ दीवालिआपवंमि विसेसओ घराण मंडणं अन्न-वत्थाईणं विसिद्धाणं परिभोगो, अन्नोन्नजोहाराइकरणं, जणाणं केण कारणेण दीसइ ? । तत्थ इमं पञ्चत्तरं अज्जसुहत्थिसुरिणो पन्नविंसु । जहा—पुंभिं उज्जेणीए पुरीए उज्जाणे सिरिसुणिसुव्वयसामिसीसो सुव्वयाय- 5 रिओ समोसदो । तस्स वंदणत्थं गओ सिरिधम्मराया । नमुच्चिमंती वि तत्थ गओ । सूरीहिं समं विवायं कुणंतो खुल्लगेण पराजिओ । गओ रण्णा समं नियगेहं । निसाए मुणिणो हंतुं कङ्खिअस्वग्गो गओ उज्जाणं । देवयाए थंभिओ । गोसे विम्हिण्ण रण्णा स्वामित्ता मोइओ । लज्जिओ नट्टो गओ हत्थिणाउरे । तत्थ पउमुत्तरो राया । जाला तस्स देवी । तीसे दो पुत्ता—विणहुकुमारो, महापउमो । जिट्ठे अणिच्छेने महापउमस्स जुवरायपयं पिउणा दिन्नं । नमुई तस्स मंती जाओ । तेण सीहरहो रणे विजिओ† । महापउमो तुट्टो । वरं पदिण्णे तेण नासी- 10 कओ वरो । एगया जालादेवीए अरहंतरहो कारिओ । तीसे सवत्तीए लच्छीए मिच्छद्दिट्ठीए पुण बंभरहो । पढंम रहकङ्खणे दुण्ह वि देवीणं विवाए दोवि रहा रण्णा वारिया । माऊए अवमाणं दट्ठुं महापउमो देसंतरं गओ । कमेण मयणावलिं परिणित्ता साहियच्छकखंडं भारहो गयउरमागओ । पिउणा रज्जं दिण्णं । विणहुकुमारेण समं पउमुत्तरो सुव्वयायरियापयमूले दिक्खं गिण्हत्ता सिवं पत्तो । विणहुकुमारस्स य सट्ठिं वाससयाइं तवं कुणंतस्स अणेगाओ लद्धीओ समुप्पण्णाओ । महापउमो चक्की जिणभवणमंडियं महिं काउं रहजत्ताओ कारित्ता पूएइ 15 माऊए मणोरहे । नमुच्चिणा चक्कीनासीकयवरेण जण्णकरणत्थं रज्जं मग्गिओ । तेण सच्चसंघेण तस्स रज्जं दाउं ठियमंते-उरे । सुव्वयायरिया य विहरंता तथा हत्थिणाउरे वासाचउमासयं ठिआ । आगया सब्बे पासंडिणो अहिणवनिवं दट्ठुं, न सुव्वयायरिया । तओ कुट्ठो नमुई भणेइ—मम^१ भूमीए तुम्हेहिं सत्तदिणोवरि न ठायवं, अन्नहा मारेमि; जओ मं दट्ठुं तुम्हे नागया । तओ सूरीहिं संघं पुच्छित्ता एगो साहू गयणगामिविजाए संपन्नो आइट्टो मेरुचूलिआठियस्स विणहु-कुमारस्स आणयणत्थं । तेण विन्नतं—भंते ! मम गंतुं सत्ति अत्थि, न उण आगंतुं । गुरुहिं वुत्तं—सो चैव तुमं 20 †आणेहि ति । तओ सो पत्तो मेरुचूलं वंदिऊण विन्नतं सबं सरूवं महरिसिणो । तक्खणं चैव उप्पइओ सहागंतुय-साहुणा नहयलं । आगओ गयउरं राउलं च । नमुइवज्जेहिं राईहिं सब्बेहिं वंदिओ । उवलक्खिओ अ नमुई । पन्नविओ वि जाहे ठाउं^२ न देइ साहूणं, ताहे विणहुणा पयतिगपमाणा^३ भूमी मग्गिया । तेण दिण्णा, भणिअं च—जो बाहिं पयतिगाओ दिट्ठो तं मारेहामि । तो वेउब्बियलद्धीए लक्खजोअणपमाणदेहो जाओ विणहुरिसी किरीड-कुंडल-गया-चक्क-घण्हूं धारितो । तस्स पण्हीपहारेण कंपियं भूगोलं । खुहिआ सागरा । फुक्कारेहिं नट्टा खेयरा । उप्पहेण 25 पयट्टाओ नईओ । धुम्मिया उड्डुगणा । डुल्लिआ कुलगिरी । पुष्पावरसमुद्देसुं दोपाए निसित्ता, तइअं कमं नमुच्चिणो मत्थए दाऊण ठिओ महप्पा । तओ इंदेण ओहिणा नाऊण पट्टवियाओ सुरंगणाओ कण्णजावे ठाउं महुरसरेण संतिउवएसगम्भगीयाणि गायंति । चक्कवट्टिपमुहा य विन्नायवइयरा पसायणत्थं पाए पमदिति । तओ उवसंतो पगइमा-वण्णो महरिसी । स्वामिओ चक्कवट्टिणा संघेण य । विणहुकुमाराओ चक्किणा^४ पमोचाविओ किवाए नमुई । तथा य वासाणं चउत्थमासस्स पक्खसंधिदिणं आसि । तंमि उप्पाए उवसंते लोएहिं पुणज्जायं व अप्पाणं मन्नमाणेहिं अत्तोन्न- 30 जोहारा कया । विसिट्ठयरमंडणमोअणच्छायणतंबोलाइपरिभोगा पवत्तिआ । तप्पभिई एयंमि दिवसे पइवरिसं^५ ते चैव ववहारा पयट्टिज्जिति । विणहुकुमारो अ कालेणं केवली होऊण सिद्धो, महापउमचक्कवट्टी य ति ।

दसपुब्बिस्स मुहाओ एवं सोऊण संपइनरिदो । आसि जिणपूअरओ विसेसओ पबइयहेसु ॥ १ ॥

† एतद्वाक्यमनुपलभ्यं B आदर्शः । 1 D मज; P न म । 2 B P आणेहि ति । 3 B ठाउं । 4 D पयसिणं । 5 B D Pa य मोआविओ । 6 B D Pa वरिस्सं ।

मज्झिमपावाए पुर्विं अपावापुरि ति नामं आसि । सकेणं पावापुरि ति नामं कयं । जेण इत्थं महावीरसामी कालगओ ।

इत्थेव य पुरीए वइसाहसुद्धइकारसीदिवसे जंभिअगामाओ रत्तिं बारसजोअणाणि आगंतूण पुब्वण्हदेसकाले महासेणवणे भगवया गोअमाई गणहरा खं(पं?)डिअगणपरिवुडा दिक्खिआ प्पमुइया । गणानुत्ताया तेसिं दिण्णा । 5 तेहिं च निसिज्जातिगेण उप्पाय-विगम-धुवयालक्खणं पयतिगं लद्धूण सामिसगासाओ तक्खणं दुबालसंगी विरइया ।

इत्थेव य नयरीए भयवओ कण्णेहितो सिद्धत्थवाणिअउवक्कमेण ख्वरयविज्जेण¹ कडसलाया उद्धरिया । तदुद्धरणे य पवेयणावसेण भयवया चिक्काररवो मुक्को । तेण पच्चासण्णपवओ दुहा जाओ । अज्ज वि तत्थं अंतरालसं-धिमगो दीसइ ।

तहा इत्थेव पुरीए कत्तियअमावसारयणीए भयवओ निव्वाणट्टाणे मिच्छद्दिट्ठीहिं सिरिवीरथू भट्टाणठाविअनागमं- 10 डवे अज्ज वि चाउवणिणयलोआ जत्तामहूसवं करिंति । तीए चेव एगरत्तीए देवयाणुभावेणं कूवायद्धिअजलपुण्णमल्लियाए दीवो पज्जलह² तिळं विणा ।

पुव्वुत्ता य अत्था भयवया इत्थेव नयरे वक्खाणिया । इत्थेव य भगवं संपत्तो सिद्धिं । इच्चइ अच्चन्भुअभूअसं-विहाणठाणं पावापुरीमहातित्थं ।

इय पावापुरीकप्पो दीवमहुप्पत्तिभणणरमणिज्जो । जिणपहसूरीहिं कओ ठिएहिं सिरिदेवगिरिनयरे ॥ १ ॥ 15 तेरहसत्तासीए विक्कमवरिसंमि भद्वयवहुले । पूसक्कबारसीए समत्थिओ एस सत्थिकरो ॥ २ ॥

॥ समाप्तोऽयं श्रीअपापावृहत्कल्पो दीपोत्सवकल्पो वा ॥

॥ अं० ४१६, अ० ७ ॥

२२. कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्पः ।

पणमिय अमियगुणगणं^१ सुरगिरिपीरं जिणं महावीरं । कण्णाणयपुरठिअतप्पडिमाकप्पं किमवि वुच्छं ॥ १ ॥

चोलदेसावयंसे कण्णाणयनयरे विक्रमपुरवत्थवपहुजिणवइसूरिचुल्लपिउसाहुमाणदेव^२ काराविया^३ बारहसयतित्तीसे विक्रमवरिसे (१२३३) आसादसुद्धदसमीगुरुदिवसे सिरिजिणवइसूरीहिं अम्हेष्य पुषारिएहिं पइट्टिया मम्माणसेलसमुगयजोईसरो^४ वलघडिया तेवीसपषपरिमाणो नहसुत्तिलगणे वि घंट व सहं^५ कुणंती सिरिमहावीरपडिमा^६ सुमिणयाएसेण अनकवालाभिहाणपुढविधाउ^७ विसेससंफासेणं सन्निहियपाडिहेरा सावयसंधेण चिरं पूइया । जाव बारहसयअडयाले (१२४८) विक्रमाइच्चसंवच्छरे चाहुयाणकुलपईवे सिरिपुहविरायनरिदे सुरत्ताण साहवदीणेण निहणं नीए रज्जपहाणेण परमसावणण सिद्धिरामदेवेषेण सावयसंधस्स लेहो पेसिओ, जहा-तुरुक्करज्जं संजायं । सिरिमहावीरपडिमा पच्छन्नं^८ वारियवा^९ । तओ सावएहिं दाहिम^{१०}-कुलमंडणकयंवासमंडलियनामंकिए कयंवासत्थले^{११} विउलवाउआपूरे ठाविया । [१ ताव तत्थ ठिया] जाव तेरह-^{१२} १० सयइक्कारसे (१३११) विक्रमवरिसे संजाए अइदारुणे दुब्बिक्खे अणिवहंतो जोजओ नाम^{१३} सुत्त-हारो जीवियानिमित्तं सुभिक्षदेसं पइ सकुटुंबो^{१४} चलिओ कण्णाणयाओ । पढमपयाणयं थोवं कायवं ति कलिऊण^{१५} कयंवासत्थले चैव तं रयणिं वुत्थो । अङ्कुरते देवयाए तस्स सुमिणं दिण्णं, जहा-इत्थ तुमं जत्थ सुत्तोसि तस्स हिट्ठे भगवओ महावीरस्स पडिमा एत्तिण्णसु हत्थेसु चिट्ठइ । तुमाए वि देसंतरे न गंतवं । भविस्सइ इत्थेव ते निवाहुत्ति । तेण मसंभमं पडिबुद्धेण तं ठाणं पुत्ताईहिं खणाविअं । जाव दिट्ठा सा पडिमा । तओ हिट्ठे^{१६} तुट्ठेण नयरं गंतूण १५ सावयसंधस्स निवेइयं । सावएहिं महुसवपुरस्सरं परमेसरो पवेसिऊण ठाविओ चेईहरे । पूइज्जाए तिक्कालं । अणेगवारं तुरुक्कउवदवाओ मुक्को । तस्स य सुत्तहारस्स सावएहिं वित्तिनिवाहो कारिओ । पडिमाए परिगरो य गवेसिओ तेहिं न लद्धो । कत्थवि थलपरिसरे चिट्ठइ । तत्थ य पसत्थिसंवच्छराइ लिहिअं संभाविज्जइ । अन्नया^{१७} षट्ठवणे संवुत्ते भयवओ सरिरे पसेओ पसरंतो दिट्ठो । छहिज्जमाणो वि जाव न विरमइ ताव नायं सत्थेहिं वियत्थेहिं^{१८} जहा को वि उवइवो अवस्सं इत्थ होही । जाव पमाए जट्टुअरायउत्ताणं धाडी समागया । नयरं सबओ विद्वत्थं । एवं पायडपभावो २० सामी तावपूईओ जाव^{१९} तेरहसयपंचासीओ (१३८५) संवच्छरो । तम्मि वरिसे आगएणं आसीनयरसिकदारेणं^{२०} अल्लुविअवंससं^{२१} जाएणं घोरपरिणामेणं सावया साहुणो अ बंदीए काउं विडंबिया । सिरिपासनाहविंबं सेलमयं भगं । सा पुण सिरिमहावीरपडिमा अखंडिआ चैव सगडमारोवित्ता दिल्लीपुरमाणेऊण^{२२} तुगुलकाबादट्टिअसुरत्ताण-भंडारे ठाविया । सिरिसुरत्ताणो किरि आगओ संतो जं आइसिहिइ तं करिस्सामुत्ति ठिया पन्नरसमासे तुरुक्कवंदीए । जाव समागओ कालकमेण देवगिरिनयराओ जोगिणिपुरं सिरिमहम्मदसुरत्ताणो । २५

अन्नया बहिया जणवयविहारं^{२३} विहरित्ता संपत्ता^{२४} दिल्लीसाहापुरे खरयरगच्छालंकारसिरिजिणसिंहसूरि-पट्टपइट्टिया सिरिजिणप्पहसूरिणो । कमेण महारासयभाए पंडिअगुट्टीए पत्थुआए, को नाम विसिट्ठयरो पंडिओत्ति रायराएण पुट्टे^{२५} जोइसिअधाराधरेण तेसिं गुणत्थुई पारद्धा । तओ महाराएणं तं चैव पेसिअ सबहुमाणं आणाविआ पोससुद्धवीयाए संज्ञाए सूरिणो^{२६} । भिट्ठिओ तेहिं महारायाहिराओ । अच्चासन्ने उववेसिअ कुसलाइवत्तं पुच्छिअ आय-णिणओ अहिणवकच्चआसीवाओ । चिरं अद्धरत्तं जाव एगंते गुट्टी कया । तत्थेव रत्तिं^{२७} च सावित्ता पमाए पुणो ३०

१ D °मणं । २ P साहुदेव । ३ B C P a काराविय; D काराविअं । ४ A B जोईरसो° । ५ P सुमिणयाएसेण । ६ B °धातु° । ७ P पच्छन्ना । ८ P धारे° । ९ D दाहिम° । १० B °वासत्थलिए । † P आदसं एवैतद्वाक्यं दइयते । ११ P विना नास्सन्त्यत्र । १२ P सकुटुंब° । १३ B D P a कइवास° । १४ P इट्ट° । १५ P षट्ठवणेण । १६ P विहायान्यत्र न दइयते इदं पदम् । ०-० एतदन्तर्गतः पाठः पठितः D प्रती । १७ P एतत्पदं नास्ति । १८ P छवि (दि ?) यवंसजाएणं । १९ B C D P a तुगुलकाबाद° । २० P जणवयं विहरित्ता । २१ P नास्ति । २२ P पुट्टो । २३ P सूरिणा । २४ P रत्ति वसित्ता ।

- आह्वया । संतुष्टेण महानरिदेणं गोसहस्रं दविणजायं पहाणमुज्जाणं वत्थसयं कंबलसयं अगुरुचंदणकप्पूराइगंधदवाइं च दाउमाढत्ताणि । तओ गुरुहिं—साहूणं एयं न कप्पइ ति संबोहिऊण महारायं पडिसिद्धं सबं वत्थु । पुणो रायाहिरायस्स मा अप्पत्तिअं होहि ति किंचि कंबल-वत्थागरुमाइ अंगीकयं रायाभिओगेणं । तओ नाणादेसंतरागयपंडिएहिं सह वायगोठिं कारविता मयगलहत्थिजुअलं आणाविअं । एगम्मि गुरुणो अन्नम्मि य सिरिजिणदेवायरिया आरोविता
- 5 वज्जंतिसु अट्टसु सुरत्ताणिअमयणभेरीसु, पूरिज्जमाणेसु जमलसंखेसु, धुम्मंतेसु सुअंगमहलकंसालदोलाइसहेसु, पढंतेसु भट्ट-
घट्टेसु चाउवण्णसमेया चउव्विहसंधसंजुत्ता य सूरिणो पोसहसालं पट्टविया । सावएहिं पवेसमहूसवो विहिओ । दिण्णाइं
महादाणाइं । पुणो पातसाहिणा समप्पिअं सयलसेअंबरदंसणउवद्वरक्खणखमं फुरमाणं । पेसिआ चउदिसिं गुरुहिं
तस्स पडिच्छंदया । जाया सासणुणइं । अत्रया मग्गिअं सूरीहिं सिरिसत्तुंजय-गिरिनार-फलवट्टीपमुहत्तित्थायं
रक्खणत्थं फुरमाणं । दिन्नं तक्खणं चेव सबभोमेणं । पेसिअं तं तित्थेसु । मोइया गुरुवयणाणंतरमेव अणेगे बंदिणो
- 10 रायाहिराएण । पुणरवि सोमवारदिवसे¹ गुरुणो पत्ता रायउलं वरिसंते जलहरे । भिट्ठिओ सुरत्ताणो । कद्दमखरंदिअपाया
गुरुणं व्हाविया महाराएण मलिककापूर²पासाओ पवरसिचयखंडेण । तओ आसीवाए दिण्णे वण्णणाकवे वक्खाणिए
अइव चमक्करिअचित्तो जाओ महानरिदो । अवसरं नाऊण मग्गिया सबसखूवकहणपुव्वं भगवओ महावीरस्स पडिमा ।
दिण्णा य ताओ ताओ सुकुमारगोटीओ काऊण एगच्छत्तवसुहाहिवइणा । आणाविया तुगुलकाबादकोसाओ । तओ
असूअगाणं मलिक्काणं खंधे दाऊण सयलसभासमक्खं अप्पणो अग्गे आणाविअ दट्टुणं च समप्पिआ गुरुणं । तओ
- 15 महूसवपभावणापुव्वं सुक्खासणट्ठिआ पवेसिआ सयलसंधेण मलिकताजदीनसराइए चेईए य ठाविआ । गुरुहिं
वासक्खेवो कओ । पूहज्जइ महापूआहिं ।

- तओ महारायस्स आएसेणं सिरिजिणदेवसूरिणो अप्पपनरसमे ढिल्लीमंडले ठाविता पट्टिआ कमेण गुरुणो
मरहट्टमंडले । दिण्णा रायाहिराएण सावयसंधसहिआणं गुरुणं वसहकरहतुरयगुलइणी सुक्खासणाइसामग्गी ।
अंतरालनगरेसु पभावणं कुणंता पए पए संघेहिं सम्माणिज्जमाणा अपुव्वत्तित्थाइं नमंसंता सूरिणो कमेण पत्ता देव-
- 20 गिरिनगरं । संघेण पवेसमहूसवो कओ, संघपूआ य जाया । पइट्टाणपुरे य जीवंतसामि-मुणिसुव्वयपडिमा ।
संधवइजगसीह-साहूण-मल्लदेवप्पमुहसंधसहिएहिं जत्ता कया । पच्छा ढिल्लीए विजयकडए जिणदेवसूरीहिं
दिट्ठो महाराओ । दिण्णो बहुमाणो । एगा च सराई दिण्णा । सुरत्ताणसराइ ति तीसे नामं ठविअं । तत्थ
चचारि सयाइं सावयकुलाणं निवासत्थं आइट्टाणि । तत्थ काराविआ पोसहसाला कलिकालचक्कवट्टिणा चेईयं च ।
ठाविओ तत्थ सो चेव देवो सिरिमहावीरो । पूअंति तिकालं महरिहपूआपयारेहिं भगवंतं परत्तित्थिया सेयंबरभत्ता
- 25 वियंबरभत्ता य सावया ।

दट्टुण सिरिमहम्मदसाहिकयं सासणुणइं । एवं पंचमकालं पि चउत्थमेव कालं कलंति जणा ॥ १ ॥

बिंबं पडिहयडिंबं वीरजिणेसस्स धुअकिलेसस्स । आचंदसूरिअमिणं मणनयणाणंदणं जयइ ॥ २ ॥

कण्णाणयपुरसंतिअदेवमहावीरपडिमकप्पोयं । लिहिओ मुणीसरेणं जिणसिंह³मुणिंदसीसेणं ॥ ३ ॥

॥ इति कन्यानयनीयमहावीरप्रतिमाकल्पः ॥

२३. प्रतिष्ठानपत्तनकल्पः [१] ।

जीयाज्जैत्रं पत्तनं पूतमेतद्गोदावर्याः श्रीप्रतिष्ठानसञ्ज्ञम् ।
 रत्नापीडं श्रीमहाराष्ट्रलक्ष्म्या रम्यं हर्म्यैर्नेत्रशैलैश्च चैत्यैः ॥ १ ॥
 अष्टाषष्टिलौकिका अत्र तीर्था द्वापञ्चाशज्जज्ञिरे चात्र वीराः ।
 पृथ्वीशानां न प्रवेशोऽत्र वीरक्षेत्रत्वेन प्रौढतेजोरवीणाम् ॥ २ ॥ 5
 निश्च्यतीत्य^१ पुटभेदनतोऽस्मात् षष्टियोजनमितं^२ किल वर्त्म ।
 बोधनाय भृगुकच्छन्नगच्छद्वाजिनो जिनपतिः कमठाङ्कः ॥ ३ ॥
 अन्वितत्रिनवतेर्नवशत्या अत्ययेऽत्र शरदां जिनमोक्षात् ।
 कालको व्यधित वार्षिकमार्यैः पर्वे भाद्रपदशुक्लचतुर्थ्याम् ॥ ४ ॥
 तत्तदायतनपङ्क्तिवीक्षणादत्र मुञ्चति जनो विचक्षणः । 10
 तत्क्षणात्सुरविमानधोरणि श्रीविलोकविषयं कुतूहलम् ॥ ५ ॥
^३शातवाहनपुरस्सरा नृपाश्चित्रकारिचरिता इहाभवन् ।
 दैवतैर्बहुविधैरधिष्ठिते चात्र सन्नसदनान्यनेकशः ॥ ६ ॥
 कपिला त्रेय-बृहस्पति-पञ्चाला इह महीभृदुपरोधात् ।
 न्यस्तस्वचतुर्लक्षग्रन्थार्थं श्लोकमेकमप्रथयन् ॥ ७ ॥ 15

स चायं श्लोकः—

जीणं भोजनमात्रेयः, कपिलः प्राणिनां दया ।
 बृहस्पतिरविश्वासः, पञ्चालः स्त्रीषु मार्दवम् ॥ ८ ॥
 इह जयति दशोरभृतच्छया सुदृग्बर्हिणां पयोदघटा ।
 जीवत्त्वामिप्रतिमा श्रीमन्मुनिमुन्नतस्य लेप्यमयी ॥ ९ ॥ 20
 वर्षाणामेकादशलक्षाप्यष्टायुतानि सार्धानि ।
 अष्टौ शतानि षट्पञ्चाशानीत्यजनि कालोऽस्याः ॥ १० ॥
 इह सुन्नतजिनचैत्ये यात्रामासुञ्च्य विहितविविधमहाम् ।
 भव्याश्चिन्वन्यैहिकपारत्रिकशर्मसम्पत्तीः ॥ ११ ॥
 प्रासादेऽत्र श्रीजिनराजां चारु चकासति लेप्यमयानि । 25
 बिम्बान्यप्रतिबिम्बरुचीनि प्रीतिस्फूर्तिं वदति जनानाम् ॥ १२ ॥
 अम्बादेवी क्षेत्राधिपतिर्यक्षाधिपतिश्चापि कपर्दी ।
 एते चैत्यं समधिवसन्तः श्रीसङ्घस्य भ्रन्त्युपसर्गान् ॥ १३ ॥
 अत्र चैत्यश्रियः शेखरं सुन्नतः प्राणिपूगोपकारैकबद्धव्रतः ।
 बन्धमानक्रमः स्वर्गिवर्गैर्मुदा संपनीपद्यतां श्रेयसे वः सदा ॥ १४ ॥ 30

श्रीप्रतिष्ठानतीर्थस्य श्रीजिनप्रभसूरयः । कल्पमेतं विरचयांबभूवुर्भूतये सताम् ॥ १४ ॥

॥ श्रीप्रतिष्ठानपत्तनकल्पः ॥

॥ अ० १९, अ० १५ ॥

२४. नन्दीश्वरद्वीपकल्पः ।

- आराध्य श्रीजिनाधीशान् सुराधीशार्चितक्रमान् । कल्पं नन्दीश्वरद्वीपस्याचक्षे विश्वपावनम् ॥ १ ॥
 अस्ति नन्दीश्वरो नाम्नाऽष्टमो द्वीपो द्युसन्निभः । तत्परिक्षेपिणा नन्दीश्वरेणाम्भोधिना युतः ॥ २ ॥
 एतद्वलयविष्कम्भे लक्षाशीतिश्चतुर्युता । योजनानां त्रिषष्टिश्च कोट्यः कोटिशतं तथा^१ ॥ ३ ॥
 5 असौ^२ विविधविन्यासोद्यानवान् देवभोगभूः । जिनेन्द्रपूजासंसक्तसुरसम्पातसुन्दरः ॥ ४ ॥
 अस्य मध्यप्रदेशे तु क्रमात्पूर्वादिदिक्षु च । अञ्जनवर्णाश्वत्वारस्तिष्ठन्त्यञ्जनपर्वताः ॥ ५ ॥
 दशयोजनसहस्रातिरिक्तविस्तृतास्तले । सहस्रयोजनाश्वोर्ध्वं क्षुद्रमेरूच्छ्रयाश्च ते ॥ ६ ॥
 तत्र^३ प्राग्देवरमणो नित्योद्योतश्च दक्षिणः । स्वयंप्रभः प्रतीच्यस्तु रमणीय उदकस्थितः ॥ ७ ॥
 शतयोजनायतानि^४ तदद्वै^५ विस्तृतानि च । द्विसप्ततियोजनोच्चान्यर्हच्चैत्यानि तेषु च ॥ ८ ॥
 10 पृथग्द्वाराणि चत्वार्युच्चानि षोडशयोजनीम् । प्रवेशे योजनान्यष्ट विस्तारेऽप्यष्ट तेषु तु ॥ ९ ॥
 तानि देवासुरनागसुपर्णानां दिवौकसाम् । सभाश्रयास्तेषामेव नामभिर्विश्रुतानि च ॥ १० ॥
 षोडशयोजनायामास्तावन्मात्राश्च विस्तृतौ । अष्टयोजनकोत्सेधास्तन्मध्ये मणिपीठिकाः ॥ ११ ॥
 सर्वरत्नमया देवच्छन्दकाः पीठिकोपरि । पीठिकाभ्योऽधिका^६ यामोच्छ्रयभाजश्च तेषु तु ॥ १२ ॥
 ऋषभा वर्धमाना च तथा चन्द्राननापि च । वारिषेणा^७ चेति नाम्ना पर्यङ्गासनसंस्थिताः ॥ १३ ॥
 15 रत्नमय्यो युताः स्वस्वपरिवारेण हारिणा । शाश्वतार्हत्प्रतिमाः प्रत्येकमष्टोत्तरं शतम् ॥ १४ ॥
 द्वे द्वे नागयक्षभूतकुण्डभूत्प्रतिमे पृथक् । प्रतिमानां पृष्ठतस्तु छत्रभूत्प्रतिमैकका^८ ॥ १५ ॥
 तेषु धूपघटीदामघण्टाऽष्टमङ्गलध्वजाः । छत्रतोरणचङ्गेर्यः पटलान्यासनानि च ॥ १६ ॥
 षोडशपूर्णकलशादीन्यलङ्करणानि च । सुवर्णरुचिररजोवालुकास्तत्र भूमयः ॥ १७ ॥
 आयतनप्रमाणेन रुचिरा मुखमण्डपाः । प्रेक्षार्थमण्डपा अक्षवाटका^९ मणिपीठिकाः ॥ १८ ॥
 20 रम्याश्च स्तूपप्रतिमाश्चैत्यवृक्षाश्च सुन्दराः । इन्द्रध्वजाः पुष्करिण्यो दिव्याः सन्ति यथाक्रमम् ॥ १९ ॥
 प्रतिमाः षोडश चतुर्द्वारस्तूपेषु सर्वतः । शतं चतुर्विंशमेवं ताः साष्टशततद्युताः ॥ २० ॥
 प्रत्येकमञ्जनाद्रीणां ककुमु चतसृष्वपि । गते लक्षे योजनानां निर्मित्यस्वच्छवारयः ॥ २१ ॥
 सहस्रयोजनोत्सेधा विष्कम्भे लक्षयोजनाः । पुष्करिण्यः सन्ति तासां^{१०} क्रमानामानि षोडश ॥ २२ ॥
 नन्दिषेणा चामोघा च गोस्तूपाथ सुदर्शना । तथा नन्दोत्तरा नन्दा सुनन्दा नन्दिवर्द्धना ॥ २३ ॥
 25 भद्रा विशाला कुमुदा पुण्डरीकिणिका तथा । विजया वैजयन्ती च जयन्ती चापराजिता ॥ २४ ॥
 प्रत्येकमासां योजनं पञ्चशत्याः परत्र च । योजनानां पञ्चशतीं यावद्विस्तारभाञ्जि तु ॥ २५ ॥
 लक्षयोजनदीर्घाणि महोद्यानानि तानि तु । अशोकसप्तच्छदकचम्पकचूतसञ्ज्ञया ॥ २६ ॥
 मध्ये पुष्करिणीनां च स्फाटिकाः पल्यमूर्तयः । ललामवेद्युद्यानादिचिह्ना दधिमुखाद्रयः ॥ २७ ॥
 चतुःषष्टिसहस्रोच्चाः सहस्रं चावगाहिनः । सहस्राणि दशाधस्तादुपरिष्टाच्च विस्तृताः ॥ २८ ॥
 30 अन्तरे पुष्करिणीनां द्वौ द्वौ रतिकराचलौ । ततो भवन्ति द्वात्रिंशदेते रतिकराचलाः ॥ २९ ॥
 शैलेषु दधिमुखेषु तथा रतिकराद्रिषु । शाश्वतान्यर्हच्चैत्यानि सन्त्यञ्जनगिरिष्विव ॥ ३० ॥
 चत्वारो द्वीपविदिक्षु तथा रतिकराचलाः । दशयोजनसहस्रायामविष्कम्भशालिनः ॥ ३१ ॥
 योजनानां सहस्रं तु यावदुच्छ्रयशोभिताः । सर्वरत्नमया दिव्या म्ण्डर्याकारधारिणः ॥ ३२ ॥

^१ - 1 B तथा । 2 P विचित्र° । 3 C प्राच्यो । 4 B °न्यायतनानि । 5 B तदद्वै । 6 B ऽभ्याधिका° । 7 A °मैकिका । 8 B °षाटिका । 9 B क्रमानि ।

तत्र द्वयो रतिकराचलयोर्दक्षिणस्थयोः । शक्रस्त्रेशानस्य पुनरुत्तरस्थितयोः पृथक् ॥ ३३ ॥
 अष्टानां महादेवीनां राजधान्योऽष्टदिक्षु ताः । लक्षाबाधा लक्षमाना जिनायतनभूषिताः ॥ ३४ ॥
 सुजाता सौमनसा चार्चिर्माली च प्रभाकरा । पद्मा शिवा शुच्यञ्जने चूता चूतावतंसिका ॥ ३५ ॥
 गोस्तूपा-सुदर्शने अप्यमलाप्सरसौ तथा । रोहिणी नवमी चाथ रत्ना रत्नोच्चयापि च ॥ ३६ ॥
 सर्वरत्नरत्नसञ्चया (?) वसुर्वसुमित्रिका । वसुभागापि च वसुन्धरा नन्दोत्तरे अपि ॥ ३७ ॥ 5
 नन्दोत्तरकुरुर्देवकुरुः कृष्णा ततोऽपि च । कृष्णराजी रामारामरक्षिताः प्राक्क्रमादमूः ॥ ३८ ॥
 सर्वद्वयस्तासु देवाः कुर्वते सपरिच्छदाः । चैत्येष्वष्टाहिकाः^१ पुण्यतिथिषु^२ श्रीमदहताम् ॥ ३९ ॥
 प्राच्येऽञ्जनगिरौ शक्रः कुरुतेऽष्टाहिकोत्सवम् । प्रतिमानां शाश्वतीनां चतुर्द्वारे जिनालये ॥ ४० ॥
 तस्य चाद्रेश्चतुर्विक्स्थमहावापीविवर्तिषु^३ । स्फाटिकेषु दधिसुखपर्वतेषु चतुर्ष्वपि ॥ ४१ ॥
 चैत्येष्वहर्त्प्रतिमानां शाश्वतीनां यथाविधि । चत्वारः शक्रदिकपालाः कुर्वतेऽष्टाहिकोत्सवम् ॥ ४२ ॥ 10
 ईशानेन्द्रस्त्वैत्तराहेऽञ्जनाद्रौ विदधाति तम् । तल्लोकपालास्तद्वापीदध्यास्याद्रिषु कुर्वते ॥ ४३ ॥
 चमरेन्द्रो दाक्षिणात्येऽञ्जनाद्रावुत्सवं सृजेत् । तद्वाप्यन्तर्दधिसुखेष्वस्य दिक्पतयः पुनः ॥ ४४ ॥
 पश्चिमेऽञ्जनशैले तु बलीन्द्रः कुरुते महम् । तद्विक्पालास्तु तद्वाप्यन्तर्भाग्दधिसुखाद्रिषु ॥ ४५ ॥
 वर्षं दीपदिनारब्धानुपवासान् कुर्वतिथौ । कुर्वन्नन्दीश्वरोपास्त्यै श्रायसीं श्रियमार्जयेत् ॥ ४६ ॥
 भक्त्या चैत्यानि वन्दारुस्तत्तोत्रस्तुतिपाठभाक्^४ । नन्दीश्वरमुपासीनोऽनुपूर्वाहस्तरेत्तराम् ॥ ४७ ॥ 15
 प्रायः पूर्वाचार्य^५ प्रथितैरेवायमादितः श्लोकैः । श्रीनन्दीश्वरकल्पो लिखित इति श्रीजिनप्रभाचार्यैः ॥ ४८ ॥

॥ इति श्रीनन्दीश्वरकल्पः ॥

॥ अं० ४९, अ० १० ॥

1 B C °ष्टाहिकाः । 2 B पुण्यनिधिषु । 3 B विवर्तिषु; C दधिविषु; Pa विवर्तिषु । 4 B पाठकान् । 5 B कथिते° ।
 वि० क० ७

२५. काम्पिल्यपुरतीर्थकल्पः ।

गंगामूलद्विअसिरिविमलजिणाययणमणहरसिरिस्स । किचेमि समासेणं कंपिल्लपुरस्स कप्पमहं ॥ १ ॥

अत्थि इहेव जुंबुहीवे दीवे दक्खिणभारहखंडे पुब्बादिसाए पंचाला नाम जणवओ । तत्थ गंगानाम-
महानईतरंगभंगिपक्खालिज्जमाणपायारभित्तिअं कंपिल्लपुरं नाम नयरं । तत्थ तेरसमो तित्थयरो विमलनामा इक्खा-
5 गुकुलपईवकयवम्मनारिंदनंदणो सोमादेवीकुच्छिसिप्पिसुत्ताहलोवमो वराहलंछणो जच्चकणयवण्णो उप्पण्णो । तत्थ
तस्सेव भगवओ चवण-जम्मण-रज्जाभिसेअ-दिक्खा-केवलनाणलक्खणाहं पंचकल्लाणाहं जायाहं । इत्तुच्चिअ¹ तत्थ पएसे
पंचकल्लाणयं नाम नयरं रूढं । जत्थ य² तस्सेव भगवओ सूअरलंछणत्तणं पडुच्च देवेहिं महिमा कया तत्थ य
सूअरत्तं पसिद्धिसुवगयं ।

तत्थेव नयरे दसमो चक्कवट्ठी हरिसेणो नाम संजाओ । तहा दुवालसमो सबभोमो बंभदत्तनामा तत्थेव
10 समुप्पण्णो ।

तहा वीरजिणनिष्ठाणओ दोहिं सएहिं वीसाए समहिएहिं वरिसाणं मिहिलाए नयरीए लच्छीहरे चेईए
महागिरीणं आयरियाणं कोडिन्नो नाम सीसो, तस्स³ आसमित्तो नाम सीसो अणुप्पवायपुब्बे नेउण्णिय⁴-
वत्थुम्मि छिन्नच्छेयणयवत्तव्याए आलावगं पढंतो विप्पडिवन्नो चतुत्थो निण्हवो जाओ । समुच्छेइयदिट्ठिं परूविन्तो एयं
कंपिल्लपुरमागओ । तत्थ वंडक्खा⁵ नाम समणोवासगा । ते अ सुंकपाला तेहिं भएण उववत्तीहिय पडिबोहिओ ।
15 इत्थ संजयो⁶ नाम राया हुत्था । सो अ पारद्वीए गओ केसरुज्जाणे मिए हए⁷ पासितो तत्थ गइभालिं
अणगारं पासित्ता संविग्गो पब्वइत्ता सुगइं पत्तो ।

इत्थेव नयरे गागली कुमारो पिट्ठीचंपाहिवसाल-महासालाणं भाइणिज्जो⁸ पिदर-जसवईणं पुत्तो
आसि । सो अ तेहिं माउलेहिं इतो नयराओ आहवित्ता पिट्ठीचंपारजे अहिसित्तो । तेहिं च गोअमसामिपासे
दिव्खा गहिआ । कालक्कमेणं गागलीवि अम्मापिउसहिओ गोअमसामिपासे जिणदिव्खं पडिवन्नो, सिद्धो अ ।
20 इत्थेव नयरे दिव्वमउडरयणपडिबिंबिअमुहत्तणपसिद्धेण नामधिज्जेण दुमुहो नाम नरवई कोमुईमहसवे इंदके-
उं अलंकिअविभूसिअं महाजणजणियइत्थिसक्कारं ददुं, दिणंतरे तं चेव भूमीए पडिअं पाएहिं विलुप्पमाणं अणाढाइज्ज-
माणं ददुण इत्थिं अणित्थिं समुपेहिऊण पत्तेयबुद्धो जाओ ।

इत्थेव पुरे दोवई महासई तुवयनरिंदधुआ पंचणहं पंडवाणं सयंवरमकासी ।
इत्थेव पुरे धम्मरूई नारिंदो अंगुलिज्जगरयणुक्खेडिअजिणिदबिंबनमंसणदोसुब्भावणेणं पिसुणेहिं कोविण्ण
25 कासीसरेण विग्गहिओ वेसमणेण धम्मप्पभावेणं सबलवाहणं परचक्कं⁹ गगणमग्गेणं कासीए नेउं नित्थारिओ ।
तस्सेव सम्माणभायणं जाओ ।

इच्चाइअणेगसंविहाणगरयणनिहाणं एयं नयरं महातित्थं । इत्थ तित्थजत्ताकरणेणं भविअलोआ जिणसासण-
प्पभावेणं कुणंता अज्जित्ति¹⁰ इहलोअपरलोइअसुहाहं, तित्थयरनामगुत्तं च ।

पिच्छिअ कुक्कमरिउणो कंपिल्लपुरस्स पवरतित्थस्स । कप्पं पढंतु असदा इय भणइ जिणप्पहो सूरी ॥ १ ॥

30

॥ श्रीकाम्पिल्यपुरकल्पः ॥

॥ अं० ३३, अ० ७ ॥

1 Pa इत्थिअ । 2 'अ' नास्ति Pa C । 3 P तस्सीसो । 4 P नेउण्णिय^०; C नेउलिय^० । 5 P खंडरक्खा ।
6 Pa संजमो । 7 Pa इओ । 8 B भाणिज्जो । 9 B नास्ति पद्मेतत् । 10 A C गमण^०; D गमण^० । 11 इहलोइ-
असुहाइयसुहाइ ।

२६. अणहिलपुरस्थितअरिष्टनेमिकल्पः ।

पणमिअ अरिष्टनेमिं अणहिलपुरपट्टणावयंसस्स । बंभाणगच्छनिस्सिअअरिष्टनेमिस्स किस्सिमो कप्पं ॥१॥

पुषिं किर सिरिकण्णउज्जनयरे जक्खो नाम महिद्धिसंपन्नो नेगमो हुत्था । सो अण्णया वणिज्जकज्जे महया बइल्लसत्थेणं कयाणगाणि गहिज्जण कण्णउज्जपडिबद्धं^१ कन्नवज्जा^२हिबमुआए महणिगाए^३ कंचुलिआसंबंधे दिण्णं गुज्जरदेसं^४ पइ पट्टिओ^५ आवासिओ अ कमेण लक्खारामे सरस्सई^६नईतडे । पुषिं अणहिल्लुवाडयपट्टणनिवे- 5 सट्टाणं किर तं आसि । तत्थ सत्थं निवेसित्ता अच्छंतस्स तस्स नेगमस्स पत्तो वासारत्तो । वरिसिउं पवत्ता^७ जलहरा । अन्नया भद्दवयमासे सो बइल्लसत्थो^८ सब्बो वि कत्थ वि गओ । को वि न जाणइ । सब्बत्थ गवेसाविओ वि न लद्धो । तओ सब्बस्सनासे इव अच्चंतचित्ताउरस्स तस्स रत्तीए आगया सुमिणम्मि भगवई अंबादेवी । भणिअं च तीए-वच्छ ! जग्गसि सुवसि वा ? । जक्खेणं^९ वुत्तं-अम्मो ! कओ मे निद्धा । जस्स बइल्लसत्थो सब्बस्सभूओ विप्पणद्धो । देवीए साहिअं-भइ ! एयम्मि लक्खारामे अंबिलियाथुडस्स हिट्ठे पडिमातिगं वट्टइ । पुरिसतिगं खणावित्ता तं गहेयव्वं । 10 एगा पडिमा सिरिअरिष्टनेमिसामिणो, अवरा सिरिपासनाहस्स, अन्ना य अंबियादेवीए । जक्खेण वागारियं-^{१०}भयवद्द ! अंबिलियाथुडाणं बाहुल्ले सो पएसो नाम कहं नायबो ? । देवीए जंपिअं^{१०}-धाउमयं मंडलं पुप्फपरं च जत्थ पाससि तं चेव ठाणं पडिमातिगस्स जाणिज्जासि । तम्मि पडिमातिगे पयडीकए पूइज्जंते अ तुज्ज बइल्ला सय-मेव आगच्छिहिंति । पहाए तेण उट्ठेज्जण बलिविहाणपुबं तहा कए पयडीहआओ तिण्णिवि पडिमाओ । पूइयाओ विहिपुबं । खणमित्तेण अतक्किअमेव आगया बइल्ला । संतुट्ठो नेगमो । कमेण कारिओ तत्थ पासाओ । ठावियाओ 15 पडिमाओ ।

अन्नया अइच्छिए वासारत्ते अग्गहारगामाओ अट्टारससयपट्टसालियघरअलंकियाओ बंभाणगच्छमंडणा सिरिजसोभइसूरिणो खंभाइत्तनयरोवरि विहरंता तत्थ आगया । लोगेहिं विन्नविअं-भयवं ! तित्थं उल्लंघिउं गंतुं न कप्पइ पुरओ । तओ^{११} तेहिं सूरीहिं तत्थ ताओ नमसिआओ पडिमाओ । मग्गसिरपुण्णिमाए धयारोवो महुस-वपुबं कओ । अज्ज वि पइवरिसं तम्मि चेव दिणे धयारोवो कीरइ । सो य धयारोवमहुसवो विक्रमाइत्ताओ पंचसु 20 सएसु दुत्तरेसु वरिसाणं (५०२) अइकंतेसु संवुत्तो ।

तओ अट्टसएसु दुउत्तरेसु (८०२) विक्रमवासेसु अणहिल्लुगोवालपरिक्खिअपएसे लक्खा-रामट्टाणे पट्टणं चाउक्कड^{१२}वंसमुत्ताहलेण वणरायराइणा निवेसिअं । तत्थ वणराय-जौगराय-क्खेमराय-भूअड^{१३}वयरीसीह^{१४}-रयणाइत्थ-सामंतसीहनाभाणो सत्त चाउक्कडवंसरायाणो जाया । तओ तत्थेव पुरे चालु-क्कवंसे मूलराय-चामुण्डराय-वल्लभराय-दुल्लहराय^{१५}-भीमदेव-कण्ण-जयसिंहदेव-कुमारपालदे- 25 व-अजयदेव-बालमूलराय-भीमदेवाभिहाणा एगारस नरिंदा । तओ बाघेलाअन्नए लूणपसाय-वीरे-धवल-वीसलदेव-अज्जुणदेव-सारंगदेव-कर्णदेवा नरिंदा संजाया । तत्तो^{१६} अल्लाबदीणाइसुरत्ताणाणं गुज्जरधरिंत्तीए आणा पयट्टा । सो अ अरिष्टनेमिसामी कोहंडीकयपाडिहेरो अज्ज वि तहेव पूइज्जइ ति ।

अरिष्टनेमिकल्पोऽयं लिखितः श्रेयसेऽस्तु वः । मुस्तापुराविदां श्रुत्वा श्रीजिनप्रभसूरिभिः ॥ १ ॥

॥ इति अरिष्टनेमिकल्पः ॥

80

॥ अं० ३३ ॥

1 P पडिबुद्धं । 2 P कन्नउज्जा^२ । 3 P मयाणिगाए । 4 Pa ष्टेठे । 5 Pa पट्टिओ । 6 P पवित्तिगा । 7 C Pa वयल्ल^{१०} । 8 P जक्खेणुत्तं । 9 B C Pa भयवं । 10 P जंपियं देवीए । 11 B नात्ति 'तओ' । 12 B चाउक्कड^{१२} । 13 C वयरीसी । 14 Pa नात्ति एतन्नम । 15 P तओ ।

२७. शंखपुरपार्श्वकल्पः ।

पुर्वि किर नवमो पडिवासुदेवो जरासंधो^१ रायगिहाओ नयराओ समग्गसिन्नसंभारेण नवमस्स वासुदेवस्स कण्हस्स विमाहत्थं पच्छिमदिसं चलिओ । कण्हो वि समग्गसामग्गीए बारवईओ निग्गतूण सम्मुहं तस्सागओ विसयसीमाए । तत्थ भयवयारिट्टनेभिणा पंचजण्णो संखो पूरिओ तत्थ संखेसरं नाम नयरं निविट्ठं । तओ 5 संखस्स निनाएण खुभिएण जरासंधेण जराभिहाणं कुलदेवयं आराहिता विउब्बिया विण्हुणो बले जरा । तए खास-सासरोगेहिं य पीडियं नियसिन्नं दट्ठुं^२ आउलीहूअचित्तेण केसवेण पुट्टो भयवं अरिट्टनेभिसामी-भयवं ! कंहं मह सिन्नं निरुवद्धवं होही ?; कंहं च मज्झ जयसिरी करयलट्ठिआ भविस्सइ ? । तओ भयवया ओहिनाणेणं आमोएऊण अट्ठं, जहा-पायाले पन्नगेहिं पूजमाणा^३ भविस्सस्सारिहओ पासस्स पडिमा चिट्ठइ । तं जइ^४ नियदेवयावसरे तुमं पूएसि तथा ते निरुवद्धवं च जयसिरी य होहिंति । तं सोऊण विण्हुणा सत्तमासे तिन्नि दिवसे य, मयंतरे दिणतिगं चेव, 10 आहाररहिएण विहिणा आराहिओ 'पन्नगाहिराओ'^५ । कमेण पच्चक्खीहूओ वासुगी नागराओ^६ । तओ हरिणा भत्तिवहुमाणपुबं मग्गिया सा पडिमा । अप्पिया य नागराएण । तओ महसवपुबं आणित्ता नियदेवयावसरे ठविआ । पूएउमाढत्तो तिक्कालं विहिणा^७ । तओ तीए णवणोदरेणं अहिसित्ते सयलसिन्ने, नियत्तेसु जरारोगसोगाइविग्घेसु^८ सम-त्थीहूअं विण्हुणो^९ सिन्नं । कमेण पराजिओ जरासिंधू । लोहासुर-गयासुर^{१०}-वाणासुराइणो अ निज्जिआ । तप्पभिहं धरणिंद-पउमावइसन्निज्जेणं सयलविग्घावहारिणी सयलक्कद्धिजणणी य सा पडिमा संजाया । ठविआ 15 तत्थेव संखपुरे । कालंतरेण पच्छन्नीहूआ । कमेण संखकूवंतरे पयडीहूआ । अज्ज जाव चेईहरे सयलसंधेण पूइज्जइ, पूरेइ य अणेगविहे पच्चए । तुरुक्करायाणो वि तत्थ महिमं करिति ।

संखपुर^{११}ट्टिअमुत्ती कामियतित्थं जिणेसरो पासो । तस्सेस मए कप्पो लिहिओ गीयाणुसारेण ॥ १ ॥

*संखेश्वराधीश्वरपार्श्वनाथः कल्याणकल्पद्रुम एष देवः ।

भव्यात्मनां सन्ततमेव लक्ष्मीं [देहेऽपि] गेहेऽपि च संविदध्यात् ॥ २ ॥

1 Pa C जरासंधो । 2 B दिट्ठुं । 3 A B C पूइज्जमाणे । 4 'तं जइ' नास्ति C । † एतदन्तर्गतपाठस्थाने P प्रती 'कमेण पच्चक्खीहोऊण नागराएण भणियं-किं सुमरणकारणं ? ।' एतादृशः पाठः प्राप्यते । 5 B नास्ति पदमेतत् । ‡ एतदन्तर्गता पंक्तिर्नोपलभ्यते P प्रती । 6 P सावच्छि° । 7 P वासुदेवस्स । 8 Pa नास्ति 'गयासुर' । 9 B °पुरि° । * P प्रतावे-वेदं पथं दृश्यते ।

२८. नासिक्यपुरकल्पः ।

चंद्रप्पहजिणचंद्रं वंदिअ दिअभवभयं भणिस्सामि । नासिअकलिमलनिवहं नासिकपुरस्स कप्पमहं ॥ १ ॥

नासिकपुरतित्थस्स उप्पत्तिं बंभणाई परतित्थिया एवं वण्णंति-पुष्पि किर' नारयरिसिणा एगया भयवं कमलासणो पुट्टो-पुण्णभूमिट्टाणं कत्थ ति ? । कमलासणेणं भणियं-जत्थेव हमं मज्झ पउमं पडिहिद्, तं चैव पवित्तं भूमिट्टाणं ति । अन्नया विरंविणा तं पउमं मुक्कं । पडिअं मरहट्टजणवयभूसीए अरुणा-वरुणा-गंगाहिं 5 महानईहिं भूसियाए नाणाविहवणस्सइमणहराए देवभूमिप्पायाए । तत्थ पउमासणेण पउमपुरं ति नगरं निवे-सिअं । तत्थ कयजुगे जण्णो आदत्तो पियामहेणं । मिलिआ सुरा सव्वे । अमुरा य हकारिज्जंता वि नागया सुरभ-एणं । ते भणंति-जइ भयवं चंद्रप्पहसामी अंतरे आगच्छइ, ता अह्मे वीसत्था आगच्छामो । तओ चमकिअचितो चउवयणो जत्थ सामी विहरइ तत्थ गंतुण पणमिऊण य जोडिअकरसंपुट्टो विण्णवेइ-भयवं ! तत्थागच्छइ, जहा मज्झ कज्जं सिज्जइ । सामिणा भणिअं-मह पडिरूवेणावि तं सिज्जिस्सइ । तओ बंभाणेणं चंद्रकंतमणिमयं विंबं 10 सोहम्मिदाओ घित्तूण तत्थाणीयं । आगया दाणवा । पारद्धो जण्णमहो सिद्धो अ । तत्थ कारिओ चंद्रप्पहविहारो पयावइणा । 'पुरदुवारे य सिरिसुंदरो' मुरो ठाविओ नयररक्खणभारे' । एवं ताव पढमजुगे पउमपुरं ति तित्थं पसिद्धं । तेयाजुगे य दासरही रामो सीया-लक्खणसंजुओ पिउआणाए वणवासं गओ । गोअमगंगातीरे पंचवडी-आसमे चिरं वणाहारेण ठिओ । इत्थंतरे रावणभइणी सुप्पणहा तत्थ पत्ता । रामं दट्टण अज्जोववण्णा पत्थिती' रामेण पडिसिद्धा । लक्खणमुवट्टिआ । तेण तीए नासिया छिण्णा । तत्थ नासिकपुरं जायं । कमेण सीआ 15 रावणेण हरिया । राह्वेण जुद्धे वावाइओ रावणो । विभीसणस्स दिण्णं लंकारज्जं । तओ नियनयरिं पइ वलंतेणं रामेण चंद्रप्पहसामिणो भवणं उद्धरिअं । एस रामुद्धारो । एवं नासिकपुरे संजाए; कालंतरे पुण्णभूमिं नाउं आगओ मिहिलाहितो तत्थ जणयराओ । तेण य तत्थ दस जण्णा कारिया' । जणयट्टाणं ति तं नयरं रूढं । अन्नया देवजाणी नाम सुक्कस्स महग्गहस्स धूआ जणयट्टाणपुरे कीलंती दंडयराएणं दिट्ठा । रूववइ चि बलामोडीए भगं तीसे सीलबयं । तस्स सरूवं उवलब्भ सुक्कमहग्गहेणं रोसवसेणं सावो दिण्णो । एयं नयरं दंडयराय-20 सहिअं सत्तदिवसभंतरे छाररासी भविस्सइ ति । तं च नारयरिसिणा नायं, दंडयरायस्स कहिअं । तं च' सोऊण भीओ दंडयराया सयलं जणं सह आणेउं चंद्रप्पहसामिणं सरणं पवन्नो, छुट्टो अ । तप्पभिइं जणयाणं' ति तस्स नयरस्स पसिद्धं नामधिज्जं । एवं परतित्थिआवि जस्स तित्थस्स माहप्पं उववाण्णंति तस्स आरहंतलोआ कहं नोववणिणहिति ।

इत्थंतरे दावरजुगे पंडुरायपत्तीए कुंतीदेवीए पढमपुत्ते जुहिट्टिले संजाए चंद्रप्पहसामिणो पासायं 25 जिण्णं' दट्टण उद्धारो काराविओ; सहत्थेणं बिलरुक्खो अ तत्थ वाविओ । तत्थ कुंतीविहारु' चि नामं विक्खायं । इओ य दीवायणरिसिणा बारवईए दट्टाए उवक्खीणप्पाए जायववंसे वज्जकुमारो नाम जायवखचिओ आसि । तस्स गब्भवई भज्जा । सा बारवईए डज्जमाणीए बहुभत्तिपुबं दीवायणरिसिं मुक्कलावित्ता चंद्रप्पहसामिणं चैव सरणमागया । पुण्णे समये पुण्णवंतं पुत्तं तत्थेव पसूआ । दहप्पहारि ति से नामं कयं । सो अ अहकंतबालमावो संपत्तजुबणो जाओ महारहो । इक्केणेणावि सुहडलक्खेणं समं जुद्धं काउं समत्थो । अन्नया तत्थ चोरेहिं गावीओ 30 हरिआओ । तौओ सबाओ वि इक्केण दहप्पहारिणा चोरे निज्जिणिऊण वालिआओ । तओ तं अहपयंडपरकमं पासिऊण बंभणाइनयरलोएण तस्स तलारपयं दिण्णं । निग्गहिआ तेण चोरचरडाइणो । जाओ सो कमेण महाराया

1 B किरि । 2 P विहायान्यत्र 'पुरदुवारे' । 3 B डुरदुंदरो । 4 P विहायान्यत्र 'पुरे' । 5 B पत्थिती; P पच्छिती । 6 P कराविया । 7 P नास्ति 'च' । 8 P जणट्टाणं । 9 छिज्जं । 10 P C कुंता' ।

तथैव नयरे । जायववंसस्स बीयं तत्थ 'उद्धरियं ति सबहुमाणं चंदप्पहसामिणो तेण भवणमुद्धरियं । एवं तइअजुगे उद्धारो । एवं अणेगे उद्धारा जुगतिगे वि तस्स संजाया ।

संपयं कलिकाले सिरिसंतिस्सूरीहिं उद्धारो काराविओ^१ । पुब्बि किर कल्लाणकडए नयरे परमड्डी नाम राया रज्जं करेइ । तेण जिणभत्तेण^२ तत्थ पासाए चंदकंतमणिबिंबं सोऊण चित्तिअं—अहमेयं बिंबं नियघरे आणिऊण 5 देवयावसरे पूइस्सामि ति । तओ कंहंचि तवइयरं नाउं नासिक्कनयरलोएण तंभवमयसंपुडमज्जे तं बिंबं निक्खिविय तदुवरि लेवो दिन्नो । जाया लेवमई पडिमा । तओ राइणा^३ जिणमंदिरमागएण तं बिंबं न दिट्ठं । पुच्छिओ लोगो । तेण जहट्टिए विन्नत्ते रण्णा चित्तियं—कहं एयं^४ लेवपडिमं भिंदित्ता मूलबिंबं कञ्जेमि ति । तओ नरिंदेण तस्स भवणस्स उद्धारं काउं चउवीसं गामा देवस्स^५ दिन्ना । जं तेसु दविणमुप्पज्जइ तेण देवाहिदेवो पुइज्जइ । तओ कित्तिए वि कालंतरगए आसन्नवत्तिनंबयदेवाहिद्वियमहादुग्गबंधं भगिरिठिओ वाइओ^६ नाम महल्लयखत्तियजाई चरडो आसि । तेण सो पासाओ 10 पाडिओ । तं सोऊण पल्लीवालवंसावयंससाहुईसरपुत्तमाणिक्कपुत्तेण नाऊकुक्खिसरोवररायहंसेण साहुकुमार-सीहेण परमसावएण पासाओ पुण णवो कारिओ । सफलीकयं नायागयं नियवित्तं । उत्तारिओ अप्पा^७ भवसमुद्दाओ ।

एवमणेगउद्धारसारं नासिक्कमहात्तित्थं अज्ज वि जत्तामहसवकरणेण आराहिंति चाउदिसाओ आगंतूण संघा, पभाविंति कलिकालदप्पनिन्नासणं भयवओ सासणं ति ।

नासिक्कपुरस्स इमं कप्पं पोरानपरमत्तित्थस्स । वायंतपढंताणं संपज्जइ बंछिआ रिद्धी ॥ १ ॥

15 किंचि परसमइयमुहा ससमयपुराविउमुहाओ तह सोउं । सिरिजिणपहसूरीहिं लिहिओ नासिक्कपुरकप्पो ॥ २ ॥

॥ इति श्रीनासिक्यपुरकल्पः ॥

॥ अं० ५९, अ० २७ ॥

1 P उद्धरियं । 2 P कारिओ । 3 P जणपत्तेण । 4 P रण्णा । 5 B C एगं । 6 P नास्ति । 7 P पाइओ । 8 P 'भव' नास्ति ।

२९. हरिकंखीनगरस्थितपार्श्वनाथकल्पः ।

पणमिअ पासजिणेसं हरिकंखीनयरेचेइयनिविट्टं । तस्सेव कप्पमप्पं भणामि निइलिअकलिदप्पं ॥ १ ॥

गुज्जरधराए हरिकंखीनामो अभिरामो गामो अच्छइ । तत्थ जिणभवणे उतुंगसिहरे सभिहिअपाडिहेरा सिरिपासनाहपडिमा विविहपूआहिं पूइज्जइ भविअजणेणं तिकालं । अन्नया चालुक्कवंसपईवसिरिभीमदेवरजे तुरुक्कमंडलाओ आगएण सबलवाहणेण अतनुबुक्काभिहाणेण^१ सल्लारेण अणहिलवाडयपट्टणगढं भंजिता 5 वलंतेण दिट्ठं हरिकंखीगामे तं चेईयं । मज्जे पविसित्ता भग्गा पासनाहपडिमा । तओ गामं उवइविता चलिओ सट्टाणं पइ सल्लारो । पुणो वसिओ गामो । समागया गुट्टिअसावया । भगवंतं भग्गं निरुविता परुप्परं भणिउं पवत्ता—अहो । भगवओ महामाहप्पसावि कहं नाम भंगो विहिओ चिलाएहिं । कत्थ पुण सा भगवओ तारिसी कला गय पि । तओ तेसिं पसुत्ताणं सुमिणे आइट्टमहिट्टायगसुरेहिं, जहा—एयाए पडिमाए भंडाणि सबाणि एगट्टी काऊण गढभहरे ठाविता, दुवारं कवाडरुद्धं काउं, तालयं दाऊण, छम्मासं जाव पडिवालेयवं । तओ परं दुवारमुग्घाडिय पडिमा निरि- 10 विखयवा संपुण्णंगोवंगा । गोट्टिएहिं भोगं काऊण तहेव कयं; जाव पंचमासा वोलीणा । छट्टस्स पारंभे ऊसुगी होऊण गोट्टिएहिं बारमुग्घाडियं । जाव दिट्ठा भगवओ सपुण्णंगुवंगकप्पा; केवलं ठाणे ठाणे मसनिवहपूरिआ । तओ तत्तमवि- यारित्ता तेहिं आहूओ सुत्तधारो । तेण टंकिआए मसा छिंदिउमारद्धा; जाव नीसरिअं मसेहिंतो रुहिरं । तओ भीया गुट्टिआ । पूआभोगाइएहिं पसाएउमारद्धा । तओ रत्तीए सुमिणे आइट्टमहिट्टायगेहिं; जहा—न सोहणं कयं तुम्हेहिं । जओ अपुण्णाए वि छम्मासीए दुआरमुग्घाडियं । पुणो वि टंकिआ वाहाविआ । संपयं पि ढक्केह मह दुवारं; जाव 15 चरमो मासो समप्पइ । तेहिं तहेव विहिए, छम्मासाणंतरं उग्घाडिअंमि दारे दिट्ठा पाससामिस्स पडिमा निरुवहय- अखंडअंगुवंगा । केवलं नहसुत्तीसु अंगुट्टे य मणागं तुच्छा । पहिट्ठा य गुट्टिआ । पुवं व पूइउं पवत्ता । आगच्छंति चाउदिसाओ संघा । करंति जत्तामहमवं । एवं चमुक्कारकारी माहप्पनिही सिरिपासनाहो । इय हरिकंखीनयरे परिट्टिअस्साससेणतणयस्स । सिरिजिणपहसूरीहिं कप्पो विहिओ समासेणं ॥ १ ॥

॥ इति हरिकंखीनगरकृतवसतेः श्रीपार्श्वनाथस्य कल्पः ॥

20

॥ अं० २५ ॥

३०. कपर्दियक्षकल्पः ।

सिरिसचुंजयसिहरे परिद्विअं पणमिऊण रिसहजिणं । तस्सेवयस्स वुच्छं कवड्डिजक्खस्स कप्पमहं ॥ १ ॥

- अत्थि बालकजणवए पालित्ताणयं नाम नयरं । तत्थ कवड्डिनामधिज्जो गाममहत्तरो । सो अ मज्जमं-समहुजीवघायअलिअवयणपरधणहरणपररमणीरमणाइपावट्टाणपसत्तचित्तो ^१अणहीनामियाए अणुरूवचिद्विआए भज्जाए
- 5 सह विसए उवसुंजंतो गमेइ कालं । अन्नया तस्स मंचयद्वियस्स साहुजुअलं^२ घरे पत्तं । तेणावि दिद्विपणामं काउं विन्नत्तं जोडियकरेणं-भयवं ! किमित्थागमणकारणं तुम्हाणं ? । अम्ह घरे दुद्ध-दहि-घय-तक्काइ य पउरमत्थि; जेण कज्जं तं आइसह । साहुहिं भणिअं-न अम्हे भिक्खट्टमागया किंतु अम्ह गुरुणो सपरिवारा सित्तुज्जजत्ताए आगया । संपयं पुण वासारत्तो पत्तो; ^३साहूणं विहरिउं न कप्पइ । अओ तुम्ह पासे उवस्सयं मग्गेउमागया, जत्थ^४ सूरिणो सपरिवारा चिट्ठंति । मयहरेण विन्नत्तं-दिण्णो मए उवस्सओ । आगच्छंतु सूरिणो, चिट्ठंतु अहासुहं । केवलं अम्हाणं पावनिरयाणं
- 10 धम्मोवएसो न दायवो त्ति । साहूहिं भणिअं-एवं होउ त्ति । तओ आगया गुरुणो । ठिया वासाचउम्मासिं । कुणंति संतयं सज्जायं; सोसंति छट्टट्टमाईहिं नियतणुं । कमेण अइक्कते वासारत्ते पारणए मुक्कलावितिं^५ मयहरं गुरुणो । सो तेसिं सच्चपहणत्तणओ परितुट्टो नियनयरसीमसंधिं जाव बोलाविउं पट्टिओ । पत्ताए सीमसंधीए सूरिहिं जंपिअं-भो मेहर ! तए अम्हाणं उवस्सयदाणाइणा बहुउवयारो कओ । अओ संपइ किंचि धम्मोवएसं देमो, तेण पच्चुवयारो कओ हवइ । मेहरेण भणियं-नियमो न ताव मह निब्वहइ; किंचि मंतक्खरं उवइसह । तओ सूरिहिं अणुकंपाए पंच-
- 15 परमिट्ठिनवकारमहामंतो सिक्खाविओ जलजलणथंभणाइपभावो अ तस्स उववण्णिओ । पुणो गुरूहिं भणिअं-पइदिअहं सित्तुज्जदिसाए होऊण तुमए पणामो कायवो । मेहरेण तह त्ति पडिवज्जिऊण गुरुणो पणमिऊण नियघरे आगयं । सूरिणो अन्नत्थ विहरिआ । कमेण तं पंचपरमिट्ठिमंतं जर्वितो नियमं च निब्वहिंतो कालं अइवाहेइ । अन्नया नियघ-रिणीए कलहं काऊण गेहाओ नीसारिओ । आरुहिउं लग्गो सित्तुज्जगिरिसिहरं । जाव मज्जभरियं भायणं करे धरित्ता बडरुक्खच्छायाए मज्जपाणं करिउकामो उवविट्टो, ताव गिज्झसुहकुहरद्वियअहिगरलविंदू मज्जभायणे^६ पडिओ
- 20 दिट्टो । तं दट्टूण विरत्तमणो मज्जं निअमेइ । भवविरत्तो अ अणसणं काऊण तक्खणं आइजिणिंदं चलणकमलं नवकारं च संभरंतो सुहज्जाणेण मरणं संपत्तो^७ । तित्थमाहप्पेणं नवकारप्पभावेणं च कवड्डिजक्खो उप्पत्तो^८ । ओहिनाणेण पुबभवं संभरिअ आइजिणिंदं अच्चेइ । सा य तस्स गेहिणी तवइयरं सुणित्ता^९ तत्थ आगंतूण अप्पाणं निंदंती अणसणं करित्ता जिणिंदं सुमरंती कालधम्ममुवगया । जाया तस्सेव करिवरत्तेण वाहणं । कवड्डिजक्खस्स चउसु भुअदंडेसु कमेण पासंकुस-दविणवासणिआ-बीयपूराइ चिट्ठंति । पुणो सो ओहिणा आभोएऊण पुबभवगुरूणं
- 25 पायमूले पत्तो । वंदित्ता जोडिअकरयलो विन्नवेइ-भयवं ! तुम्ह पसाएण एरिसा मए रिद्धी लद्धा^{१०} । संपयं मह किंचि किच्चमाइसह । गुरुणा जंपियं-इत्थ तित्थे निच्चं तुमए ठापयवं; तिकालं जुगाइनाहो अंचिअवो;^{११} जत्तागयभविअजणाणं मणवंछिअफलं पूरेयवं; सयलसंधस्स विग्घा अवहरिअव्वा । तओ गुरूणं पाए वंदिअ तह त्ति पडिवज्जिअ गओ जक्खा-हिवो विमलगिरिसिहरं । करेइ जहा गुरूवइइं ।

इअ अंबादेवीए कवड्डिजक्खस्स जक्खरायस्स । लिहिअमिणं कप्पजुगं जिणपहसूरीहिं वुड्डुवयणाओ ॥ १ ॥

80

॥ इति कपर्दियक्षकल्पः ॥

॥ अं० ४२ ॥

1 P अणिही^० । 2 P ^०जुगलं । 3 A 'पत्तो' नास्ति । 4 P तत्थ । 5 C मुक्कलाविति । 6 A B मज्जपाणे । 7 P पत्तो । 8 P ससुप्पओ । 9 P सुणित्ता । 10 P रिद्धी मए पाविया । 11 P अचियव्वो ।

३१. शुद्धदन्तीस्थितपार्श्वनाथकल्पः ।

पुत्रिं किर अबज्जाए नयरीए दसरहनंदणो सिरिपउमाभिहाणो अट्टमो बलदेवो परमसम्महिट्ठी अणेगसो दिट्ठपच्चयं अणेगविग्घावहारिणि अणागयजिणिदस्स सिरिपासनाहस्स रयणमइं पडिमं नियदेवयावसरे चिरकालं पूइत्था । कालकमेण पुब्वदेसे 'पउमागरा अपउमा' इच्चाइ नाएण धम्मपाविस्सिं दूसमसमए तुच्छयरिं भाविणं नाऊण अहि-
द्वायगदेवयाहिं गयणमग्गेण सत्तसयदेसे सुद्धदंतीनयरे आणेऊणं भूमिहरए धारिया सा । कालविसमत्तं 5
जाणित्ता रयणमयत्तमवणेऊण पाहाणमई य सा पडिमा विहिया । बहुतरकालाइक्कमे सोधतिवालगच्छे विमलसू-
रिणो नाम आयरिया अहेसिं । तेसिं रतीए सुमिणे आएसो जाओ । जहा-इत्थ सिरिपासपडिमा अयुगपएसे भूमि-
हरद्विआ चिट्ठइ । तं कहेऊण पूआवेहि ति । तओ तेहिं सावयसंघस्स आइट्ठं । तेण भूमिहराओ बाहिं नीणिमा
सा पडिमा । चेईहरं च कारिअं । ठविया तत्थ । पूइउमाइत्ता तिकालं । कालवसेण उबसीभूआए नयरीए एग्या
अहिद्वायगणं पमत्तत्तणेण तत्थ पसंगागयतुरुक्केहि भगवओ पासनाहस्स पडिमा दिट्ठा । अणज्जचरिपहिं मत्थयं 10
उत्तारित्ता धरणीए पाडियं ते गया । तओ छालीए चारितेण तत्थागएण एणेण अयावालेणं तं देवस्स मत्थयं भूमीए
पडिअं दड्ढं, बहुं सोइत्ता, सामिसरीरस्स उवरिं चडावियं । लमं च सलसंधिरहियं । तं देवयाणुभावेण अज्ज वि
तहेव चिट्ठइ पूआरूढं च ।

इय शुद्धदंतिनयरद्वियस्स सिरिपासनाहदेवस्स । सिरिजिणपहसूरीहिं जहासुअं वणिणओ कप्पो ॥ १ ॥

॥ इति दन्तिदन्तच्छेदशुद्धयशसः श्रीशुद्धदन्तीपार्श्वनाथ[स्य] कल्पः ॥

15

॥ ग्रं० १८ ॥

३२. अवन्तिदेशस्थ-अभिनन्दनदेवकल्पः ।

अवन्तिषु प्रसिद्धस्य' सिद्धस्येद्धतरायतेः । अभिनन्दनदेवस्य कल्पं जल्पामि लेशतः ॥ १ ॥

इह किलेक्ष्वाकुवंशमुक्तामणेः श्रीसंवरराजगुणोः सिद्धार्थाकुक्षिसरसीराजहंसस्य कपिलाञ्जलयस्य चामीकर-
रुचेः स्वजन्मपवित्रितश्रीकोसलापुरस्य सार्द्धधनुःशतत्रिनयोच्छ्रयकायस्य चतुर्थतीर्थेश्वरस्य श्रीमद्भिनन्दनदेवस्य 20
चैत्यं मालवदेशान्तर्वर्तिमंगलपुरप्रत्यासन्नायां महाटवीगतायां मेदपह्यामासीत् । तस्यां च 'विचित्रपापकर्म-
निर्माणकर्मठतायामजातनिर्वेदा मेदाः प्रतिवसन्ति स्म । अन्यदा तुच्छम्लेच्छसैन्येन तत्रापत्य भग्नं तज्जिनायतनम् ;
नवखण्डीकृतं च प्रमद्वरतयाऽधिष्ठायकानां कलिकालदुर्ललितानामकलनीयतया च प्रतिहतप्रणतजनडिम्बमपि तच्चैत्यालङ्कारमृतं
भगवतोऽभिनन्दनदेवस्य बिम्बम् । केचित्सप्त खण्डानीत्याहुः । तानि च शकलानि सञ्ज्ञानमनःखेदैर्मेदैः सम्मील्य
एकत्र प्रदेशे धारितानि । एवं वंहीयसि गतवत्यनेहसि हरहसितसित'गुणभ्रामाभिरामो धाराङ्ग्रामादुपेत्य नित्यं 25
वणिगेकः स्वकलाछेको बह्जामिभ्यस्तत्र 'क्रयाक्रयिकारूपां वणिज्यामकार्षीत् । स च परमार्हतस्ततः प्रत्यहं गृहमा-
गत्य देवमपूजत् । स बह्जतायां देवपूजायां न जातु बुभुजे । ततः पत्नीमुपेयिवानेकदाऽनेकदारुणकर्मभिसैरभिदधे स
श्राद्धः—किमर्थमन्वहमेहिरैयाहिरां कुरुषे, अस्यामेव पत्न्यां वणिगुचितभोज्यपूरणकल्पवह्यां किं न भुंक्ष्वे ! । ततश्च
भणितं वणिजा—ओ राजन्याः ! यावदहमर्हन्तं देवाधिदेवं त्रिभुवनकृतसेवं न पश्यामि न पूजयामि च तावन्न वल्ग्यायां
प्रगल्भे । किरातैर्जगदे—यथेवं देवं प्रति तव निश्चयस्तदा तुभ्यं दर्शयामस्त्वदभिमतं दैवतम् । वणिजा प्रोचे—तथास्तु । 30
ततस्तैस्तानि नवापि, सप्तापि वा, खण्डानि यथावयवव्यासं संयोज्य दर्शितं भगवतोऽभिनन्दनस्य बिम्बम् । तच्च

1 C प्रसिद्धः; नास्ति P । 2 C मेदपह्यां । 3 B चित्र° । 4 B Pa नास्ति 'सित' । 5 P क्रयक° ।

- शुचितरमम्माणपाषाणघटितं विलोक्य प्रमुदितमुदितवासनातिशयेन तेन वणिग्वरेण ऋजुमनसा नमस्कृतस्तिरस्कृतदुरन्त-
दुरितो भगवान्, पूजितश्च पुष्पादिभिश्चैत्यवन्दना च विरचिता । ततः स तत्रैव भोजनमकुरुत् गुरुतराभिग्रहः । इत्थं
कारं प्रतिदिनं जिनपूजानिष्ठामनुतिष्ठति सति तस्मिन् वणिजि, अपरेधुरुद्यदविवेकातिरेकबहुलैर्नाहलैस्तस्मात्किमपि द्रव्यं
'धनायद्भिस्तद्विम्बं शकलानि युतकीकृत्य कचिदपि संगोप्य धृतम् । यावत्पूजावसरे तां प्रतिमामनालोक्य नासौ बुभुजे ।
5 ततस्तेन विषण्णमनसा विहितमपानकमुपवासत्रयम् । अथ स मेदैरष्टच्छि-किमर्थं नाश्रासि ? । स यथातथमचकथत् ।
ततः किरातत्रातैरवादि-यदास्मभ्यं गुडं ददासि, तदा तुभ्यं दर्शयामस्तं देवम् । वणिजा बभणे-वितरिष्याम्यवश्यमिति ।
ततस्त्रैस्तत् सकलमपि शकलानां नवकं, सप्तकं वा, प्राग्वत् संयोज्य प्रकटीकृतम्, दृष्टं च तेन संयोज्यमानं तद्विम्बम् ।
सुतरां विषादनिषादसंस्पर्शकलुषितहृदयः समजनि स श्राद्धपुरीणः । तदनु सात्त्विकतयाभिग्रहमग्रहीद्यावदिदं बिम्बमखण्डं
न विलोक्ये तावन्नौदनमञ्जीति । तस्येत्थमनुदिवसमुपवसतस्तद्विम्बाधिष्ठायकैः स्वप्ने निजगदे-यदस्य बिम्बस्य नवखण्ड-
10 सन्धयश्चन्दनलेपेन पूरणीयाः, तत इदमखण्डतामेप्यतीति । प्रबुद्धेन तेन प्रातर्जातप्रमोदेन तथैव चक्रे । समपादि भग-
वानखण्डवपुः । सन्धयश्च मिलिताश्चन्दनानुलेपमात्रेण । क्षणमात्रेण भगवन्तं विशुद्धश्रद्धया सम्पूज्य मुक्तवान् पण्याजीवः
पीवरां मुदमुद्गहन्, ददौ च गुडादि मेदेभ्यः । तदन्तरं तेन वणिजा मणिजातमिव प्राप्य प्रहृष्टेन शून्यखेटके पिप्पल-
तरोस्तले¹ वेदिकाबन्धं विधाय² सा प्रतिमा मण्डिता । ततः प्रभृति श्रावकसङ्घाश्चातुर्वर्ण्यलोकाश्चतुर्दिगन्तादागत्य यात्रो-
त्सवं सूत्रयितुं प्रवृत्ताः । तत्र अभयकीर्तिं-³ भानुकीर्तिं-⁴ आंबा-राजकुलास्तत्र मठपत्याचार्याश्चैत्यचिन्तां कुर्वते ।
15 अथ प्राग्वाटवंशावतंसेन थेहात्मजेन साधुहालाकेन निरपत्येन पुत्रार्थिना विरचितमुपयाचितकम्-यदि
मम सूनुर्जनिता तदात्र चैत्यं कारयिष्यामीति । क्रमेणाधिष्ठायकत्रिदशसाम्निध्यतः पुत्रस्तस्योदपद्यत कामदेवाख्यः ।
ततश्चैत्यमुच्चैस्तरशिखरमचीकरत्साधुहालाकः । क्रमात्साधुभावडस्य दुहितरं परिणायितः कामदेवः । पित्रापि
डाहाभामादाहूय मलयसिंहादयो देवार्चकाः स्थापिताः । मह्णियाभिरुयो⁵ मेदः स्वाङ्गुलीं भगवदुद्देशेन कृन्त-
वान्-किलाहमस्य भगवतोऽङ्गुलीवर्द्धितः सेवक इति । भगवद्विलेपनचन्दनलगनाच्च तस्याङ्गुलिः पुनर्नवीबभूव । तमति-
20 शयमतिशायिनं निशम्य श्रीजयसिंहदेवो मालवेश्वरः स्फुरद्भक्तिप्राग्भारभास्वरान्तःकरणः स्वामिनं स्वयमपूपुजत् ।
देवपूजार्थं च चतुर्विंशतिहलकृप्यां भूमिमदत्त मठपतिभ्यः । द्वादशहलवाङ्गां चावनीं देवार्चकेभ्यः प्रददावन्नितपतिः ।
अद्यापि दिग्मण्डलव्यापिप्रभाववैभवो भगवानभिनन्दनदेवस्तत्र तथैव पूज्यमानोऽस्ति ।

अभिनन्दनदेवस्य कल्प एष यथाश्रुतम् । अल्पीयान् रचयांचक्रे श्रीजिनप्रभसूरिभिः ॥ १ ॥

॥ इति सकलभूवल्यनिवासिलोकाभिनन्दनस्य श्रीअभिनन्दनदेवस्य कल्पः[†] ॥

1 C समानयङ्गिः । 2 P १तरोर्मले । 3 P निधाय । 4 P नारत्येतत्राम । 5 B C मेदुः । † P प्रतो 'इति
अभिनन्दनदेवकल्पः ।' इत्येव संक्षिप्तोल्लेखः ।

३३. प्रतिष्ठानपुरकल्पः ।

श्रीसुव्रतजिनं नत्वा प्रतिष्ठां प्रापुषः^१ क्षितौ । प्रतिष्ठानपुरस्वाभिदग्धः कल्पं यथाश्रुतम् ॥ १ ॥

०इह भारते वर्षे दक्षिणखण्डे महाराष्ट्रदेशावतंसं श्रीमत्प्रतिष्ठानं नाम पत्तनं विषते । तच्च निजमूल्या-
भिभूतपुरुहूत^०पुरमपि^० कालान्तरेण क्षुल्लकग्राममायमजनिष्ट । तत्र चैकदा द्वौ वैदेशिकद्विजौ समागत्य^१ विषवया स्वप्ना
साकं कस्यचित्कुम्भकारस्य शालायां तस्थिवांसौ । कणवृत्तिं विधाय कणान् स्वसुरूपनीय तत्कृताहारपाकेन समयां कुरुतः 5
स्म । अन्येषुः सा तयोर्विप्रयोः स्वसा जलाहरणाय गोदावरीं गता । तस्याश्च रूपमप्रतिरूपं निरूप्य स्मरपरवशोऽ-
न्तर्हृदवासी शेषो नाम नागराजो हृदाभिर्गत्य विहितमनुष्यवपुस्तया सह बलादपि सम्भोगकेलिकलयत् । भवितव्यता-
विलसितेन तस्याः सप्तधातुरहितस्यापि तस्य दिव्यशक्त्या शुकपुद्गलसञ्चारार्द्रार्भाधानमभवत् । स्वनामधेयं प्रकाश्य,
व्यसनसङ्कटे मां स्मरेत्यभिधाय च, नागराजः पाताललोकमगमत् । सा च स्वगृहं प्रत्यगच्छत् । व्रीडापीडिताया तया^४ च
स्वप्राप्ते स्ववृत्तान्तं न खलु न्यवेदयत् । कालक्रमेण सौदर्याभ्यां गर्भलिङ्गानि वीक्ष्य सा जातगर्भेत्यलक्ष्यत^५ । ज्याय- 10
सस्तु मनसि शङ्का जाता, यदियं खलु कनीयसोपभुक्तेति । शङ्कनीयान्तराभावाद्यवीयसोऽपि चेतसि समजनि विकरूपो,
नूनमेषा ज्यायसा सह विनष्टशीला—इत्येवं मिथः कलुषिताशयौ विहाय तामेकाकिनीं पृथक् पृथक् देशान्तरमयासि-
ष्टाम् । सापि प्रवर्धमानगर्भा परमन्दिरेषु कर्माणि निर्मिमाणा प्राणवृत्तिमकरोत् । क्रमेण पूर्णेऽनेहसि सर्वलक्षणलक्षिताङ्गं
प्राप्तुं सूनुम् । स च क्रमाद् वपुषा गुणैश्च वर्धमानः सवयोभिरमा रममाणो बालक्रीडया स्वयं भूपतीभूय तेभ्यो
वाहनानि करितुरगरथादीनि कृत्रिमाणि दत्तवानिति । सनोतेदार्थत्वात् । लोकैः सातवाहन इति व्यपदेशं लम्भितः । 15
स्वजनन्या पास्यमानः सुखमवास्थित ।

इतश्चोच्चयिन्यां श्रीविक्रमादित्यस्यावन्तिनरेशितुः सदसि कश्चिन्नैमित्तिकः सातवाहनं प्रतिष्ठा-
नपत्तने भाविनं नरेन्द्रमादिक्षत् । अथैतस्यामेव पुर्यामेकः स्थविरविप्रः स्वायुरवसानमवसाय चतुरः स्वतनयानाह्वय
प्रोक्तवान् । यथा—वत्स ! मयि^१ परेयुषि मदीयशय्योच्छीर्षकदक्षिणपदादारभ्य चतुर्णामपि पादानामधो वर्तमानं
निषिकलशचतुष्टयं युष्माभिर्यथाज्येष्ठं विभज्य ग्राह्यम्, येन भवतां निर्वाहः संपनीयते । पुत्रैस्तु तथेत्यादेशः स्त्रीचक्रे 20
पितुः । तस्मिन्नुपरते तस्यौर्ध्वदेहिकं कृत्वा त्रयोदशोऽहनि भुवं स्वात्वा यथायथं चतुरोऽपि निषिकलशास्ते जगृहारे ।
यावद्दुष्ठाद्य निभालयन्ति तावत्प्रथमस्य कुम्भे कनकम्, द्वैतीयकस्य कृष्णमृत्त्वा, तृतीयस्य बुशम्, तुरीयस्य चाक्षीनि
दहशिरे । तदनु ज्यायसा साकं इतरे त्रयोऽपि विवदन्ते स्म—यदस्मभ्यमपि विभज्य कनकं वितरेति । तस्मिन्नावितरति
सति तेऽवन्तिपत्तेर्धर्माधिकरणमुपास्थिषत् । तत्रापि न तेषां वादनिर्णयः समपादि । ततश्चत्वारोऽपि ते महाराष्ट्र-
जनपदमुपानसिषुः । सातवाहनकुमारस्तु कुलालमृदा हस्त्यश्वरथसुभटानन्वहं नवनवान् विदधानः कुलालशालायां 25
बालक्रीडादुर्ललितः कलितस्थितिरनयत् समयम् । ते च द्विजतनुजाः प्रतिष्ठानपत्तनमुपेत्य परितस्तस्यामेव चक्रजीवनशालायां
तस्थिवांसः । सातवाहनकुमारस्तु तानवेक्ष्येज्जिताकारकुशलः प्रोवाच—भो विप्राः ! किं भवन्तो^१ वीक्ष्यपन्ना इव
वीक्ष्यन्ते । तैस्तु जगदे—जगदेकसुभग ! कथमिव वयं चिन्तान्तचेतसस्त्वयाऽज्ञासिम्पहि । कुमारेण बभणे—
इक्षितैः किमिव नावगम्यते ! तैरुक्तम्—युक्तमेतत् ; परं भवतः पुरो निवेदितेन चिन्ताहेतुना^१ किं स्याद् ? । बालः
खलु भवान् । बाल आल्पद्—यदि परं जातु मत्तोऽपि साध्यं वः सिध्यति । तन्निवेद्यतां स चिन्ताहेतुः । ततस्ते तद्व- 80
चनवैचित्रीहृतहृदयाः सकलमपि स्वस्वरूपं निधिनिरयणादि भालचेशपरिषद्यपि विवादानिर्णयान्तं तस्मै निवेदितवन्तः ।
कुमारस्तु स्मितविच्छुरिताधरोऽवादीत्—भो विप्राः ! अहं यौष्माकं झगटकं निर्णयामि, श्रूयतामवहितैः । यस्य तावद्गन्त्रा
कनककलशं प्रददे स तेनैव निर्दृष्टोऽस्तु । यस्य कलशे कृष्णमृत्त्वा निरगात्स क्षेत्रकेदारदीन् गृह्णातु । यस्य तु बुशं स

1 B प्रापुषः । 0 एतदन्तर्गता पंक्तिः पतिता C आदर्श । 2 B नास्त्येतत्पदम् । 3 B समागम्य । 4 C पीडिततया ।
5 B लक्ष्यते । 6 B Pa पुरेयुषि । 7 Pa ०वदे । 8 B Pa वीक्ष्यपन्ना । 9 B विना हेतुना ।

- कोष्ठागारगतधान्यानि सर्वाण्यपि स्त्रीकुरुताम् । यस्य चास्थीनि निरगुः सोऽश्वगोमहिषीवृषभदासीदासादिकमुपादत्तामिति युष्मज्जनकस्याशयः । इति क्षीरकण्डोक्तं श्रुत्वा सूत्रकण्ठाश्छिन्नविवादास्तद्वचनं प्रतिश्रुत्य तमनुज्ञाप्य प्रत्याययुः खनगरीम् । प्रथिता सा तद्विवादनिर्णयकथा पुर्याम् । राज्ञाप्याकार्यं पर्यनुयुक्ताः—किं नु भो ! भवतां वादनिर्णयो जातः ? । तैरुक्तम्— आम स्वामिन् ! । केन निर्णीतः ?—इति नृपेणोदिते सातवाहनस्वरूपं सर्वमवितथमचकथन् । तदाकर्ण्य, 5 तस्य शिशोरंषि बुद्धिवैभवं विभाव्य, प्रागुक्तं दैवज्ञेन तस्य प्रतिष्ठाने राज्यं भविष्यदनुस्मृत्य, तं स्वप्रतिपन्थिनमाकलय्य क्षुभितमनास्तन्मारणौपयिकमचिन्तयच्चिरं नरेश्वरः । अभिमरादिप्रयोगैर्मारिते चास्मिन्नयशः-क्षात्रवृत्तिक्षती भवेतामिति विचार्य सन्नद्धचतुरङ्गचमूसमूहोऽवन्तिपतिः प्रस्थाय प्रतिष्ठानपत्तनं यथेष्टमवेष्टयत् । तदवलोक्य ते ग्राम्यास्त्रस्ताश्चिन्तयन्ति स्म । कस्योपर्ययमेतावानाटोपः सकोपस्य मालवेशस्य ? । न तावदत्र राजा राजन्यो वा वीरस्तादृग्दुर्गादि वेति चिन्तयत्सु तेषु मालवेशप्रहितो दूतः समेत्य सातवाहनमवोचत्—भो कुमारक ! तुभ्यं नृपः क्रुद्धः प्रातस्त्वां मार-
- 10 यिष्यत्यतो युद्धाद्युपायचिन्तनावहितेन भवता भाव्यमिति । स च श्रुत्वापि दूतोक्तीर्निर्भयं निर्भरं¹ क्रीडन्नेवास्ते । अत्रान्तरे विदितपरमार्थौ तौ तन्मातुलावितरेतरं प्रति विगतदुर्विकल्पौ पुनः प्रतिष्ठानमागतौ परचक्रं दृष्ट्वा भगिनीं प्रोचतुः—हे स्वसयेन दिवौकसा तवायं तनयो दत्तस्तमेव स्मर, यथा स एवास्य साहायकं विधत्ते । सापि तद्वचसा प्राचीनं नागपतेर्वचः स्मृत्वा शिरसि निवेशितघटा गोदावर्यां नागहृदं गत्वा, स्नात्वा च, तमेव नागनायकमाराधयत् । तत्क्षणा-
- 15 शेषराजः—मयि प्रतपति कस्तव तनयमभिभवितुं क्षमः ? इत्युदीर्य तद् घटमादाय हृदान्तनिर्मज्य पीयूषकुण्डात् सुघया घटं प्रपूर्यानीय च तस्यै दत्तवान् । गदितवांश्च—अनेनामृतेन सातवाहनकृतमृन्मयाश्वरथगजपदातिजातमभिषिञ्चेः, यथा तत्सजीवं भूत्वा परबलं भनक्ति । त्वत्पुत्रं च प्रतिष्ठानपत्तनराज्ये अयमेव पीयूषघटोऽभिषेक्ष्यति । प्रस्तावे पुनः स्मरणीयोऽहम्—इत्युक्त्वा स्वास्पदमगमद्भुजङ्गपुङ्गवः । सापि सुधाघटमादाय स्वसन्नोपेत्य, तेन तन्मृन्मयं² सैन्यमदैन्यमभ्युक्षामास । प्रातर्दिव्यानुभावतस्सचेतनीभूय तत्सैन्यं सम्मुखं गत्वा युयुधे परानीकिन्या सार्द्धम् । तथा सातवाहन-
- 20 पृतनया भग्नमवन्तीशितुर्बलम् । विक्रमनृपतिरपि पलाय्य यथाववन्तीम् । तदनु सातवाहनो राज्येऽभिषिक्तः । प्रतिष्ठानं च पुनर्निजविभूतिपरिभूतवस्त्रोक्तसाराभिमानं धवलगृहदेवगृहहृदपक्तिराजपथप्राकारपरिखादिभिः सुनिविष्टमजनिष्ट पत्तनम् । सातवाहनोऽपि क्रमेण दक्षिणापथमनृणं विधाय तापीतीरपर्यन्तं चोत्तरापथं साधयित्वा स्वकीयसंवत्सरं प्रावीवृत्त् । जैनश्च समजनि । अचीकरच्च जनितजननयनशैत्यानि जिनचैत्यानि । पञ्चाशद्वीरा अपि प्रत्येकं स्वखनामाङ्कितान्यन्तर्नगरं कारयांबभूवुर्जिनभवनानि ।

25

॥ इति प्रतिष्ठानपत्तनकल्पः ॥

॥ अं० ४७ ॥

३४. प्रतिष्ठानपुराधिपतिसातवाहननृपचरित्रम् ।

अथ प्रसङ्गतः परसमयलोकप्रसिद्धं सातवाहनचरित्रशेषमपि किञ्चिदुच्यते—

श्रीसातवाहने क्षितिं रक्षति पञ्चाशद्वीराः प्रतिष्ठाननगरान्तस्तदा वसन्ति स्म । पञ्चाशच्च नगराद्बहिः । इतश्च तत्रैव पुरे एकस्य द्विजस्य सूनुर्दपोद्भुरः शूद्रकास्यः समजनि । स च युद्धभ्रमं दर्पाकुर्वाणः पित्रा स्वकुलानुचितमिदमिति प्रतिषिद्धो नास्वात्¹ । अन्येयुः सातवाहननृपतिर्वापला-खुंदलादि-पुरान्तर्वेति-वीरपञ्चाशदन्वितो द्विप-5
ञ्चाशद्वस्तप्रमाणं शिलां श्रमार्थमुत्पाटयन् दृष्टः पित्रा समं गच्छता द्वादशाब्देऽशीयेन शूद्रकेण । केनापि वीरेणाङ्गुलचतुष्टयम्, केनचित्खड्गुलान्यष्टौ [वा] शिला भूमित उत्पाटिता । महीजानिना त्वाजानु नीता । इत्यवलोक्य शूद्रकः स्फूर्जद्वृ-
जितमवादीत्—भो भो ! भवत्सु मध्ये किं शिलामिमामा मस्तकं न कश्चिदुद्धर्तुमीष्टे ! । तेऽपि सेर्ष्यमवादिषुर्यथा—त्वमे-
वोत्पाटय, यदि समर्थमन्योऽसि । शूद्रकस्तदाकर्ष्य तां शिलां वियति तथोच्छालयांचकार यथा सा दूरमूर्ध्वमगमत् । पुनरवादि शूद्रकेण—यो भवत्खलंभूष्णुः स खल्विमां निपतन्तीं स्तभ्रातु² । सातवाहनादिवीरैर्मयोञ्जान्तलोचनैरुचे 10
स एव सानुनयम्, यथा—भो महाबल ! रक्ष रक्षास्माकीनान् प्राणानिति । स पुनस्तां पतयालुं तथा मुष्टिप्रहारेण प्रहत-
वान् यथा सा त्रिखण्डतामन्वभूत् । तत्रैकं शकलं योजनत्रयोपरि न्यपतत् । द्वैतीयकं च खण्डं नागहृदे³ । तृतीयं तु प्रतोलीद्वारे चतुष्पथमध्ये निपतितमद्यापि तथैव वीक्ष्यमाणमास्ते जनैः । तद्वलविलसित⁴चमत्कृतचेताः क्षोणिनेता
शूद्रकं सुतरां सत्कृत्य पुरारक्षकमकरोत् । शस्त्रान्तराणि प्रतिषिध्य⁵ दण्डधारस्तस्य दण्डमेवायुधमन्वज्ञासीत् । [स] च
शूद्रको बहिश्चरान् वीरान् पुरमध्ये प्रवेष्टुमपि न दत्तवान्, अनर्थनिवारणार्थम् । अन्यदा स्वसौधस्योपरितले शयानः 15
सातवाहनः क्षितिपतिर्मध्यरात्रे शरीरचिन्तार्थमुत्थितः पुराद्बहिःपरिसरे करुणं रुदितमाकर्ष्य, तत्प्रवृत्तिमुपलब्धुं
कृपाणपाणिः परदुःखदुःखितहृदयतया गृहान्निरगमत् । अन्तराले शूद्रकेणावलोक्य सप्रश्रयं प्रणतः, पृष्टश्च महानि-
शयां निर्गमनकारणम् । धरणीपतिरवदद्—यदयं बहिः पुरः परिसरं करुणक्रन्दितध्वनिः श्रवणाध्वनि पथिकीभावमनु-
भवन्नस्ति, तत्कारणप्रवृत्तिं ज्ञातुं व्रजन्नस्तीति राज्ञोक्ते; शूद्रको व्यजिज्ञपत्—देव ! प्रतीक्षपादैः स्वसौधालङ्कारणाय
पादोऽवधार्यतामहमेव तत्प्रवृत्तिमानेप्यामीत्यभिधाय वसुधानायकं व्यावर्त्य स्वयं रुदितध्वन्यनुसारेण पुराद्बहिर्गन्तुं 20
प्रवृत्तः । पुरस्ताद्भ्रजन् दत्तकर्णो गोदावर्याः श्रोतसि कञ्चन रुदन्तमश्रुपीत् । ततः परिकरबन्धं विधाय शूद्रकः तीर्त्वा
यावत्सरितो मध्यं प्रयाति तावत्पथः पूरुषाव्यमानं नरमेकं रुदन्तं वीक्ष्य बभाषे—भो ! कस्त्वं किमर्थं च रोदिषीत्यभि-
हितः स नितरामरुदत् । अतिनिर्वन्धेन पुनः पृष्टः स्पष्टमाचष्ट—भोः साहसिकशिरोमणे ! मामितो निष्काश्य भूपतेः
समीपं प्रापय, येन तत्र स्ववृत्तमाचक्षे—इत्युक्तः शूद्रकस्तमुत्पाटयितुं यावदयतिष्ट, तावन्नोत्पटति स्म सः । ततोऽध-
स्तात् केनापि यादसा मा विधृतोऽयं भवेदित्याशङ्क्य, सद्यः कृपाणिकामधो वाहयामास शूद्रकः । तदनु शिरोमात्रमेव 25
शूद्रकस्योद्धर्तुः करतलमारोहलघुतया तच्छिरः प्रक्षरद्बुधिरधारमवलोक्य शूद्रको विषादमापेदानश्चिन्तयति स्म—धिग्
मामप्रहर्तारि प्रहर्तारिम्, शरणागतघातुकं चेत्यात्मानं निन्दन् वज्राहत इव क्षणं⁶ मूर्च्छितस्तस्यौ । तदनु समधिगतचैत-
न्यश्चिरमचिन्तयत्—कथमिवैतत् स्वदुःखेष्टितमवनिपतये निवेदयिष्यामीति लज्जितमनास्तत्रैव काष्ठैश्चितां विरचय्य तत्र
ज्वलनं प्रज्वाल्य तच्छिरः सह गृहीत्वा यावद्दुर्घिषि प्रवेष्टुं प्रवृत्ते, तावत्तेन मस्तकेन निजगदे—भो महापुरुष !
किमर्थमित्यं व्यवसीयते भवता ? । यावदहं शिरोमात्रमेवास्मि सैहिकेयवत्सदा । तद्बुधा मा विपीद; प्रसीद मां राज्ञः समीप- 30
मुपनय इति तद्वचनं निशम्य चमत्कृतचित्तः, प्राणित्ययमिति प्रहृष्टः शूद्रकस्तच्छिरः पटांशुकवेष्टितं विधाय प्रातः
सातवाहनमुपानमत् । अपृच्छदथ पृथिवीनाथः—शूद्रक ! किमिदम् ? । सोऽप्यवोचत्—देव ! सोऽयं यस्य क्रन्दित-
ध्वनिर्देवेन रात्रौ श्रुत्वे । इत्युक्त्वा तस्य प्रागुक्तं वृत्तं सकलमावेदयत् । पुना राजा तमेव मस्तकमप्राक्षीद्—भोः !

कस्त्वं किमर्थं चात्र भवदागमनमिति ? । तेनाभिदधे—महाराज ! भवतः कीर्तिसुभाकर्णं समाकर्ण्य करुणरुदितव्याजेनात्मानं
 ज्ञापयित्वा त्वामहमुपागमम्, दृष्टश्च भवान्, कृतार्थं मेऽथ चक्षुषी जाते इति । कां कलां सम्यगवगच्छसि ?—इति
 राज्ञा पृष्टे, तेनोक्तम्—देव ! गीतकलां वेधि । ततो राज्ञ आज्ञया निरवगीतं गीतं गातुं प्रचक्रमे । क्रमेण तद्गान-
 कलया मोहिता सकलापि नृपतिप्रमुखा परिषत् । स च **मायासुर**नामकोऽसुरस्तां मायां निर्माय महीपतेर्महिषीं
 5 महीनयरूपधेयामपजिहीर्षुरुपागतो बभूव । न च विदितचरमेतत्कस्यापि । लोकैस्तु शीर्षमात्रदर्शनात्तस्य प्राकृतभाषया
सीपुला इति व्यपदेशः कृतः । तदनु प्रतिदिनं तस्मिन्नतितुंबरौ मधुरतरं गायति सति श्रुतं तत्स्वरूपं महादेव्या ।
 दासीमुखेन मूपं विज्ञाप्य तच्छीर्षकं स्वान्तिकमानायितम् । प्रत्यहं तमजीगपत् राज्ञी । दिनान्तरे रात्रौ प्रस्तावमासाद्य
 सद्य एवापहरति स्म तां **मायासुरः** । आरोपयामास च घण्टाविलम्बिनामनि स्वविमाने । राज्ञी च करुणं क्रन्दितुमारो-
 मे—हाऽहं केनाप्यपह्रिये ! । अस्ति कोऽपि वीरः । पृथिव्यां यो मां मोचयति । तच्च **खूंदला**भिरुच्येन वीरेण श्रुत्वा
 10 धावित्वा व्योमन्युत्स्य च तद्विमानस्य घण्टा पाणिना गाढमधार्यत । ततस्तस्याणेनावष्टब्धं विमानं पुरस्तात् प्राचालीत् ।
 तदनु चिन्तितं **मायासुरेण**—किमर्थं विमानमेतन्न सर्पति ? । यावदद्राक्षीचं वीरं हस्तावल्म्बितघण्टं ततः[†] खड्गेन
 तद्भस्तमच्छिदत् । पतितः पृथिव्यां वीरः । स चासुरः पुरः प्राचलत् । ततो विदितदेव्यपहारवृत्तान्तः क्षितिकान्तः
 पञ्चाशतमेकोनां वीरानादिक्षत्—यत्पट्टदेव्याः शुद्धिः क्रियताम्, केनेयमपहृतेति । प्रागपि **शूद्रकं** प्रत्यसूयापराः ते प्रोचुः—
 महाराज ! **शूद्रक** एव जानीते अनेनैव 'तच्छीर्षकमानीतं तेनैव' च देवी जह्रे । ततो नृपतिस्तस्मै कुपितः शूलरोपण-
 15 माज्ञापयत् । तदनु देशरीतिवशात् रक्तचन्दनानुलिप्ताङ्गं शकटे शाययित्वा, तेन सह गाढं बध्वा, शूलयै यावद्राजपु-
 रुषाश्चेत्स्तावत्पञ्चाशदपि वीरास्सम्भूय **शूद्रक**मवोचन्—भो महावीर ! किमर्थमेवं रण्डेव म्रियते भवान् ! । 'अशुभस्य
 कालहरण'मिति न्यायात् मार्गय नरेन्द्रात्कतिपयदिनावधिम्, शोधय सर्वत्र देव्यपहारिणम्[‡], किमकाण्ड एव स्वकीयां
 वीरत्वकीर्तिमपनयसि । तेनोक्तम्—गम्यतां तर्हि उपराजम्, विज्ञाप्यतामेतमर्थं राजा । तैरपि तथाकृते प्रत्यानायितः
शूद्रकः क्षितीन्द्रेण । तेनापि स्वमुखेन विज्ञप्तिः कृता—महाराज ! दीयतामवधिर्धेन विचिनोमि प्रतिदिशं देवीं तदप-
 20 हारिणं च^४ । राज्ञा दिनदशकमवधिर्दत्तः । **शूद्रक**गृहे च सारमेयद्वयमासीत्सहचारि । नृपतिरवददेतद्भ्रूषणयुगलं प्रति-
 भूषायमस्तत्पार्थं मुञ्च, स्वयं पुनर्भवान् देव्युदन्तोपलब्धये हिण्डतां महीमण्डलम् । सोऽप्यादेशः प्रमाणमित्युदीर्यवीर्यवान्
 प्रतस्थे । भूचक्रशक्तस्तकौलेयकद्वन्द्वं शृङ्खलाबद्धं स्वशय्यापादयोरबध्नात् । **शूद्रक**स्तु परितः पर्यथ्यमानोऽपि यावत्पस्तु-
 तार्थस्य वार्तामात्रमपि क्वापि नोपलेभे, तावदचिन्तयद्—अहो ! ममेदमपयशः प्रादुरभूद्यदयं स्वामिद्रोही मध्ये भूत्वा देवी-
 मुपाजीहरदिति । न च कापि शुद्धिर्लब्धा तस्यास्तस्मान्मरणमेव मम शरणमिति विमृश्य दारुमिश्रितामरचयत् । ज्वलनं
 25 चाज्वालयधावन्मध्ये प्राविशत्तावत्ताभ्यां शुनकाभ्यां देवताधिष्ठिताभ्यां ज्ञातं यदस्मदधिपतिर्निधनं धनायन्नस्तीति । ततो
 दैवतशक्त्या शृङ्खलानि भंक्त्वा निर्विलम्बं गतौ तौ तत्र यत्रासीच्छूद्रकरचिता चिता । दशनैः केशानाकृप्य **शूद्रकं** बहि-
 निर्ण्कासयामासतुः । तेनाप्यकस्मात्तौ विलोक्य विस्मितमनसा निजगदे—रे पापीयांसौ ! किमेतत्कृतं भवञ्चामशुभवद्-
 भ्याम् । राज्ञो मनसि विश्वासनिरासो भविष्यति, यत्प्रतिभुवावपि तेनात्मना सह नीताविति । भषणाभ्यां बभाषे—वीरो
 भव, अस्मद्दर्शितां दिशमनुसर, सरभसं का चिता तवेत्यभिधाय पुरोभूय प्रस्थितौ तेन सार्द्धम् । क्रमात्प्राप्तौ **कोट्टा-**
 30 **पुरम्** । तत्रस्यं **महालक्ष्मी**देव्या भवनं प्रविष्टौ । तत्र **शूद्रक**स्तां देवीमभ्यर्च्य कुशस्तसारासीनखिरात्रमुपावसत् । तदनु
 प्रत्यक्षीभूय भगवती **महालक्ष्मी**स्तमवोचत्—वत्स ! किं मृगयसे ? । **शूद्रके**नोक्तम्—स्वामिनि ! **सातवाहन**मही-
 पालमहिष्याः शुद्धिं वद; क्वास्ते, केनेयमपहृता ? । श्रीदेव्योदितम्—सर्वान् यक्षराक्षसमृतादिदेवगणान् सम्मील्य तत्पट्टचि-
 महं निवेदयिष्यामि । परं तेषां कृते त्वया बल्युपहारादिप्रगुणीकृत्य धार्यम् । यावच्च ते कणेहत्य बल्याद्युपमुज्य प्रीता
 न भवेयुस्तावत्त्वया विघ्न रक्षणीयाः । ततः **शूद्रक**स्तेषां देवतानां तर्पणार्थं कुण्डं विरचय्य होममारोमे । मिलिताः

1 B निरवगानगातुं । † एतदन्तर्गताः पंक्तयः पतिताः B आदर्शे । 2 एते शब्दा अनुपलभ्याः C प्रतौ । 3 Pa
 ०परिहारेण । 4 B ०पहारिणीं वा ।

सकलदेवतगणाः, स्वां स्वां मुक्तिमभिमुखेन जगृहे । तावत्तद्वोमधुमः प्रसुमरः प्राप तत्स्थानं यत्र **मायासुरोऽभूत्** । तेनापि परिज्ञाततलक्षण्यादिष्टशूद्रकहोमस्वरूपेण प्रेषितः स्वभ्राता **कोह्लासुर**नामा होमप्रत्यहकरणाय । समागतश्च वियति **कोह्लासुरः** स्वसेनया समम् । दृष्टश्च दैवतगणैश्चकितं च तैः । ततो भषणौ दिव्यशक्त्या युयुधाते दैत्यैः सह । क्रमान्मारितौ च तौ दैत्यैः । तत **शूद्रकः** स्वयं योद्धुं प्रावृत्तत् । क्रमेण दण्डव्यतिरिक्तप्रहरणान्तराभावाद्दण्डेनैव बहुभिक्षनं नीतवानसुरान् । ततो दक्षिणबाहुं दैत्यास्तस्य' विच्छिद्युः । पुनर्बामदोष्णैव दण्डयुद्धमकरोत् । तस्मिन्नापि च्छिन्ने दक्षिणा-5 द्विणोपात्तदण्डो योद्धुं लभः । तत्रापि दैत्यैर्बले वामपदात्तयाष्टिरयुध्यत तमपि क्रमादच्छिद्यन्नसुराः । ततो दन्तैर्वण्डभावाद्य युयुधे । ततस्त्रैर्मस्तकमच्छेदि । अथाकण्ठतृप्ता देवगणास्तं **शूद्रकं** भूमिपतितशिरस्कं दृष्ट्वा-अहो ! असङ्गकिदातुर्वरा-कस्यास्य किं जातमिति परितप्य योद्धुं प्रवृत्ताः **कोह्लासुर**ममारयन् । ततः **श्रीदेव्या** अमृतेनाभिषिच्य पुनरनुसंहिताश्रमक्रे **शूद्रकः**, प्रत्युज्जीवितश्च । सारमेयावपि पुनर्जीवितौ । देवी च प्रसन्ना सती तस्मै खड्गरत्नं प्रददौ । अनेन स्वमजद्यो भविष्यसीति च वरं व्यतरत् । ततो महालक्ष्यादिदैवतगणैः सह **सातवाहन**देव्याः शुच्यर्थं समग्रमपि 10 भुवनं परिभ्राम्य प्राप्तः **शूद्रको** महार्णवम् । तत्र चैकं वटतरुमुच्चैस्तरं निरीक्ष्य विश्रामार्थमारुरोह । यावत्पश्यति तच्छाखायां लम्बमानमधःशिरसं काष्ठकीलिकाप्रवेशितोर्ध्वपादं पुरुषमेकम् । स च प्रसारितजिह्वोऽन्तर्जलं विचरतो जलचरादीन् भक्षयन् वीक्षितसैः । पृष्टश्च **शूद्रकेण**-कस्त्वम्?, किमर्थं चेत्थं लम्बितोऽसि? । तेनोक्तम्-अहं **मायासुर**स्य कनिष्ठो भ्राता स च मदनोन्मदिष्णुर्मदप्रजः । **प्रतिष्ठानाधिपतेः सातवाहन**स्य महिषीं रिरंसुर-पाहरत्सीतामिव दशवदनः । सा च पतिव्रता तन्नेच्छति । तदनु मया प्रोक्तोऽग्रजन्मान-न युज्यते परदारा-15 पहरणं तव ।

विक्रमाक्रान्तविश्वोऽपि परकीषु रिरंसया । कृत्वा कुलक्षयं प्राप नरकं दशकन्धरः ॥ १ ॥

इत्यादि वाग्निषिद्धः कुद्धो मह्यं **मायासुरोऽस्यां** वटशाखायां टङ्कित्वा मामित्थं व्यडम्बयत् । अहं च प्रसारित-रसनः समुद्रान्तः सञ्चरन्तो जलचरादीन्भ्यवहरन् प्राणयात्रां करोमि । इति श्रुत्वा **शूद्रकोऽप्यभाणीत्**-अहं तस्यैव महीभृतो भृत्यः **शूद्रक**नामा । तामेव देवीमन्वेष्टुमागतोऽसि । तेनोक्तम्-एवं चेत्तर्हि मां मोचयत, यथाहं सह भूत्वा 20 तं दर्शयामि, तां च देवीम् । तेन स्वस्थानं परितो जातुषं दुर्गं कारितमस्ति । तच्च निरन्तरं प्रज्वलदेवास्ति ततस्तदुल्लंघ्य, मध्ये प्रविश्य, तं निपात्य, देवी प्रत्याहर्तव्या-इत्याकर्ष्यं **शूद्रक**स्तेन कृपाणेन तत्काष्ठबन्धनानि च्छित्त्वा तं पुरोधाय, दैवतगणपरिवृतः प्रस्थाय, प्राकारमुल्लंघ्य, तत्स्थानान्तः प्राविशत् । दैवतगणांश्चावलोक्य **मायासुरः** स्वसैन्यं युद्धाय प्रजिघाय । तस्मिन्पञ्चतामश्चिते स्वयं योद्धुमुपतस्थे । ततः क्रमेण **शूद्रक**स्तेनासिना तमवधीत् । ततो घण्टावलम्बिविमान-मारोप्य देवीं दैवतगणैः सत्रा प्रस्थितः **प्रतिष्ठानं** प्रति । 25

इतश्च दशमं दिनमवधीकृतमागतमवगत्य जगत्यधिपतिर्ध्यातवान्-अहो ! न मम महादेवी, न च **शूद्रक**वीरो, नापि च तौ रसनालिहौ । सर्वं मयैव कुबुद्धिना विनाशितमिति शोचयन् सपरिच्छद एव प्राणत्यागं चिकीर्षुः पुराद्बहि-श्चित्तामरचयश्चन्दनादिदारुभिः । यावत्क्षणादाशुशुक्षणिं क्षेप्यति परिजनश्चितौ तावद्बर्द्धापक एको देवगणमध्यात्समाया-सीद्यजिज्ञपच्च सप्रश्रयम्-देव ! दिष्ट्या वर्द्धसे महादेव्यागमनेन । तन्निशम्य श्रवणरम्यं नरेश्वरः स्फुरदानन्दकन्दलित-हृदय ऊर्ध्वमवलोकयन्नाल्लोके नभसि दैवतगणं **शूद्रकं** च । अयमपि विमानावदतीर्थं राज्ञः पदोऽपतत् ; महादेवी च । 30 अभिननन्द सानन्दं मेदिनीन्द्रः **शूद्रकम्**, राज्यार्थं च तस्मै प्रादित । सोत्सवमन्तर्नगरं प्रविश्य श्रुतशूद्रकचारुचरितः समं महिष्या राज्यश्रियमुपबुभुजे महाभुजः ।

इत्थंकारं नानाविधानान्यवदानानि हालक्षितिपालस्य, कियन्ति नाम व्यावर्णयितुं पार्यते । स्थापिता चानेन **गोदावरी**सरिर्तीरे महालक्ष्मीः । प्रासादे अन्यान्यपि यथाहं दैवतानि निवेशितानि तत्तत्स्थानेषु । राज्यं प्राज्यं चिरं

मुञ्जाने जगतीजानावन्यदा कश्चिद्दारुभारहारकः कस्यचिद्द्विगिजस्य वीथौ प्रत्यहं चारूणि दारूप्याहृत्य विक्रीणीते स्म । दिनान्तरे च तसिन्ननुपेयुषि वणिजा तद्भगिनी पृष्टा—किमर्थं भवञ्जाताऽद्य नागतो मद्गीथ्याम् ? । तथा बभाणे—श्रेष्ठि-श्रेष्ठ ! मत्सौदर्यः स्वर्गिषु सम्प्रति प्रतिवसति । वणिगभाणत्कथमिव ? । साऽवदत्—कङ्कणबन्धादारभ्य विवाहप्रकरणे दिनचतुष्टयं नरः स्वर्गिष्विव वसन्तमात्मानं मन्यते । तत्तदुत्सवालोकेनकुतूहलात् । तच्चाकर्ण्य राजाप्यचिन्तयत्—अहो ! 5 अहं किं न स्वर्गिषु वसामि चतुर्षु दिनेष्वनवरतं विवाहोत्सवमय एव स्थाप्यामीति विचार्य चातुर्वर्ण्ये यां यां कन्यां युवतिं वा रूपशालिनीं पश्यति शृणोति स्म वा, तां तां सोत्सवं पर्यणेषीत् । एवं च भूयस्यनेहसि गच्छति लोकैश्चिन्तितम्—अहो ! कथं भाव्यमनपत्यैरेव सर्ववर्णैः स्नेयम् । सर्वकन्यास्तावद्राजैव विवोढा । योषिदभावे च कुतः सन्ततिरिति । एवं विष-ण्णेषु लोकेषु विवाहवाटिकानामनि ग्रामे वास्तव्य एको द्विजः पीठजादेवीमाराध्य व्यजिज्ञपद्—भगवति ! कथं विवाहकर्मासदपत्यानां भावीति ? । देव्योक्तम्—भो वाडव ! त्वद्भवनेऽहमात्मानं कन्यारूपं कृत्वावतरिष्यामि । यदा मां 10 राजा प्रार्थयते तदाहं तस्मै देया; शेषमहं भलिष्ये । तथैव राजा तां रूपवतीं श्रुत्वा विप्रमयाचत । सोऽपि जगाद—दत्ता मया, परं महाराज ! तत्रागत्य मत्कन्योद्बोढव्या । प्रतिपन्नं राज्ञा । गणकदत्ते लम्बे क्रमाद्विवाहाय प्रचलितः । प्राप्तश्च तं ग्रामं श्वसुरकुलं च नृपतिः । देशाचारानुरोधाद्भूवरयोरन्तराले जवनिका दत्ता । अञ्जलिर्युगन्धरीराजैर्भृतो लम्बवेलायां तिरस्करिणीमपनीय यावदन्योऽन्यस्य शिरसि लाजान् विकिरीतुं प्रवृत्तौ । तदनु किल हस्तलेपो भविष्यतीति तावद्राजा तां रौद्ररूपां राक्षसीमिवैक्षिष्ट । ते च लाजाः कठिनपाषाणकर्करूपा राज्ञः शिरसि लगितुं लम्बाः । क्षितिपति- 15 रपि किमपि वैकृतमिदमिति विभावयन् पलायितस्तावत्सा पृष्ठलम्बाऽश्मशकलानि वर्षन्ती प्राप्ता । ततो नरपतिर्नागहृदं प्राविशन्नजजन्मभूमिम् । तत्रैव च निधनमानश इति । अद्यापि सा पीठजादेवी प्रतोल्या बहिरास्ते निजप्रासादस्था । शूद्रकोऽपि क्रमेण कालिकादेव्याऽजारूपं विकृत्य वर्षीं प्रविष्टया करुणरसितेन विप्रलभ्य तन्निष्कासनार्थं प्रविशन् । पतितस्य तस्य कृपाणस्य कूपद्वारे तिर्यक्पतनाच्छिन्नाङ्गः पञ्चतामानश्च । महालक्ष्म्या हि वरं वितरणावसरेऽस्मादेव कौक्षेय-कात्तव दिष्टान्तावासिर्भवित्रीत्यादिष्टमासीत् । ततः शक्तिकुमारो राज्येऽभिषिक्तः सातवाहनायनिः । तदनन्तरमद्यापि 20 राजा न कश्चित्प्रतिष्ठाने प्रविशति वीरक्षेत्रे इति ।

अत्र च यदसम्भाव्यं कचिद्दूचे तत्र परसमय एव । मन्तव्यो हेतुर्यन्नासंगतवाग्जनो जैनः ॥

इति श्रीप्रतिष्ठानकल्पः, प्रसङ्गतः सातवाहनचरित्रलेशश्च विरचितः श्रीजिनप्रभसूरिभिः ।

चक्रे प्रतिष्ठानकल्पः श्रीजिनप्रभसूरिभिः । सातवाहनभूपस्य कथालेशश्च प्रसङ्गतः ॥

॥ अं० १६६, अ० ९ ॥

३५. चम्पापुरीकल्पः ।

कृतदुर्नयभङ्गानामङ्गानां^१ जनपदस्य भूषायाः । चम्पापुर्याः कल्पं जल्पामस्तीर्थधुर्यायाः^२ ॥ १ ॥

अस्यां द्वादशमजिनेन्द्रस्य^३ श्रीवासुपूज्यस्य त्रिभुवनजनपूज्यानि गर्भावतार^४-जन्म-प्रव्रज्या-केवलज्ञान-निर्वाणो-पगमलक्षणानि पञ्चकल्याणकानि जज्ञिरे ॥ १ ॥

अस्यामेव श्रीवासुपूज्यजिनेन्द्रपुत्रमघवनृपतिपुत्रीलक्ष्मीकुक्षिजाता रोहिणी नाम कन्याऽष्टानां पुत्रा-^५ णामुपरि जज्ञे । सा च स्वयंवरेऽशोकराजन्यकण्ठे वरमालां निक्षिप्य तं परिणीय पट्टराज्ञी जाता । क्रमेणाष्टौ पुत्रांश्च-तस्रश्च^६ पुत्रीरजीजनत् । अन्यदा श्रीवासुपूज्यशिष्ययो रूप्यकुम्भ-स्वर्णकुम्भयोर्मुखाददृष्टदुःखत्वे हेतुं प्राग्ज-न्मचीर्णं रोहिणीतपः श्रुत्वा सोद्यापनविधिं^७ प्राचीकटन्^८ मुक्तिं च सपरिच्छदाऽगच्छत् ॥ २ ॥

अस्यां करकण्डु^९ नामधेयो भूमण्डलाखण्डलः पुरासीधः कादम्बर्यामटव्यां कलिगिरेरुपत्यकावर्तिनि कुण्ड-नाम्नि सरोवरे श्रीपार्श्वनाथं^{१०} लज्जन्त्यावस्थायां^{११} विहरन्तं हस्तिव्यन्तरानुभावात्कलिकुण्डतीर्थतया प्रतिष्ठापितवान् ॥ ३ ॥ 10

अस्यां पुनः^{१०} सुभद्रा महासती पाषाणमयविकटकपाटसम्पुटपिहितास्तिस्रः प्रतोलीः^{११} शीलमाहात्म्यादामसूत्र-तन्तुवेष्टितेन तितउना कूपाज्जलमाकृष्य तेनाभिषिच्य सप्रभावनमुदघाटत् । एकां तु तुरीयां प्रतोलीमन्याऽपि या किल मत्सदृशा सुचरित्रा भवति तथेयमुदघाटनीयेति भणित्वा राजादिजनसमक्षं तथैव पिहितामेवास्थापयत् । सा च तद्दिना-दारभ्य चिरकालं तथैव दृष्टा जनतया । क्रमेण विक्रमादित्यवर्षेषु षष्ट्यधिकत्रयोदशशतेष्वतिक्रान्तेषु लक्षणावतीहम्मीरश्रीसुरनाणसमसदीनः^{१२} शङ्करपुरदुर्गोपयोगिपाषाणग्रहणार्थं तां प्रतोलीं पातयित्वा कपाट-15 सम्पुटमग्रहीत् ॥ ४ ॥

अस्यां दधिवाहननृपतिर्महिष्या पद्मावत्या सह तद्वैहृदपूरणार्थमनेकपारूढः सञ्चरन् स्मृतारण्यानीविहारेण करिणा तां प्रतिव्रजताऽपवाहितः स्वयं तरुशाखामालम्ब्य स्थितः । करिणि पुरः सञ्चरिते व्यावृत्त्येवामेव स्वपुरीमाग-मत् । देवी चासामर्थ्यात्तदारूढैवारण्यानीमगात् । तदवतीर्णा क्रमेण सूनुं सुपुत्रे । स च करकण्डुर्नाम क्षितिपतिरजनि । कलिङ्गेषु पित्रा सार्धं युध्यमानः प्रतिषिद्धः^{१३} स्वजनन्या^{१४} आर्यया । क्रमेण महावृषभस्य यौवन-वर्द्धिकदशादर्शना-20 ज्ञातः प्रत्येकबुद्धः सिद्धिं चाससाद ॥ ५ ॥

अस्यां चन्दनबाला दधिवाहननृपतिनन्दना जन्म^{१५} उपलेभे । या किल भगवतः श्रीमहावीरस्य कौशाभ्यां^{१६} सूर्यकोणस्थकुल्माषैः पारणाकारणया पञ्चदिनोत्पन्नासावसाने द्रव्य-क्षेत्र-काल-भावाऽभिग्रहानपूरयत् ॥ ६ ॥

अस्यां पृष्ठचम्पया सह श्रीवीरलीणि वर्षारात्रसमवसरणानि चक्रे ॥ ७ ॥

अस्या एव परिसरे श्रीश्रेणिकसुनुरशोकचन्द्रो^{१७} नरेन्द्रः कूणिकापराम्यः श्रीराजगृहं^{१८} जनकशोकाद्धि-25 हाय नवीनां चम्पामचीकरचारुचम्पकरोचिप्युं राजधानीम् ॥ ८ ॥

अस्यामेव पाण्डुकुलमण्डनो दानशौण्डेपु दृष्टान्तः श्रीकर्णनृपतिरशाद्राज्यश्रियम् । दृश्यन्ते चाद्यापि तानि तानि तदवदातस्थानानि शृङ्गारचतुरिका^{१९} दीनि पुर्यामस्याम् ॥ ९ ॥

अस्यां सम्यग्दृशां निदर्शनं सुदर्शनश्रेष्ठी दधिवाहनभूपस्य राज्ञ्याऽभ्याख्यया सम्भोगार्थमुपसर्गमाणः

1 D °मङ्गाजन° । 2 P विहाय सर्वत्र 'तीर्थपुर्यायाः ।' 3 Pa श्रीमे(दे?)ववापु° । 4 B C गर्भावतर° । 5 D °चतस्रः । 6 C D °विधि । 7 B D P प्राचीकशन् । 8 P करकण्डु° । 9 P छद्मस्थावस्थां समधिगत् विहरन्तं । 10 P विना नास्त्यन्यत्र 'पुनः' । 11 P शीतलकरचन्द्रलीलशीलमाहा° । 12 B शङ्करदुर्गोप° । 13 B P D प्रतिषिध्य । 14 B C D आर्यया जनन्या । 15 C जन्म लेभे । 16 P श्रेणिकसुनुरशोकचन्द्रापरनामधेयः । 17 B चतुरगाका°; P D चतुरका° ।

क्षितिपतिवचसा वधार्थं नीतः स्वकीयनिष्कम्पशीलसम्पत्प्रभावाकृष्टशासनदेवतासाक्षिध्यात् 'शूलं' 'हैमसिंहासनतामनै-
षीत्'; तरवारिं च निशितं सुरभिसुमनोदाम भूय मनोदामनयत् ॥ १० ॥

अस्यां च कामदेवः श्रेष्ठी श्रीवीरस्योपासकाप्रणीरष्टादशकनककोटिस्वामी गोदशसहस्रयुतषड्भोजकुलाधिपति^१-
र्भद्रापतिरभवत् । यः पौषधागारस्थितो मिथ्याहृद्देवेन पिशाचगजसुजगरूपैरुपसर्गितोऽपि न क्षोभमभजत् । श्लाघितश्च
5 भगवताऽन्तःसमवसरणम् ॥ ११ ॥

अस्यां विहरन् श्रीशय्यम्भवसूरिश्चतुर्दशपूर्वधरः स्वतनयं मनकाभिधानं राजगृहादागतं प्रत्राज्य तस्यायुः
षण्मासावशेषं श्रुतज्ञानोपयोगेनाकलय्य तदध्ययनार्थं दशवैकालिकं पूर्वगतान्निर्वृढवान् । 'तत्रात्मप्रवादात् षड्जीव-
निकां, कर्मप्रवादात् पिण्डैषणां, सत्यप्रवादाद्वाक्यशुद्धिं, अवशिष्टाध्ययनानि प्रत्याख्यानपूर्वतृतीयवस्तुतः' इति ॥ १२ ॥

अस्यां वास्तव्यः कुमारनन्दी सुवर्णकारः स्वविभववैभवाभिभूतधनदमदो^२ऽकृशकृशानुप्रवेशात्पञ्चशैलाधिपत्य-
10 मधिगत्य प्राग्भवसुहृदच्युतविबुधबोधितश्चारुगोशीर्षचन्दनमयीं जीवन्तस्वामिनीं सालङ्कारां देवाधिदेवश्रीमहावीरप्रतिमां
निर्ममे ॥ १३ ॥

अस्यां पूर्णभद्रे^३ चैत्ये श्रीवीरो व्याकरोद्-योऽष्टापदमारोहति स तद्भव एव सिद्ध्यतीति ॥ १४ ॥

अस्यां पालितनामा श्रीवीरोपासको वणिक् । तस्य पुत्रः समुद्रयात्रायां समुद्रे प्रसूत इति समुद्रपालो
वध्यं नीयमानं वीक्ष्य प्रतिबुद्धः 'सिद्धिं च प्रापत् ॥ १५ ॥

15 अस्यां सुनन्दः श्राद्धः^४ साधूनां मलदौर्गन्ध्यं^{१०} निन्दित्वा मृतः कौशाभ्यामिभ्यसुतोऽभूद्भूतं चाग्रहीत् ।
उदीर्णदुर्गन्धः कायोत्सर्गेण देवतामाकृष्य स्वाङ्गे सौगन्ध्यमकार्षीत् ॥ १६ ॥

अस्यां कौशिकार्थशिष्याऽङ्गर्षि-रुद्रका^{११}भ्याख्यानसंविधानकं सुजातप्रियंवादि संविधानकानि च जज्ञिरे ॥ १७ ॥
इत्यादि नानाविधसंविधानकरत्नप्रकटनाना^{१२}वृत्तनिधानमियं पुरी । अस्याश्च प्राकारभित्तिं प्रियसखीव प्रतिक्षणमा-
लिङ्गति सर्वाङ्ग^{१३} पावनधनरसपूरितान्तरा सरिद्वरा प्रसृत्वरवीचिभुजाभिः ॥ १८ ॥

20 उत्तमतमनरनारीमुक्तामणिधोरणिप्रसवशुक्तिः । नगरी विविधाद्भुतवस्तुशालिनी मालिनी जयति ॥ १ ॥
जन्मभूर्वासुपूज्यस्य तद्भक्त्या स्तूयते बुधैः । चम्पायाः कल्पमित्याहुः श्रीजिनप्रभसूरयः^{१४} ॥ २ ॥

॥ इति श्रीचम्पापुरीकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ४७ ॥

1 B Pa शूलं । 2 P हिरण्यम् । 3 C गोकुलपतिः । 4 B तत्त्वत्तम् । 5 C D वस्तु इति । 6 B धनदमानो ।
7 P पूर्णभद्रचैत्ये । 8 P सिद्धिं चाससाद् इति विषादाम् । 9 P श्रावकः । 10 B C Pa मलदुर्गन्धं । 11 Pa 'रुद्रका-
न्याख्यानः; C 'रुद्रकाव्याख्यानम्' । 12 P 'प्रकटमानम्' । 13 P विहाय नास्ति 'सर्वाङ्ग' । 14 Pa सूरिभिः ।

३६. पाटलिपुत्रनगरकल्पः ।

आनम्य श्रीनेमिनमनेकपुरंनजनिपवित्रस्य । श्रीपाटलिपुत्राहयनगरस्य प्रस्तुमः कल्पम्* ॥ १ ॥

पूर्वं किल श्रीश्रेणिकमहाराजेऽस्तंगते तदात्मजः कूणिकः पितृशोकाच्चम्पापुरीं न्यवीविशत् । तस्मिन्काले-
स्यशेषतां प्रयाते तत्सुनुरुदायिनामधेयश्चम्पायां क्षोणिजानिरजनिष्ठ । सोऽपि स्वपितुस्तानि तानि सभाक्रीडाशयना-
सनादिस्थानानि^१ पश्यन्नस्तोकं शोकमुदवहत् । ततोऽमात्यानुमत्या^२ नूतनं नगरं निवेशयितुं नैमिचिकवरान् स्थानगवेषणा-
यादिशत् । तेऽपि सर्वत्र तांस्तान् प्रदेशान् पश्यन्तो गङ्गातटं ययुः । तत्र कुसुमपाटलं^३ पाटलितरुं प्रेक्ष्य तच्छोभाच-
मत्कृतास्तच्छाखायां निषण्णं चाषं व्यात्तवदनं स्वयं निपतत्कीटकपेटकमालोक्य चेतस्यचिन्तयन्-अहो ! यथाऽस्य
चाषपक्षिणो मुखे स्वयमेत्य कीटाः पतन्तः सन्ति तथात्र स्थाने नगरे निवेशितेऽस्य राज्ञः स्वयं भियः समेष्यन्ति ।
तच्च ते राज्ञे व्यजिज्ञपन् । सोऽप्यतीव प्रमुदितः । तत्रैको जरन्नैमिचिको व्याहरद्-देव ! पाटलातरुरयं न सामान्यः ।
पुरा हि ज्ञानिना कथितम्-

10

पाटलाद्भुः पवित्रोऽयं महासुनिकरोटिभूः । एकावतारोऽस्य मूलजीवश्चेति विशेषतः ॥ २ ॥

राज्ञोक्तम्-कतमः स महासुनिः ? । तदनु जगद् नैमिचिकः-श्रूयतां देव ! । उत्तरमथुरायां वास्तव्यो देव-
दत्ताख्यो वणिक्पुत्रो दिग्यात्रार्थं दक्षिणमथुरामगमत् । तत्र तस्य जयसिंहनाम्ना वणिक्पुत्रेण सह सौहृदम-
भवत् । अन्यदा तद्गृहे भुञ्जानोऽन्निकानाम्नीं तज्जामिं स्याले भोजनं^४ परिवेष्य वातव्यजनं कुर्वन्तीं रम्यरूपामालोक्य
तस्यामनुरक्तो द्वितीयेऽहिं^५ चरकान् प्रेष्य जयसिंहं^६ तामयाचिष्ट । सोऽभ्यधाद्-अहं तस्मा एव ददे^७ स्वस्वसारं यो^८
मद्गृहादूरे न भवति । प्रत्यहं तां तं च यथा पश्यामि; यावदपत्यजन्म । तावद्यदि मद्गृहे स्याता तदा तस्य जामि
दास्यामीति । देवदत्तोऽप्योमित्युक्त्वा शुभेऽहिं तां पर्यगेषत् । तया सह भोगान् भुञ्जतस्तस्यान्यदा पितृभ्यां लेखः
श्रेष्ठं^९ । तं^{१०} वाचयतस्तस्य नेत्रे वर्षितुमश्रूणि^{११} प्रवृत्ते । ततस्तया हेतुं पृष्टोऽपि यावन्नाब्रवीत् तावत्तयाऽऽदाय लेखः स्वयं
वाचितः । तत्र चेदं^{१२} लिखितमासीद् गुरुभ्याम्-यद्वत्स ! आवां बृद्धौ निकटनिधनौ; यदि च नौ जीवन्तौ दिदक्षसे तदा
द्रागागन्तव्यमिति । तदनु सा पतिमाश्रास्य स्वभ्रातरं हठादप्यऽन्वजिज्ञपत् । भर्त्रा सह प्रतस्थे चोत्तरमथुरां प्रति सगर्भां ।^{१३}
कमान्मार्गं^{१४} सा^{१५} सूनुमसूत । नामास्य पितरौ करिष्यत इति देवदत्तोक्ते परिजनस्तमर्भकमश्रिकापुत्र इत्युल्लापितवान् ।
क्रमेण देवदत्तोऽपि स्वपुरीं प्राप^{१६} । पितरौ प्रणम्य च शिशुं तयोरार्पयत् । सन्धीरगेत्यास्यां तौ^{१७} नमुः पुनश्चक्रते,
तथाप्यन्निकापुत्र इत्येव पप्रथेऽसौ । वर्द्धमानश्च प्राप्तारुण्योऽपि भोगांस्तृणवद्विषूय जयसिंहाचार्यपार्थे दीक्षामग्रहीत्^{१८} ।
गीतार्थीभूतः प्रापदाचार्यकम् । अन्यदा विहरन् सगच्छो वार्द्धके पुष्पभद्रपुरं गङ्गातटस्थं प्राप्तः । तत्र पुष्पकेतुर्नृपस्तद्देवी
पुष्पवती तयोर्युग्मजौ पुष्पचूलः पुष्पचूला चेति पुत्रः पुत्री चाभूताम् । तौ च सह वर्द्धमानौ क्रीडन्तौ च परस्परं^{१९}
प्रीतिमन्तौ जातौ । राजा दध्यौ-यद्येतौ दारकौ वियुज्येते तदा नूनं न^{२०} जीवतः; अहमप्यनयोर्विरहं सोढुमनीशस्तस्मा-
दनयोरेव विवाहं करोमीति ध्यात्वा मन्त्रिमित्रं^{२१} पौरांश्छलेनापृच्छद्-भो ! यद्रत्नमन्तःपुरे उत्पद्यते तस्य कः प्रभुः ? ।
तैर्विज्ञप्तम्-देव ! अन्तःपुरोत्पन्नस्य किं वाच्यम्, यद्देशमध्ये^{२२}ऽप्युत्पद्यते रत्नं तद्राजा यथेच्छं विनियुक्ते । कोऽत्र^{२३} बाधः ? ।
वृच्छत्वा स्वामिप्रायं निवेश्य देव्यां वारयन्त्यामपि तयोरेव सम्बन्धमघटयन्नपः । द्वौ दम्पती भोगान् भुङ्क्तः स । राज्ञी तु
पत्यपमाने^{२४} वैराम्याद्गतमादाय स्वर्गे देवोऽभूत् । अन्यदा पुष्पकेतौ कथारोषे पुष्पचूलो राजाऽभूत्^{२५} । स च देवः प्रयुक्ता-
वधित्तयोरकृत्यं ज्ञात्वा स्वप्ने पुष्पचूलाया नरकानदर्शयत्तदुःखानि च । सा च प्रबुद्धा मीता च पत्युः सर्वमावेदयत् । सोऽपि

* C आदर्शे इदं पद्यं नास्ति । 1 B °सनासीनि । 2 B P अमात्या । 3 P कुसुमपाटलि । 4 P भोजयं । 5 P D
वरकान् । 6 A C 'स्व' नास्ति । 7 B D Pa 'तदा' नास्ति । 8 P प्रेषितः । 9 P 'तं' नास्ति । 10 B D °अश्रु ।
11 P लेखितं । 12 B 'सा' नास्ति । 13 P सूत° । 14 B C प्राप्य । 15 B पुण° । 16 P कशीचके । 17 B नास्ति
'न' । 18 B मन्त्रिमन्त्रि°; P मन्त्रिमन्त्र' । 19 Pab मध्येषु । 20 P बाध्यः । 21 B D °पमान° । 22 P जडे ।

- शान्तिकमचीकरत् । स च देवः प्रतिनिशं नरकास्तस्या अदर्शयत् । राजा तु सर्वास्तीर्थिकानाहूय पप्रच्छ—कीदृशा नरकाः स्युरिति । कैश्चिद्भर्मासः, कैश्चन गुप्तिवासः, कैरपि दारिद्र्यम्, अपरैः पारतन्त्र्यमिति तैर्नरका आचक्षिरे । राज्ञी तु मुखं मोटयित्वा तान् विसंवादिवचसो व्यस्ताक्षीत् । अथ नृपोऽन्निकापुत्राचार्यमाकार्यं तदेवाप्राक्षीत् । तेन तु यादृशान् देव्यदर्शयत्तादृशा एवोक्ता नरकाः । राज्ञी प्रोचे—भगवन् ! भवद्विरपि किं स्वप्नो दृष्टः ? । कथमन्यथेत्यं 5 वित्थ ? । सूरिरवदद्—भद्रे ! जिनागमात्सर्वमवगम्यते । पुष्पचूलाऽवोचत्—भगवन् ! केन कर्मणा ते प्राप्यन्ते । गुरुरगृणाद्—भद्रे ! महारम्भपरिग्रहैर्गुरुप्रत्यनीकतया पञ्चेन्द्रियवधान्मांसाहाराच्च तेष्वङ्गिनः पतन्ति । क्रमेण स सुरस्तस्यै स्वर्गानदर्शयत् स्वप्ने । राज्ञा तथैव पाखण्डिनः पृष्टान्स्तानपि व्यभिचारिवाचो विसृज्य भूपस्तमेवाचार्यं स्वर्गस्वरूपमप्राक्षीत् । तेनापि यथावत्तत्रोदिते स्वर्गासिकारणमपृच्छद्राज्ञी । ततः सम्यक्त्वमूलौ गृहि-यतिधर्मावादिशन्मुनीशः । प्रतिबुद्धा च सा लघुकर्मा । नृपमनुज्ञापयति स्म प्रब्रज्यायै । सोऽप्यूचे—यदि मद्गृह एव 'भिक्षामादत्से तदा प्रब्रज । तयोरीकृते नृप- 10 वचसि, सा सोत्सवमभूत्सत्साचार्यस्य शिष्या गीतार्था च । अन्यदा भाविदुर्भिक्षं श्रुतोपयोगात् ज्ञात्वा सूरिर्गच्छं देशान्तरे प्रैषीत् । स्वयं तु परिक्षीणजङ्घाबलस्तत्रैवास्थात्; भक्तपानं च पुष्पचूलाऽन्तःपुरादानीय गुरवेऽदात् । क्रमात्तस्या गुरुशुश्रूषाभावनाप्रकर्षात् क्षपकश्रेण्यारोहात्केवलज्ञानमुपेदे । तथापि गुरुवैयावृत्यान्न निवृत्ता । यावद्धि गुरुणा न ज्ञातं यदयं केवलीति तावत् पूर्वप्रयुक्तं विनयं केवल्यपि नात्येति । सापि यद्यदुरोरुचितं रुचितं च तत्तदन्नादि सम्पादितवती । अन्यदा वर्षत्यब्दे सा पिण्डमाहरद् । गुरुभिरभिहितम्—वत्से ! श्रुतज्ञाऽसि, किमिति वृष्टौ त्वयाऽऽनीतः पिण्डः ? 15 इति । साऽभाणीद्—भगवन् ! यत्राध्वनि अप्कायोऽचित्त एवासीत्तेनैवायासिषमहम्; कुतः प्रायश्चित्तापत्तिः ? । गुरुराह—छन्नस्यः कथमेतद्वेद ? । तयोचे केवलं ममास्ति । ततो मिथ्या मे दुष्कृतम्; केवलयाशातित इति ब्रुवन्नपृच्छत्तां गच्छाधिपः—किमहं सेत्स्यामि न वेति ? । केवल्यूचे मा कृङ्ममश्रुतिम्; गङ्गामुत्तरतां वो भविष्यति केवलम् । ततो गङ्गामुत्तरीतुं लोकैः सह नावमारोहत्सूरिः । यत्र यत्र स न्यषीदत्तत्र तत्र नौर्मक्तुमारेभे । तदनु मध्यदेशासीने मुनीने सर्वापि नौर्मक्तुं लम्ना । ततो लोकैः सूरिर्जले क्षिप्तः । दुर्भगीकरणविराद्धया प्राग्भवपत्न्या ज्यन्तरीभूतयाऽन्तर्जलं शूले निहितः । 20 शूलप्रोतोऽप्ययमप्यायजीवविराधनामेवांशोचयन्नाऽस्तमपीडाम् । क्षपकश्रेण्यारूढोऽन्तकृत्केवलीभूय सिद्धः । आसन्नैः सुरैस्तस्य निर्वाणमहिमा चक्रे । अत एव तत्तीर्थं प्रयाग इति जगति पप्रथे । प्रकृष्टो यागः पूजा अत्रेति प्रयाग 'इत्यन्वर्थः । शूलप्रोतत्वगतातुगतिकतया चाद्यापि परसमयिनः क्रकचं स्वाङ्गे दापयन्ति तत्र । वटश्च तत्र गणशस्तुरूपकैः शिञ्जोऽपि मुहुर्मुहुः प्ररोहति ।

- सूरेः करोटिर्यादोभिन्नोऽथ्यमानाऽपि जलोर्मिभिर्नदीतीरं नीता । इतस्ततो लुलन्ती च शुक्तिवज्रदीतटे क्वापि गुप्त- 25 विषमे प्रदेशे विलग्य तस्यौ । तस्य च करोटिकर्परस्यान्तः कदाचित्पाटलाबीजं न्यपसत् । क्रमात् करोटिकर्परं भित्त्वा दक्षिणह्नोः पाटलातरुद्रुतो विशालश्चायमजनि । तदत्र पाटलिद्रोः प्रभावाच्चाष'निमित्ताच्च नगरं निवेशयताम्, आशिवाशब्दं च सूत्रं दीयताम् । ततो राज्ञाऽऽदिष्टा नैमित्तिकाः पाटलां पूर्वतः कृत्वा पश्चिमाम्, तत उत्तराम्, ततः पुनः पूर्वाम्, ततो दक्षिणां शिवाशब्दाऽवधि गत्वा ¹⁰सूत्रमपातयन् । एवं चतुरस्रः पुरस्य सन्निवेशो बभूव । तत्राङ्किते प्रदेशे पुरमचीकरनृपः । तच्च पाटला¹¹नाम्ना पाटलिपुत्रं पत्तनमासीत् । असमकुसुमबहुलतया च कुसुमपुरमित्यपि 30 रूढम् । तन्मध्ये श्रीनेमित्तैश्च राज्ञाऽऽकारि । तत्र पुरे गजाश्वरथशालाप्रासादसौधप्राकारगोपुरपण्यशालासत्राकारपौषधागार-रम्ये चिरं राज्यं जैनधर्मं चापालयद्दुदायिनरेन्द्रः ।

तस्मिन्नुपात्तपौषधेऽन्यदोदायिमारकेण स्वर्गातिथ्यं प्रापिते नापितगणिकासुतो नन्दः श्रीवीरमोक्षात्पृथिवत्सर्गाम-तीतायां क्षितिपतिरजनि । तदन्वये सप्त नन्दा नृपा जाताः । नवमनन्दे राजनि परमार्हतकल्पकान्वयी शकटालो

1 P प्रतिदिशं । 2 B नारकाः । 3 P नास्ति 'तु' । 4 B दिक्षा° । 5 P ज्ञानं । 6 B °ऽप्यप्याय° । 7 B °विराधनाशोच° । 8 'इत्यन्वर्थः' नास्ति A B D आदर्शे । 9 P चाप° । 10 A B C नास्ति 'सूत्र' । 11 A 'पाटली'; P 'पाटली' ।

मङ्गमृत् । तस्य पुत्रौ स्थूलभद्र-श्रियकौ; सप्त च पुत्र्यः—यक्षा-यक्षदत्ता-भूता-भूतदत्ता-एणा-रेणा-वेणाख्याः क्रमादेकादिसप्तान्तवार^१श्रुतपाठिन्योऽजनिषत् ।

तत्रैव पुरे कोशा वेद्या, तज्जामिरुपकोशा चाभूताम् ।

तत्रैव च चाणिक्यः^२ सचिवो नन्दं समूलमुन्मूल्य मौर्यवंश्यं श्रीचन्द्रगुप्तं न्यवीविशद्विशांपतित्वे । तद्वंशे तु बिन्दुसारोऽशोकश्रीः कुणाल^३स्तत्सूनुस्त्रिखण्डभरताधिपः परमार्हतोऽनार्यदेशेष्वपि प्रवर्तितश्चमण-5 विहारः सम्प्रतिमहाराजश्चाभवत् ।

मूलदेवः सकलकलाकलापज्ञः, अचलसार्थवाहो महाधनी, देवदत्ता च गाणिक्यमाणिक्यं तत्रैव प्रागवसन् । उमास्वातिवाचकश्च कौभीषणिकोत्रः पञ्चशतसंस्कृतप्रकरणप्रसिद्धस्तत्रैव तत्त्वार्थाधिगमं सभाप्यं व्यरचयत् । चतुरशीतिर्वादशालाश्च तत्रैव विदुषां परितोषाय पर्यणसिषुः ।

तत्रैव चोत्तुङ्गतरङ्गोत्सगितगगनाङ्गणा परिवहति महानदी गङ्गा ।

10

तस्यैव चोत्तरा^४दिशि विपुलं वालुकास्थलं नातिदूरे, यत्रारुह्य कल्की प्रातिपदाचार्यमयुखसंघश्च सलिलह-वाग्निस्तरीता ।

तत्रैव च भविष्यति कल्किनृपतिर्धर्मदत्त-जितशत्रु-मेघघोषादयश्च तद्वंश्याः ।

तत्रैव च विद्यन्तेऽन्तर्निहितनन्दसत्कनवनवतिद्रव्यकोट्यः, पञ्च स्तूपाः, येषु धनधनायया श्रीलक्षणावतीसु-रत्राणस्तांस्तानुपाक्रमतोपक्रमांस्ते च तत्सैन्योपह्वयैवाकल्पन्त ।

15

तत्रैव विहृतवन्तः श्रीभद्रबाहु-महागिरि-सुहस्ति-वज्रस्वाम्यादयो युगप्रवरागमाः । विहरिष्यन्ति च प्रातिपदाचार्यादयः ।

तत्रैव महाधनधनश्रेष्ठिनन्दना रुक्मिणी श्रीवज्रस्वामिनं पतीयन्ती प्रतिबोध्य तेन भगवता निर्लोभचूडा-मणिना प्रवाजिता ।

तत्रैव सुदर्शनश्रेष्ठिमहर्षिरभयाराज्ञ्या व्यन्तरीभूतया भूयस्तरमुपसर्गितोऽपि न क्षोभमभजत् ।

20

तत्रैव स्थूलभद्रमहासुनिः षड्रसाहारपरः कोशयाश्चित्रशालायामुत्सादितमदन^५मदश्चकार वर्षारात्रचतुर्मा-सीम् । सिंहगुहावासिसुनिरपि तं स्पृङ्गिष्णुस्तत्रैव कोशया तदानीतरत्नकम्बलस्य चन्दनिकाप्रक्षेपेण प्रतिबोध्य पुनश्चा-रुतरां चरणश्रियमङ्गीकारितः ।

तत्रैव द्वादशाब्दे दुर्भिक्षे गच्छे देशान्तरं प्रतिप्रोषिते सति सुस्थिताचार्यशिष्यौ क्षुल्लकावदशीकरणाञ्जनाक्त-चक्षुषौ चन्द्रगुप्तनृपतिना सह बुभुजाते कियन्त्यपि दिनानि । तदनु गुरुप्रत्युपालम्भाद् विष्णुगुप्त एव तयोर्निर्वाह-25 मकरोत् ।

तत्रैव च श्रीवज्रस्वामी पौरस्त्रीजनमनःसंक्षोभरक्षणार्थं प्रथमदिने सामान्यमेव रूपं विकृत्य, द्वितीयेऽह्नि चाहो ! नास्य भगवतो गुणानुरूपं रूपमिति देशनारसहृदहृदयजनमुखात् सँल्लापान् श्रुत्वाऽनेकलब्धिमान् सहजमप्रतिरूपं रूपं विकुर्युं सौवर्णं सहस्रपत्रे निषद्य देशानां विधाय राजादिजनताममोदयत् ।

तस्यैव पुरस्य मध्ये सप्रभावातिशया मातृदेवता आसंस्तदनुभावात्तत्पुरं परैराम्रहवद्विरपि न खलु महीतुमशक्ति । 30 चाणिक्यवचसोत्पाटिते पुनर्जनैर्मातृमण्डले गृहीतवन्तौ चन्द्रगुप्त-पर्वतकौ । एवमाद्यनेकसंविधानकनिधाने तत्र नगरेऽष्टादशसु विद्यासु स्मृतिषु पुराणेषु च द्वासप्ततौ कलासु भरत-वात्सायन-चाणाक्यलक्षणे रत्नत्रये मन्त्र-यज्ञ-

सन्नविद्यासु रसवाद-धातु-निधिवादाङ्गन-गुटिका-पादप्रलेप-रत्नपरीक्षा-वास्तुविद्या-पुं-स्त्री-गजाश्ववृषभादिलक्षणोन्द्रजालादिग्रन्थेषु कान्येषु च नैपुणचणास्ते ते पुरुषाः प्रत्युषुः प्रत्युषकीर्तनीयनामधेयाः¹ ।

आर्यरक्षितोऽपि हि चतुर्वशविद्यास्थानानि तत्रैवाधीत्य दशपुरमागमत् । आख्यास्तु तत्रैवंविधा वसन्ति स्म, ये योजनसहस्रगमने यानि गजपदानि भवेयुस्तानि प्रत्येकं स्वर्णसहस्रेण पूरयितुमीशते । अन्ये च तिलानामाढक उप्ते 5 प्ररूढे सुफलिते यावन्तस्त्रिलाः स्युस्तावन्ति हेमसहस्राणि विभ्रति गृहे । अपरे च घनागमप्रवहद्विरिनदीवारिपूरस्यैकदि-नोत्पन्नेन गवां नवनीतेन संवरं विरचय्य पयोरयं स्वलयितुमलम् । अन्यतमे चैकाहजातजात्यनवकिशोराणां समुद्भूतैः स्कन्धकेशैः पाटलिपुत्रं समन्ताद्वेष्टयितुमचेष्टन्त । इतरे च शालिरत्नद्वयं वेश्मनि विभरांभभूवुस्त्रैकशालिभिन्नभिन्न-शालिबीजप्रसूतिमान्, अन्यश्च गर्हभिकाशालीर्यो लूनलूनः पुनः पुनः फलति ।

गौडदेशावतंसस्य श्रीजिनप्रभसूरयः । कल्पं पाटलिपुत्रस्य रचयां चक्रुरागमात् ॥ १ ॥

10

॥ इति श्रीपाटलिपुत्रपुरकल्पः ॥

॥ अं० १२५; अ० १९ ॥

३७. श्रावस्तीनगरीकल्पः ।

दुहसरितारणवत्थी सावत्थी सयल्लुक्खपसवत्थी । नमिऊण संभवजिणं तीसे किचेमि¹ कप्पलवं ॥ १ ॥
अत्थि² इहेव दाहिणद्धभारहे वासे अगणिज्जगुणगणविसए कुणालाविसए सावत्थी नाम नयरी संप-
15 इकाले महेटि³त्ति रूढा वट्टइ⁴ । जत्थ अज्जवि घणगहणवणमज्झट्टियं सिरिसंभवनाहपडिमाविभूसियं गयणग्ग-
ल्लगसिहरं पासद्वियजिणबिबमंडियदेवउलियाअलंकरियं जिणभवणं चिट्ठइ पायारपरियरियं । तस्स चेइयस्स दुवारअदू-
र⁵सामंते विळ्ळिरउल्लसिर⁶अतुल्लपल्लवसिणिद्धच्छाओ महल्लसाहाभिरामो रत्तासोअपायवो दीसइ । तस्स य जिणभवणस्स
पओलीए जे कवाडसंपुडा⁷ आसि ते माणिभह्जक्खाणुभावाओ सूरिए अत्थमुर्विते सयमेव लंगंति म्ह; उदिए य
दिणयरे सयमेव उग्गडंति म्ह । अन्नया कलिकालदुल्लिअवसेण अल्लावदीणसुरत्ताणस्स मलिकेण हच्चसनाम-
20 गेणं बह्जडाइच्चनगराओ आगंतूण पायारभित्ति-कवाडाइं कइवयविंवाणि अ भग्गाणि । मंदप्पभावा हि भवंति दूस्-
माए अहिट्टायगा । तहा तस्सेव चेइयस्स सिहरे जत्तागयसंघेणं कीरमाणे हवणाइमहूसवे आगंतूण एगो चित्तगो
उवविसइ । न य कस्स वि भयं जणेइ । जाव मंगलपईवे कए सट्टाणमुवगच्छइ त्ति ।

इत्थेव नयरीए बुद्धाययणं चिट्ठइ जत्थ समुह्वंसीया करावल्ल⁸नरिंदकुलसंभूया रायाणो बुद्धभत्ता अज्ज वि
नियदेवयस्स पुरओ महग्गमुल्लं पल्लाणियं अलंकियं विभूसिअं महातुरंगमं ढोअंति ।

25 जंगुलीविज्जा य इत्थेव बुद्धेण ससंपदाया पयासिया महप्पभावा ।

इत्थेव निप्पज्जंति नाणाविहा साली; जेसिं सब्बसालिजाइण इक्किक्के कणमि निक्खिप्पमाणे¹⁰ आसिहं भरि-
ज्जइ महंतं खौरयं ।

इत्थेव भयवं संभवसामी चवण-जम्मण-तिक्खमण-केवलनाणुप्पत्तिकल्लाणगाइं ससुरासुर-नर-भवणमणरंज-
णाइं अकारि ।

80 कोसंबीपुरीए उप्पण्णो जियसत्तुनिवसचिवकासवपुत्तो जक्खा¹¹कुक्खिसंभूओ कविलो महरीसी

1 P मानधियः । 2 B कप्पेमि । 3 P नास्ति 'अत्थि' । 4 B महिट्ठि; D महट्ठि । 5 P विहाय नास्त्यन्यत्र 'वट्टइ' ।
6 P नास्ति 'अदूर' । 7 B D °उल्लसिरं । 8 C °संपुदा । 9 C करावल्ल°; P करवेल्ल° । 10 P °माण । 11 D P जसा° ।

जणयंमि विवन्ने विज्जाअहिज्जणत्वं एयं नयरिं^१ समागओ पिउमित्तइंदत्तउवज्जायसयासे सालिअइइम्भदा-
सत्वेडीवयणेणं दोमासयसुवण्णकए वच्चंतो कमेण सयंबुद्धो जाओ । पडिबोहिज्जण पंचसयचोरे सिद्धो अ ।

इत्थेव तिंदुगुज्जाणे पंचसयसमण-अज्जिआसहस्सपरिवुडो पदमनिन्दवो जमाली ठिओ । इंकेण कुंभया-
रेण पदमं नियसाल्लसंठिआ भगवओ धूआ पिअदंसणा अज्जा साडियाए^२ एगदेसे अंगारं छोद्वण 'कयमाणे
कडि'त्ति चीरवयणं पडिवज्जाविया । तीए य सेससाहुणी साहुणो पडिबोहिया सामिं चेव अल्लीणा । एगो चेव 5
जमाली विपडिवन्नो ठिओ ।

इत्थेव तिंदुगुज्जाणे केसीकुमारसमणो गणहरो भयवया गोअमसामिणा कुट्टयउज्जाणाओ आगं-
तूण परुप्परं संवायं च काउं पंचजामं धम्ममंगीकारिओ ।

इत्थेव एगं वासारत्तं समणो भयवं महावीरो ठिओ खंडपडिमाए; सक्केण य पूहओ चित्तं तवोकम्ममकासी ।

इत्थेव जियसत्तु-धारिणीपुत्तो खंदगायरिओ उप्पन्नो जो पंचसयसीससहिओ पालगेणं कुंभयार-10
कडनयरे जंतेण पीलिओ ।

इत्थेव जियसत्तुरायपुत्तो भइओ नाम पवइत्ता पडिमं पडिवन्नो विहरंतो वेरज्जे^३ संपत्तो चोरिउत्ति काज्जण
गहिओ रायपुरिसेहिं तच्छियंगो खारं दाउं कक्खडदम्भेहिं वेदिओ मुक्को सिद्धो अ ।

जहा रायगिहाइसु तथा इत्थवि नयरीए चंभदत्तस्स हिंडी जाया ।

इत्थेव खुडुगकुमारो अजियसेणायरियसीसो जणणीमयहरिया-आयरिय-उज्झायनिमित्तं बारसबारसवरि-15
साणि दवओ सामण्णे ठिओ । नट्टविहीए 'सुट्टु गाइयं सुट्टु वाइय'मिच्चाइ गीइयं सोउं जुवराय-सत्थवाह-भज्जा-मच्च-
मिंठेहिं समं पडिबुद्धो ।

एवमाईणं अणेगेसिं संविहाणगरयणाणं उप्पत्तीए एसा नयरी रोहणगिरिम्मूमि त्ति ।

सावत्थिमहात्थिस्स कप्पमेयं पदंतु विउसवरा । जिणपवयणभत्तीए इय भणइ जिणप्पहो सूरी ॥ १ ॥

॥ इति श्रीश्रावस्तीनगरीकल्पः समाप्तः ॥

20

॥ अं० ४२ ॥

३८. वाराणसीनगरीकल्पः ।

नत्वा तत्त्वाख्यायिनं श्रीसुपार्श्वं श्रीपार्श्वं च न्यञ्चितानिब्रविभ्रम् ।

वाराणस्यास्तीर्थरत्नस्य कल्पं जल्पामः सत्कल्पनापोढकल्पम् ॥ १ ॥

अस्त्यत्रैव दक्षिणे भारताधे मध्यमखण्डे काशिजनपदालङ्कितरुत्तरवाहिन्या त्रिदशवाहिन्याऽलङ्कृतधनफनक-
5 रत्नसमृद्धा वाराणसी नाम नगरी गरीयसामद्भुतानां निधानम् । वरणानाम्नी सरिदऽसिनाम्नी च द्वे अपि सरिता-
वस्यां गङ्गामनुप्रविष्टे इति वाराणसीति नैरुक्तं नामास्याः प्रसिद्धम् ।

अस्यां सप्तमो जिनसत्तमः श्रीमान् सुपार्श्व^१ ऐश्वकाश्वसेन^२रसेनसूनुर्वा^३माकुक्षिसम्भवः पन्नगलक्ष्म्या नवकरोच्छ्राय-
जन्ममुपादित । त्रिभुवनजनवादितयशःपटहः स्वस्तिकलाञ्छितद्विशतधनुरुच्छ्रायकाञ्चनच्छ्रायकायः, क्रमेण प्राज्यराज्य-
श्रियमनुभूय भूयः सांवत्सरिकं दानं प्रदाय, सहश्रावणे दीक्षां च कक्षीकृत्य, विहृत्य छद्मस्थावस्थया नवमासीं केवल-
10 ममलमासाद्य संमेतगिरिमेत्य निर्वृतः ।

त्रयोविंशश्च जिनेशः श्रीपार्श्वनाथ ऐश्वकाश्वसेन^२रसेनसूनुर्वा^३माकुक्षिसम्भवः पन्नगलक्ष्म्या नवकरोच्छ्राय-
नीलच्छविपुरात्तजन्माश्रमपदोथाने कौमार एवोपात्तचारित्रभारः केवलमुत्पाद्य तस्मिन्नेव शैले शैलेसीमवाप्य सिद्धः ।
अस्यामेव कुमारकाले भगवानेष एव मणिकर्णिकायां पञ्चामितपस्तप्यमानात्कमठ^४श्वेरायतौ भाविनीं विपदमा-
त्मनो विविदिवानप्यन्तर्दारुणज्वलनज्वालाभिरर्धदग्धं दन्दशूकं जनन्या जनानां च संदर्श्य कुपथमथनमकार्षीत् ।

15 अस्यां काश्यपगोत्रौ चतुर्वेदौ षट्कर्मकर्मठौ समृद्धौ यमलभ्रातरौ जयघोष-विजयघोषाभिधानौ द्विजवराव-
भूताम् । एकदा जयघोषः स्नातुं गङ्गामगात् । तत्र घृदाकुणा^५ अस्यमानं भेकमेकमालोकयत् । सर्पं च कुललेनो-
त्क्षिप्य भूमौ पातितमद्राक्षीत् । सर्पमाक्रम्य स्थितं 'कुललम् । तमेव चण्डप्रासैः^६ खादन्तं सर्पं च कुललवशगतमपि चीत्कु-
र्वाणमण्डकभक्षिणं^७ वीक्ष्य प्रतिबुद्धः । प्रब्रज्य क्रमादेकरात्रिकीं प्रतिमां प्रपद्य विहरन् पुनरिमां नगरीमागात् । मासक्ष-
पणपारणके यज्ञपाटकं^८ प्रविष्टः । तत्र विप्रैर्भैक्षमदित्सुभिः प्रतिषिद्धः । ततः श्रुताभिहितचर्चामुपदिश्य भ्रातरं विप्रांश्च
20 प्रत्यब्रूवधत् । विरक्तो विजयघोषः प्रावाजीत् । द्वावपि मोक्षं प्रापतुः ।

अस्यां नन्दाभिधानो नाविकस्तरपण्यजिघृक्षया मुमुक्षुं धर्मरुचिं विराध्य, तस्य हुंकारेण भस्मीभूय, गुहको-
किल-हंस-सिंहभवान् यथासङ्ख्यं सभा-मृतगङ्गातीराज्जनागिरिष्ववाप्य, तस्यैवानगारस्य तेजोनिर्गमेण विपद्य चास्यामेव
पुर्थां बटुर्भूत्वा, तथैव निधनमधिगत्यास्यामेव राजा समजनिष्ट । जातिस्मरः सार्धं श्लोकमकरोत् । अन्येयुस्तत्रैवागतं
तमनगारं समस्यापूरणाद्विज्ञायाभययाचनपुरस्सरमुपगत्य च क्षमयित्वा परमार्हतोऽभूत् । सिद्धश्च धर्मरुचिः क्रमात् ।
25 सा चैयं समस्या-

गंगाए नाविओ नंदो सभाए घरकोइलो । हंसो मयंगतीराए सीहो अंजणपवण ॥ १ ॥

वाराणसीए बडुओ राया तस्थेव आयओ^९ । एएसिं घायगो जो उ सो इथेव समागओ ॥ २ ॥ इति ।

अस्यां संवाहनस्य नरपतेः सातिरेके कन्यासहस्रे सत्यपि परतृपतिवृत्तनावेष्टितायां पुरि राज्यलक्ष्मीं गर्भ-
स्योऽप्यङ्गवीरस्नातवान् ।

30 अस्यां मातङ्गभ्रुषिर्बलनामा मृतगङ्गातीरे लब्धजन्मा तिन्दुकोथाने स्थितवान् । गण्डी^{१०}तिन्दुकं च यक्षं
गुणगणैर्हृतहृदयमकार्षीत् । कौशलिकनृपदुहिता च भद्रा मलङ्कित्वाङ्गं तमृषिं विलोक्य निष्ठश्रुतवती । ततस्तेन
यक्षेणाधिष्ठिताङ्गी तेनैव मुनेर्वपुषि सङ्गम्य परिणीता त्यक्त्वा च मुनिना । ततो रुद्रदेवेन यज्ञपत्नी कृता । मासक्ष-

1 B श्रीपार्श्व । 2 P °अश्वसेनसूनु° । 3 C घृदाकुदा । 4 B C कुललं । 5 B °प्रासैः खासैः । 6 P °भक्षणं ।
7 P यज्ञपाटं । 8 P & C जाओ । 9 P गंठी ।

पणपारणे च भिक्षार्थमुपागतो मातङ्गमुनिर्द्विजातिभिरुपहस्य कदर्थ्यमानं तं प्रेक्ष्य भद्रयोपलक्ष्य बोधितास्तं क्षमयामासु-
ब्राह्मणाः । प्रत्यलाभयंश्च भक्ताद्यैर्विदधे विबुधैर्गन्धोदकवृष्टिः पुष्पवृष्टिर्दुन्दुभिवादनं वसुधारापातश्च ।

अस्यां—वाणारसीपकोट्टए पासे गोवालि भद्रसेणे य । णंदसिरी पउमहह रायगिहे सेणिए वीरे ॥ १ ॥

वाणारसी य नयरी अणगारधम्मघोस-धम्मजसे । मासस्त य पारणए गोउल गंगा य अणुकंपा ॥२॥

एतदावश्यकरिर्गुक्तिस्थं संविधानकद्वयमजनि । तथा हि—

5

अत्रैव पुर्यां भद्रसेनो जीर्णश्रेष्ठी । तस्य भार्या नन्दा । तयोः पुत्री नन्दश्रीर्वरकरहिता । अत्रैव कोष्ठके
चैत्येऽन्यदा पार्श्वस्वामी समवासरत् । नन्दश्रीः प्राजाजीद् । गोपाल्यार्यायाः शिष्यतयार्पिता । सा च पूर्वमुग्रं
विहृत्य पश्चादवसन्तीभूता हस्तपादाद्यक्षालयत् । साध्वीभिर्धार्थ्यमाणा तु^१ विभक्तायां वसतौ स्थिता । तदनालोच्य मृता
क्षुल्लहिमवति पद्मद्रहे^२ श्रीदेवी जज्ञे देवगणिका । भगवतः श्रीवीरस्य राजगृहे समवसतस्याग्रे नाड्यविधिसुप-
दर्श्य गता । अन्ये त्वाहुः—करिणीरूपेण वातनिसर्गमकरोत् । श्रेणिकेन तस्याः स्वरूपे पृष्टे भगवानाख्यत् तस्याः 10
पूर्वभवावसन्नतावृत्तम् ।

अत्रैव पुर्यां भर्मघोष-धर्मयज्ञसौ द्वावनगारौ वर्षारात्रमवस्थाताम् । तौ^३ मासं मासं क्षपणेनास्ताम् । अन्यदा
चतुर्थपारणके तृतीयपौरुष्यां विहारय प्रस्थितौ शारदातपेनार्तौ तृषितौ गङ्गामुत्तरन्तौ मनसापि नाम्भ ऐच्छतामनेषणीय-
मिति । देवता तद्गुणावर्जिता गोकुलं विकुर्च्य गङ्गोत्तीर्णौ तौ दध्यादिभिरुपन्यमघ्नयन् । तौ दत्तोपयोगौ ज्ञातवन्तौ
यथेयं मायेति प्रत्यषेधताम् । पुरःप्रस्थितयोस्तयोरनुकम्पया बाहूलं^४ व्यकार्षीद्देवता । तौ चार्द्रायां भूमौ शीतलवाताप्यायितौ 15
ग्रामं प्राप्य शुद्धोच्छमादिषातामिति ।

श्रीमदयोध्यायामिक्ष्वाकुवंश्यः श्रीहरिश्चन्द्रो महानरेन्द्रमिश्रशङ्खुपुत्र उशीनरनृपसुतया सुतारा-
देव्या रोहिताश्वेन^५ च पुत्रेण सहितः सुखमनुभवश्चिरमसात्काश्यपीम् । एकदा सौधर्माधिपतिर्दिवि दिविजपरिषदि
तस्य सत्त्ववर्णनामकरोत् । तदश्रद्धधानावुभौ गीर्वाणौ चन्द्रचूड-मणिप्रभनामानौ वसुधरामवतीर्णौ । तयोरेको वन-
वराहरूपं विकृत्याऽयोध्यापरिसरस्थितशक्रावतारचैत्याश्रमं ससंरम्भं भद्रवतुं प्रवृत्ते । अन्येषुः सदसि सिंहासन-20
स्थितो हरिश्चन्द्रमहीन्द्रस्तमाश्रमोपह्ववं शूकरोपज्ञं श्रुत्वा तत्र गत्वा बाणप्रहारेण तं वराहं प्रहृतवान् । तस्मिंश्च सश-
रेऽन्तर्हिते गर्हितेरचरितः स यावत्^६ प्रदेशमविशत्तावत्तत्र हरिणीं स्वबाणप्रहतां, तस्याः स्फुरन्तं च गलितं गर्भं निभास्य,^७
कपिञ्जल-कुन्तलमित्राभ्यां सह पर्यालोच्य, भ्रूणघ्नं स्वं शोचयन् प्रायश्चित्तग्रहणार्थं कुलपतिमुपसृत्य नमस्कृत्य गृही-
त्वा चाशिषं यावदास्ते; तावद् वञ्चनानामकुलपतिकन्यका तुमुलमतुलमकार्षीत् । व्याहार्षीच—तात ! अनेन पापीयसा
मन्मृगी हता; तन्मरणे च^{१०} मम^{११} मन्मातुश्च मरणं भविष्यतीति निशम्य कुपितः कुलपतिर्नृपतये । ततस्तत्पदोर्निपत्य नरपति-25
रल्पत्—प्रभो ! सकलामपि वसुधां प्रतिगृह्य मामेतस्मादेनसो मोचय; वञ्चनायाश्च मरणनिवारणाय हेमलक्षं दास्यामीति ।
तेनाप्योमिति प्रतिपन्नवति कौटल्यशृषिं सह कृत्वा नृपः स्वपुरीमागात् । ततो वसुभूतेर्मन्त्रिणः कुन्तलस्य च
सुहृदस्तत्स्वरूपमावेद्य कोशान्निष्कलक्षमानाययत् । ततः स्मिन्वा तापसः सांगारको^{१२} व्याकरोत्—अस्मभ्यं जलधिमेख-
लामखिलामिलां त्वमदाः ।^{१३} ततोऽस्मदीयमेव वस्त्वस्मभ्यमेव दीयत^{१४} इति कोऽयं न्यायः । अथ वसुभूनिः^{१५} किमपि
ब्रुवाणः कुलपतिना शापादकारि कीरः; कुन्तलस्तु^{१६} शृगालः । तौ च वनमध्येऽवसताम् । राजा च मासमवर्षाद्यं मार्ग-30
यित्वा रोहिताश्वमङ्गलौ लगयित्वा सुतारया सह कार्शीं प्रति प्राचलत् । क्रमादिमां पुरीं प्राप्य संस्थायां स्थितः ।
तत्र शिरसि तृणं दत्वा वज्रहृदयविप्रहस्ते देवीं कुमारं च हेमपद्मसहस्रया विविक्रिये^{१०} । सा तत्र खण्डनपेषणादि-

1 P पि । 2 P Pa पद्मद्रहे । 3 P तौ द्वौ । 4 P गोकुलानि । 5 P बाहूलकं । 6 B रोहिताश्वेन ।
7 B प्रहीतवान् । 8 B Pa प्रवेक्ष^० । 9 Pa निर्भाल्य । 10 B 'च' नास्ति । 11 P मम मातु^० । 12 P सांगारको ।
13 P ततोऽस्मदीयमेव चास्म दीयते; Pa ततोऽस्म दीयते । 14 C वसुभूनि । 15 B कुन्तलस्य । 16 PPa विविक्रिये ।
वि० क० १०

कर्माणि निर्ममे । दारकश्च समित्यत्रपुष्पफलाद्याजहार । राज्ञि चिन्ताचान्तचेतसि कुलपतिः कनकं मार्गयितुमगात् । दत्तं तस्मै राज्ञा काञ्चनसहस्रषट्म् । कुलपतौ स्तोकमिति कुप्यत्यङ्गारकोऽवोचद्-भोः ! किमर्थं पत्नीमपत्यं च व्यक्रीणीथाः । अत्रत्यं चन्द्रशेखरं नरेश्वरं किं न याचसे वसुलक्षम् । राज्ञोक्तम्-असत्कुले नेदं सिध्यति । डोम्बस्यापि वेदमनि कर्मकरत्वमुररीकृत्य दास्यामि तव काञ्चनलक्षमिति । ततः कर्म कर्तुं प्रवृत्तश्चण्डालेन श्मशानरक्षणे नियुक्तः । 5 ततः परं ताभ्यामभराभ्यामकारि मारिः पुर्याम् । यथा भूपदेशानीतमाङ्घ्रिकेण राक्षसीप्रवादमारोप्य सुतारा मण्डलमानीय रासभमारोपिता, यथा शुक्रः पावके दत्तज्ञम्पोऽपि न दग्धः, यथा पितृवने वटोत्कलम्बितं नरं तटे च रुदन्तीं सुदतीं विलोक्य नराद्विधाधरापहारवृत्तमाकर्ष्य तमुन्मोच्य तस्थाने हरिश्चन्द्रः स्वं नियुज्य होमकुण्डे³ स्वमांसखण्डानि आर्पयत्, यथा 'कुण्डमध्यान्मुखं निर्गतं शृगालश्चारटत्, तापसेन यथा ऋणरोहणमवनीपतेरकारि, यथा च पुष्पाणि गृह्णन् रोहि- 10 ताश्वो निःशकं दन्दशूकेन दष्टः'⁴ संस्कारयितुमानीताच्च तस्मात्कण्टकमयाचिष्ट नृपतिः, यथा⁵ च सत्त्वपरीक्षानि- 10 वेहणप्रमुदितप्रकटितनिजरूपत्रिदशकृतपुष्पवृष्टिजयजयध्वनिः सर्वजनैः प्रशंसितः सात्त्विकशिरोमणिरिति, यथा च बहिर्मुखस्वमुखाद्वाराहादिपुष्पवृष्टिपर्यन्तं दिव्यमायाविलसितमवबुध्य यावच्चेतसि चमत्कृतस्तावत्त्वं स्वपुर्यां सदसि सिंहासनस्थं सपरिवारमपश्यत् । तदेतद्देवीकुमारविक्रयादि दिव्यपुष्पवर्षावसानं श्रीहरिश्चन्द्रस्य चरित्रं सत्त्वपरीक्षानिकषोऽस्यामेव पुर्यामजनि जनजनितविस्मयम् ।

यच्च काशीमाहात्म्ये प्रथमगुणस्थानीयैरभिधीयते-यद्⁶ वाराणस्यां कलियुगप्रवेशो नास्ति । तथाऽत्र प्राप्तनिधनाः 15 कीटपतङ्गभ्रमरादयः कृतानेकचतुर्विधहत्यादिपाप्मानोऽपि मनुष्यादयो वा शिवसायुज्यमिति प्रतीत्यादियुक्तिरिक्तं तद- 15 स्साभिः श्रद्धातुमपि दुःशकं किं पुनः कल्पे जल्पितमित्युपेक्षणीयमेवेतत् ।

धातुवाद-रसाद-खन्यवाद-मन्त्रविद्याविदुराः शब्दानुशासन-तर्क-नाटका-ऽलङ्कार-ज्योतिष-चूडामणि-निमित्तशास्त्र- 20 साहित्यादिविद्यानिपुणाश्च पुरुषा अस्यां परिव्राजकेषु जटाधरेषु योगिषु ब्राह्मणादिचातुर्वर्ण्ये च नैके रसिकमनांसि प्रीणयन्ति । चतुर्दिगन्तदेशान्तरवास्तव्याश्चास्यां जना दृश्यन्ते सकलकलापरिकलनकौतूहलिनः ।

20 वाराणसी चेयं सम्प्रति चतुर्धा विभक्ता दृश्यते । तद् यथा-देववाराणसी, यत्र विश्वनाथप्रा- 20 सादः । तन्मध्ये चाश्मनं जैनचतुर्विंशतिपट्टं पूजारूढमद्यापि विद्यते । द्वितीया राजधानी वाराणसी यत्राद्यत्वे यवनाः । तृतीया मदनवाराणसी; चतुर्था विजयवाराणसीति । लौकिकानि च तीर्थानि अस्यां क इव⁷ परिसंख्यातुमीश्वरः ।

अन्तर्वेणं दन्तखातं⁸ तडागं निकषा श्रीपार्श्वनाथस्य चैत्यमनेकप्रतिमाविभूषितमास्ते । अस्याममलपरिमलभरा- 25 कृष्टभ्रमरकुलसङ्कुलानि सरसीषु नानाजातीयानि कमलानि ।

अस्यां च प्रतिपदमकुतोभयाः सञ्चरिष्णवो निचाय्यन्ते शाखामृगा मृगधूर्ताश्च ।

अस्याः क्रोशत्रितये धर्मेक्षानामसंनिवेशो यत्र बोधिसत्त्वस्योच्चैस्तरशिखरचुम्बितगगनमायतनम् ।

अस्याश्च सार्धयोजनद्वयात्परतश्चन्द्रावती नाम नगरी, यस्यां श्रीचन्द्रप्रभोर्गर्भावतारादिकल्याणिकचतुष्टयम- 30 खिलभुवनजनतुष्टिकरमजनिष्ट ।

80 गङ्गोदकेन च जिनद्वयजन्मना च प्राकाशि काशिनगरी न गरीयसी कैः ।

तस्या इति व्यधित कल्पमनरूपभूतेः श्रीमान् जिनप्रभ इति प्रथितो मुनीन्द्रः ॥ १ ॥

॥ इति श्रीवाराणसीनगरीकल्पः ॥

॥ अं० ११३, अ० २३ ॥

1 Pa 'लक्ष' नास्ति । 2 'प्रवृत्तः' नास्ति Pa । 3 B होमखण्डेः । 4 BD कुण्डमुखा° । 5 P निःशक° । 6 BPा दष्टः । 7 P 'यथा' नास्ति । 8 B 'यद्' नास्ति । 9 B P इह । 10 P दण्डख्यातं ।

३९. श्रीमहावीरगणधरकल्पः ।

सिरिचीरस्स गणहरे इक्कारस जच्चमाहणे नमिउं । तेसिं चिअ कप्पलवं भणामि समयानुसारेण ॥ १ ॥

नामं ठाणं जैणया जर्णेणीउ जम्मोरिक्ख-गुर्चाइं । गिहिपरिआउ संसथे-वयदिणे^१-पुरं-देसं-कालं य ॥ २ ॥

वैयपरिवारो छउमँसथ-केवलित्तेसुं वरिससंत्वा य । रँवं लँदी^२ आउं सिवंठाण तँवु चि दाराइं ॥ ३ ॥

१. तत्थ गणहराण नामाहं-१ इंदभूई, २ अग्गिभूई, ३ वाउभूई, ४ विउत्तो, ५ सुधम्मसामी, ६ मंडिओ, ७ मोरिअपुत्तो, ८ अकंपिओ, ९ अचलभाया, १० मेअज्जो, ११ पभासो य ।

२. इंदभूइप्पसुहा तिन्नि सहोअरा मगहदेसे गोब्बरगामे उप्पत्ता । विअत्तो सुहम्मो य दो वि कोल्लाग-संनिवेसे । मंडिओ मोरिअपुत्तो अ दो वि मोरिअसंनिवेसे । अकंपिओ मिहिलाए । अयलभाया कोसलाए । मेअज्जो बच्चदेसे तुंगिअसंनिवेसे । पभासो रायगिहे ।

३. जणओ तिण्हं सोअराणं वसुभूई । विअत्तस्स धणमित्तो । अज्जसुहम्मस्स धम्मिलो । मंडिअस्स 10 घणदेवो । मोरिअपुत्तस्स मोरिओ । अकंपिअस्स देवो । अयलभाउणो वसू^३ । मेअज्जस्स दत्तो । पभासस्स बलो^४ ।

४. जणणी तिण्हं भाउआणं^५ पुह्वी । विअत्तस्स वीरुणी । सुहम्मस्स अहिला । मंडिअस्स विजय-देवा^६ । मोरिअपुत्तस्स सा चैव । जओ घणदेवे परलोअं गए मोरिएण सा संगहिआ; अविरोहो अ तंमि देसे । अकंपिअस्स जयंती । अयलभाउणो नंदा । मेअज्जस्स वरुणदेवा । पभासस्स अइभइत्ति । 15

५. नक्खत्तं-इंदभूइणो जिट्ठा, अग्गिभूइणो कित्तिआ, वाउभूइणो साई, विअत्तस्स सवणो, सुहम्मसामिणो उत्तरफणुणीओ, मंडिअस्स महाओ, मोरिअपुत्तस्स मिगसिरं, अकंपिअस्स उत्तरासादा, अयलभाउणो मिगसिरं, मेअज्जस्स अस्सिणी, पभासस्स पूसु चि ।

६. तिण्णि भाउणो गोअमगुत्ता, विअत्तो भारहायसगुत्तो, सुहम्मो अग्गिवेसायणसगुत्तो, मंडिओ वासिट्ठसगुत्तो, मोरिअपुत्तो कासवगुत्तो, अकंपिओ गोअमसगुत्तो, अयलभाया हारिअसगुत्तो, मेअज्जो पभासो 20 अ कोडिण्णसगुत्तु चि ।

७. गिहत्थपरिआओ-इंदभूइणो पंचासं वासाइं, अग्गिभूइस्स छायालीसं^७, वाउभूइस्स बायालीसं, वियत्तस्स पन्नासं, सुहम्मसामिस्स वि पन्नासं, मंडियस्स तेवण्णा, मोरियपुत्तस्स पणसट्ठी, अकंपियस्स अडयालीसं, अयलभाउणो छायालीसं, मेअज्जस्स छत्तीसं, पभासस्स सोलस चि ।

८. संसओ-इंदभूइस्स जीवे । भगवया महावीरेणं छिन्नो । अग्गिभूइणो कम्मे । वाउभूइणो तज्जीव-तस्सरीरे । 25 विअत्तस्स पंचमहाभूएसु । सुहम्मसामिणो जो जारिसो इह भवे, परभवे वि सो तारिसो चैव चि । मंडिअस्स बंध-मुक्खेसु । मोरिअपुत्तस्स देवेसु । अकंपिअस्स नरएसु । अयलभाउणो पुत्त-पावेसु । मेअज्जस्स परलोए । पभासस्स निब्रणे ति ।

९-१०-११-१२. दिक्खागहणमिक्कारसहं पि देवाणमागमणं दट्ठण जण्णवाडयाओ उवट्ठियाणं वइसाहसुद्ध-इक्कारसीए, मज्झिमपावाए नयरीए, महसेणवणुज्जाणे, पुब्बहदेसकाले चि ।

१३. इंदभूइप्पसुहाणं पंचण्हं पंचसया खंडिआ सह निकलंता । मंडिअ-मोरिअपुत्ताणं पत्तेअं सक्खा तिन्निअसया । 30 अकंपिआइणं चउण्हं पत्तेअं तिन्निअसय चि ।

1 P संसयदिक्खा^७ । 2 B C Pa रिद्धी । 3 P वसुदत्तो । 4 P बल्लिया । 5 P सोयराणं । 6 मंडियस्स मोरियपुत्तस्स विजयदेवा । 7 B C बायालीसं ।

१४. छउमत्थपरिआओ-इंदभूइस्स तीसं वासाइं, अग्गिभूइस्स दुवालस, वाउभूइस्स दस, विअत्तस्स दुवालस, सुहम्मस्स बायालीसं, मंडिअ-मोरिअपुत्ताणं पत्तेअं चउद्दस, अकंपिअस्स नव, अयलभाउणो दुवालस, मेअज्जस्स दस, पभासस्स अट्ट ति ।

१५. केवलिविहारेणं-इंदभूइं दुवालसवासाइं विहरिओ । अग्गिभूइं सोलस, वाउभूइं विअत्तो अ पत्तेयं अट्टा-
5 रस, अज्जसुहम्मस्स अट्ट, मंडिअ-मोरिअपुत्ताणं पत्तेअं सोलस, अकंपिअस्स एगवीसं, अयलभाउणो चउद्दस, मेअज्जस्स पभासस्स य पत्तेयं सोलस ति ।

१७. इक्कारसण्ह वि वज्जरिसहनारायं संघयणं, समचउरंसं संठाणं, कणगप्पहो देहवण्णो । रूवसंपया पुण तेसिं एवं तित्थयराणं

‘सब्सुरा जइ रूवं अंगुट्टपमाणयं विउब्बिज्जा । जिणपायंगुट्टं पइ न सोहए तं जहिं गालो ॥’

10 ति वयणाओ अप्पडिरूवं रूवं । तओ किंचूणं गणहराणं । तत्तो वि हीणं आहारगसरीरस्स । तत्तो वि अणुत्तर-
सुराणं । तत्तो जहक्कमं नवमगेविज्जगपज्जवसाणदेवाणं हीणयरं । तत्तो वि कमेण अञ्चुआइसोहम्मंतदेवाणं हीणयरं ।
तत्तो वि भवणवईणं, तत्तो वि जोइसिआणं, तत्तो वि वंतरदेवाणं, तत्तो वि चक्कवट्टीणं हीणयरं । तत्तो वि अद्धचक्क-
वट्टीणं, तत्तो वि बलदेवाणं हीणयरं । तत्तो वि सेसज्जाणं छट्टाणवडिअं । एवं विसिट्ठं रूवं गणहराणं ।

सुअं पुण-अगारवासे चउद्दसविज्जाठाणाइं; सामण्णे पुण दुवालसंगं गणिपिडगं सबेसिं । जओ सबे वि दुवा-
15 लसंगप्पणेआरो ।

१७. लद्धीओ पुण-सबेसिं गणहराणं सब्बाओ वि हवंति । तं जहा-बुद्धिलद्धी अट्टारसविहा^१-केवलनाणं,
ओहिनाणं, मणपज्जवनाणं, बीअबुद्धी, कुट्टबुद्धी, पयाणुसारित्तं, संभिन्नसोइत्तं, दूरासायण^२सामत्थं, दूरफरिसणसामत्थं,
दूरदरिसणसामत्थं, दूरग्घाणसामत्थं, दूरसवणसामत्थं, दसपुब्बित्तं, चउदसपुब्बित्तं, अट्टंगमहानिमित्तकोसल्लं, पण्णासव-
णात्तं, पत्तेअबुद्धत्तं, वाइत्तं च ।

20 किरियाविसया लद्धी दुविहा-चारणत्तं, आगासगामित्तं च ।

वेउब्बिअलद्धी अणेगविहा-अणिमा, महिमा, लधिमा, गरिमा, पत्ती, पकामित्तं, ईसित्तं, वसित्तं, अप्पडिधाओ,
अंतद्धाणं, कामरूवित्तमिच्चाइ ।

तवाइसयलद्धी सत्तविहा-उग्गतवत्तं, दित्तवत्तं, महातवत्तं, धोरतवत्तं, धोरपरक्कमत्तं, धोरवंभयारित्तं,
अधोरगुणवंभयारित्तं च ।

25 बललद्धी तिविहा-मणोवलित्तं, वयणवलित्तं, कायवलित्तं ।

ओसहिलद्धी अट्टविहा-आमोसहिलद्धी, खेलोसहिलद्धी, जल्लोसहिलद्धी, मलोसहिलद्धी, विप्पोसहिलद्धी, सबो-
सहिलद्धी, आसगअविसत्तं, दिट्ठिअविसत्तं ।

रसलद्धी छब्बिहा-वयणविसत्तं, दिट्ठिविसत्तं, खीरासवित्तं, महुआसवित्तं, रुप्पिरासवित्तं, अमिआसवित्तं ।

खित्तलद्धी दुविहा पण्णत्ता-अक्खीणमहाणसत्तं, अक्खीणमहालयत्तं च ।

30 -एयाहिं लद्धीहिं संपन्ना सबे वि ।

१८. सबाउअं-इंदभूइस्स बाणउई संवच्छराइं । अग्गिभूइस्स चउहत्तरी, वाउभूइस्स सत्तरी, विअत्तस्स असीई,
अज्जसुहम्मस्स सयं, मंडिअस्स तेआसीई, मोरिअपुत्तस्स पंचनउई, अकंपियस्स अट्टहत्तरी, अयलभाउणो बाहत्तरी^४,
मेअज्जस्स वासट्टी, पहासस्स चालीसं ति ।

१९-२०. निष्ठाणं च सधेसि पाओवगमणमासिअभत्तेण, रायगिहे नयरे, वेभारपवए संजायं ।
 पढम-पंचमवज्जा नवगणहरा जीवते भयवंतम्मि वीरे मुक्खं पत्ता । इंदभूई अज्जसुहम्मो अ तम्मि निष्ठाणगए निच्चुअ चि ।
 गोअमसामिप्पभिई^१ गणपहुणो^२ पवयणंबवणमहुणो । सुगहीअनामधेया महोदयं मज्झ उवणित्तु ॥ १ ॥
 जो गणहरकप्पमिणं पइपच्चूसं पढे पसन्नमणो । करयलमहिवसइ सया कल्लाणपरंपरा तस्स ॥ २ ॥
 जिणपहसूरिहि कओ गंह-वसु-सिंहि-कुं-मिअविक्रमसमासु ।
 जिट्ठसिअपंचमिवुहे गणहरकप्पो चिरं जयइ ॥ ३ ॥

5

॥ इति श्रीमहावीरगणधरकल्पः ॥

॥ अं० ६८ ॥

४०. कोकावसतिपार्श्वनाथकल्पः ।

नमिऊण पासनाहं पउमावइ-नागरायकयसेवं । कोकावसहीपासस्स किंपि वत्तत्रयं भणिमो ॥ १ ॥ 10
 सिरिपणह्वाहणकुलसंभूओ हरिसउरीयगच्छालंकारभूसिओ अभयदेवसूरी हरिसउराओ एगया
 गामाणुगामं विहरंतो सिरिअणहिल्लवाडय^१पट्टणमागओ । ठिओ बाहिपएसे सपरिवारो । अन्नया सिरिजयसिंह-
 देवनरिंदेण^२ गयखंधारूढेण रायवाडिआगएण दिट्ठो मलमल्लिणवत्थदेहो । राइणा गयखंधाओ उयरिऊण वंदिऊण
 दुक्करकारओ त्ति दिन्नं मलधारि त्ति नामं । अब्भत्थिऊण^३ नयरमज्जे नीओ रण्णा । दिन्नो उवस्सओ घयवसही-
 समीवे । तत्थ ठिआ सूरिणो । तस्स पट्टे कालक्कमेणं^४ अणेगगंधनिग्माणविकखायकित्ती सिरिहेमचंदसूरी संजाओ^५ । 15
 ते अ पइदिअहं वासारत्तचउम्मासीए घयवसहीए गंतूण वक्खाणं करिंति । अन्नया कस्सवि घयवसही गुट्टि-
 यस्स पिउकज्जे बलिवित्थाराइकरणं घयवसहीचेइए आढत्तं । तओ वक्खाणकरणत्थमागया सिरिहेमचंदसूरी ।
 पडिसिद्धा गुट्टिएहिं जहा—अज्ज वक्खाणं इत्थ न कायवं । इत्थ बलिमंडणाइणा नत्थि ओगासो^६ । तओ सूरीहिं
 भणिअं—थोवमेव अज्ज वक्खाणिस्सामो; मा चउमासीवक्खाणविच्छेओ भविस्सइ त्ति । तं च न पडिवन्नं गुट्टिएहिं । तओ
 अमरिसवलिक्खमाणसा पडिआगया उवस्सयमायरिआ । तओ दूमिअचित्ते गुरुणो नाऊण सोवन्निअभोग्गदेव-नायग-20
 नामणेहिं सड्ढेहिं मा अन्नयावि परचेइए एवंविहो अवमाणो होउ त्ति घयवसहीसमीवे चेइयकारावणत्थं भूमी
 मग्गिआ, न य कत्थ वि लद्धा । तओ कोकओ नाम सिट्ठी भूमिं मग्गिओ । वारिओ अ सो घयवसहीगुट्टिएहिं
 तिउणदम्मदाणपइच्छणेण^७ । तओ ससंधा आगया सूरिणो कोकयस्स घरं । तेण वि पडिवत्तिं काऊण भणिअं—
 दिन्ना मए भूमी जहोचिअमुल्लेण, परं मज्झ नामेणं चेइयं करेअवं । तओ सूरीहिं सावएहिं अ तह त्ति^८ पडिवन्नं ।
 तत्थ य घयवसहीआसन्नं कारिअं चेइयं^९ कोकावसहिं त्ति । टाविओ तत्थ सिरिपासनाहो । पूइज्जइ तिकालं । 25

कालक्कमेण सिरिभीमदेवरज्जे पट्टणं भंजंतेण मालवरण्णा सा पासनाहपडिमा वि भग्गा । तओ सोवन्निअ-
 नायगसंताणुप्पन्नेहिं रामदेव-आसधर^{१०}सिट्ठीहिं उद्धरो करेउमाढत्तो । आरासणाउ फलहीतिगं आणीअं;
 न य तं निहोसं । तओ विंबतिगे वि घडिए न परितोसो संजाओ गुरुणं सावयाणं च । तओ रामदेवेण अभिग्गहो
 गहिओ, जहाहं अकाराविअ पाससामिबिंबं न भुंजामि त्ति । गुरुणो वि उववासे कुणंति म्हा । तओ अट्टमोववासे

1 P °प्पसुहा । 2 D पवयणोववण°; P Pa पवयणं च वण° । 3 Pa °पाडय° । 4 P °देवेण । † एतन्तर्गता
 पद्धिन्तः पतिता P आदर्शे । 5 P अणय° । 6 B Pa C संजाओ । 7 B Pa C °वसहीए । 8 P पएसो । 9 P C D
 °दाणइच्छणेण । 10 B तहिति । 11 Pa B C नास्ति 'चेइयं' । 12 B Pa आसाधर ।

रामदेवस्स देवादेसो जाओ । जहा—जत्थ गोहलिआ¹ सपुप्फक्खया दीसइ, तस्स हिट्ठा, इत्थेव चेइअपरिसरे इचि-
एहिं हत्थेहिं फलही चिट्ठइ चि । खणिज्ज लद्धा फलही² । कारिअं³ 'निरुवमरूवं पासनाहबिन्वं । बारससय
'छासट्टे विक्कम्मसंवच्छरे देवाणंदसूरीहिं पइट्ठिअं । ठाविअं च चेइए । पसिदं च कोकापासनाहु चि ।
रामदेवस्स पुत्ता तिहुणा जाजा नामाणो । तिहुणागस्स पुत्तो मल्लओ । तस्स पुत्ता देल्हण-जइतसीह
5 नामधेया, ते अ पूअंति पइदिणं पासनाहं ।

अन्नया देल्हणस्स सिरिसंखेसरपासनाहेण सुमिणयं दिन्नं । जहा—पहाए घडियाचउकं जाव अहं
कोकापासनाहपडिमाए सन्निहिस्सामि । तंमि घडिआचउक्रे एगंमि बिंवे पूइए किर अहं पूहओत्ति । तहेव
लोगेहिं पूहज्जमाणो कोकापासनाहो पूरेइ संखेसरपासनाहु व पच्चए । संखेसरपासनाहविसया पूआ⁴-
जत्ताइ-अभिग्गाहा तत्थेव पुरिज्जंति जणाणं । एवं संनिहिअपाडिहेरो जाओ भयवं कोकयपासनाहो तिचीसपव्वमाण-
10 मुत्ती मलघारिगच्छपडिवद्धो ।

अणहिलपट्टणमंडणसिरिकोकावसहिपासनाहस्स । इअ एस कप्पलेसो होउ जणाणं धुअकिलेसो ॥ १ ॥

॥ इति श्रीकोकावसतिपार्श्वनाथकल्पः ॥

॥ अं० ४० ॥

४१. कोटिशिलातीर्थकल्पः ।

- नमिअ जिणे उवजीविअ वक्काइं पुव्वपुरिससीहाणं । कोडिसिलाए कप्पं जिणपहसूरी पयासेइ ॥ १ ॥
- 15 इह भरहस्सित्तमज्जे तित्थं मगहासु अत्थि कोडिसिला । अज्ज वि जं पूइज्जइ चारण-सुर-असुर-जक्खेहिं ॥ २ ॥
भरहद्धवासिणीहिं अहिट्ठियादेवयाहिं जा सययं । जोअणमेगं पिहुला जोअणमेगं च उस्सेहो ॥ ३ ॥
तिक्खंडपुहविपट्ठणो निअं परिक्वंति बाहुबलमखिला । उप्पाडिअ जं हरिणो सुरनरस्खराण पच्चक्खं ॥ ४ ॥
पदमेण कया छत्तं बीएणं पाविआ सिरं जाव । तइएणं गीवाए तओ चउत्थेण वच्छथले⁵ ॥ ५ ॥
उअरंतं पंचमएण तह य छट्टेण कडियडं⁶ नीआ । ऊरूपज्जंतं⁷ सत्तमेण⁸ उप्पाडिआ हरिणा ॥ ६ ॥
- 20 जाणसु अट्टमेणं नीआ चउरंगुलं तु मूमीओं । उद्धरिआ चरमेणं कन्हेणं वामबाहाए ॥ ७ ॥
अवसप्पिणिकालवसा कमेण हायंति माणवबलाइं । तित्थयराणं तु बलं सब्बेसिं होइ इगरूवं ॥ ८ ॥
उप्पाडेउं तीरइ जं बलवंतीए सुहडकोडीए । तेणेसा⁹ कोडिसिला इक्कलेणावि हरिणा उ ॥ ९ ॥
अक्काउहोत्ति नामेण संतिनाहस्स गणहरो पदमो । काऊण अणसणविहिं कोडिसिलाए सिवं पत्तो ॥ १० ॥
सिरिसंतिनाहत्तित्थे संखिज्जाओं मुणीण कोडीओं । इत्थेव य सिद्धाओं एवं सिरिकुंयुत्तित्थे वि ॥ ११ ॥
- 25 अरजिणवरत्तित्थंमि वि बारससिद्धाओं समणकोडीओं । छक्कोडीओं रिसीणं सिद्धाओं मल्लिजिणत्तित्थे ॥ १२ ॥
मुणिसुव्वयजिणत्तित्थे सिद्धाओं तिन्नि साहुकोडीओं । इक्का कोडी सिद्धा नमिजिणत्तित्थेऽणगाराणं ॥ १३ ॥
अन्ने वि अणेगे तत्थ महरिसी सासयं पयं पत्ता । इह कोडिसिलात्तित्थं विक्खायं पुहविवलयंमि¹¹ ॥ १४ ॥

पुवायरिएहिं च इत्थ सविसेसं किं पि भणियं । तं जहा—

जोअणपिहुला यामा दसन्नपव्वयसमीवि कोडिसिला । जिणछक्कत्तित्थसिद्धा तत्थ अणेगाउ मुणिकोडी ॥ १५ ॥

1 B गोअलिआ । 2 C पणही । 3 C निरुपमं । 4 C बासेट्टे । 5 P नास्ति 'पूआ'; B Pa पूजा । 6 Pa वच्छथले; B वत्थयले । 7 Pa कडिअ नीया; B कडिअ नीयाळ । 8 Pa D *पज्जंते । 9 B सत्तमो । 10 B C वेणं सा । 11 B बलयंति ।

पदमं संतिगणहरो चक्राडहोऽणेगसाहुपरिअरिओ । वचीसजुगेहि तओ सिद्धा संस्तिज्जमुणिकोडी ॥ १६ ॥
 संस्तिज्जा मुणिकोडी अडवीसजुगेहि कुंथुनाहस्स । अरजिणचउवीसजुगा बारसकोडीओ सिद्धाओ ॥ १७ ॥
 मङ्गिस्स वि वीसजुगा छकोडि. मुणिसुब्बयस्स कोडित्तिगं । नमित्तिथे इगकोडी सिद्धा तेणेस कोडिसिळा ॥ १८ ॥
 छचे सिरंमि गीवा बच्छे उअरे कडीइ उरुसु । जाणू कहमवि जाणू नीया सा वासुदेवेण ॥ १९ ॥
 इअ कोडिसिळात्तिथं तिहुअणजणजणिअनिव्वुआवत्थं । सुरनरखेअरमहिअं भवियाणं कुणउ कल्लाणं ॥ २० ॥ 5

॥ इति श्रीकोटिशिलातीर्थकल्पः ॥

॥ प्र० २४, अ० ६ ॥

४२. वस्तुपाल-तेजःपालमन्त्रिकल्पः ।

श्रीवस्तुपाल-तेजःपालौ मन्त्रीश्वरावुभावास्ताम् । यौ आतरौ प्रसिद्धौ कीर्तनसंख्यां तयोर्ब्रूमः ॥ १ ॥

पूर्वं गूर्जरधरित्रीमण्डनायां मण्डलीमहानगर्यां श्रीवस्तुपाल-तेजःपालाद्या वसन्ति स्म । अन्यदा श्रीम-10
 त्पत्तनवास्तव्यप्राग्वाटान्वयठकुरश्रीचण्डपालमजं ठकुरश्रीचण्डप्रसादाङ्गज मन्त्रिश्रीसोमकुलावतंस ठकुरश्री-
 आसराजनन्दनौ कुमारदेवीकुक्षिसरोवरराजहंसौ श्रीवस्तुपाल-तेजःपालौ श्रीशशुञ्जय-गिरिनारादिती-
 र्थयात्रायै प्रस्थितौ । हडालाम्रामं गत्वा यावत्त्वां विभूर्तिं चिन्तयतस्तावल्लक्षणत्रयं सर्वस्वं जातम् । ततः सुराष्ट्राखसौ-
 स्थ्यमाकलय्य लक्ष्मेकमवत्यां निधातुं निशीथे महाऽश्वत्थतलं खानयामासतुः । तयोः खानयतोः कस्यापि प्राक्तनः
 कनकपूर्णः शौचकलशो निरगात् । तमादाय श्रीवस्तुपालस्तेजःपालजायामनुपमादेवीं मान्यतयाऽपृच्छत्-15
 कैतन्निधीयत ? इति । तयोक्तम्-गिरिशिखर एवैतदुच्चैः स्थाप्यते यथा प्रस्तुतनिधिवन्नान्यसाद्भवति । तच्छ्रुत्वा श्रीव-
 स्तुपालस्तद् द्रव्यं श्रीशशुञ्जयोज्जयन्तादावव्ययत् । कृतयात्रो न्यावृत्तो धवलङ्ककपुरमगात् ।

अत्रान्तरे महणदेवी नाम कन्यकुञ्जेश्वरसुता, [या] जनकात् कञ्चुलिकापदे गूर्जरधरित्रीमवाप्य तदाधिपत्यं
 भुक्त्वा मृता सती तत्रैव देशाधिष्ठात्री देवता समजनि । सैकदा स्वप्ने वीरधवलनृपस्याचीकथत्-यद्वस्तुपाल-तेजः-
 पालौ राज्यचिन्तकप्राग्रहरौ विधाय सुखेन राज्यं शाधि । इत्थं कृते राज्य-राष्ट्रवृद्धिस्तव भवित्री-इत्यादिश्य स्वं च 20
 प्रकाश्य तिरोदधे देवी । प्रातरुत्थाय नृपतिर्वस्तुपाल-तेजःपालावाहय सत्कृत्य च ज्यायसः स्तम्भतीर्थ-धव-
 लङ्कयोरधिपत्यमदात् । तेजःपालस्य तु सर्वराज्यव्यापारमुद्रां ददौ । ततस्तौ षड्दर्शनदान-नानाविधधर्मस्थानविधाप-
 नादिभिः सुकृतशतानि चिन्वन्तौ नित्यतुः समयम् ।

तथा हि-लक्ष्मेकं सपादं जिनबिम्बानां कारितम् । अष्टादश कोट्यः षण्णवतिर्लक्षाः श्रीशशुञ्जयतीर्थे द्रविणं
 व्ययितम् । द्वादश कोट्योऽशीतिलक्षाः श्री उज्जयन्ते । द्वादशकोट्यस्त्रिपञ्चाशलक्षा अर्बुदशिखरे लूणिवसत्याम् । 25
 नवशतानि चतुरशीतिश्च पौषधशालाः कारिताः । पञ्चशतानि दन्तमयसिंहासनानाम्, पञ्चशतानि पञ्चोत्तराणि
 समवसरणानां जादरमयानाम् । ब्रह्मशालाः सप्तशतानि सप्तदशानि । सत्राकाराणां सप्तशती । तपस्वि-कापालिकमठानां
 सर्वेषां भोजननिर्वापादिदानं कृतम् । त्रिंशच्छतानि द्युत्तराणि माहेश्वरायतनानाम् । त्रयोदशशतानि चतुरस्रराणि
 शिखरबद्धजैनप्रासादानाम् । त्रयोविंशतिः शतानि जैनचैत्योद्धारणाम् । अष्टादशकोटिसुवर्णव्ययेन सरस्वतीभाण्डागाराणां
 स्थानत्रये भरणं कृतम् । पञ्चशती ब्राह्मणानां नित्यं वेदपाठं करोति स्म । वर्षमध्ये संघपूजात्रितयम् । पञ्चदशशती 80

श्रमणानां गृहे नित्यं विहरति स्म । तटिक-कार्पटिकानां सहस्रं साधिकं प्रत्यहममुङ्क्त । त्रयोदश तीर्थयात्राः संघप-
तीभूय कृताः । तत्र प्रथमयात्रायां चत्वारि सहस्राणि पञ्चशतानि शकटानां सशय्यापालकानां, सप्तशती सुखासनानां,
अष्टादशशती वाहिनीनां, एकोनविंशतिः शतानि श्रीकरीणां, एकविंशतिः शतानि श्वेताम्बराणां, एकादशशती दिग-
म्बराणां, चत्वारि शतानि सार्धानि जैनगायनानां, त्रयस्त्रिंशच्छती बन्दिजनानां, चतुरशीतिस्तडागाः सुबद्धाः, चतुःशती
5 चतुःषष्ट्यधिका वापीनां, पाषाणमयानि त्रिंशद्-द्वात्रिंशद्गुर्गाणि, दन्तमयजैनस्थानां चतुर्विंशतिः, विंशं शतं शाकघटि-
तानां, सरस्वतीकण्ठाभरणादीनि चतुर्विंशतिर्बिरुदानि श्रीवस्तुपालस्य । चतुःषष्टिर्मसीतयः कारिताः । दक्षिणस्यां
श्रीपर्वतं यावत्, पश्चिमायां **प्रभासं** यावत्, उत्तरस्यां **केदारं** यावत्, पूर्वस्यां **वाराणसीं** यावत् तयोः कीर्त-
नानि । सर्वांग्रेण त्रीणि कोटिशतानि चतुर्दश लक्षा अष्टादश सहस्राणि अष्टशतानि लोष्टिकत्रितयोनानि द्रव्यव्ययः ।
त्रिषष्टिवारान् संग्रामे जैत्रपत्रं गृहीतम् । अष्टादश वर्षाणि तयोर्व्यापृतिः ।

- 10 एवं तयोः पुण्यकृत्यानि कुर्वतोः कियताऽपि कालेन श्री**वीरधवल**नृपः कालधर्ममवापत्¹ । ततस्तत्पट्टे तदीय-
स्तनयः श्रीमान् **वीसलदेव**स्ताभ्यां मन्त्रिप्रवराभ्यां राज्येऽभिषिक्तः । सोऽपि समर्थः सन् क्रमेण दुर्मदः सचिवान्तरं
विधाय मन्त्रि**नेजःपाल**मपाचकार । तदवलोक्य राज्ञः पुरोधः **सोमेश्वर**नामा महाकविर्नृपमुद्दिश्य साक्षेपं नव्यं
काल्यमपठत् । तथा—

मासान्मांसलपाटलापरिमलव्यालोलतोलम्बतः प्राप्य प्रौढिमिमां समीर महतीं पश्य त्वया यत्कृतम् ।

- 15 सूर्याचन्द्रमसौ निरस्ततमसौ दूरं तिरस्कृत्य यत् पादस्पर्शसहं विहायसि रजः स्थाने तयोः स्थापितम् ॥ १ ॥

इत्यादि । तयोः पुरुषरत्नयोर्वृत्तशेषमादित उत्पत्तिस्वरूपं च लोकप्रसिद्धित एवावगन्तव्यम् ।

गीताद्वायनवर्येण सूडाद्विज्ञाय कीर्तिता । कीर्तनानामियं संख्या श्रीमतोर्मन्त्रिमुख्ययोः ॥ १ ॥

यदध्यासितमर्हद्भिस्तद्धि तीर्थं प्रचक्षते । अर्हन्तश्च तयोश्चित्तमध्यवात्सुरहर्निशम् ॥ २ ॥

तत्तीर्थरूपयोर्युक्त्या पुरुषश्रेष्ठयोस्तयोः । कीर्तनोत्कीर्तनेनापि न्याय्या कल्पकृतिर्न किम् ॥ ३ ॥

- 20 इत्यालोच्य हृदा कल्पलेशं मन्त्रीशयोस्तयोः । एतं विरचयां चक्रुः श्री**जिनप्रभ**सुरयः ॥ ४ ॥

॥ श्रीमहामात्यवस्तुपालनेजःपालकीर्तनसंख्याकल्पः ॥

॥ अं० ५३, अ० ६ ॥

४३. दिंपुरीतीर्थकल्पः ।

श्रीपार्श्वं^१ चेल्लणामिष्यं ध्यात्वा श्रीवीरमप्यथ । कल्पं श्रीदिंपुरी^२तीर्थस्याभिधास्ये यथाश्रुतम् ॥ १ ॥

पारेतजनपदान्तश्चर्मणवत्यास्तटे महानद्याः । नानाघनवनगहना^३ जयत्यसौ दिंपुरीति पुरी ॥ २ ॥

अत्रैव भारते वर्षे विमलयशा नाम भूपतिरभूत् । तस्य सुमङ्गलादेव्या सह विषयसुखमनुभवतः क्रमाज्जातमपत्ययुगलम् । तत्र पुत्रः पुष्पचूलः, पुत्री पुष्पचूला । अनर्थसार्थमुत्पादयतः पुष्पचूलस्य कृतं लोकै- 5
र्वङ्गचूल इति नाम । महाजनोपालब्धेन^४ राज्ञा रुषितेन निःसारितो नगराद्बङ्गचूलः । गच्छंश्च पथि पतितो मीषणायामटव्यां सह निजपरिजनेन स्वस्त्रा च खेहवशया । तत्र च क्षुत्पिपासादितो दृष्टो भिक्षैः । नीतः स्वपत्नीम्, स्थापितश्च पूर्वपत्नीपतिपदे पर्यपालयद्राज्यम्, अलुण्ठयद्भामनगरसार्थादीन् ।

अन्यदा सुस्थिताचार्या अर्बुदाचलादष्टापदयात्रायै प्रस्थितास्तामेव सिंहगुहानामपत्नीं सगच्छाः प्रापुः । जातश्च वर्षाकालः; अजनि च पृथ्वी जीवाकुला । साधुभिः सहालोच्य मार्गयित्वा वङ्गचूलाद्वसतिं स्थितास्तत्रैव 10
सूरयः । तेन च प्रथममेव व्यवस्था कृता—मम सीमान्तर्धर्मकथा न कथनीया । यतो युष्मत्कथायामर्हिसादिको धर्मः; न चैवं मल्लोको निर्वहति । एवमस्तु इति प्रतिपद्य तस्थुरुपाश्रये गुरवः । तेन चाहूय सर्वे प्रधानपुरुषा भणिताः—अहं राजपुत्रस्ततो मत्समीपे ब्राह्मणादय आगमिष्यन्ति । ततो भवद्भिर्जीववधो मांसमद्यादिप्रसङ्गश्च पत्या मध्ये न कर्तव्यः । एवं च कृते यतीनामपि भक्तपानमज्जुगुप्तितं कल्पत इति । तैस्तथैव कृतं यावच्चतुरो मासान् । प्राप्तो विहारसमयः । अनुज्ञापितो वङ्गचूलः सूरिभिः—‘समणाणं सउणाण’मित्यादि वाक्यैः । ततस्तैः सह चलितो वङ्गचूलः । स्वसीमां 15
प्रापुषा तेन विज्ञप्तम्—वयं परकीयसीमायां न प्रविशाम इति । भणितः सूरिभिः—वयं सीमान्तरमुपेताः, तस्किमुपदिशा-
मस्तुभ्यम् ? । तेनोक्तम्—यन्मयि निर्वहति, तदुपदेशेनानुगृह्यतामयं जनः । ततः सूरिभिश्चत्वारो नियमा दत्तास्तद्यथा—
अज्ञातफलानि न भोक्तव्यानि, सप्ताष्टानि पदान्यपसृत्य घातो देयः । पट्टदेवी नाभिगन्तव्या । काकमांसं च न भक्ष-
णीयमिति । प्रतिपन्नाश्च^५ तेन ते । गुरुन् प्रणम्य स स्वगृहानागमत् ।

अन्यदा गतः सार्थस्योपरि धात्र्या । शकुनकारणान्नागतः सार्थः । जुटितं च तस्य पथ्यदनम् । पीडिताः क्षुधा 20
राजन्याः । दृष्टश्च तैः किंपाकतरुः फलितः । गृहीतानि फलानि । न जानन्ति ते तन्नामधेयमिति तेन न भुक्तानि ।
इतरैः सर्वैर्बुभुजिरे । मृताश्च तैः किंपाकफलैः । ततश्चिन्तितं तेनाहो ! नियमानां फलम् । तत एकाक्येवागतः पत्नीम् ।
राजन्यां प्रविष्टः स्वगृहम् । दृष्टा पुष्पचूला दीपालोकेन पुरुषवेषा निजपत्न्या सह प्रमुक्ता । जातस्तस्य कोपस्तयोरुपरि ।
द्वावप्येतौ स्वङ्गप्रहारेण छिनद्मीति यावदचिन्तयत्तावत्समृतो नियमः । ततः सप्ताष्टपदान्यपक्रम्य घातं ददत्^६ स्वात्कृत-
मुपरि स्वप्नेन । व्याहृतं स्वस्त्रा ‘जीवतु वङ्गचूल’ इति तद्वचः श्रुत्वा लज्जितोऽसावपृच्छत् किमेतदिति ? । सापि 25
^७नटवृत्तान्तमचीकथत् ।

कालक्रमेण तस्य तद्राज्यं शासतस्तत्रैव पत्न्यां तस्यैवाचार्यस्य शिष्यो धर्मश्रवि-धर्मदत्तनामानौ कदाचि-
द्वर्षारात्रमवास्थिषाताम् । तत्र तयोरेकः साधुस्त्रिमासक्षणं विदधे । द्वितीयश्चतुर्मासक्षणम् । वङ्गचूलस्तु तदचनिय-
मानामायतिशुभं^८ फलतामवलोक्य व्यजिज्ञपत्—भदन्तौ ! मदनुकम्पया कमपि पेशलं धर्मोपदेशं दत्तम् । ततस्ताभ्यां चैत्य-
विधापनदेशना क्लेशनाशिनी विदधे । तेनापि शराविकापर्वतसमीपवर्तिन्यां तस्यामेव पत्न्यां चर्मणवतीसारिचीरी 30
कारितमुच्चैस्तरं चारुचैत्यम् । स्थापितं तत्र श्रीमन्महावीरविम्बम् । तीर्थतया च रूढं तत् । तत्र यान्ति स चतुर्दिग्भ्यः सङ्घाः ।

1 Pa पार्श्व° । 2 Pa °पुर° । 3 Pa °वहना । 4 Pa °पलब्धेन । 5 Pa विज्ञप्ति । 6 Pa प्रपन्नास्तेन ।
7 B दद्यात् । 8 B तद् । 9 Pa °फलशुभता° ।

कालान्तरे कश्चिन्नैगमः सभार्यः सर्वर्ष्या तद्यात्रायै प्रस्थितः । प्राप्तः क्रमेण रन्तिनदीम् । नावमारूढौ च दम्पती चैत्यशिखरं व्यलोकयताम् । ततः सरभसं सौवर्णकञ्चोलके कुङ्कुमचन्दनकर्पूरं प्रक्षिप्य जले¹ क्षेप्तुमारब्धवती नैगमगृहिणी । प्रमादान्निपतितं तदन्तर्जलतलम् । ततो भणितं वणिजा—अहो ! इदं कञ्चोलकं नैककोटिमूल्यरत्नखचितं राज्ञा ग्रहणकेऽर्पितमासीत् । ततो राज्ञः कथं छुटितव्यमिति चिरं विषद्य वङ्कचूलस्य पल्लीपतेर्विज्ञापितं तत् ।

5 यथाऽस्य राजकीयवस्तुनो विचिन्तितः कार्यताम् । तेनापि धीवर आदिष्टस्तच्छोधयितुं प्राविशदन्तर्नदम् । विचिन्वता चान्तर्जलतलं दृष्टं तेन हिरण्मयरथस्थं जीवन्तस्वामिश्रीपार्श्वनाथबिम्बम् । यावत्प्रश्यति स्म स बिम्बस्य हृदये तत्कञ्चोलकम् । धीवरेणोक्तम्—धन्याविमौ दम्पती यद्भवतो वक्षसि घुसृणचन्दनविलेपनाहं स्थितमिदम् । ततो गृहीत्वा तदर्पितं नैगमस्य । तेनापि दत्तं तस्मै बहुद्रव्यम् । उक्तं च बिम्बस्वरूपं नाविकेन । ततो वङ्कचूलेन श्रद्धालुना तमेव प्रवेश्य निष्काशितं तद्विम्बम् । कनकरथस्तु तत्रैव मुक्तः । निवेदितं हि स्वप्ने प्राग् भगवता² नृपतेः, यत्र

10 शिक्षा सती पुष्पमाला गत्वा तिष्ठति तत्र बिम्बं शोध्यमिति । तदनुसारेण बिम्बमानीय समर्पितं राज्ञे वङ्कचूलाय । तेनापि स्थापितं श्रीवीरस्य बिम्बस्य बहिर्मण्डपे यावत्किञ्च नव्यं³ चैत्यमस्मै कारयामीत्यभिसन्धिमतः । कारिते च⁴ चैत्यान्तरे यावत्तत्र स्थापनार्थमुत्थापयितुमारभन्ते राजकीयाः पुरुषास्तावच्चद्विम्बं नोत्तिष्ठति स्म । देवताधिष्ठानात्तत्रैव स्थितमद्यापि तथैवास्ते । धीवरेण पुनर्विज्ञप्तः पल्लीपतिः—यत्तत्र देव ! मया नद्यां प्रविष्टेन बिम्बान्तरमपि दृष्टम्, तदपि बहिरानेतुमौचित्तीमश्नुति । पूजारूढं हि भवति । ततः पल्लीश्वरेण पृष्टा स्वपरिषत्—भो ! जानीते कोऽप्यनयोर्बिम्बयोः

15 संविधानकम् ? । केन खल्वेते नद्यान्तरजलतले⁵ न्यस्ते ? । इत्याकर्ण्यैकेन पुराविदा स्वविरेण विज्ञप्तम्—देवैकसिन्नगरे पूर्वं नृपतिरासीत् । स च परचक्रेण समुपेयुषा सार्द्धं योद्धुं सकलचमूसमूहसन्नहनेन गतः । तस्याग्रमहिषी च निजं सर्वस्वमेतच्च बिम्बद्वयं कनकरथस्थं विधाय जलदुर्गमिति कृत्वा चर्मणवत्यां⁶ कोटिबके प्रक्षिप्य स्थिता⁷ । चिरं युद्धवतस्तस्य कोऽपि खलः किल वार्तामानैषीत्—यदयं नृपतिस्तेन परचक्राधिपतिनृपतिना व्यापादित इति ।⁸ तच्छ्रुत्वा देवी तत्कोटिबकमाक्रम्यान्तर्जलतलं प्राक्षिपत् । स्वयं च परासुतामासदत् । स च नृपतिः परचक्रं निर्जित्य थावन्नजिनगरमा-

20 गमत् तावद् देव्याः प्राचीनं वृत्तमाकर्ण्य भवाद्विरक्तः पारमेश्वरीं दीक्षां कक्षीचक्रे । तत्रैकं बिम्बं देवेन बहिरानीतं पूज्यमानं चास्ति । द्वितीयमपि चेन्निःसरति तदोपक्रम्यतामिति । तदाकर्ण्य वङ्कचूलः परमार्हतं⁹ चूडामणिस्तमेव धीवरं तदानयनाय नद्यां प्राचीविशत् । स च तद्विम्बं कटीदण्डपुरजलतलेऽवतिष्ठमानं बहिस्थशोषाङ्गं चावलोक्य निष्काशनोपायाननेकानकर्षीत् । न च तन्निर्गतमिति दैवतप्रभावमाकलय्य समागत्य च विशामीशाय न्यवेदयत्तत्स्वरूपम् । अद्यापि तत्किञ्च तथैवास्ते । श्रूयतेऽद्यापि केनापि धीवरस्वविरेण नौकास्तम्भे जाते तत्कारणं विचिन्वता तस्य¹⁰ हिरण्मयरथस्य

25 कीलिका लब्धा । तां कनकमयीं दृष्ट्वा लुब्धेन तेन व्यचिन्ति—यदिमं रथं क्रमात्सर्वं गृहीत्वा ऋद्धिमान् भविष्यामीति । ततश्च स रात्रौ निद्रां न लेभे । उक्तश्च केनाप्यदृष्टपुरुषेण—यदिमां तत्रैव विमुच्य सुखं¹¹ स्थेयाः, नो चेत्सद्य एव त्वां हनिष्यामीति । तेन भयार्तेन तत्रैव मुक्ता युगकीलिका इत्यादि । किं न सम्भाव्यते दैवताधिष्ठितेषु पदार्थेषु ।

श्रूयते च, सम्प्रति काले कश्चिन्म्लेच्छः पाषाणपाणिः श्रीपार्श्वनाथप्रतिमां भङ्गकुमुपस्थितः स्तम्भितबाहुर्जातः । महति पूजाविधौ कृते सज्जतामापन्न इति । श्रीवीरबिम्बं महत्तदपेक्षया लघीयस्तरं श्रीपार्श्वनाथबिम्बमिति महावीर-

30 स्थाभकं रूपोऽयं देव इति मेदाश्चेल्लुण इत्याख्यां प्राचीकरान् । श्रीमञ्जुल्लणदेवस्य महीयस्तमहाहात्म्यनिघेः पुरस्ताभ्यां महर्षिभ्यां सुवर्णमुकुटमग्राज्ञायः समा[रा]धितः प्रकाशितश्च भव्येभ्यः । सा च सिंहगुहापल्ली कालकमार्द्धिपुरी-त्याख्यया प्रसिद्धा नगरी संजाता । अद्यापि स भगवान् श्रीमहावीरः स चेल्लणपार्श्वनाथः सकलसंघेन तस्यामेव पुर्यां यात्रोत्सवैराराध्यते इति ।

1 Pb C जलं । 2 Pa-b भगवता । 3 B नान्यं । 4 B नास्ति 'च' । 5 Pa °जलं । 6 B न्यास्ते । 7 Pa स्थिता-रासीत् । 8 B 'तत्' नास्ति । 9 B Pa परमार्हतः चूडामणि° । 10 B हि रथस्य । 11 Pa नास्ति 'सुखं' ।

अन्यदा वङ्कचूल उज्जयिन्यां स्वात्रपातनाय चौर्यवृत्त्या कस्यापि श्रेष्ठिनः सप्तानि गतः । कोलाहलं श्रुत्वा
 'बलितः । ततो देवदत्ताया गणिकाया गाणिक्यमाणिक्यभूताया गृहं प्राविशन् । दृष्टा सा कुष्ठिना सह प्रसुप्ता । ततो
 निःसृत्य गतः पुरः श्रेष्ठिनो वेश्म । तत्रैकविशोपको लेख्यके वृत्रतीति परुषवाग्भिर्निर्भर्त्स्य निःसारितो गेहात् पुत्रः
 श्रेष्ठिना । विरराम च यामिनी । यावद्राजकुलं यामीत्यचिन्तयत्, तावदुज्जगाम धामनिधिः । पञ्चीशश्च निःसृत्य नगरा-
 द्दोषां गृहीत्वा तरुतले दिनं नीत्वा पुना रात्रावागात् । राजभाण्डागाराद्दहिर्गोषापुच्छे विलभ्य प्राविशत्कोशम् । दृष्टो 5
 राजाप्रमहिष्या रुष्टया, पृष्टश्च कस्तवमिति । तेनोचे चौर इति । तयोक्तम्—मा भैषीः, मया सह सङ्गमं कुरु । सोऽवादीत्—
 का त्वम् ? । साऽप्यूचेऽप्रमहिष्यहमिति । चौरोऽवादीद्यथेवं तर्हि ममाम्बा भवसि, अतो यामीति निश्चिते तथा स्वाङ्गं
 नखैर्विदार्य पूकृतिपूर्वमाहूता आरक्षकाः । गृहीतस्तैः । राज्ञा चानुनयार्थमागतेन तद्दृष्टम् । राज्ञोक्ताः स्वपौ(पु)रुषाः—
 मैत्रं गाढं कुर्वीध्वमिति । तै रक्षितः । प्रातः पृष्टः क्षितिभृता । तेनाप्युक्तम्—देव ! चौर्यायाहं प्रविष्टः । पश्चाद्देवभा-
 ण्डागारे देव्या दृष्टोऽस्मि । यावदन्यत्र कथयति तावत्तुष्टो विदितवेद्यो नरेन्द्रः स्वीकृतः पुत्रतया, स्थापितश्च सामन्त- 10
 पदे । देवी च विडम्ब्यमाना रक्षिता वङ्कचूलेन । अहो ! नियमानां शुभफलमित्यनवरतमयमध्यासीत् । प्रेषितश्चान्यदा
 राज्ञा कामरूपभूपसाधनार्थम् । गतो युद्धे । घातैर्जरीरितो विजित्य तमागमत् स्वस्थानम् । व्याहृता च राज्ञा वैद्याः ।
 यावद्रूढोऽपि घातव्रणो विकसति । तैरुक्तम्—देव ! काकमांसेन शोभनो भवत्ययम् । तस्य च जिनदासश्रावकेण
 सार्द्धं प्रागेव मैत्र्यमासीत् । ततस्तदानयनाय प्रेषितः पुरुषः पुरुषाधिपतिना, येन तद्वाक्यात्काकमांसं भक्षयतीति ।
 तदाहूतश्च जिनदासोऽवन्तीमागच्छन्नुभे दिव्ये सुदत्यौ रुदत्यावद्राक्षीत् । तेन पृष्टे—किं रुदिथः ? । ताभ्या- 15
 मुक्तम्—अस्माकं भर्ता सौधर्माच्युतः । अतो राजपुत्रं वङ्कचूलं प्रार्थयावहे । परं त्वयि गते स' मांसं भक्षयिता ततो
 गन्ता दुर्गतिं तेन रुदिथः । तेनोक्तम्—तथा करिष्ये यथा तन्न भक्षयिता । गतश्च तत्र । राजोपरोधाद् वङ्कचूलमवोचत्—
 गृहाण बलिभुक्पिशितम् । पट्टभूतः सन् प्रायश्चित्तं चरेः । वङ्कचूलोऽवोचत्—जानासि त्वं यदाचर्याप्यकार्यं प्रायश्चित्तं
 ब्राह्मम्, ततः प्रागेव तदनाचरणं श्रेय इति । 'प्रक्षालनाद्धि पङ्कस्य दूरादस्पर्शनं वरम् ।' इति वाक्याजिषिद्धो
 नृपतिः । विशेषप्रतिपन्ननिवहश्चाऽच्युतकल्पमगमत् । बलमानेन जिनदासेन ते देव्यौ तथैव रुदत्यौ इद्वा प्रोक्तम्— 20
 किमिति रुदिथः ? । न तावत्स मांसं ग्राहितः । ताभ्यामभिदधे—स ह्यधिकाराधनावशादच्युतं प्राप्तस्ततो नाऽभवदस-
 द्भर्तेति । एवं जिनधर्मप्रभावं सुचिरं परिभाष्य जिनदासः स्वावासमाससादेति । एवं चास्य निर्मापयिता वङ्कचूल
 एवाजनि जनितजगदानन्दः ॥

दिंपुरीतीर्थरत्नस्य कल्पमेतं यथाश्रुतम् । किञ्चिद्विरचयां चक्रुः श्रीजिनप्रभसूरयः ॥ १ ॥

॥ इति श्रीचेल्लणपार्श्वनाथस्य कल्पः ॥

॥ अं० ११६, अ० २६ ॥

४४. दिंपुरीस्तवः† ।

- उत्तुङ्गैर्विविधैर्गैरुपलसच्छायैरभिभ्राजिता,
श्रीवीरप्रभुपार्श्व-सुव्रत-युगादीशादिभिर्बैर्युता ।
पल्ली भूतलविश्रुता नियमिनः श्रीवङ्कचूलस्य या,
5 सा भूत्वा चिरमद्भुतां कलयतु प्रौढिं पुरी दिंपुरी ॥ १ ॥
- व्योमचुम्बिजिस्वरं मनोहरं रन्तिदेव¹ तटिनीतटस्थितम् ।
अत्र चैत्यमवलोक्य यात्रिकाः शैत्यमाशु ददति स्वच्छुषोः ॥ २ ॥
मूलनायक इहान्त्यजिनेन्द्रश्चारुलेपघटितोद्भटमूर्तिः ।
दक्षिणे जयति चेह्लुणपार्श्वो² भास्युदक् तदपरः फणिकेतुः ॥ ३ ॥
10 एकत आदिजिनो वृजिनो ऽतोऽन्यत्र³ पुनर्मुनिसुव्रतनाथः ।
एवमनेकजिनेश्वरमूर्तिः स्फूर्तिमदभ्रचकास्ति जिनोकः⁴ ॥ ४ ॥
अत्राम्बिका द्वारसमीपवर्तिनी श्रीक्षेत्रपालो भुजषट्कभास्वरः ।
सर्वज्ञपादाम्बुजसेवना⁵ ऽलिनौ संघस्य विप्रौघमपोहतः क्षणात् ॥ ५ ॥
यात्रोत्सवानिह⁶ शितौ महसो दशम्यामालोक्य लोकसमवाय⁷ विधीयमानान् ।
15 संभावयन्ति भविकाः कलिकालगेहे प्राघूर्णकं कृतयुगं ध्रुवमभ्युपेतम् ॥ ६ ॥
अमरमहितमेतत् तीर्थमाराध्य भक्त्या, फलितसकलकामाः सर्वभीतीर्जयन्ति ।
बहलपरिमलाब्धं चन्दनं प्राप्य यद्वा क इव सहतु तापव्यापमालिङ्गिताङ्गम् ॥ ७ ॥
वन्धा नन्धादधहतिदृढा दिंपुरीतीर्थरत्नम्,
यामध्यास्ते सुरतरुरिव प्रार्थितार्थप्रदायी ।
20 पद्मावत्या भुजगपतिना चाविमुक्तांह्रिपार्श्वः,
कायोत्सर्गस्थित⁸ वपुरयं चेह्लुणः पार्श्वनाथः ॥ ८ ॥
शशधरहृषीकाक्षिक्षोणीमिते (१२५१) शकवत्सरे,
गृहमणिमहे संघान्विता उपेत्य पुरीमिमाम् ।
मुदितमनसस्तीर्थस्थास्य प्रभावमहोदधे-
25 रिति विरचयां चक्रुः स्तोत्रं जिनप्रभसूरयः ॥ ९ ॥

॥ इति दिंपुरीस्तोत्रम् ॥

॥ अं० १६ ॥

† Pa C दिंपुरीस्तवस्तवम् । 1 B रन्तिदेवकीर्तितटिनी° । 2 Pa नान्यात्र । 3 Pa एक° । 4 C जनौकः ॥
5 Pa *केवना° । 6 C यात्रोत्सवानिह । 7 B Pa सहसो । 8 Pa समवायि° । 9 Pa स्थिति° ।

४५. चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्पः ।

पर्युपास्य परमेष्ठिपञ्चकं कीर्तयामि कृतपापनिग्रहम् ।

तन्नवेदि^१विदितं चतुर्युताशीतितीर्थजिननामसंग्रहम् ॥ १ ॥

तथा हि—श्रीशत्रुञ्जये भुवनदीपः श्रीचैरस्वामिप्रतिष्ठितः श्रीआदिनाथः^२ । तथा, श्रीमूलनायकः पाण्डवस्थापितो^३ नन्दिवर्धनयुगादिनाथः । श्रीशान्तिप्रतिष्ठितः पुण्डरीकः श्रीकलशः, द्वितीयस्तु^४ श्रीचैर- 5 स्वामिप्रतिष्ठितः पूर्णकलशः । सुधाकुण्डजीवितस्वामी श्रीशान्तिनाथः । मरुदेवास्वामिनी प्रथमसिद्धः ।

श्रीउज्जयन्ते पुण्यकलश-मदनमूर्तिः श्रीनेमिनाथः । काञ्चनबलानके अमृतनिधिः श्रीअरिष्ट- नेमिः । पापामटे अतीतचतुर्विंशतिमध्यात् अष्टौ पुण्यनिधयः श्रीनेमीश्वरादयः ।

१. काशहृदे^५ त्रिसुवनमङ्गलकलशः श्रीआदिनाथः । पारकरदेशे श्रीआदिनाथः । अयोध्यायां श्रीऋषभदेवः । कोल्लापुरे वज्रमृत्तिकामयः श्रीभरतेश्वरपूजितो भुवनतिलकः श्रीआदिनाथः । सोपारके जीवन्त^६स्वा- 10 मिश्रीऋषभदेवप्रतिमा । नगरमहास्थाने श्रीभरतेश्वरकारितः श्रीयुगादिदेवः । दक्षिणापथे गोमटदेवः श्रीबाहुबलिः । उत्तरापथे कलिङ्गदेशे गोमटः श्रीऋषभः । स्वङ्गारगढे श्रीउग्रसेनपूजितो मेदिनीमुकुटः श्रीआदिनाथः । महानगर्या उद्दण्डविहारे श्रीआदिनाथः । पुरिमताले श्रीआदिनाथः । तक्षशिलायां बाहु- बलिविनिर्मितं धर्मचक्रम् । मोक्षतीर्थं श्रीआदिनाथपादुका । कोल्लुपाकपत्तने माणिक्यदेवः श्रीऋषभो मन्दोदरी- देवतावसरः । गङ्गा-यमुनयोर्वेणीसंगमे श्रीआदिकरमण्डलम् । 15

२. श्रीअयोध्यायां श्रीअजितस्वामी । चंदेर्या^७ अजितः । तारणे विश्वकोटिशिलायां श्रीअजितः । अंग- दिकायां श्रीअजित-शांतिदेवताद्वयं श्रीब्रह्मेन्द्रदेवतावसरः ।

३. श्रावस्त्यां श्रीसंभवदेवो जाङ्गुलीविद्याधिपतिः ।

४. सेगमतीग्रामे श्रीअभिनन्दनदेवः । नर्मदा तस्यादेभ्यो निर्गता ।

५. क्रौंचद्वीपे सिंहलद्वीपे हंसद्वीपे श्रीसुमतिनाथदेवपादुकाः । आम्बुरिणिग्रामे श्रीसुमतिदेवः । 20

६. माहेन्द्रपर्वते कौशाभ्यां च श्रीपद्मप्रभः ।

७. मथुरायां महालक्ष्मीनिर्मितः श्रीसुपार्श्वस्तूपः^{१०} । श्रीदशपुरनगरे श्रीसुपार्श्वः सीतादेवी^{११}देवतावसरः ।

८. प्रभासे शशिभूषणः श्रीचन्द्रप्रभश्चन्द्रकान्त^{१२}मणिमयः श्रीज्वालामालिनीदेवतावसरः । श्रीगौतमस्वामिप्रति- स्थितो बलभ्यागतः श्रीनन्दिवर्धनकारितः श्रीचन्द्रप्रभः । नासिक्यपुरे श्रीजीवितस्वामी त्रिसुवनतिलकः श्रीचन्द्र- प्रभः । चन्द्राबल्यां मन्दिरमुकुटः श्रीचन्द्रप्रभः । वाराणस्यां विश्वेश्वरमध्ये श्रीचन्द्रप्रभः । 25

९. कायाद्वारे श्रीसुविधिनाथः ।

१०. प्रयागतीर्थे श्रीशीतलनाथः ।

११. बिन्ध्याद्रौ मलयगिरौ च श्रीश्रेयांसः ।

१२. चम्पायां विश्वतिलकः श्रीवासुपूज्यः ।

१३. काम्पील्ये गङ्गामूले, श्रीसिंहपुरे च श्रीविमलनाथः । 30

१४. मथुरायां यमुनाहृदे, समुद्रे द्वारबल्यां, शाकपाणिमध्ये श्रीअनन्तः ।

1 B वेद° । 2 Pa पूर्णकलशः । 3 B °स्थापित° । 4 Pa द्वितीयो । 5 Pa काशहृदे । 6 Pa जीवन्त° । 7 Pa-b कोल्लुपाक°; B कोल्लापाक° । 8 Pa सग° । 9 Pa आशुरणि° । 10 Pa °स्तूपः । 11 Pa सीतादेवता° । 12 B Pb °कान्ति° ।

१५. अयोध्यासमीपे रत्नवाहपुरे नागमहितः श्रीधर्मनाथः ।
 १६. किष्किन्धायां लंकायां पाताललंकायां^१ त्रिकूटगिरौ श्रीशान्तिनाथः ।
 १७-१८. गङ्गा-यमुनयोर्वेणीसंगमे श्रीकुथुनाथारनाथौ ।
 १९. श्रीपर्वते मल्लिनाथः ।
- 5 २०. भृगुपत्तने अनर्घ्यरत्नचूडः श्रीमुनिसुव्रतः । प्रतिष्ठानपुरे अयोध्यायां विन्ध्याचले माणि-
 क्यदंडके मुनिसुव्रतः ।
 २१. अयोध्यायां मोक्षतीर्थे नमिः ।
 २२. शौर्यपुरे शङ्खजिनालये पाटलानगरे मथुरायां द्वारकायां सिंहपुरे स्तम्भतीर्थे पाताल-
 लिङ्गमिधः श्रीनेमिनाथः ।
- 10 २३. अजाग्रहे नवनिधिः श्रीपार्श्वनाथः । स्तंभनके भवभयहरः । फलवर्द्धिकायां विश्वकल्पलता-
 मिधः । करहेटके उपसर्गहरः । अहिच्छत्रायां त्रिभुवनभानुः । कलिकुण्डे नागहृदे च श्रीपार्श्वनाथः ।
 कुक्कुटेश्वरे विश्वगजः । माहेन्द्रपर्वते छायापार्श्वनाथः । ओंकारपर्वते सहस्रफणी पार्श्वनाथः । चाराणस्यां
 वण्डस्ताते भव्यपुष्करावर्तकः । महाकालान्तरा पातालचक्रवर्ती । मथुरायां कल्पद्रुमः । चम्पायामशोकः ।
 मलयगिरौ श्रीपार्श्वः ।
- 15 २४. श्रीपर्वते घण्टाकर्णमहावीरः । विन्ध्याद्रौ श्रीगुप्तः^२ । हिमाचले छायापार्श्वो मन्नाधिराजः श्रीस्फु-
 लिङ्गः । श्रीपुरे अन्तरिक्षः श्रीपार्श्वः ।^३ डाकुली-भीमेश्वरे श्रीपार्श्वनाथः । भाइल^४ स्वामिगढे देवाधिदेवः ।
 श्रीरामशयने प्रद्योतकारि^५ श्रीवर्धमानः । मोढेरे वायडे खेडे^६ नाणके पल्ल्यां मतुण्डके मुण्डस्थले
 श्रीमालपत्तने उपकेशपुरे कुण्डग्रामे सत्यपुरे टङ्गायां गङ्गाहृदे सरस्थाने वीतभये चम्पायां
 अपापायां पुंड्रपर्वते नन्दिवर्द्धन-कोटिभूमौ वीरः । वैभाराद्रौ राजगृहे कैलासे श्रीरोहणाद्रौ
- 20 श्रीमहावीरः ।
 अष्टापदे चतुर्विंशतिस्तीर्थकराः । संमेतशैले विंशतिर्जिनाः । हेमसरोवरे द्वासप्ततिजिनालयः ।
 कोटिशिला सिद्धि^७क्षेत्रम् ।
 इति जैनप्रसिद्धानां तीर्थानां नामपद्धतेः । सङ्ग्रहोऽयं स्फुटीचके श्रीजिनप्रभसूरिणा ॥ १ ॥
 *किञ्चिदत्र यथा दृष्टं किञ्चिच्चापि यथा श्रुतम् । स्वतीर्थनामधेयानां पद्धतौ लिखितं मया ॥ २ ॥
- 25 ॥ समाप्तस्तीर्थनामधेयसंग्रहकल्पः† ॥
 ॥ ग्रं० ४९, अ० २१ ॥

1 P विहाय नास्त्यन्यत्र । 2 B श्री गुप्तः । 3 P ब्याकुली^०; Po 'डाकुली चन्द्रावल्यां मंदिरमुकुटभीमेश्वरे' एतादृशः पाठः ।
 4 Pa भालय^० । 5 P कारितः । 6 B Pa नास्ति 'खेडे' । 7 Pa विहाय 'अपापायां' नास्ति । 8 P Pa सिद्ध^० ।
 * इदं पद्यं नास्ति P आदौ । † P इति सर्वचतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्पः ।

४६. समवसरणरचनाकल्पः ।

नमिऊण जिणं वीरं कप्पं सिरिसमवसरणरयणाए । पुब्बायरिअकयाहिं गाहाहिं चैव जंपेमि ॥ १ ॥
वाऊ-मेहा कमसो जोअणभूसोहिं^१-सुरहिजलवुट्ठी । मणिरयणभूमिरयणं कुणंति पुण कुमुमवुट्ठि वणा ॥ २ ॥
पायारतिअं कमसो कुणंति वररुप्पकणययणमयं ; कंचणवसुमणिकविसीससोहिअं^२ भवण-जोइ-वणा ॥ ३ ॥
गाउअमेगं छस्सयधणुहपरिच्छिन्नमंतरं तेसिं । अट्टंगुलीकरयणी तिचीसं धणुहबाहल्लं ॥ ४ ॥ 5
पंचसयधणुच्चत्तं चउदारविराइआण वप्पाणं । सब्बप्पमाणमेयं निअनिअहत्थेण य जिणाणं ॥ ५ ॥
सोवाणदससहस्सा भूसीओ गंतु पढमपायारो । पण्णासधणुहपयरो पुणो वि सोवाणपणसहसा ॥ ६ ॥
तत्थ विअ बीअवप्पो पुव्वुत्तविही तयंतरे नेया । तत्तो तईओ एवं वीससहस्सा य सोवाणा ॥ ७ ॥
दस पंच पंच सहसा सब्बे हत्थुच्च-हत्थविस्थिआ । बाहिर-मज्झ-डिंभतरवप्पाण कमेण सोवाणं ॥ ८ ॥
तम्मज्जे मणिवीढं भूसीओ सङ्खदुम्भिकोसुच्चं । दोधणुसयवित्थिणं चउदारं जिणधणुसमुच्चं ॥ ९ ॥ 10
सिंहासणाइं चउरो मणिपडिछन्नाइं तेसु चउरूवो । पुबमुहो^३ ठाइ सयं छत्तयभूसीओ भयवं ॥ १० ॥
समहिअजोअणपिहुलो तहा असोगो दुसोलसधणुच्चो । पडिबिंबत्तयपमुहं किच्चं तु कुणंति वंतरिआ ॥ ११ ॥
परिसाअग्गे आइसु मुणिवर-वेमाणिणीओ समणीओ । भवण-वण-जोइदेवी देवा वेमाणिअ-नरिस्थी ॥ १२ ॥
जोअणसहस्सदंडो धम्मज्झओ कुडहिकेउसंकिन्नो । दो जक्ख चामरधरा जिणपुरओ धम्मचक्कं च ॥ १३ ॥
उसिअधय-मणितोरण-अडमंगल-पुण्णकलस-दामाइं । पंचालिअ-छत्ताइं पइदारं धूवघडिआओ ॥ १४ ॥ 15
हेम-सिअ-रत्त-सामलवण्णा सरवण य जोइ-भवणवई । पइदारं वसु वप्पे पुब्बाइसु^४ ठंति पडिहारा ॥ १५ ॥
जयविजयादिअ-अवराजिअगोरा रत्तकणयनीलाभा । देवी पुबकमेणं सकच्छरा^५ ठंति कणयमए ॥ १६ ॥
जडमउडमंडिआ तह तुंबरु-खट्टंग-पुरिससिरिमाली । बहिवप्पदार दोसु वि पासेसुं ठंति^६ पइवप्पं ॥ १७ ॥
बहिवप्पे जाणाइं बीए सत्तू वि मित्तभावगया । तिरिआ मणिमयछंदे^७ इंसु पुण रयणवप्पबहिं ॥ १८ ॥
बहिवप्पदारमज्जे दो दो वावीओ हुंति वट्टम्मि । चउरंससमोसरणे इग इग वावी उ कोणेसुं ॥ १९ ॥ 20
उक्किट्ठिं^८ सीहनायं कलयलसद्देण सब्बओ सब्बं । तित्थयरपायमूले करिंति देवा निवयमाणा ॥ २० ॥
चेइदुम-पीढछंदग-आसण-छत्तं च चामराओ अ । जं चण्णं करणिज्जं करंति तं वाणमंतरिआ ॥ २१ ॥
साहारणओसरणे एवं^९ जत्थिञ्चिंमंतु ओसरइ । इक्कु च्चिअ तं सब्बं करेइ भयणाउ इअरेसिं ॥ २२ ॥
^{१०}सूरुदयपच्छिमाए ओगाहंतीइ पुबओ एइ । दोहिं पउमेहिं पाया मग्गेण य हुंति सत्तत्ते ॥ २३ ॥
आदाहिणपुबमुहो तिदिंसि पडिरूवगाउ देवकया । जिट्टगणी अओ वा दाहिणपुबे अ दूरंमि ॥ २४ ॥ 25
जे ते देवेहिं कया तिदिंसि पडिरूवगा जिणवरस्स । तेसिं पि तप्पभावा तयाणुरूवं हवइ रूपं^{११} ॥ २५ ॥
इंतं महत्थिअं पणिवयंति ठिअमवि^{१२} वयंति पणमंता । न वि जंतणा न विकहा न परुप्परमच्छरो न भयं ॥ २६ ॥
तित्थपणां काउं कहेइ साहारणेण सद्देण । सब्बेसिं सन्नीणं जोअणनीहारिणा भयवं ॥ २७ ॥
जत्थ अपुबोसरणं अदिट्टपुबं^{१३} च जेण समणेणं^{१४} । बारसहिं जोअणेहिं सो एइ अणागमो लहुआ ॥ २८ ॥
साहारणासवंते^{१५} तदुवओगो अगाहगिराए । नय निबिज्जइ^{१६} सोआ किदिवाणिअ-दासिआहरणा ॥ २९ ॥ 30
सच्चाउअं पि सोआ^{१७} श्चविज्ज जइ हु सययं जिणो कहइ । सीउह-खुप्पिवासापरिस्समभए अविगणंतो ॥ ३० ॥

1 C °सोहिया । 2 Pb °सोहियं च वणजोइ° । 3 B पुबमुहे । 4 C पव्वाइसु; Pb पुब्बाइसु वाइसु । 5 B सरथकरा ।
6 C ठवंति । 7 Pb-c छंदे इंसे । 8 C उक्किट्ठं । 9 Pa C जरिबट्ठिं; Pb जत्थट्ठिं । 10 Pa सूरुदयं; C सूरुदयं ।
11 Pa रूपं । 12 Pa धयंति; C यंति । 13 Pa पुबवंत; C पुब्वं व । 14 Pb सरणेणं । 15 C °सवंतो । 16 B नय-
रिदिज्जइ । 17 C सोआमज्झविज्जइ ।

विष्ठीओ सुवण्णस्साबारस अद्ध^१ च सयसहस्साहं । तावहअं चिअ कोडी पीईदाणं तु चक्किस्स ॥ ३१ ॥
 ५ अं चैव पमाणं नवरं रययं तु केसवा दिंति । मंडलिआण सहस्सा पीईदाणं सयसहस्सा ॥ ३२ ॥
 भत्तिविभवाणुरूवं अत्तेवि य दिंति इब्भमाईआ । सोऊण जिणागमणं निउत्तमणिओइएसुं वा ॥ ३३ ॥
 रायावरायमच्चो तस्सासह पवरजणवओ वावि । दुब्बलि खंडिअ बलि छडिअ तंदुलाणाढगं कलमा ॥ ३४ ॥
 ५ भइअमुणाणिआणं अखंडफुडिआणं^२ फलगासरिआणं । कीरह बली सुरावि अ तत्थेव लुमंति गंधाई ॥ ३५ ॥
 बलिपविसणं^३ समकालं पुब्बदारेण ठाइ परिकहणा । तिगुणं पुरओ पाडण तस्सद्धं अवडिअं देवा ॥ ३६ ॥
 अद्धद्धं अहिवइणो अवसेसं होइ पागयजणस्स । सब्बामयप्पसमणी^४ कुप्पइ नण्णो य छम्मासा ॥ ३७ ॥
 राओवणीअसीहासणोवविट्ठो व पायपीदंमि । जिट्ठो अन्नयरो वा गणहारि करेइ बीआए^५ ॥ ३८ ॥
 इअ समवसरणरयणाकप्पो सुत्ताणुसारओ लिहिओ । लेसुदेसेण इमो जिणपहसुरिहिं पढियवो ॥ ३९ ॥

10

॥ इति समवसरणरचनाकल्पः ॥

॥ अं० ४३ । आदितः ३२०८ ॥

आदितः सर्वकल्पेषु ग्रन्थाग्रमिह जातवान् । अनुष्ठभामष्टयुता दशनप्रमिताः शताः ॥

श्रीधर्मघोषसूरयोऽप्येवं समवसरणरचनास्तवमाहुः—“थुणिमो केवलिवत्थं०” अं० २३, अ० १३ ॥

४७. कुडुंगेश्वरनाभेयदेवकल्पः ।

15

श्वेताम्बरेण चारणमुनिनाचार्येण वज्रसेनेन ।

शक्रावतारतीर्थे श्रीनाभेयः प्रतिष्ठितो जीयात् ॥ १ ॥

कुडुंगेश्वरनाभेयदेवस्यानल्पतेजसः । कल्पं जल्पामि लेशेन दृष्ट्वा शासनपट्टिकाम् ॥ २ ॥

पूर्वं 'लाटदेशमण्डनभृगुकच्छपुरालङ्कारे शकुनिकाविहारे स्थिताः श्रीबृहद्वादिसूरयो 'यो येन निर्जीयते तेन तस्य शिष्येण भाव्य'मिति प्रतिज्ञां विधाय वादकरणार्थं दक्षिणापथायातं कर्णाट^१भट्टदिवाकरं
 20 निर्जीयते व्रतं ग्राह्यां चक्रिरे । सिद्धसेनदिवाकरेत्यभिधयाऽभ्यधुः । ततः कतिचिद्दिनैर्निःशेषानप्यागमानध्यजीगपत् ।
 अन्यदा तु सकलानप्यागमान् संस्कृतानहं करोमीति तेन वचनमिदमुचे । ततः पूज्या अपीदमभिदधिरे—किं संस्कृतं
 कर्तुं न जानन्ति श्रीमन्तस्तीर्थङ्करा गणधरा वा यदद्धमागधेनागमानकृषत । तदेवं जल्पतस्तव महत्प्रायश्चित्तमापन्नम् ।
 किमेतत्तवाग्रतः कथ्यते । स्वयमेव जानन्नसि । ततो विमृश्याभिदधे—भो भगवन् ! आश्रितमौनो द्वादशवार्षिकं पाराश्रितं
 नाम प्रायश्चित्तं गुप्तमुखवस्त्रिकारजोहरणादिलिङ्गः प्रकटितावधूतरूपश्चरिष्यामीत्यावश्यकम् । उपयुक्त इति गुरुभिरभिहित-
 25 माकर्ण्य देशान्तरग्रामनगरादिषु पर्यटन् द्वादशे वर्षे श्रीमद्बुज्जयिन्यां कुडुंगेश्वरदेवालये शोफालिकाकुसुमरंजिता-
 म्बरालङ्कृतशरीरः समागत्यासांचक्रे । ततो देवं कस्मान्न नमस्यतीति लोकैर्जल्प्यमानोऽपि नाजरूपत् । एवं च^२ जनपरम्प-
 रया श्रुत्वा, सर्वत्रानृणीकृतविश्वविश्वंभराङ्कितनिजैकवत्सरः श्रीचक्रमादित्यदेवः समागत्य जल्पयांचकार—क्षीरलि-
 लिक्षो भिक्षो^३ ! किमिति त्वया देवो न नमस्यते^४ ? । ततस्त्विदमवादि वादिना—मया नमस्कृते देवे लिङ्गभेदो भवताम-
 प्रीतये भविष्यति । राज्ञोचे—भवति ('तु ?) क्रियतां नमस्कारः । तेनोक्तम्—श्रूयतां तर्हि । ततः पद्मासेनेन भूत्वा
 30 द्वात्रिंशद्-द्वात्रिंशिकाभिर्देवं स्तोतुमुपचक्रमे । तथा हि—

1 C अद्धं । 2 Pa °पुरिआण । 3 Pa °पवसण° । 4 C °प्पसवणी । 5 B नीआ य । 6 P कुडुंगेश्वर° ।
 7 Pa ललाट° । 8 C °पह° । 9 B नास्ति 'च' । 10 P नास्ति । 11 C देवो न मंस्यते; Pa न नमस्यते । 12 P B
 नास्ति 'द्वात्रिंशद्' ।

स्वयंभुवं भूतसहस्रनेत्रमनेकमेकाक्षरभावलिङ्गम् । अन्यक्तमव्याहृतविश्वलोकमनादिमध्यान्तमपुण्यपापम् ॥ १ ॥

इत्यादि प्रथम एव^१ श्लोके प्रासादस्थितात् शिखिशिखाभ्रादिव लिङ्गाद्भूमवर्तिरुदस्थात् । ततो जनैर्वचनमिद-
मूचे-अष्टविधेशाषीशः कालामिरुद्रोऽयं भगवांस्तृतीयनेत्रानलेन भिक्षुं भस्मसात्करिष्यति । ततस्तडित्तेज इव सतडत्कारं
प्रथमं ज्योतिर्निर्गत्याप्रतिचक्राताड्यमानमिथ्यादृष्टिदैवतमामूलालिङ्गं द्विधा भित्त्वा प्रादुरास पद्मासनासीनः स्वयंभूर्भगवा-
न्नाभिसूनुः । तदनया दर्शनप्रभावनया तीर्णः पाराञ्चिताम्भोनिधिरिति विमुच्य रक्ताम्बरानि, प्रकटीकृत्य मुखवल्लिका- 5
रजोहरणादिलिङ्गानि, महाराजं धर्मलाभाक्षरैराशीर्वाद्यां चक्रे वादीन्द्रः । ततो विनयपुरस्सरम्-

सूरये सिद्धसेनाय दूरादुच्छ्रितपाणये । धर्मलाभ इति प्रोक्ते ददौ कोटिं नराधिपः ॥ १ ॥

ततः प्रभून् क्षमयित्वा नृपतिः स्तुतिमकार्षीत् । यथा-

उद्भूदपाराञ्चितसिद्धसेनदिवाकराचार्यकृतप्रतिष्ठः ।

श्रीमान् कुडुंगेश्वरनाभिसूनुर्देवः शिवायास्तु जिनेश्वरो वः ॥ १ ॥ 10

ततो भगवतो भट्टश्रीदिवाकरसूरेर्देशनया 'संजीविनीचारिचरकन्यायेन स्वाभाविकभद्रकतया विशेषतः सम्यक्त्व-
मूलां देशविरतिं प्रत्यपादि श्रीचिक्रमादित्यः । ततश्च गोहृदमण्डले च सांबद्रा^२ प्रभृतिग्रामाणामेकनवतिं, चित्र-
कूटमण्डले वसाङ्गप्रभृतिग्रामाणां चतुरशीतिं, तथा घुंठारसीप्रभृतिग्रामाणां चतुर्विंशतिं, मोहडवासकमण्डले
ईसरोडाप्रभृतिग्रामाणां षट्पञ्चाशत् श्रीकुडुंगेश्वरऋषभदेवाय शासनेन खनिःश्रेयसार्थमदात् । ततः शासनपट्टिकां
'श्रीमदुज्जयिन्यां, संवत् १, चैत्रसुदि १, गुरौ, भाटदेशीयमहाक्षपटलिकपरमार्हतश्वेताम्बरोपासकब्राह्मण- 15
गौतमसुतकात्यायनेन राजाऽलेखयत् ।' ततः श्रीकुडुंगेश्वरऋषभदेवप्रकटीभवनदिनात् प्रभृति सर्वात्मना मिथ्या-
त्वोच्छेदेन सर्वानपि जटाधरादीन् दर्शनिनः श्वेताम्बरान् कारयित्वा परिसुक्तमिथ्यादृष्टिदेवगुरुः सकलामप्यवनीं जैनसुद्रा-
ङ्कितां चकार । ततः परितुष्टैः श्रीसिद्धसेनमूरिरभिदधे वसुधाधवः ।

पुण्णे वाससहस्रे सयंमि अहिअंमि नवनवहकलिण् । होही कुमरनरिंदो तुह् विक्कमराय ! सारिच्छो ॥ १ ॥

इत्थं ख्यातिं सर्वजगत्पूज्यतां चोपगतः श्रीकुडुंगेश्वरयुगादिदेव इति । 20

कुडुंगेश्वरदेवस्य कल्पमेतं यथाश्रुतम् । रुचिरं रचयां चक्रुः श्रीजिनप्रभसूरयः ॥ १ ॥

॥ इति कुडुंगेश्वरयुगादिदेवकल्पः ॥

॥ अं० ५५, अ० १८ ॥

1 C नास्ति 'एव' । 2 B P संजीवनी° । 3 B सांबद्रा; P सांबद्रा । † एतदन्तर्गता पंक्तिः नास्ति P भादर्शे ।
4 C घुंठारसी । 5 B C भाद° ।
वि० क० १२

४८. व्याघ्रीकल्पः ।

- यः स्यादारोधको जन्तुः श्रेयस्तत्कीर्तनाद् भुवम् । इत्यालोच्य हृदा किञ्चिद्व्याघ्रीकल्पं वदाम्यहम् ॥ १ ॥
 श्रीशत्रुञ्जयनाभेयचैत्यवप्रस्य कर्हिचित् । प्रतोलीद्वारमावृत्य काचिद्व्याघ्री समास्थिता ॥ २ ॥
 निरीक्ष्य निश्चलाङ्गीं तामातङ्गातुरमानसाः । जनाः श्राद्धा जिनं नन्तुं बहिस्तो न डुडौकिरे ॥ ३ ॥
 5 राजन्यः साहसी कोऽपि तस्याः पार्श्वमुपास्यत् । सा तु तं प्रति नाकार्षीत् हिंसाचेष्टां मनागपि ॥ ४ ॥
 विश्वस्य बाहुजस्तस्य कुतोऽप्यानीय तत्पुरः । आमिषं मुमुचे सा च दृशापि न तदस्पृशत् ॥ ५ ॥
 अथ श्राद्धजनोऽप्येत्य त्यक्तमीस्तपुरः क्रमात् । तरसा सरसं भक्ष्यं पानीयं चोपनीतवान् ॥ ६ ॥
 तदप्यनिच्छन्तीं दृष्ट्वा तां दध्यौ जनता हृदि । नूनं जातिस्मरैषाऽत्र तीर्थेऽनशनमाददे ॥ ७ ॥
 श्लाघ्यस्तिर्यग्भवोऽप्यस्याश्चतुर्द्धाऽऽहारमुक्तितः । एकाग्रचक्षुषा चैषा देवमेव निरीक्ष्यते ॥ ८ ॥
 10 अभ्यर्च्यं गन्धपुष्पाद्यैः श्राद्धाः साधर्मिकीधिया । सम्भावयां बभूवुस्तां स्फीतसङ्गीतकोत्सवैः ॥ ९ ॥
 निराकारं प्रत्याख्यातं तेऽथ तस्या अचीकरन् । मनसैव श्रद्धधाना सा स्त्रीचक्रे च तन्मुदा ॥ १० ॥
 इत्थं सा तीर्थमाहात्म्यात्समृद्धच्छुद्धवासना । दिनानुपोष्य सप्ताष्टान्नष्टपापा ययौ दिवम् ॥ ११ ॥
 चन्दनागरुभिस्तास्या वपुः संस्कार्य संज्ञिनः । मतोल्या दक्षिणे पक्षे शैलीं मूर्तिं न्यवीविशन् ॥ १२ ॥
 तीर्थचूडामणिर्जीयात्सैष श्रीविमलाचलः । भवेयुर्यत्र तिर्यङ्घोऽप्येवमाराधिकाग्निमाः ॥ १३ ॥
 15 व्याघ्रीकल्पमिमं कृत्वा श्रीजिनप्रभसूरयः । पुण्यं यदार्जयंस्तेन श्रीसङ्घोऽस्तु सुखास्पदम् ॥ १४ ॥

॥ इति व्याघ्रीकल्पः ॥

॥ अं० १४ ॥

४९. अष्टापदगिरिकल्पः ।

अष्टापददेहपहं भवकरिअष्टापदं नमिय उत्सहं । अष्टापदयस्स गिरिणो जंपेमि समासजो कप्पं ॥ १ ॥

अथि इदेव जुंबुदीवे दीवे भारहे वासे दक्षि(°क्वि)णभरहद्वमज्जे नवजोअणविथिक्का बारसजोअण-
दीहा अउज्झा नाम नयरी । सा य सिरिउत्सभ-अजिअ-अभिनंदण-सुमइ-अणंताइजिणाणं जम्ममूमी ।
तीसे अ उत्तरदिशाभाए^१ बारसजोअणेषुं अष्टापदो नाम केलासापरामिहाणो रम्भो^२ नगवरो अट्टजोअणुओ सच्छ-^३
फालिहसिलामओ, इत्तुच्चिअ लोगे धवलगिरिचि पसिद्धो । अज्जावि अउज्झापरिसरवत्तिउत्तुयकूडोवरि^४ ठिपहिं
निम्मले नहयले धवला सिहरपरंपरा तस्स दीसइ । सो पुण महासरोवरघण^५ सरसपायवनिज्जरवारिपूरकलिओ परिपाससं-
चरंतजलहरो मत्तमोराइविहगकुलकलयलमुहलो किंनरखेअररमणीरमणिज्जो चेइअवंदणत्थमागच्छंतचारणसमणाइलोगो
आलोअमित्तेणं पि खुहापिवासावहरणो आसन्नवत्तिमाणससरोवरविराइओ अ । एअस्स उवच्चयासुं साकेअवासिणो
जणा नाणाविहकीलाहिं कीलंति म्हा । तस्सेव य सिहरे उत्सभसामी चउदसमभत्तेणं पज्जंकासणट्ठिओ अणगाराणां 10
दसहिं सहस्सेहिं समं माहबहुलतेरसीए अमीइरिक्खे पुव्वण्हे निब्वणमणुपत्तो । तत्थ सामिणो देहं सक्कारियं सक्काइएहिं ।
पुव्वदिसाए सामिणो चिथा, दक्खिणदिसाए इक्खामुव्वंसीणं, पच्छिमदिसाए सेससाहणं । तम्मि चियाठाणतिगे देवेहिं
धूमतिगं कयं । भरहचक्रवट्टिणा य सामिसक्कारासन्नभूयले जोअणायामो तदद्वपिहुलो तिगाउअसमूसिओ सिहनिज्जि
नामधिज्जो पासाओ रयणोवलेहिं वट्टुइरयणेण कारिओ । तस्स चत्तारि दुवाराणि फालिहमयाणि । पइदारं उभओ
पासेसुं सोलस रयणचंदणकलसा । पइदारं सोलस रयणमया तोरणा । दारे दारे सोलस अट्टमंगलाइं । तेसु दुवारेसु चत्तारि 15
विसाला मुहमंडवा । तेसिं मुहमंडवाणं पुरओ चत्तारि पेक्खामंडवा । तेसिं पेक्खामंडवाणं मज्झभागेषु वहरामया
अक्खवाडा । अक्खाडे अक्खाडे मज्झभागे रयणसिंहासणं । पत्तेअं^६ पेक्खामंडवग्गे मणिपीडिआओ । तदुवरि रयणमया
चेइअधूमा । तेसिं चेइअधूमाणं पुरओ पत्तेअं पइदिसं महइमहालिआ मणिपीडिआ । तदुवरि पत्तेअं चेइअपायवा ।
पंचसयधणुप्पमाणाओ चेइयधूमसंमुहीओ सवंगरयणनिम्मिआ^७ उत्सभा बद्धमाणा चंदाणणा वारिसेणा
नामिगाओ^८ पलिअंकासणनिसण्णाओ मणोहराओ सासयजिणपडिमाओ नंदीसरदीवचेइअमज्जे व हुत्था । तेसिं च 20
चेइअधूमाणं पुरओ पत्तेअं चेइअपायवा । तेसिं चेइअपायवाणं पुरओ पत्तेअं मणिपीडिआओ; तासिं च उवरि पत्तेअं
इंदज्जओ । इंदज्जयाणं पुरओ पत्तेअं नंदापुक्खरिणी चि सोवाणा सतोरणा सच्छसीअलजला पुण्णा विचिच-
कमलसालिणी मणोहरा^९ दहिमुहाधारपुक्खरिणीनिभा । सीहनिज्जिमहाचेइअमज्झभागे महइमहालिआ मणिपी-
डिआ । तीए उवरि चित्तरयणमओ देवच्छंदओ । तदुवरि नाणावणंसुगमओ उल्लोओ । उल्लोअस्स अंतरे^{१०} पासओ
अ वहरामया अंकुसा । तेसु अंकुसेसु ओलंबिया कुंभमिज्जआमलगधूलमुत्ताहलमया हारा । हारपंतेसु अ विमलाओ 25
मणिमालिआओ । *मणिमालिआणं पंतेसु वहरमालिआओ* । चेइअभिचीसु विचिचमणिमया गवक्खा डज्जमाणागरु-
धूमसमूहवमालिआ । तम्मि देवच्छंदे रयणमईओ उत्सभाइचउवीसजिणपडिमाओ निअनिअसंठाण-माण-वण्णभराओ
कारियाओ भरहचक्रिणा । तत्थ सोलस पडिमाओ-उत्सभ-अजिअ-संभव-अभिनंदण-सुमइ-सुपास-
सीअल-सिज्जंस-विमल-अणंत-धम्म-संति-कुंथु-अर-नमि-महावीराणां सुवण्णमईओ । मुणिमु-
व्वय-नेमीणं रायावट्टमईओ । चंदप्पह-सुविहीणं फलिहमईओ । मल्लि-पासनाहाणं वेरुलिअमईओ 30
पउमप्पह-वासुपुज्जाणं पउमरायमईओ । तासिं च सत्तासिं पडिमाणं लोहिअक्खपडिसेगा, अंकरयणमया नहा ।
पडिसेगो नाम नहपज्जंतेसु जावयरसु ब लोहिअक्खमणिरससेगो जं दिज्जइ । नाही-केसंतमूमी-जीहा-ताउ-सिरीवच्छ-चू-

1 P भागे । 2 P आदर्श एवैतत्पदम् । 3 Pa B उडयज्झाडोवरि । 4 'षण' नास्ति P । 5 B P सिक्का ।

† P उत्सभवद्धमाण-चंदाणण-वारिसेणनामिगाओ । 6 P दिहिं । 7 P पासाओ । * एतदन्तर्गतं वाक्यं नोपलभ्यते Pa आदर्शे ।

‡ एतदन्तर्गता पंक्तिः P आदर्शे एव प्राप्यते ।

ग-हृत्थ-पायतलानि^१ तवणिज्जमयाणि । नयणपम्हाणि, कणीणिगाओ, मंसू, भमुहाओ, रोमाणि, सिरकेसा रिद्धरयणमया । उद्धा विहुममया । फालिहमया दंता । वयरमईओ सीसघडीओ । अंतो लोहिअक्खपडिसेगाओ, सुवण्णमईओ नासिआओ । लोहिअक्खपडिसेगपंताइं अंकमयाइं लोअणाइं । तासिं च पडिमाणं पिट्ठे पत्तेअं इक्किक्का रयणमई मुत्ता-पवाल-जाल-कंस-कोरण्ट-मल्लदामं फालिहमणिदंडं सिआयवत्तं धारिंती छत्तहरपडिमा । तासिं च उभयपासे पत्तेअं उक्खित्तमणिचाम-
 5 राओ रयणमईओ चमरधारपडिमाओ । पडिमाणं च अग्गे पत्तेअं दो दो नागपडिमाओ, *दो दो जक्खपडिमाओ, दो दो भूअपडिमाओ,* दो दो कुंडधारपडिमाओ कयंजलीओ रयणमईओ सब्बगुज्जलाओ पज्जुवासिंति । तथा देवच्छंदे चउवीसं रयणघंटाओ, चउबीसं माणिककदप्पणा, तहेव ठाणट्ठिअदीविआओ सुवण्णमईओ; तथा रयणकरंडगाइं, पुप्फचंगे-
 रिआओ, लोमहत्थाइं, पडलीओ, आभरणकरंडगाइं, कणगमयाणि, धूवदहणाणि, आरत्तिआणि, रयणमंगलदीवा, रय-
 णभिगारा, रयणत्थालाणि, तवणिज्जपडिमाहा, रयणचंदणकलसा, रयणसिंहासणाणि, रयणमयाणि अट्टमंगलाणि, सुवण्णमया
 10 तिहससुम्माया, कणगमयाणि धूवभंडाणि, सुवण्णमया उप्पलहत्थगा । एअं सब्बं पत्तेअं पडिमाणं पुरओ हुत्था । तं चेइअं चंदकंतसालसोहिअं, ईहामिग-उसभ-मगर-तुरंगम-नर-किनर-विहग-वालग-रुरु-सरभ-चमर-गय-वणलयाविचित्तं रयणथं-
 भसमाउलं, पडागारमणिज्जं, कंचणधयदंडमंडिअं, ओअट्टिअकिकिणीसहसुहलं, उवरि पउमरायकलसविराइअं, गोसीस-
 चंदणरसघासय (?) लंछिअं । माणिककसालभंजिआहिं विचित्तचिट्ठाहिं अहिट्ठिअनिअंबं, बारदेसमुभयओ चंदणरसलि-
 त्तकलसजुअलंकिअं, तिरियं बद्धोलंबिअधूवियसुरहिदामरम्मं, पंचवण्णकुसुमरइयधरतलं, कप्पूरागरुमिगमयधूवधूमं-
 15 धारियं, अच्छरगणसंकिण्णं, विज्जाहरीपरिअरिअं, अग्गओ पासओ पच्छा य चारुचेइअपायवेहिं मणिपीढिआहिं च
 विभूसिअं भरहस्स आणाए जहाविहि वड्डहरयणेण निप्पाइअं । तथेव दिव्वरयणसिलामईओ नवनवइभाऊणं पडि-
 माओ कारिआओ, अप्पणो अ पडिमा सुस्ससमाणा कारिआ । चेइआओ बाहिं एअं भगवंतस्स उअसभसामिणो धूमं,
 एगूणं च सयं भाउगाणं धूमे कारविसु । इत्थ गमणागमणेणं नरा पुरिसा मा आसायणं काहिंति त्ति लोहजंतमया
 आरक्खगपुरिसा कारिआ । तेण तं अगम्मं जायं । गिरिणो अ दंता दंडरयणेणं छिन्ना । अओ सो गिरी अणारो-
 20 हणिज्जो जाओ । जोअणंतराणि अ अट्टपयाणि मेहलारूवाणि माणुसअलंघणिज्जाणि कारिआणि । अओ चेव अट्टावओ
 त्ति नामं पसिद्धं ।

तओ कालकमेण चेइअरक्खणत्थं सट्ठिसाहस्सीए **सगर**चक्कवट्ठिपुत्ताणं दंडरयणेण पुढविं खणित्ता बोले (?) सह-
 स्सजोअणा परिहा कया, दंडरयणेण **गंगा**तडं विदारिता जलेणं पूरिआ । तओ **गंगा** खाइअं पूरिआ, अट्टावयासण्णगा-
 मनगरपुराइअं पलावेउं पउत्ता । पुणो दंडरयणे आयद्धिअ **कुरूणं** मज्जे, **हत्थिणाउरं** दक्खिणेण, **कोसलदेसं**
 25 पच्छिमेण, **पयागं** उत्तरेण, **कासिदेसस्स** दक्खिणेणं, **वज्जमज्जे** दक्खिणेणं, **मगहाणं** उत्तरेणं, मगनईओ
 कट्ठंती **सगराइट्ठेण जणहुपुत्तेणं भगीरह्कुमारेणं** पुढसमुद्दमोआरिआ । तप्पभिइ **गंगासागर**तित्थं जायं ।

इत्थेव य पव्वए अट्ट उअसभसामिणो नत्तुआ, नवनउई **वाल्लु-वलिप्प**सुहा पुत्ता य सामिणा सद्धिं, एवं अट्टु-
 त्तरसयं एगसमएण उक्कोसोगाहणाए अच्छेरयभूआ सिद्धा ।

इत्थ पव्वए ससत्तीए आरोहुं जो मणुओ चेइयाइं वंदए सो मुक्खं इहेव भवे पाउणइ त्ति सिरिवद्धमाण-
 30 सामिणा सयं वणिणओ एसो । तं सोउं भयवं **गोअमसामी** लद्धिनिही इमं नगवरमारूढो । चेइआइं वंदित्ता
 असोगतरूतले वेसमणस्स पुरओ साहूणं तवकिसिअंगत्तणं वक्खणंतो सयं च उवचिअसरीरो वेसमणस्स—‘अहो !
 अन्नहावाई-कारि’त्ति विअप्पनिवारणत्थं ‘पुंडरीयज्जयणं’ पण्णविसु । **पुंडरीओ** किल पुट्टसरीरो वि भावसुद्धीए सब्बट्ठ-
 सिद्धिं गओ । **कंडरीओ** उण दुब्बलदेहो वि सत्तमपुढवीए । तं च पुंडरीअज्जयणं वेसमणसामाणिएणं अवधारिअं
गोअमसुहाओ सोऊणं । सो अ **तुंबवण**सन्निवेसे **धणगिरि**पतीए **सुनंदाए** गम्भे उववज्जिअ दसपुढधरो

बहरसामी जाओ । अट्टावयाओ ओअरमाणेणं च **गोअमसामिणा कोडिसि-दिस्स-सेवालितावसा** तिउत्तर-
पंनरससयसंखा दिक्खिया । ते सल्ल जणपरंपराए इत्थ तित्थे चेइअवंदगो सिवं इहेव पावइ ति **धीरवयणं सुष्वा**
पढम-बीअ-तइअमेहलासुं जहासंखं **कोडिसिआइआ** आरूढा अहेसि । तओ परं गंतुमचयंता **गोअमसामिं** अप्पडिह-
यसुत्तरंतं दट्टुं विम्हिअ पडिबुद्धा निक्खंता य ।

तत्थेव पडए **भरह्चक्रवट्टिपमुहाओ** अणेगा महारिसिकोडीओ सिद्धाओ । तत्थेव य **सुबुद्धी** नाम **सगर-5**
चक्किमहामच्चो **जन्हुमाईणं** सगरसुआणं पुरओ, **आइच्चजसाओ** आरब्भ पंचासलक्खे कोडिसागरोवमकालमञ्जे
भरह्महारायवंससमुब्भूआणं रायरिसीणं चिचंतरंगडियाए सबट्टसिद्धिं गइं मुक्खगइं च वाहरित्था ।

इत्थेव पडए पवयणदेवयानीयाए **वीरमईए** चउवीसजिणपडिमाणं भाले सुवण्णमया रयणखचिया तिलया
दिन्ना । तओ तीए धूसरीभवं जुगलधम्मिभवं देवभवं च लद्धूण **दमयंती**भवे संपत्ते तिमिरपहयरावहारिभालयले
सामाविअं तिलयं संजायं ।

10

इत्थेव पडए **वालि**महरिसी कयकाउस्सगो ठिओ । अह विमाणखलणकुविण्ण **दसग्गीवेण** पुबवेरं सरं-
तेणं^१ तलभूमिं खणित्ता, तत्थ पविसिअ एअं निअवेरिणं-सह **अट्टावयगिरिणा** उप्पाडिअ **लवणसमुद्धे** खिवामि
त्ति बुद्धीए विज्जासहस्सं सुमारित्ता उप्पाडीओ गिरी । तं च ओहिनाणेण नाउं चेइअरक्खानिमित्तं पायंगुट्टेण गिरिमत्थयं
सो रायरिसी चंपित्था । तओ संकुचिअगच्चो दसाणणो मुहेण रुहिरं वमंतो आरावं मिह्दित्था । तसुच्चिअ **रावणु** ति
पसिद्धो । तओ मुक्को दयालुणा महारिसिणा पाएसु पडित्ता खामित्ता य सट्टाणं गओ । इत्थेव **लंकाहि**वेई जिणाणं 15
पुरओ पिक्खणयं करित्तो दिव्वसेण वीणातन्तीए तुट्टाए मा पिक्खणयरसभंगो होउ ति निअमुआउद्धाहं कट्टित्तुं
वीणाए लाइ । अबं (एवं ?) भुअवीणावायणए भत्तिसाहसतुट्टेण **धरणिं**देण तित्थवंदणांगेण **रावण**स्स अमोह-
विजया सच्चिरूवकारिणी विज्जा दिन्ना ।

तत्थेव पडए **गोअमसामिणा** सिंहनिसिज्जाचेइअस्स दक्खिणदुवारे पविसंतेण पढमं चउण्हं संभवार्इणं पडि-
माओ वंदिआओ; तओ पयाहिणेणं पच्छिमदुवारेसु पासाईणं अट्टण्हं; तओ उत्तरदुवारे धम्मार्इणं दसण्हं; तओ **पुब-20**
दुवारे दो चेव उसभ-अजिआणं ति ।

जं^२ तित्थमिणमगमं तां^३ फलिहं^४ वणगहणसमरवालेहिं^५ । जलपडिर्विबियचेईअज्झयकलसाइं पि जं पिच्छे ॥ १ ॥

भविओ विसुद्धभावो पूआण्हवणाइं तत्थ वि कुणंतो । पावइ जत्ताइफलं जं भावोच्चिअ फलं दिसइ ॥ २ ॥

भरहेसरनिम्मिआ चेइअधूमे इहं पडिमजुत्ते । जे पणमंति महंति अ ते धन्ना ते सिरीनिलया ॥ ३ ॥

इअ अट्टावयकप्पं **जिणपहसूरी**हिं निम्मिअं भवा । भाविति निअमणे^६ जे तेसिं कल्लाणमुल्लसइ ॥ ४ ॥ 25

अष्टापदस्तवे पूर्व योऽर्थः संक्षिप्य कीर्तितः । विस्तरेण स एवासिन् कल्पेऽस्माभिः प्रकाशितः ॥ ५ ॥

॥ इति श्रीअष्टापदकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ११८ ॥

† एतदन्तर्गता पंक्तिः पठिता B P Pa आदेशेषु । 1 P सरित्तेणं । 2 'जं' नास्ति P Pa B । 3 B ते; Pa-b तावत् । 4 Pa फणिहा० । 5 P Pb चालहिं । 6 Pa नियमेण ।

५०. हस्तिनापुरतीर्थस्तवनम् ।

अभिवन्ध जगद्वन्धान् श्रीमतः शान्ति-कुन्ध्वरान् ।

स्तुत्यं वास्तोष्पतिस्तोमैः स्तौमि तीर्थं गजाह्वयम् ॥ १ ॥

- शतपुण्यामभून् नाभिसूनोः सूनुः कुरुरृषः । कुरुक्षेत्रमिति ख्यातं राष्ट्रमेतत्तदाख्यया ॥ २ ॥
- 5 कुरोः पुत्रोऽभवद् हस्ती तदुपज्ञमिदं पुरम् । हस्तिनापुरमित्याहुरनेकाश्चर्यसेवधिम ॥ ३ ॥
- श्रीयुगादिप्रभोराधा चोक्षैरिक्षुरसैरिह । श्रेयांसस्य गृहे पञ्चदिव्याढ्याऽजनि पारणा ॥ ४ ॥
- जिनास्त्रयोऽत्राजायन्त शान्ति-कुन्धुररस्तथा । अत्रैव सार्वभौमर्द्धि^१ बुभुजुस्ते महीभुजः ॥ ५ ॥
- मल्लिश्च समवासापीत्तेन चैत्यचतुष्टयी । अत्र निर्मापिता श्राद्धैर्वीक्ष्यते महिमान्द्रुता ॥ ६ ॥
- भासतेऽत्र जगन्नेत्रपवित्रीकारकारणम् । भवनं चाऽम्बिकादेव्या यात्रिकोपप्लवच्छिदः ॥ ७ ॥
- 10 जाह्नवी क्षालयत्येतच्चैत्यभितीः स्ववीचिभिः । कल्लोलोच्छालितैर्भूयो भक्त्या स्नात्रचिकीरिव ॥ ८ ॥
- सनत्कुमारः सुभूमो महापद्मश्च चक्रिणः । अत्रासन् पाण्डवाः पञ्च मुक्तिश्रीजीवितेश्वराः ॥ ९ ॥
- गङ्गदत्तः कार्तिकश्च श्रेष्ठिनौ सुव्रतप्रभोः । शिष्यावभूतां विष्णुश्च नमुचेरत्र शासिता ॥ १० ॥
- कलिदर्पद्रुहं स्फीतसङ्गीतां सद्रघुन्ययाम् । यात्रामासूत्रयन्त्यत्र भव्या निर्व्याजभक्तयः ॥ ११ ॥
- शान्तेः कुन्धोऽरव (रस्य) चतुष्कल्याणी चात्र पत्तने । जज्ञे जगज्जनानन्दा सम्मेताद्रौ च निर्दृतिः ॥ १२ ॥
- 15 भाद्रस्य^२ सप्तमी श्यामा नभसो नवमी शितिः । द्वितीया फाल्गुनस्यांत्या तिथ्योऽमूर्वो दिवश्च्युतेः ॥ १३ ॥
- ज्येष्ठे त्रयोदशी कृष्णा माधवे च चतुर्दशी । मार्गे च दशमी शुक्ला तिथयो जनुषस्तु वः ॥ १४ ॥
- शुक्ले चतुर्दशी श्यामा राधे बहुलपञ्चमी । महस्येकादशी शुभा जज्ञुर्दीक्षादिनानि च ॥ १५ ॥
- पौषस्य नवमी श्येनी तृतीया धवला मधोः । ऊर्जेस्य द्वादशी श्वेता ज्ञानोत्पत्तेरहानि वः ॥ १६ ॥
- शुक्ले त्रयोदशी कृष्णा वैशाखे पक्षतिः^३ शितिः । मार्गे वलक्षा दशमी मुक्तेर्वस्तिथयः क्रमात् ॥ १७ ॥
- 20 भवादशानां पुरुषरत्नानां जन्मभूरियम् । स्पृष्ट्वाऽप्यनिष्टं शिष्टानां पिनष्टि किमुत स्तुता ॥ १८ ॥
- तादृग्विधैरतिशयैः पुरुषप्रणीतैर्विभ्राजितं जिनपतित्रितयी^४ महैश्च ।
- भागीरथीसलिलसङ्गपवित्रमेत-ज्जीयाच्चिरं गजपुरं सुवि तीर्थरत्नम् ॥ १९ ॥
- इत्थं पृषत्कविषयार्कमिते शकाब्दे वैशाखमासशितिपक्षगषष्ठतिथ्याम् ।
- यात्रोत्सवोपनतसंघयुतो यतीन्द्रः स्तोत्रं व्यधाद् गजपुरस्य जिनप्रभास्यः ॥ २० ॥
- 25 ॥ इति श्रीहस्तिनापुरस्तवनम्, कृतिः श्रीजिनप्रभसूरीणाम् ॥

॥ अ० २१, अ० १६ ॥

^१ Pa पारणे । ^२ Pa C आ महिमाद्भवभौमर्द्धि । ^३ P Pa सनत्कुमारसुभूमौ । ^४ Pa भाद्रपदस्य । ^५ Pa-c पक्षितिः ।
6 B Pa त्रितयैः; C तृतीयैः ।

५१. कन्यानयमहावीरकल्पपरिशेषः ।

अह विज्ञातिलयमुणी आपसा संघतिलयसूरीणं । परिसेसलवं जंपह कंनाणयवीरकल्पस्स ॥ १ ॥

तथा हि—भट्टारया सिरिजिणप्पहसूरिणो सिरिदुलतावादनयरे साहु पेथड—साहु साहजा—उ० अच-
लकारिअचेइआणं तुरुक्केहिं^१ कीरमाणं भंगं फुरमाणदंसणपुबं निवारित्ता, सिरिजिणसासणपभाबणात्तिसयं कुणंता,
पाडिच्छगाणं सिद्धंतवायणं दिंता, तवस्सीणं अंगाणंगपविट्ठागमतवाइं कारिंता, विणेयाणं अवरगच्छय^२मुणीणं पि 5
पमाण-वागरण-कव-नाडयालंकाराइं सत्थाइं भणंता, उब्भडवायभडवायाणं वाइविंदाणं अणप्पइप्पमवहरंता, सावसेसं
वच्छरतिगमइकमंति ।

इओ अ सिरिजोगिणिपुरे सिरिमहम्मदसाहिसगाहिराओ कहिंचि अवसरे पथुआए पंडिअगुट्ठीए
सत्थवियारसंसयमावन्नो सुमरेइ गुरूणं गुणे; भणइ अ—जइ ते भट्टारया संपयं मह सहालंकरणं हुंता ता मज्झ मणोगय-
समत्थसंसयसल्लुद्धरणे हेलाए खमंता । नूणं विहप्पई^३ तब्बुद्धिपराजिओ चैव भूमिमुज्झिअ सुबं गयणदेसमल्लीणो । 10
इत्थं गुरूणं भूवइकिज्जमाणगुणवन्नणावइअरे, अवसरन्नू तक्कालं^४ दुलतावादादागओ ताजलमल्लिको † भूमि-
अलमिलिअभालवट्ठो विन्नवेइ—महाराय । संति ते तत्थ महप्पाणो । परं तन्नयरनीरमसहमाणा किसिअंगा गाढं वट्ठंति ।
तओ संभरिअगुरूणपम्भारेण भूमिनाहेण सो चैव मीरो आइट्ठो†—भो मल्लिक ! सिग्घं गंतूण दुवीरस्साने लिहावेसु फुर-
माणं । पेसेसु तत्थ । जहा तारिससामगीए चैव भट्टारया पुण इत्थं इंति । तओ तेण तहेव कए, पेसिअं फुरमाणं ।
कमेण पत्तं सिरिदुलतावाद्दीवाणे । भणियं च सविणयं नयरनायगेणं सिरिकुतुलखानेण भट्टारयाणं सिरिपात्- 15
साहिफुरमाणागमणं डिल्लीपुरं पइ पत्थाणं चाइट्ठं । तओ दिणदसगम्भंतरे सन्नहिज्जण जिट्ठसिअचारसीए रायजोगे
संघसत्थिअपरिसाए अणुगम्ममाणा पत्थिआ महयाविच्छड्डेणं गुरूणो । कमेण ठाणे ठाणे महुसवसयाइं पाउब्भावयंता,
विसमदूसमादपं दलंता, सयलंतरालजणवयजणनयणकोऊहल्लमुप्पाअयंता, धम्मट्ठाणाइं उद्धरंता, दूरओ उक्कंटाविसं-
दुलसमागच्छंतआयरियवग्गेहिं वंदिज्जमाणा, पत्ता रायभूमिमंडणं सिरिअल्लावपुरदुग्गं । तओ तत्तारिसपभावणा-
पगरिसासहिण्हुमिलक्कुकयं विप्पडिबत्तिं मुणिऊण, ताणं चैव गुरूणं सीसुत्तमेहिं रायसभामंडणेहिं गुरुगुणालंकिअ- 20
देहेहिं सिरिजिणदेवसूरीहिं विन्नतेण भूवइणा सम्मुहं पविट्ठाविणणं सबहुमाणं फुरमाणेण मल्लिकपच्चप्पिअ-
सयलसत्थिअवत्थुणो विसेसओ जिणसासणं पभावयंता, सङ्गं मासं अच्छिअ, पत्थिआ अल्लावपुराओ । पुणो वि-
धरणीनाहेण सिरिसिरोहमहानयरे संसुहपेसिअमसिणसिणिद्धदेवदूसप्पायवत्थदसगेण अलंकरिआ, जाव हम्मरीवीर-
रायहाणीपरिसरदेसेसु संपत्ता ।

इओ चिरोवचिअभचिराएण अभिमुहमागएहिं दंसणनिमिचओ वि अमयकुंडण्हाएहिं व धन्नमप्पाणं मज्जमा- 25
णेहिं आयरियजइसंघसावयविंदेहिं परिअरिआ भद्वयसीअबीआए जाया रायसभामंडणं जुगप्पहाणा । तक्खणं
आणंदभरनिम्भरेहिं नयणेहिं अब्भुत्थाणमिवायरंतेण सिरिमहम्मदपात्साहिणा पुच्छिआ कोमलगिराए
कुसलपउत्तिं । चुंबिओ अ ससिणेहं गुरूणं करो धरणिआएण; धरिओ अ हिअए अक्कंतादरपरेण । गुरूहिं पि तक्का-
लकविअअहिनवासीवयणदाणेण चमकारिअं नरेसरमाणसं । पेसिआ य महामहसारं विसालसालं पोसहसालं । आहट्ठा
य महीनाहेण गुरूणं सह गमणाय पहाणपुरिसा हिंदुअरायाणो, सिरिदीनारपमुहा महामल्लिका य । पणमंति सयसा- 30
हस्सा चिरुक्कंठाआ सावयलोआ । मिलिआ य चिरदंसणलालसा नायरलोआ । संगया य कोऊहलेणं पगइजाणवयजणा ।
तओ वंदिविंदेहिं भोगावलीहिं थुवंता, भूवालप्पसाइअभूरिभेरीवेणुवीणामइलमुइंगपडुपडइजमलसंखभुंगलाइ^५ विउलवाइ-
अरवेणं दिअंतरालं मुहलं विणिम्मविंता, विप्पवग्गेहिं वेअज्जुणीहिं थुणिज्जंता, गंधवेहिं सुहवाहिं अ गाइज्जमाणंगला, पत्ता

1 Pa C तुरुक्केहिं 2 Pa अववरयच्छमु° । 3 B तक्काले । † एतदन्तर्गता पंक्तिः पतिता Pa आदर्शे । 4 Pa भुंगला°; C भुगला° ।

तकालं सिरिसुरताणसराइपोसहसालं । कया य वद्धावणयमहूसवा संघपुरिसेहिं । वाइओ अ भइवयसिअतइआदिणे सयलसंघकारिअमहूसवसारं सिरिपज्जोसवणाकप्पो । पत्ता य ठाणे ठाणे आगमणप्पभावणालेहा । रंजिआ सय- लदेससंधा । मोइआ अणेगे रायबंदिवद्धा रायदिज्जसयसाहस्सा सावया । इअरलोगा य करुणाए उम्मोइआ कारा- हितो । दिन्ना दाविआ य अपइट्टाणं पइट्टा । कया य काराविआ य अणेगसो जिणधम्मप्पभावणा ।

- 5 एवं णिच्चं रायसभागमणपंडिअवाइअविंदविजयपुबं पभावणाए पयट्टमाणाए, कमेणं वासारत्तचउमासीए वइकं- ताए, अन्नया फग्गुणमासे दउलतावादाओ आगच्छंतीए मगदूमई जहां नामधिज्जाए निअज्जणणीए संसुहं पट्टिएण चउरंगचमूसमूहसन्नद्वेण सुरत्ताणेण अळमत्थणापुरस्सरं चालिआ गुरुणो अप्पणा समं । बड्थूणठाणे मिट्टिआ जणणी । महाराएण दिन्नं सबेसिं महादाणं । परिधाविआ सबे पहाणकवाइवत्थाइं । कमेण पत्तो महूसवमइं रायहाणिं । सम्माणिआ गुरुणो वत्थकप्पूराईहिं । तओ चित्तिसिअदुवाल्सीए रायजोगे महारायाणमापुच्छिअ पातसाहिदत्तसाइवा- 10 णंछायाए कया नंदी । तत्थ दिक्खिआ पंच सीसा । मालारोवण-संमत्तारोवणाईणि अ धम्मकिच्चाइं कयाणि । विच्चिअं वित्तं थिरदेववन्दणेण ठ० मद्दनेन । आसादसुद्धदसमीए अ पइट्टिआणि अहिणवकारिआणि तेरस विंवाणि, महावित्थरेणं । तत्थ विच्चिअं विंबकारावपहिं बहुअं वित्तं । विसेसओ साहुमहारायतणएण अजयदेवेण ति ।

- तहा अन्नया नरिंदेण दूरओ निच्चं समागमणे गुरूणं कट्टं ति चित्तिऊण पदिन्ना सयमेव निअपासायपासे सोहंतभवणराई अभिणवसराई; आइट्टा य वसिउं तत्थ सावयसंधा । 'भट्टारयसराइ' ति कयं से सयं नरिंदेण 15 नामं । कारिओ तत्थेव वीरविहारो पोसहसाला य पातसाहिणा । तओ तेरसयनवासिअवरिसे आसादकिण्हसत्त- मीए सुमह(मुहु)त्ते महीवइसमाइट्टगीयनट्टवाइअसंपदाए पयदिज्जमाणअमाणमहूसवसारं, सयं नरिंदेण दाविज्जमाण- मंगलं, पविट्टा पोसहसालं भट्टारया । संतोसिआ पीइदाणेणं विउसा । उद्धरिआ दाणेणं दीणाणाहाइलोआ ।

- चालिआ पुणऽन्नया मग्गसिरमासे पुबदिसजयजत्तापत्थिएण अप्पणा सह नरिंदेण । कारिआ ठाणे ठाणे बंदि- मोअणाइणा जिणधम्मप्पभावणा । उद्धरिअं सिरिमहुरात्तित्थं । संतोसिआ दाणाईहिं दिअवराइणो । निच्चं पवासूणं 20 खंधावारे कट्टं ति मन्नमाणेण महीनाहेण खोजे जहांमलिकेण सद्धिं आगरानगराओ पडिपेसिआ रायहाणिं पइ सच्चपइन्ना गुरुणो । गहिऊण सिरिहत्थिणाउरजत्ताफुरमाणं समागया निअट्टाणे मुणिवइणो । तओ मेलिऊण चउच्चिहं संघं काऊण य पुत्त 'चाहडसहिस्स साहुबोहित्थस्स संघवइत्तित्तियं । पट्टिआ सुसुहुत्ते सायरियाइपरिवारा सिरिहत्थिणाउरजत्तं गुरुणो । विहिआ ठाणे ठाणे संघवइबोहित्थेण महूसवा । संपत्ता तित्थभूमिं, कयं च वद्धावणयं । ठाविआणि तत्थ गुरूहिं अहिणवकारिअपइट्टिआणि सिरिसंति-कुंथु-अरजिणविंवाणि, अंविआपडिमा

- 25 य चेइअट्टाणेसु । कया य संघवच्छलाइमहूसवा संघवइणा संघेण य । पूइआ वत्थभोअणतंबोलाईहिं वणीमगसत्था । आगयमित्तेहिं जत्ताओ गुरूहिं वइसाहसुद्धदसमीदिणे तं चेव दूरीकयसयलदुरिअडिंबं सिरिमहावीरविंबं ठाविअं महूसवसारं, साहिरायकारिअविहारे, तहेव पूइज्जइ संघेण । विसेसओ दिसिजत्ताओ समागए महाराए पवट्टंति ऊसवा चेइयवसहीसु । संमाणेइ गुरुणो उत्तरोत्तरमाणदाणेण सिरिसवभोमो । वज्जंति पइदिसं सूरिसवभूमाणं पभावणा- सारा जसपडहा । विहरंति निरुवसग्गं सवदेसेसु सेअंबरा दिअंबरा य रायाहिरायदिन्नफुरमाणहत्था । खरतरगच्छा- 30 लंकारगुरूप्पसायाओ सगसिन्नपरिभूए वि दिसिचक्के कयाइं गुरूहिं फुरमाणगहणेण अकुदोभयाइं सिरिसित्तुज्जगि- रिनार-फलवट्टिप्पमुहत्तित्थाइं । उज्जोइआ इच्चाइकिच्चेहिं सिरिपालित्तय-मल्लवाइ-सिद्धसेणदिवायर- हरिभइसूरि-हेमचंदसूरिप्पमुहा पुवपुरिसा । किं बहुणा सूरिचक्कवट्टीणं गुणेहिं आवज्जिअस्स नरिंदस्स पयडा एव पयट्टंति सयलधम्मकज्जारंभा । वाइज्जंति पइ पच्चूस्स चेइअवसहीसु जमलसंखा । किज्जंति धम्मिपहिं वीरविहारे वज्जंतगुहिरमइलसुइंगभुगलतालपिक्खणयसारं महापूआओ । वासिंति सिरिमहावीरपुरओ भविअलोअउग्गाहिज्जमाण-

1 Pa मगदूमई जहा; D मगदूमइ जहा । 2 C °कवावत्थाइं । 3 Pa सायवाण°; C °साइवाणसालयाए । 4 C वाहड- सइस्स । 5 C विडिंबं । 6 B °सग्गा । 7 Pa अकुतो° ।

कप्पूरागुरुपरिमलुगारा दिसिचक्रं । संचरन्ति हिंदुअरज्जे इव, दूसमसूसमाए इव, अणज्जरज्जे वि दूसमाए जिणसासण-
पभावणापरायणा सिच्छाए मुणिणो । किं च, लुढंति गुरूणं पायवीढे किंकरा इव पंचदंसणिणो सपरिबारा । पडि-
च्छंति पडिच्छगा इव गुरुवयणं । सेवन्ति अ निरंतरं दारदेसट्टिआ गुरुदंसणुसुगा इह-परलोअकज्जत्थिणो परत्तित्थिणो ।
निवअब्भत्थणाओ गच्छंति निच्चं रायसभाए गुरुणो । मोआर्विति बंदिवग्गं । उप्पायंति जिणुत्ताणुसारिजुत्तिजुत्तवव-
णेहिं निरंतरं रायमणे कोउहल्लं । महल्लचरिआ सुचारित्तिणो पवट्टंति पए पए पभावणं । गंगोदयसच्छचित्ता धव- 5
ल्लिति निअजसचंदिमाएहिं अंतरालाहं । उज्जीर्विति वयणामएहिं जीवलोमं । सदंसणिणो परदंसणिणो अ वहंति सिर-
ट्टिअं आणं समग्गावावारेसु । वक्खाणिंति अण्णासाहारणभंगीए स-परसिद्धंतं जुगप्पहाणा । एआरिसा पभावणापग-
रिसा, पयडं चेव परिभाविज्जमाणा, निच्चं पि वट्टमाणा कित्तिअमित्ता अप्पमईहिं कहेउं सक्का । केवलं जीवंतु वच्छर-
कोडीओ; पभावयंतु सिरिजिणसासणं सुचिरं इमे सूरिवरा ।

सिरिजिणपहसूरीणं गुणलेसथुई पभावणं ति । परिसेसे परिकहिआ कल्लाणयधीरकप्पस्स ॥ १ ॥ 10

॥ इति कन्यानयश्रीमहावीरकल्पपरिशेषः ॥

॥ अं० १०८ ॥

५२. कुल्यपाकस्थऋषभदेवस्तुतिः ।

श्रीकुल्यपाक^१प्रासादाभरणं शरणं सताम् ।

माणिक्यदेवनामानमानमामि जिनर्षभम् ॥ १ ॥

15

श्रीमाणिक्यदेवनमस्कारः ।

श्रीकुल्यपाकपुरलक्ष्मीशिरोऽवतंस-प्रासादमध्यमनिमेध्यमधिष्ठितस्य ।

माणिक्यदेव इति यः प्रथितः पृथिव्याम्, तस्यांहियुग्ममभिनौमि जिनर्षभस्य ॥ १ ॥

तीर्थेशिनां समुदयो मुदितेन्द्रचन्द्र-कोटीरकोटितटघृष्टपदासनानाम् ।

महुःखदारुणदुरुत्खनशाखिलेखा-पेषाय मत्तकरिणः करिणं दधातु ॥ २ ॥

20

हेतूपपत्तिसुनिरूपितवस्तुतत्त्वम्, स्याद्वापद्धतिनिवेशितदुर्नयौघम् ।

सत्सिद्धवल्लिविपिनं भुवनैकपूजा-पात्रं जिनेन्द्रवचनं शरणं प्रपद्ये ॥ ३ ॥

आरुह्य खे चरति खेचरचक्रिणं या, नाभेयशासनरसालवनान्यपुष्टा ।

चक्रेश्वरी रुचिरचक्रविरोचिहस्ता, शस्ताय साऽस्तु नवविद्रुमकायकान्तिः ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीमाणिक्यदेवऋषभस्तुतयः ॥

25

५६. पञ्चकल्याणकस्तवनम् ।

- नमि वि जिण ताण किचेमि कळाणए, पंच चुइ जंमु वउ नाण निबाणए ।
 नाणु कच्चिअकसिणपंचमिहिं संभवे, बारिसिहिं नेमि चुइ पउम जंमो भवे ॥ १ ॥
 तेरसिहिं पउमवउ वीर सिवु पंनरसी, मागसिअ तीइ सुविहिस्स अर बारसी ।
 5 मग्गसिरकसिणपंचमि सुविहि जंमए, छट्ठिं सुविहिस्स वीरस्स दसमी वए ॥ २ ॥
 मुक्खु इक्कारसिहिं एउ पउमप्पहे, सुद्धदसमी अर मुक्खु जंमणमहे ।
 पंच इक्कारसिहिं अरवयं निम्मलं, जंमु वउ नाणु मल्लिस्स नमि केवलं ॥ ३ ॥
 चउदसिहिं जंमु पुंनिम वयं संभवे, बहुलपोसे दसमि पास जंमूसवे ।
 गहिअ इक्कारसिहिं पासदिक्खागमो, बारसिहिं जंमु ससि तेरसिहिं संजमो ॥ ४ ॥
 10 नाणु उप्पन्नु चउदसिहिं सीअलजिणे, विमल सिअ छट्ठि संतिस्स नवमीदिणे ।
 गहिअ इक्कारसिहिं चउदसिहिं अभिनंदणे, पुंनिमिहि नाणु धंमे जणाणंदणे ॥ ५ ॥
 माहकसिणाइ छट्ठीइ पउमो चुउ, सीअलो बारसिहिं जंम-दिक्खाजुओ ।
 रिसहजिणु तेरसिहिं पत्तु निव्वुइपए, नाणु सेअंसजिण मावसा गिज्जए ॥ ६ ॥
 सुद्ध बीआइ पुण दुन्नि कळाणए, जम्मु अभिनंदणे नाणु वसुपुज्जए ।
 15 धम्म-विमलाइ तइआइ जाया जिणे, विमल वउ चउत्थि अजिअट्टमी जंमणे ॥ ७ ॥
 अजिअ वउ नवमि बारसिहिं अभिनंदणे, तेरसिहिं धम्मदिक्खा पसिद्धा जिणे ।
 फग्गणे कसिणछट्ठीइ नाणुज्जलं, मुक्खु सत्तमि सुपासस्स ससि केवलं ॥ ८ ॥
 सुविहि चुइ नवमि केवलमुसभिगारसी, जंमु सेअंस केवल्ल सुवय बारसी ।
 गहिउ सेअंसि तेरसिहिं चारित्तयं, जंमु चउदसिहिं वसुपुज्जमावसि वयं ॥ ९ ॥
 20 सुद्धबीआइ अर चविउ जिणपुंगवो, चउथि मल्ली चविउ अट्टमी संभवो ।
 बारसिहिं सुमइ वउ मल्लिजिण निव्वुइ, चउथि चित्ताइ पासस्स नाणं चुई ॥ १० ॥
 पंचमिहिं चवणु चंदप्पहे जिणवरे, अट्टमिहिं जंमु दिक्खा य रिसहेसरे ।
 सुद्धतइआइ कुंधुस्स नाणूसवो, सिद्धु पंचमिहिं णंतोऽजिउ संभवो ॥ ११ ॥
 सुमइ मुक्खो नवमि नाणुमेगारसी, वीरनाहस्स जंमूसवो तेरसी ।
 25 पुंनिमाए तु पउमाभ केवल्लुणो, बहुलवइसाहपडिवइ सिवं कुंधुणो ॥ १२ ॥
 सीअलो नाहु बीआइ परिनिव्वुउ, कुंधु वउ पंचमिहिं छट्ठि सीअल चुउ ।
 दसमि नमि मुक्खु तेरसिहिं णंतंभवो, चउदसिहिं ऽणंतजिण केवलं तह तवो ॥ १३ ॥
 जाउ चाउइसिहिं कुंधु निम्मलमणो, चविउ सुद्धे चउथीइ अभिणंदणो ।
 चवणु सत्तमिहिं धम्मंमि तित्थेसरे, सिद्धु अभिनंदणो अट्टमीवासरे ॥ १४ ॥
 30 अट्टमिहिं जंमु नवमी वयं सुमहणो, केवलं पत्तु दसमीइ वीरो जिणो ।
 विमलजिण बारसिहिं अजिउ तेरसि चुउ, जिट्ठवहुलाइ सेअंसु छट्ठिहिं चुउ ॥ १५ ॥
 अट्टमी जंमु नवमी सिवं सुब्रए, जंमु सिवु तेरसिहिं संति चउदसि वए ।
 सुद्धपंचमिहिं धम्मस्स निबाणयं, नवमि वसुपुज्जजिण चवणकळाणयं ॥ १६ ॥
 जंमु बारसि सुपासस्स तेरसि वयं, बहुलआसाढचउथी उसभ चवणयं ।
 35 विमल सिव सत्तमिहिं दिक्ख नवमिहिं नमी, वीर सिअछट्ठि चुइ नेमि सिवु अट्टमी ॥ १७ ॥

पतु वसुपुञ्जु चउदसिहिं सिद्धासए, सावणे बहुलतिइ सिद्धि सेअंसए ।
 सत्तमिहिं पंतु चुइ जंमु अट्टमि नमी, नवमि चुइ कुंथु सिअबीअ सुमई समी ॥ १८ ॥
 पंचमिहिं जंयुछवि नेमि दिक्खारुई, पास सिवु अट्टमिहिं सुवय पुंनिम चुई ।
 भइवइसत्तमिहिं संति चुइ ससि सिवे, चवणु अट्टमिहिं सुपासस्स तित्थाहिवे ॥ १९ ॥
 सुद्धनवमीइ सुविही जिणो निव्वुउ, केवली नेमि आसो अमावसि हुउ ।
 पुंनिमासीइ नमि तित्थनाहो चुउ, कुणह मह मंगलं सोमसूरी धुउ ॥ २० ॥

5

॥ इति श्री[सोमसूरिकृतं]कल्याणिकस्तवनं समाप्तम् ॥

॥ अं० काव्य २० ॥

५७. कोल्लपाकमाणिक्यदेवतीर्थकल्पः ।

सिरिकोल्लपाकपुरवरमंडणमाणिक्यदेवरिसहस्स ।

10

लिहिमो जहासुअं किंचि कप्पमप्पेण गंधेण^१ ॥ १ ॥

पुत्रं किर अट्टावयनगवरे सिरिभरहेसरेण निअनिअवण्ण-पमाण-संठाणजुत्ताओं सीहनिसिज्जाययणे चउवी-
 सज्जिणाणं पडिमाओ रयणमईओ कारिआओ । ताओ अ मणुआणं अगम्माओ होहिंति त्ति परिभाविअ एणा उअसभ-
 सामिपडिमा पुढो चैव लोआणुमाहत्थं तेण चैव कारिआ^२ सच्छमरगयमणिमई; जडाजुअलं खंधेसु, चिबुगे^३ दिवायरो,
 भाळयले चंदो, नाहीए सिवलिंगं । अओ चैव माणिक्यदेवु त्ति विक्खाया । सा य कालंतरे जत्तागएहिं खेअरेहिं 15
 दिट्ठा । अउव्वरूवि त्ति विम्हिअमणेहिं विमाणे ठाविऊण^४ वेअङ्गुगिरिं नीआ दक्खिणसेटीए । तेहिं^५ भत्तिभरभरिअ-
 चित्तेहिं पूइज्जइ । अन्नया भमंतेण नारयरिसिणा वेअङ्गाएण तं पडिमं दट्टुणं पुच्छिआ विज्जाहरा-कुओ
 एस त्ति ? । तओ तेहिं वुत्तं-अट्टावयाओ आणिअ त्ति । जप्पभिई एसा अम्हेहिं पूइउं पक्कंता तप्पभिई अम्हे दिणे
 दिणे वड्ढिआ इट्ठीए^६ । तं सोउं नारओ सग्गे इंदस्स तप्पडिममाहप्यं कहेइ । इंदेणावि सग्गे आणावित्ता भत्तीए
 पूइउमादत्ता, जाव मुणिसुव्वय-नमिनाहाणं अंतरालं । इत्थंतरे लंकाए तेलुक्ककंटओ रावणो उप्पन्नो । तस्स 20
 भज्जा मंदोअरी परमसम्मदिट्ठी । तीए तं रयणविंबमाहप्यं नारयाओ सोऊण तप्पूअणे गाढाभिग्गहो गहिओ । तं
 वुत्तं तं मुणित्ता महारायरावणेण इंदो आराहिओ । तेणावि तुट्टेण समप्पिआ सा पडिमा महादेवीए । तीए तुट्टाए
 तिक्कालं पूइज्जइ । अन्नया दसग्गीवेण सीआदेवी अवहरिआ । मंदोअरीए अणुसिट्ठो वि तं न मुंचइ ।
 तओ सुमिणे पडिमाअहिट्टायणेण रावणविणासो लंकाभंगो अ अक्खिओ मंदोअरीए । तओ तीए विंबं सायरे
 खिविअं । तत्थ सुरेहिं पूइज्जइ ।

25

इओ अ कन्नाडदेसे कल्लाननयरे संकरो नाम राया जिणभतो हुत्था । तत्थ केणावि मिच्छहिट्ठिणा
 वंतरेण कुविण मारी विउब्बिआ । अदण्णो राया । तं दुक्खिअं नाउं देवी पउमावई रत्तिं सुविणे भणइ-जइ
 महाराय । रयणायराओ माणिक्यदेवं निअपुरि आणित्ता पूएसि तो सिवं होइ । तओ राया सायरपासे गंतूण उव-
 वासं करेइ । लवणाहिवो संतुट्टो होऊण पयडी रायाणं भणइ-गिण्हह जहिच्छाए रयणाइं । रण्णा विन्नत्तं-न मे
 रयणाईएहिं कज्जं, मंदोअरीठविअं विंबं देहि त्ति । तओ सुरेण विंबं कङ्किऊण अप्पिअं रण्णो; भणिअं च-तुह देसे 30
 सुही लोओ होही । परं पंधे गच्छंतस्स जत्थ संसओ होही तत्थेव विंबं ठाहि त्ति । तओ पत्थिवो पत्थिओ ससिओ । देव-

1 Pa गन्धेण । † एतदःतर्गता पंक्तिः पतिता Pa आदर्शे । 2 P विमलमरगयं । 3 Pa C वेवड्ढिं । 4 B Pa तद्धि ।

5 Pa दिट्ठीए ।

यापभावेण ¹तण्णयजुअलखंधट्टियसगडारोविअं बिंबं मग्गओ आगच्छइ । दुग्गं मग्गं लंघित्ता राया संसयं मणे धरइ—
किं आगच्छइ नवि ति । तओ सासणदेवीए तिलंगदेसे कोल्लपाकनयरे दक्खिणवाणारसि ति पंडिएहिं
वण्णिज्जमाणे पडिमा ठाविआ । पुब्बिं अहनिम्मलमरगयमणिमयं आसि बिंबं । चिरकालं खारोअहिनीरसंगेण कठिणंगं
जायं । एगारसलक्ख्वा असीइ सहस्सा नवसयाइं पंचुत्तराइं वरिसाइं सग्गाओ आणिअस्स भगवओ माणिक्खदेवस्स
5 संवुत्ताइं । तत्थ राया पवरं पासायं कारवेइ । किं च दुवालसगामे देवपूअट्टं देइ । तम्मि भयवं अंतरिक्खे ठिओ
छसयाइं असीआइं विक्रमवरिसाइं । तओ मिच्छपवेसं नाउं सीहासणे ठिओ । निअकंतीए भविआणं
लोअणेसु⁸ अमयरसं वरिसेई—[†]किमेसा पडिमा टंकेहिं उक्किन्ना, खाणीओ वा आणिआ, किं सप्पिणा घडिआ, वज्जमई
वा नीलमणिमई वि ति न निच्छिज्जइ, रंभाखंभनिभेव दीसेइ[†] । अज्ज वि किर भगवओ ष्ववणोदगेण दीवो पज्जइ ।
अज्ज वि अंधा ष्ववणमट्टियाए लोयणेसु बंधियाए सलोयणा हवंति । अज्ज वि तिस्थाणुभावओ चेइअमंडवाओ शरंता
10 जलसीअरा जत्तिअजणाणं वत्थाइं उल्लिंति । §पुरओ सप्पदट्टो उट्टेइ । एवं अणेगविहपभावभासुरस्स महात्तिथस्स⁴
माणिक्खदेवस्स जत्तामहूसवं पूअं च जे करंति कारविति अणुमोअंति अ ते इहलोअ-पारलोइअमुहसिरिं पाविति ।
माणिक्खदेवकप्पो इअ एसो वण्णिओ समासेणं । सिरिजिणपहूसुरीहिं भविआणं कुणउ कल्लाणं ॥ १ ॥

॥ इति श्रीमाणिक्यदेवतीर्थकल्पः ॥

॥ अ० ४४, अ० ५ ॥

15

५८. श्रीपुर-अन्तरिक्षपार्श्वनाथकल्पः ।

पयडपहावनिवासं पासं पणमित्तु सिरिपुराभरणं । किंतेमि अंतरिक्खवट्टिअतपडिमाइ कप्पलवं ॥ १ ॥
पुबं लंकापुरीए दसग्गीवेण अद्धचक्किणा मालि-सुमालि¹नामाणो निअगा ओलगा केणावि कत्थवि
पेसिआ । तेसिं च विमाणारूढाणं नहपहे वच्चंताणं समागया भोयणवेला । फुल्लबडुएण चितिअं—मए ताव अज्ज जिण-
पडिमाकरंडिआ ऊसगत्तेण घरे विसारिआ । एएसिं च दुण्ह वि पुन्नवंताणं देवपूआए अकयाए न कत्थ वि भोअणं ।
20 तओ देवयावसरकरंडिअमदट्टं महोवरि एए रूसिस्संति ति । तेण विज्जाबलेण पवित्तवाल्लुआए अहिणवा भाविजिण-
पासनाहपडिमा निम्मविआ । मालि-सुमालीहिं तं पूइत्ता भोअणं कयं । तओ तेसु नहमग्गे पट्टिएसु⁵ सा पडिमा
आसन्नसरोवरजलमउञ्जे बडुएण निक्खित्ता । सा य देवयाणुभावेण सरोवरमउञ्जे अखंडिअरूवा चेव तत्थ ट्टिआ ।
कालक्कमेण तस्स सरोवरस्स जलं अप्पीहूअं । जलभरिअं खडुगं⁷ व दीसइ । तं तओ कालंतरेण विं(चिं?)गउल्लीदेसे
विं(चिं?)गउल्लं⁸ नयरं तत्थ सिरपालो नाम नरवई हुत्था । सो अ गाढकोढविहुरिअसन्नगो अन्नया पारहिहेउं
25 बाहिं गओ । तत्थ पिवासाए लग्गाए तम्मि खडुगे कमेणं पत्तो । तत्थ पाणिअं पीअं, मुहं हत्था य पक्खालिआ । तओ
ते अंगावयवा जाया नीरोगा कणयकमल्लज्जलच्छाया । तओ घरं गयस्स रत्तो महादेवी तमच्छेरं दट्टं पुच्छित्था—सामि !
कत्थ वि तुहेहिं अज्ज प्हाणाइ कयं । रायणा जहट्टिए वुत्ते देवीए चितिअं—अहो ! सादिबं ति । बीअदिणे राया
तत्थ नीओ । तीए सब्बंगं पक्खालिअं । जाओ पुण्णवसरीरावयवो राया । तओ देवीए बलिंपूआइअं काऊण
भणिअं—जो इत्थ देवयाविसेसो चिट्ठइ सो पयडेउ अप्पाणं । तओ घरं पत्ताए देवीए सुमिणंतरे देवयाए भणिअं—
30 इत्थ भावित्थयरपासनाहपडिमा चिट्ठइ । तस्स पभावेणं रत्तो आरुग्गं संजायं । एयं च पडिमं सगडे आरोविऊण
सत्तदिणजाए तण्णए जुत्तिता आमसुत्तंतुमित्तरसीए रत्ता सयं सारहीहूएणं सट्टाणं पइ चालेअवा इमा । जत्थेव

1 Pa अयजुअल^०; C भण्णइय^० । 2 Pa कडिणंगं । 3 B लोआण^० । † एतदन्तर्गतः पाठः P आदर्शं नास्ति ।

* P विहायान्त्र नोपलभ्यते वाक्यमिदम् । § P आदर्शे एव लभ्यते वाक्यमिदम् । 4 पदमिदं नास्ति Pa । 5 B नास्ति 'सुमालि' । 6 Pa नास्ति पदमेतत् । 7 B खडुगं । 8 Pa विगल्लिं ।

निवो पच्छाहुत्थं पलोद्दस्सइ तत्थेव पडिमा ठाहिइ । तओ नरनाहेण तं खड्डुगजलमालोइ(डि)ऊण सा पडिमा लद्धा ।
 तेण तहेव काउं पडिमा चालिआ । कित्तिअं पि भूमिं गएण रत्ता, किं पडिमा एइ नवि ति सिंहाबलोइअं कयं ।
 पडिमा तत्थेव अंतरिक्षे ठिआ । सगडो अग्गओ हुत्तं नीसरिओ । रत्ता पडिमा अददृण अधिईए गते तत्थेव **सिरि-**
पुरं नामं नयरं निअनामोवलक्खिअं निवेसिअं: *चेइअं च तहिं कारिअं । तत्थ पडिमा अणेगमहूसवपुब्बं ठाविआ ।
 पूएइ तं पुहविपई तिक्कालं । अज्जवि सा पडिमा तहेव अंतरिक्षे चिद्धइ । पुब्बिं किर सवाहडिअं घडं सिरम्मि वहंती 5
 नारी पडिमाए हिट्ठा सीहासणतले संचरिंसु । कालेण भूमिवेगरचउणेण वा मिच्छाइदूसिअकालाणुभावेण वा अहो अहो
 दीसंती जाव संपइ उत्तरीमित्तं पडिमाए हिट्ठे संचरइ । पईवप्पहा य सीहासण-भूमिअंतराले दीसइ । जया य सा
 पडिमा सगडमारोविआ तथा **अंबादेवी ग्वित्तवालो** अ सहेव पडिमा । ऊसगत्तेण **सिद्ध-बुद्धाणं** अन्नयरो
 पुत्तो **अंबाए** गहिओ । अन्नो अ पच्छा ठिओ । तओ ग्वित्तवालम्स आणत्ती दिन्ना, जहा एस दारओ तए आणे-
 अब्बो । तेणावि अइउत्ताउलं चलंतेण सो नाणीओ । तओ देवीए दुंबएण मत्थए आहओ । अज्जवि तहेव **स्वित्त-** 10
वालीसे दीसइ । एवं **अंबाएवी-ग्वित्तवाले**हिं सेविज्जमाणा **धरणिंद-पउमावई**हिं च कयपाडिहेरा सा पडिमा
 भवलोएहिं पूईज्जइ; जत्तिअलोआ य जत्तामहूसवं कुणंति । तीए ण्हवणसलिलेण सित्तं पि आरत्तिअं न विज्जाइ ।
 ण्हवणोदगेण अहिसित्तगत्ताणं दइ-खस'-कुट्टाइरोगा उवसमंति ।

सिरिअंतरिक्षग्वट्टिअपासनाहकल्पे जहासुअं किं पि । सिरिजिणपहसूरीहि लिहिओ सपरोवयारकए ॥ १ ॥

॥ इति अंतरिक्ष(क्ष)पार्श्वनाथकल्पः ॥

15

॥ मं० ४१, अ० ८ ॥

५९. स्तम्भनककल्पशिलोच्छः ।

थंभणयकल्पमज्जे जं संगहिअं न वित्थरभएण । तं सिरिजिणपहसूरी सिलुंछमिव कं पि^१ जंपेइ ॥ १ ॥

ढंकपट्टवए रणसीहरायउत्तस्स भोपलनामिअं धूअं रूवलावण्णसंपन्नं दहूण जायाणुरायस्स तं सेवमा-
गस्स वासुगिणो पुत्तो नागज्जुणो नाम जाओ । सो अ जणएण पुत्तसिणेहमोहिअमणेण सव्वासि महोसहीणं फलाइं
5 मूलाइं दलाइं च भुंजाविओ । तप्पभावेण सो महासिद्धीहिं अलंकिओ 'सिद्धपुरिसु'त्ति विक्खाओ पुहविं विअरंतो
सालाहणरन्नो कलागुरू जाओ । सो अ गयणगामिणिविजाअज्झयणत्थं पालित्तयपुरे सिरिपालित्तायरिए
सेवेइ । अन्नया भोयणावसरे पायप्पलेवबलेण गयणे उप्पहए पासइ । अट्टावयाइत्तियाणि नमंसिअ सट्टाणमुवाग-
याण तेसिं पाए पक्खालिऊण सत्तुत्तरसयमहोसहीणं आसायण-वण्ण-गंधाईहिं नामाइं निच्छइऊण गुरूवएसं विणावि
पायलेवं काउं कुक्कुडप्पोउ व उप्पयंतो अवडतडे निवडिओ । वणजजरिअंगो गुरूहिं पुट्टो-किमेअं ति ? । तेण
10 जहट्टिए वुत्ते तस्स कोसल्लचमक्खिअविता आयरिआ तस्स सिरि पउमहत्यं दाउं भणंति-सट्टिअतंदुलोदगेण ताणि
ओसहाणि वट्टिसा^२ पायलेवं काउं गयणे वच्चिज्जासि सि । तओ तं सिद्धिं पाविअ परितुट्टो ।

पुणो कयावि गुरुमुहाउ सुणेइ, जहा-सिरिपासनाहपुराओ साहिज्जंतो सब्बइत्थीलक्खणोवलक्खिअमहासई-
विलयाए अ महिज्जंतो रसो कोडिवेही हवइ । तं सोऊण सो पासनाहपडिमं अन्नेसिउमारद्धो । इओ अ बार-
वईए समुहविजयदसारेण सिरिनेभिनाहमुहाओ महाइसयं नाऊण रयणमई सिरिपासनाहपडिमा पासायंमि
15 ठविता पूईआ^३ । बारवईदाहाणंतरं समुहेण पाविआ सा पडिमा तहेव समुहमज्जे ठिआ । कालेण कंतीवासिणो
धणवइनामस्स संजत्तिअस्स जाणवत्तं देवयाइसयाओ खलिअं । इत्थ जिणबिंबं चिट्ठइ ति दिववायाए निच्छिअं ।
नाविए तत्थ पक्खिविअ सत्तहिं आमंतंतूहिं संदाणिअ उद्धरिआ पडिमा । निअनयरीए नेऊण पासायंमि ठाविआ ।
चिंताहरित्तलाभपहिट्टेण पूइज्जइ पइदिणं । तओ सब्बाइसाइ तं बिंबं नाऊण नागज्जुणो सिद्धरससिद्धिनिमित्तं अवहरि-
ऊण सेडीनईए तडे ठाविसु । तस्स पुरओ रससाहणत्थं सिरिसालवाहणरन्नो चंदलेहाभिहाणिं महासइं देविं
20 सिद्धवंतरसन्निज्जेण तत्थ आणाविअ पइनिसं रसमद्वणं कारेइ । एवं तत्थ भुज्जो भुज्जो गयागएणं तीए बंधु ति पडि-
वन्नो । सा तेसिं ओसहाणं मद्दणकारणं पुच्छेइ । सो अ कोडिरसवेहवुत्तं जहट्टिअं कहेइ । अन्नया दुण्हं निअपुत्ताणं
तीए निवेइअं-जहा एअस्स रससिद्धी होहिइ ति । ते रसलुद्धा निअरज्जं मुत्तुं नागज्जुणपासमागया । कहअवेणं
तं रसं धित्तुमणा पच्छन्नवेसा, जत्थ नागज्जुणो भुंजइ तत्थ रससिद्धिवुत्तं पुच्छंति । सा य तज्जाणणत्थं तहइं सल्लणं
रसवइं साहेइ । छम्मासे अइकंते खार ति दूसिआ तेण रसवई । तओ इंगिएहिं रसं सिद्धं नाऊण पुत्ताण निवेइअं
25 तीए । तेहिं च परंपराए नायं जहा-वासुगिणा एअस्स दब्भंकुराओ मच्चू कहिओ ति । तेणेव सत्थेण नागज्जुणो
निहओ । जत्थ य रसो थंभिओ तत्थ थंभणयं नाम नयरं संजायं । तओ कालंतरेण तं बिंबं वयणमित्तवज्जं भूमि-
अंतरिअंगं संवुत्तं ।

इओ अ चंदकुले सिरिवद्धमाणसूरि-सीसजिणेसरसूरीणं सीसो सिरिअभयदेवसूरी गुज्जरत्ताए
३ संभायणठाणे विहरिओ । तत्थ महावाहिवसेण अईसाराइरोगे जाए पञ्चासन्नगर-गामेहिंतो पक्खिअपडिक्कमणत्थ-
30 मांगुत्तामो विसेसेण आहूओ मिच्छदुक्कडदाणत्थं सब्बोवि सावयसंघो । तेरसीअद्धरते अ भणिआ पहुणो सासणदे-
वयाए-भयवं ! जगह सुअह वा ? । तओ मंदसरेणं वुत्तं पहुणा-कओ मे निहा । देवीए भणिअं-एआओ नवसुत्त-
कुक्कुडीओ उम्मोहेसु । पहुणा भणिअं-न सक्केमि । तीए भणिअं-कहं न सक्केसि ? । अज्जवि वीरित्थं चिरं पभावेसि, नवं-
गविचीओ अ काहिसि । भयवया भणिअं-कहमेवंविहसरीरो काहामि ? । देवयाए वुत्तं-थंभणयपुरे सेडीनईउवकंटे

1 B कि पि । 2 Pa वट्टिसा । † एतदन्तर्गता पंक्तिर्न लभ्यते A आदर्शे । 3 A संभायण° ।

खंखरपलासमज्जे सयंभू सिरिपासनाहो अच्छइ । तस्स पुरो देवे वंदेह । जेण सुत्थसरीरा होह । तओ गोसे आहूअ-
सावयसंघेण वंदिआ पहुणो । पहुणा भणिअं-थंभणए पासनाहं वंदिस्सामो । संघेण चित्तिअं-नूणं कोइ उवएसो
पहुणं, ता एवं आइसंति । तओ भणिअं संघेण-अन्हे वि वंदिस्सामो । तओ वाहणेण गच्छंतस्स पहुणो मणयं सरीरं सुत्थं
जायं । अओ घवलक्खयाओ परओ चरणचारेण विहरंता पत्ता थंभणपुरं । गुरुसावया सब्बत्थ पासनाहमवलोइंता
गुरुणा भणिआ-खंखरपलासमज्जे पलोएह । तेहिं तहाकए दिट्ठं सिरिपासनाहपडिमासुहं । तत्थ य पइदिणं एगा घेणू 5
आगम्म पडिमामत्थए खीरं झरइ । तओ पहिट्ठेहिं सावएहिं जहादिट्ठं निवेइअं गुरुणो । अभयदेवसूरी वि तत्थ गंतुं
मुहदंसणमित्तेण थोउमाढत्तो-‘जयतिहुअणवरकप्परुक्ख’ इच्छाहतकालिअविचेहिं । तओ सोलससु विचेसु कएसु
पच्चक्खीइआ सबंगं पडिमा । अओ चेव ‘जय ! पच्चक्खजिणेसर’ ति सत्तरसमे विचे पडिअं । तओ बरीसाए
पुण्णाए अंतिमवित्तदुगं अईव देवयाइत्थिकरं ति नाऊण देवयाए विक्कत्तं-भयवं ! तीसाए वि विचेहिं सन्निकं
करिस्सामि; अंतिमवित्तदुगं ओसारेह । मा अन्हं कलिजुगे आगमणं दुक्खाय होउ ति । पहुणा तहा कयं । संघेण 10
सह चिइवंदणा कया । तत्थ संघेण उत्तुंगं देवहरयं कारिअं । तओ उवसंतरोगेण पहुणा ठाविओ सिरिपाससामी ।
तं च महात्तित्थं पसिद्धं । कालाइक्कमेण कया ठाणाइनवंगणं वित्ती । आयारंग-सूअगडाणं तु पुंभिं पि
सीलंकायरिएण कया आसि । तओ परं चिरं वीरत्तित्थं पभाविअं पहुण ति ॥

॥ इति श्रीस्तम्भनकल्पशिलोच्छः ॥

॥ अं० ६७ ॥

15

६०. फलवर्द्धिपार्श्वनाथकल्पः ।

सिरिफलवर्द्धिअचेईअपरिड्डिअं पणमिऊण पासजिणं । तस्सेव नेमि कप्पं जहासुअं दलिअकलिदप्पं ॥ १ ॥

अत्थि सवालक्खदेसे मेडत्तयनगरसमीवठिओ वीरभवणाइ-नाणाविहदेवालयभिरामो फलवर्द्धी नाम
गामो । तत्थ फलवर्द्धिनामधिजाए देवीए भवणमुत्तुंगसिहरं चिट्ठइ । सो अ रिद्धिसमिद्धो वि कालक्कमेण
उबसपाओ संजाओ । तहावि तत्थ किच्चा वि वाणिअगा आगंतूण अवसिसु । तेसु वि एगो सिरिसिरिमाल-20
वंसमुत्तामणी धम्मिअलोअगामगामणी धंघलो नाम परमसावओ हुत्था । बीओ अ तारिसगुणो चेव उवएसवाल-
कुलनहयलनिसाकरो सिबंकारो नाम । ताण दुण्हंपि पभूआओ गावीओ आसि । तासिं मज्जे एगा धंघलस्स घेणू
पइदिणं दुज्झंती वि दुद्धं न देइ । तओ धंघलेण गोवालो पुच्छिओ-किमेसा घेणू तुमए चेव बाहिरे दुज्झइ
अत्तेण वा केणावि, जेणेसा दुद्धं न देइ । तओ गोवालेण सबहाइं काऊण अप्पा निरवराही कओ । तओ गोवालेण
सम्मं 1 निरिक्खंतेण एगया 2 उच्चरडयस्स उवारिं बोरितरुं समीवे चउहिं वि थणेहिं खीरं झरंती दिट्ठा सा सुरही । एवं 25
पइदिणं पिच्छंतेण 3 दंसिआ धंघलस्स । तेण वि चित्तिअं नूणं इत्थ कोइ जक्खाई देवयाविसेसो भविस्सइ भूमिम-
ज्जट्ठिओ । तओ गिहमागएण तेण सुहपसुत्तेण रचीए सुमिणओ उवलद्धो; जहा एणेण पुरिसेण वुत्तं-इत्थ रडए भयवं
पासनाहो गब्भहरदेवलिआमज्जे चिट्ठइ । तं बाहिं निक्कासिऊण पूएहिं । तओ धंघलेण पहाए बुद्रेण सिबं-
कारस्स निवेइओ सुमिणवुत्ततो । तओ दोहिं पि कोऊहलाऊरिअमाणसेहिं बलिपूआविहाणपुत्तं उडेहिं 4 रडयभूमिं खणा-
वित्ता कच्चिओ गब्भहरदेउलिआसहिओ सत्तफणिफणामंडिओ भयवं पाससामी । पइदिअहं पूयंति महया 80
इड्डीए ते दो वि । एवं पूइज्जंते भुवणनाहे पुणो वि अहिट्ठायगेहिं सुमिणे आइट्ठं तेसिं; जहा-तत्थेव पएसे चेईअं
कारावेह ति । तओ तेहिं पहिट्ठचित्तेहिं दोहिं वि निअविहवाणुसारेण चेईअं कारावेउमाढत्तं । पयट्ठिआ सुत्तहारा

1 Pa निरक्खंतेण । 2 Pa उच्चरडय° । 3 B °तरस्स स° । 4 P पुच्छंतेण । 5 Pa C उडेहिं । 6 B महिआ ।

- कम्मद्वाएसु । जाव अगमंडवे निप्पजे तेसिं^१ अप्पड्ढिअत्तेण दविणविच्चणअसमत्थयाए निअतो कम्मद्वाओ । तओ धणिअं अधिइमावन्ना दो वि परमोवासया । तयणंतरं रयणीए पुणो वि अहिइयगसुरेहिं सुमिणे भणिअं; जहा—अइप्प-
भाए^२ अलवंतेसु काएसु देवस्स अगओ दम्माणं सत्थिअं पइदिणं पिच्छिस्सह । ते दम्मा चेईअकज्जे वइयड्ढ पि ।
तेहिं तहेव दिट्ठे, ते दम्मे वित्तूण सेसकम्मद्वायं कारवेउमादत्तं । जाव पडिपुण्णा पंच वि मंडवा य, लहुमंडवा य,^३
५ तिहुअणजणचित्तचमुकारकारए । बहुनिप्पन्नंमि चेईअंमि तेसिं पुत्तेहिं चित्तिअं—कतो एअं दवं संपज्जइ, जं अविच्छे-
एण कम्मद्वायं उस्सप्पइ ति । अह एगंमि दिणे अइप्पहाए चेव थंभाइअंतरिआ होऊण निहुअं दहुमारद्धा । तम्मि
दिवसे देवेहिं न पूरिअं दम्माणं सत्थिअं । आसन्नं च मिच्छरज्जं नाऊण पयत्तेण आराहिआ वि अहिइयग न पूरिस्सु
दवं ति । ठिओ तदवत्थो चेव चेईअकम्मद्वाओ । एगारससएसु इक्कासीइसमहिएसु विक्कमाइवरिसेसु
अइकंतेसु रायगच्छमंडणसिरिसीलभइसूरिपट्टपइट्टिएहिं महावाइदिअवरगुणचंदविजयपत्तपइट्टेहिं सिरि-
१० धम्मघोससूरीहिं पासनाहचेईअसिहरे चउविहसंधसमक्खं पइट्टा किआ । कालंतरेण, कलिकालमाहप्पेणं
केलिप्पिआ वंतरा हवंति, अथिरचित्ता य त्ति पमायपरवसेसु अहिइयगेसु सुरताणसाहावदीणेण भगं मूलविंबं ।
पुणरवि सावहाणीभूएसु अहिइयगसुरेसु मिच्छरओ मिच्छाणं च अंधत्तरुहिरवमणाइचमुक्कारा दंसिआ । तओ^४
सुरताणेण दिअं फुरमाणं; जहा—एअस्स देवभवणस्स केणावि भंगो न कायडो ति । अन्नं च विंबं किर भयवओ
अहिइयग न सहंति त्ति संवेण^५ विंबंतरं न ठाविअं । विलंगिअंगस्स वि भगवओ महंताइं माहप्पाइं उवलब्भंति । पइव-
१५ रिअं च पोसवहुलदसमीए जम्मकळाणयदिणे चाउइसाओ^६ सावयसंधा आगंतूण प्हवण-गीअ-नट्ट-वाइअ-कुसुमाभरणा-
रोवण-इंदधयाईहिं मणहरं जत्तामहिअं कुणंता, संघपूआईहिं सासणं पभाविता, निहंति दुसमासमयविलसिआइं,
विदवंति गुरुअं सुकयसंभारं । इत्थ य चेईए धरपिंद-पउमावई-खित्तवाला अहिइयग संघस्स^७
विगघपन्भारं उवसामिंति, पणयलोआणं मणोरहे^८ अ पूरिंति । इत्तो च्चिअ थिरपईवहत्यं पुरिसं चेईअमज्जे संचरंतं
पासंति समाहिअमणा इत्थ रत्तिं वुत्थ भविअजणा । एअंमि महातित्थभूए पासनाहे दिट्ठे कलिकुंड-कुक्कुडेसर-
२० सिरिपव्वय-संखेसर-सेरीसय-महुरा-बाणारसी-अहिच्छत्ता-थंभणय-अज्जाहर-पवरनयर-देव-
पट्टण-करहेडय-नागहइ-सिरिपुर-सामिणि-चारूप-डिंपुरी-उज्जेणी-सुद्धदंती-हरिकंखी-लिंबोड-
याइठाणवइमाणपासनाहपडिमाणं किरि जत्ता कया हवइ त्ति संपदायपुरिसाणं उवएसो ।

इअ फलवट्ठिपुरट्टिअपासजिणिदस्स कप्पमवि^{११}अप्पं । निसुणंताणं भवाण होउ कळाणनिप्पत्ती ॥ १ ॥

इत्यासजनस्य मुखात् किमप्युपादाय संप्रदायलवम् ।

25.

व्यधित जिनप्रभसूरिः^{१२} कल्पं फलवट्ठिपार्श्वविभोः ॥ २ ॥

॥ इति फलवट्ठिपार्श्वनाथकल्पः समाप्तः ॥

॥ अं० ५५, अ० २ ॥

1 Pa C कम् । 2 P अप्पिड्ढि । 3 B °प्पभावे । 4 P Pa नास्ति 'लहुमंडवा य' । 5 B Pa C ततः ।
6 B विंबं । 7 B °दिसाओ वि । 8 B C सुकृतं । 9 B विगघस्स विगघपं । 10 B मणोहरे । 11 Pa कप्पं ।
12 Pa सूरिभिः ।

६१. अम्बिकादेवीकल्पः ।

सिरिउज्जयंतगिरिसिहर'सेहरं पणमिऊण नेमिजिणं । 'कोहंडिदेविकम्पं लिहामि वुड्ढोवएसओ ॥ १ ॥

अत्थि सुरट्ठाविसए धणकणयसंपन्नजणसमिद्धं कोडीनारं नाम नयरं । तत्थ सोमो नाम रिद्धिसमिद्धो छकम्मपरायणो वेआगमपारगो बंभणो हुत्था । तस्स घरिणी अंबिणीनामा' महग्घसीलालंकारभूसिअसरीरा आसि । तेसिं विसयसुहमणुहवंताणं उप्पन्ना दुवे पुत्ता । पदमो सिद्धो बीओ बुद्धु सि । अन्नया समागए पिअरपक्खे भट्ट-5 सोम्रेणं निमंतिआ बंभणा सद्धदिणे । कत्थ वि ते वेअमुच्चारंति, कत्थ वि आढवंति पिंडप्पयाणं, कत्थ वि होमं कारंति, वड्सदेवं च । संपाडिआ सालिदालिवंजणपक्कन्नमेअखीरिसंडपमुहा जेमणारा अंबिणीए अ । सासुआ ण्हाणं काउं पयट्ठा । तंमि अवसरे एगो साह् मासोववासपारणए तंमि घरे भिक्खट्ठा संपत्तो । तं पलोहत्ता हरिसभरनिन्भरपुल्लइअंगी उट्ठिआ अंबिणी । पडिलामिओ तीए मुणिवरो भत्तिबहुमाणपुबं अहापविचेहि' भत्तपाणेहि । जाव गहिअभिक्खो साह् वलिओ, ताव सासुआ वि ण्हाऊण रसवईटाणमागया । न पिच्छइ पदमसिहं । तओ तीए कुविआए पुट्ठा 10 बहुआ । तीए जहट्ठिए वुत्ते, अंबाडिआ सा अज्जए; जहा-पावे ! किमेअं तए कयं ? । अज्ज वि कुलदेवया न पूर्राआ, अज्ज वि न मुंजाविआ विप्पा, अज्ज वि न भरिआइं पिंडाहं; अग्गसिहा तए किमत्थं साहुणो दिजा ! । तओ तीए भणिओ सव्वो वि वइअरो सोमभट्टस्स । तेण रुट्ठेण अप्पच्छंदिअ चि निक्कालिआ गिहाओ सा । परिभवदूमिआ सिद्धं करंगुलीए धरिआ बुद्धं च कडीए चडाविआ चलिआ नयराओ बाहिं । पंथे तिसामिभूएहिं दारएहिं जलं मग्गिआ, जाव सा अंसुजलपुण्णलोअणा संवुत्ता, ताव पुरओ ठिअं सुक्कसरोवरं तस्सा' अणग्घेणं सीलमाहप्पेणं तक्खणं जलपूरिअं 15 जायं । पाइआ दो वि सीअलं नीरं । तओ लुहिएहिं भोअणं मग्गिआ बालएहिं । पुरओ ठिओ सुक्कसहयारतरू तक्खणं फलिओ । दिजाइं फलाइं अंबिणीए तेसिं । जाया ते सुत्था ।

जाव सा चूअच्छायाए वीसमइ ताव जं जायं तं निसामेह । तीए जे बालयाइं पदमं जेमाविआ तेसिं भुत्तुत्तरं पत्तलीओ तीए बाहिं उज्झिआओ आसि, ताओ सीलमाहप्पा कंपिअमणाए सासणदेवयाए सोवण्णथालकच्चोलयरूवाओ कयाओ । जे अ उच्छिद्धसित्थकणा भूमीए पडिआ ते मुत्तिआइं संपाइआइं । अग्गिसिहा य पिदरेसु' तहेव दंसिआ । 20 एयमच्चु(च्च)भुअं सासूए दट्ठूण निवेइअं सोमविप्पस्स । सिद्धं च, जहा-वच्छ ! सुलक्खणिआ पइवया य एसा वह् । ता पक्खाणेहि एअं कुलहरं ति जणणीपेरिओ पच्छायावानलडज्जंतमाणसो गओ वहुअं वालेउं सोमभट्टो । तीए पिट्ठओ आगच्छंतं दिअवरं निअवरं दट्ठूण दिसाओ पलोईआओ । दिट्ठओ अग्गओ मग्गकूवओ । तओ जिणवरं मणे अणुसरिऊण सुपत्तदाणं अणुमोअंतीए अप्पा कूवंमि शंपाविओ । सुहज्जवसाणेण पाणे चईऊण उप्पन्ना कोहंड-विमाणे सोहम्मकप्पहिट्ठे चउहिं जोअणेहिं अंबिअदेवी नाम महत्तिआ देवी । विमाणनामेणं कोहंडी वि भत्तइ । 25 सोमभट्टेणं वि तीसे महासईए कूवे पडणं दट्ठुं अप्पा तत्थेव शंपाविओ । सो अ मरिऊण तत्थेव जाओ देवो । आभिओगिअकम्मुणा सिंहरूवं विउच्चिआ तीसे चेव वाहणं जाओ । अन्ने भणंति-अंबिणी रेवयसिहराओ अप्पाणं शंपावित्था, तप्पिट्ठओ सोमभट्टो वि तहेव मओ । सेसं तं चेव ।

सा य भगवई चउब्भुआ दाहिणहत्थेसु अंबलुंवि पासं च धारेइ । वामहत्थेसु पुण पुत्तं अंकुसं च धारेइ । उत्तत्तकणयसवण्णं च वण्णमुब्वहइ सरीरे । सिरिनेमिनाहस्स सासणदेवय चि निवसइ रेवइगिरिसिहरे । 30 मउडकुंडलमुत्ताहलहारयणकंकणनेउराइसवंगीणाभरणरमणिजा पूरेइ सम्मदिट्ठीण मणोरहे, निवारहे विग्घसंघायं । तीए मंतमंडलाईणि' आराहित्ताणं भविआणं दीसंति अणेगरूवाओ रिद्धिसिद्धीओ । न पहवंति भूअपिसायसाइणी-

1 Pa °सिहरे । 2 A कोहिंठि° । 3 P Pa नाम । 4 A अहापतेहिं; B P °पवतेहि । 5 A Pa B तिसा° । 6 Pa सिहरेसु । 7 Pa °मंभणाईणि ।

विसमग्गहा, संपज्जंति पुत्तकलत्तमिच्च'घणघन्नरज्जसिरीओ चि ।

अंबिआमंता इमे-

- 'वयवीयमकुलकुल'जलहरिहयअकंततत्तपेआइ' । पणइणिवायावसिओ अंबिअ'देवीइ' अह मंतो ॥ १ ॥
 धुवमुवण'देवि' संबुद्धि पास अंकुस तिलोअ पंचसरा । णहसिहिकुलकलअब्भासिअमायापरपणामपयं ॥ २ ॥
 5 वागुब्भवं 'तिलोअं पाससिणीहाओ तइअवन्नस्स । कूडं च अंबिआए नमु'ति आराहणामंतो ॥ ३ ॥
 एवं अन्नेवि अंबादेवीमंता अप्परक्खा-पररक्खा'विसया सुमरणजुग्गा मग्गखेमाइगोअरा य बहवो चिट्ठंति ।
 ते अ, तहा मंडलाणि अ, इत्थ न भणिआणि गंथवित्थरभएणं ति गुरुमुहाओ नायघाणि ।
 एअं अंबियदेवीकप्पं अविअप्पचित्तविचीणं । वायंतसुणंताणं पुज्जंति समीहिआ अत्था ॥ १ ॥

॥ इति श्रीअंबिकादेवीकल्पः समाप्तः ॥

10

॥ मं० ४७, अ० ५ ॥

६२. पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्पः* ।

- तथा पुण्यतमं मन्त्रं जगत्रितयपावनम् । योगी पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारं विचिन्तयेत् ॥ १ ॥
 अष्टपत्रे सिताम्भोजे कर्णिकायां कृतस्थितिम् । आद्यं सप्ताक्षरं मन्त्रं पवित्रं चिन्तयेद्बुधः ॥ २ ॥
 सिद्धादिकचतुष्कं च दिक्पत्रेषु यथाक्रमम् । चूलापदचतुष्कं च विदिक्पत्रेषु चिन्तयेत् ॥ ३ ॥
 15 त्रिशुद्ध्या चिन्तयन्नस्य शतमष्टोत्तरं मुनिः । भुजानोऽपि स लभते चतुर्थतपसः फलम् ॥ ४ ॥
 एतमेव महामन्त्रं समाराध्येह योगिनः । त्रिलोक्याऽपि महीयन्तेऽधिगताः परमं पदम् ॥ ५ ॥
 कृत्वा पापसहस्राणि हत्वा जन्तुशतानि च । अमुं मन्त्रं समाराध्य तिर्यञ्चोऽपि दिवं गताः ॥ ६ ॥
 गुरुपञ्चकनामोत्था विद्या स्यात् षोडशाक्षरा । जपन् शतद्वयं तस्याश्चतुर्थस्याप्नुयात् फलम् ॥ ७ ॥

॥ इति श्रीपञ्चपरमेष्ठिनमस्कारकल्पः ॥

1 Pa °मित्त° नास्ति । 2 Pa चय° । 3 A P °कुल° नास्ति । 4 P °तत्तणयाइं । 5 A अंबया° । 6 Pa देवी इह । 7 P भुवणे । 8 A Pa देव° । 9 Pa वागुब्भं चिति° । 10 A नमो । 11 B P नास्ति 'पररक्खा' ।
 *चतुरशीतिमहातीर्थनामसङ्ग्रहकल्पानन्तरम् P सङ्ग्रहे आदर्शे एष कल्पो लिखितो लभ्यते । अन्यसर्वादर्शेष्वनुपलम्भाद्वा प्रन्या-
 न्तेऽस्माभिरयं स्थापितः ।

६३. ग्रन्थसमाप्तिकथनम् ।

*आदितः सर्वकल्पेषु ग्रन्थमानमजायत ।
अनुष्टुभां पञ्चत्रिंशच्छती षष्ट्यधिका स्थिता† ॥ १ ॥

कार्थी सजेत्‡ ? किं प्रतिषेधवाचि
पदं ? ब्रवीति प्रथमोपसर्गः ।
कीदृग् निशा ? प्राणभृतां प्रियः कः ?
को ग्रन्थमेतं॑ रचयांश्चकार ? ॥ २ ॥

—जिनप्रभसूरयः ।

नन्दा-ऽनेक-र्ष-शक्ति-शीतंगुमिते श्रीविक्रमोर्वीपते-
वर्षे भाद्रपदस्य मास्यवरजे सौम्ये दशम्यां तिथौ ।
श्रीहम्मीरमहम्मदे प्रतपति क्षमामण्डलाखण्डले^०
ग्रन्थोऽयं परिपूर्णतामभजत श्रीयोगिनीपत्तने ॥ ३ ॥
तीर्थानां तीर्थभक्तानां कीर्तनेन पवित्रितः ।
कल्पप्रदीपनामाऽयं ग्रन्थो विजयतां चिरम् ॥ ४ ॥

॥ इति श्रीकल्पप्रदीपग्रन्थः समाप्तः ॥

॥ ग्रंथाग्र ३५६०§ ॥

* P आदर्शं निम्नप्रकारेण पाठमेवो लभ्यतेऽस्मिन् पद्ये-

आदित [:] सर्वमध्ये (?) कल्पेषु ग्रन्थाग्रमिह जानत । अनुष्टुभामष्टयुता दशमप्रमिताः षताः ॥

† C समधिका त्रिभिः; Pa षष्ट्यधिका त्रिभिः । 1 A भजेद; P सजेत् । 2 Pa °मेते; A C °भेकं । 3 Pa °मण्डलेऽखण्डले । § Pa C ३५०३; B ३९६० ।

A. D. P. सञ्ज्ञकादर्शेषु प्रतिलेखयित्रादिसूचका निम्नस्वरूपा उल्लेखा विद्यन्ते ।

A आदर्शस्थ उल्लेखः—

श्रीमालीवंशमुक्तातः सञ्ज्ञातो विवहारिकः ।
 देवा इत्यभिधानस्तत्पत्नी हासलदेव्यभूत् ॥ १ ॥
 तयोर्जाता पु(सु)ता एते प्रथमो मांडणाह्वयः ।
 पद्मसिंहो द्वितीयोऽभूत् मालदेवस्तृतीयकः ॥ २ ॥
 लिखापितः प्रमोदात्तैस्तीर्थकल्पोऽयमुत्तमः ।
 स्वकीयमातृपितृणां श्रेयार्थं पुण्यवृद्धये ॥ ३ ॥
 षट्षष्टिवत्सरे जाते चतुर्दशशताधिके ।
 श्रीविक्रमभूपालात् भाद्रशुद्धजयातिथौ ॥ ४ ॥

D आदर्शगत उल्लेखः—

अकम्बरोर्वीरमणप्रदत्तजगद्गुरुख्यातिधरो बभूव ।
 श्रीहीरसूरिविजयं दधानः श्रीवर्द्धमानप्रभुशासनेऽस्मिन् ॥ १ ॥
 तदीयपद्माम्बरभानुमाली सूरीश्वरः श्रीविजयादिसेनः ।
 तपागणं यः प्रथितं चकार विजित्य भूपालसभे द्विजौघम् ॥ २ ॥
 श्रीविजयतिलकसञ्ज्ञे सूरिवरे तत्पदे श्रियं श्रयति ।
 वैराग्यवासितान्तःकरणैः शुद्धोपदेशरतैः ॥ ३ ॥
 हैमगुरुवृत्तिकान्यप्रकाशमणिमुख्यशास्त्रनिष्णातैः ।
 श्रीविजयसेनसूरीश्वरशिष्यै रामविजयबुधैः ॥ ४ ॥
 पञ्चदशलक्षपुस्तकचित्को [शो] ज्ञानभक्तये विहितः ।
 आचन्द्रार्कं नन्दतु विज्ञजनैर्वाच्यमानोऽसौ ॥ ५ ॥

P आदर्शस्थित उल्लेखः—

॥ संवत् १५६९ वर्षे चैत्रादौ संवच्छरे । आषाढमासे । शुक्लप्रतिपदिने । सोमवासरे ।
 पुनर्वसुनक्षत्रे । वैरिसिंहपुरे । श्रीमालज्ञातीय । बहकटा गोत्रे । महं० जिणदत्तपुत्रप्रवरप्रा-
 सादपौषधशालादि पुण्यकार्यकरण सावधानचित्त । सप्तक्षेत्रसफलकृत निजवित्त । धर्म-
 धुरंधर । महं० भोजा भार्या बहजलदे पुत्र । एकांतदेवगुरुभक्त । श्रीशांतिनाथचरणकम-
 लार्चनासक्त । महं० रायमल भार्या सरसतिपुत्र चिरं० लषणसी महणसी द्वि० भा० करमाई
 प्रमुष पुत्र परिवरसहितेन महं० रायमलसुश्रावकेण सर्वतीर्थकल्पग्रंथो लेख (ख) यित्वा
 दत्तः । श्रीखरतरगच्छे । पूज्य म० श्रीजिनभद्रसूरिपदे श्रीजिनचंद्रसूरिशिष्य श्रीजिनेश्वर
 सूरिशिष्य वा० साधुकीर्तिगणीनां समर्पितश्च ॥ सकलसंघस्य श्रुभं भवतु ॥ कल्याण-
 मस्तु ॥ ७ ॥

A. सञ्ज्ञकादर्शमान्ते

निम्नोद्धृता ग्रन्थगतसर्वकल्पानामनुक्रमणिका लिखिता लभ्यते ।

(१) श्रीशत्रुंजयकल्पः । ग्रं० १३४ ।	(२८) श्रीनाशिक्यपुरक० । ग्रं० ५९ अ० २७ ।
(२) श्रीरैवतकल्पः ।	(२९) श्रीहरिकंषीपार्श्वनाथः । ग्रं० २५ ।
(३) श्रीउज्जयंतस्तवः ।	(३०) श्रीकपर्दियक्षकल्पः । ग्रं० ४२ ।
(४) श्रीउज्जयंतमहातीर्थकल्पः ।	(३१) श्रीशुद्धवंतीपार्श्वनाथकल्पः । ग्रं० १८ ।
(५) श्रीरैवतककल्पः । ग्रं० १६१ अक्षर
२७, चतुःकल्पसंख्या ।	(३२) श्रीअभिनन्दनक० । ग्रं० ५३ अ० १८ ।
(६) श्रीपार्श्वनाथकल्पः संक्षेपः । ग्रं० ९२ ।	(३३) श्रीप्रतिष्ठानकल्पः । ग्रं० ४७ अ० १८ ।
(७) श्रीअहिच्छत्राक० । ग्रं० ३६ अ० १२ ।	(३४) श्रीपरसमये सातवाहनकल्पः । ग्रं०
११६ अ० ९ ।
(८) श्रीअर्बुदकल्पः । ग्रं० ५२ अ० १६ ।	(३५) श्रीचम्पाकल्पः । ग्रं० ४७ ।
(९) श्रीमथुराकल्पः । ग्रं० ११३ अ० २९ ।	(३६) श्रीपाटलिपुरकल्पः । ग्रं० १२५ अ० १९ ।
(१०) श्रीअश्ववोधक० । ग्रं० ८२ अ० २० ।	(३७) श्रीश्रावस्तिकल्पः । ग्रं० ४२ ।
(११) श्रीवैभारकल्पः । ग्रं० ३१ अ० २ ।	(३८) श्रीवाणारसीक० । ग्रं० ११३ अ० १३ ।
(१२) श्रीकौशाम्बीकल्पः । ग्रं० १८ अ० २१ ।	(३९) श्रीवीरगणधरकल्पः । ग्रं० ६८ अ० ।
(१३) श्रीअयोध्याकल्पः । ग्रं० ४४ अ० ९ ।	(४०) श्रीकोकापार्श्वनाथक० । ग्रं० ४ ।
(१४) श्रीअपापाकल्पः । ग्रं० १० अ० २१ ।	(४१) श्रीकोटिशिलातीर्थक० । ग्रं० २४ अ० ६ ।
(१५) श्रीकलिकुंडकुटेश्वरकल्पः । ग्रं० ३५ ।	(४२) श्रीवस्तुपालतेजपालकल्पः । ग्रं० ५३ ।
(१६) श्रीहस्तिनापुरकल्पः । ग्रं० २४ अ० ११ ।	(४३) श्रीचिह्लणपार्श्वनाथकल्पः । ग्रं० ११४
अ० २६ ।
(१७) श्रीसत्यपुरकल्पः । ग्रं० १६१ अ० ३ ।	(४४) श्रीदिंपुरीस्तोत्रं । ग्रं० १६ ।
(१८) श्रीअष्टापदकल्पः । ग्रं० ३० अ० २२ ।	(४५) श्रीतीर्थसंग्रहकल्पः । ग्रं० ४९ अ० २२ ।
(१९) श्रीमिथिलातीर्थक० । ग्रं० २४ अ० १८ ।	(४६) श्रीसमवसरणस्तवनं । ग्रं० ४३ ।
(२०) श्रीरत्नपुरतीर्थकल्पः । ग्रं० ३२ अ० २३ ।	(४७) श्रीकुडुंगेश्वरपार्श्व० । ग्रं० ५५ अ० १८ ।
(२१) श्रीअपापाबृहद्दीपोत्सवः । ग्रं० ४१६ ।	(४८) श्रीन्याग्रीकल्पः । ग्रं० १४ अ० ४ ।
(२२) श्रीकन्यानयनीय । ग्रं० ७७ अ० १५ ।	(४९) श्रीअष्टापदकल्पः । ग्रं० ११८ ।
(२३) श्रीप्रतिष्ठानपत्तन० । ग्रं० १९ ।	(५०) श्रीहस्तिनापुरस्तवनं । ग्रं० २१ अ० १६ ।
(२४) श्रीनन्दीश्वरकल्पः । ग्रं० ४९ ।	(५१) श्रीकन्याणयवीरकल्पः । ग्रं० १०८ ।
(२५) श्रीकांपिल्यपुरकल्पः । ग्रं० ३३ अ० ७ ।	(५२) श्रीकुल्यपाकनमस्कार । ग्रं० १ ।
(२६) श्रीअरिष्टनेमिकल्पः । ग्रं० ३३ ।	(५३) श्रीमणिकवेवरिषमस्तुतिः । ग्रं० ४ ।
(२७) श्रीशंखपुरकल्पः । ग्रं० २२ अ० २४ ।	

(५४) श्रीआमरकुण्डपद्मावती० । ग्रं० ५९
अ० २२ ।	(५८) श्रीमाणिक्यरिषभदेव० । ग्रं० ४४ अ०
१२ ।
(५५) श्रीकल्याणकादिविचारः । ग्रं० १३
अ० १५ ।	(५९) श्रीअंतरीक्षपार्श्वनाथ० । ग्रं० ४१ ।
(५६) श्रीअतिशयादिविचारः । ग्रं० २ अ० ७ ।	(६०) श्रीस्तंभनकशिलोच्छः । ग्रं० ६७ ।
(५७) श्रीकल्याणिकस्तवनम् । ग्रं० ३६ अ०
१२ ।	(६१) श्रीकलिकुण्डकुट्टेश्वरक० । ग्रं० ३३ ।
	(६२) श्रीफलवर्द्धिपार्श्वनाथक० । ग्रं० ५५ ।
	(६३) श्रीअंबिकाकल्पः । ग्रं० ४७ ।
	(६४) श्रीसमाप्तिकान्य ४ ।

॥ श्रीसमग्रग्रन्थाग्रं० ३९६० शुभम् ॥

विविधतीर्थकल्पग्रन्थार्गत-
विशेषनाम्नां सङ्ग्रहः ।

अवन्ति [देवा]	२७, ५७	आश्रमपद उद्यान	०	७२	उमास्वाति [वाचक]	०	६९
„ [पुरी]	५८, ५९, ८३	आसधर [सेठी]	प्रा०	७७	वरंगल [नगर]	०	९८
अवरविदेह	प्रा०	असमित	०	३२, ५०	उल्लूखान	या०	३०
अवलोक्यण सिहर }	०	आसराज [ठकुर]	सं०	७९	उवपुसबाळ [वंस]	प्रा०	१०५
अवकोकन शिखर }	सं०	आसराय [पोरवाळ]	प्रा०	१०	उशीनर [लृप]	सं०	७३
अशोकचन्द्र	सं०	आसराय विहार	०	१०	उसभ जिण }	प्रा०	२४, २७, ९१,
अशोकश्री [मौर्य]	०	आससेण राया	०	३६, ५	„ सामी }	९२, ९९	
अशसेन [राजा]	०	आसावल्ली	०	३०	उसभदत्त	०	३४
अश्रावबोध	०	आसीनथर	०	४५	उसभसामिपडिमा	०	१०१
अष्टापदगिरि	०				उसभा [जिणपडिमा]	०	९१
	३, ४, ७, ३१,				उसहकूळ	०	९
	६६, ८१, ८६						
अष्टोत्तरशतकूट	०	इ					
असिकुंड [तिर्थ]	प्रा०	इकलागुकुल	प्रा०	५०			
असि नदी	सं०	इकलागुभूमि	०	२४			
अस्सावबोह तिर्थ	प्रा०	इंददत्त [उवज्जाय]	०	७१	अपभ [जिन]	सं०	४, ७, ३१
अहिच्छत्रा	सं०	इंददत्त [पुरोहिष्ठ]	०	१९	अपभकूट	०	२, ४
अहिच्छत्ता	प्रा०	इवंभूह [गणहर]	०	३४, ७५, ७६	अपभचैत्य	०	१६
„ कप्प	०	इवंवायरण	०	३४	अपभदेव प्रतिमा	०	८५, ९८
		इवंसम्म	०	२९	अपभपुर	०	२२
		इक्ष्वाकुकुल, -वंश	सं०	४, ३३, ५७, ७३	अपभसेन	०	१
					अपभा [जिनप्रतिमा]	०	४८
आ							
आहगर	प्रा०	ई					
आहजल	०	ईसर राय	प्रा०	२६			
आहजिण्ड	०	ईसर साहु	०	५४	ए		
„ तिर्थेसर	०	ईसरोबाग्राम	सं०	८९	एकशिला [पत्तन]	०	९८
आगरा नगर	०	ईसाण [देवलोग]	प्रा०	२१	एणा	०	६९
आणंद	०				पुरावण [गय]	प्रा०	१०
आश्रय	सं०	उ					
आदित्यश	०	उगासेणगढ	प्रा०	१०	ऐ		
आदिनाथ	०	उग्रसेन [राजा]	सं०	८५	ऐ		
आदिमार्हत	०	उजयंतकप्प	प्रा०	९	ऐ		
आदीशपादुका	०	उजयंतगिरि	४, ७, १०, ७९,		ऐ		
आदीश्वर	०		८५, १०७		ऐ		
आघाहत्	०	उज्जयिनी	५९, ८८, ८९		ऐ		
आंबा राजकुल	०	उज्जितगिरि	प्रा०	८, ९	ऐ		
आंबुरिणि ग्राम	०	उज्जुवालिभा [नई]	०	३४	ऐ		
आम [वृपति]	०	उज्जोणी	०	२३, ४३, १०६	ऐ		
आमरकुंडक	०	उत्तर मथुरा	सं०	६७	ऐ		
आमराय	प्रा०	उत्तरापथ	०	६०, ८५	ऐ		
आयारंगसुत्त	०	उत्तरा नवी	प्रा०	१४	ऐ		
आरासण गाम	०	उद्वयण [मंती]	०	२१	ऐ		
आयंसूरि	सं०	„ वच्छादिव	०	२३	ऐ		
आयंरक्षितसूरि	०	उदाई	०	४१	ऐ		
आलभिषा [नयरी]	या०	उदायी [राजा]	सं०	६७, ६८	ऐ		
आलोचन [तीर्थ]	सं०	उद्वंविहार	०	८५	ऐ		
आवश्यकमिर्षुकि	०	उपकेसा पुर	०	८६	ऐ		
		उपकोसा [वेदया]	०	६९	ऐ		

विशेषनामां सङ्ग्रहः ।

३

कञ्चनज	प्रा०	२८	कंबल-संबल	०	१९	कुबेरसेन	०	१९
कञ्चाडवेस	०	१०१	काकतीय [वंश]	सं०	९९	कुबेरा	०	१७, १८, १९
कञ्जाणयवीरकण्ठ	०	९७	काकन्दी [नगरी]	०	२	कुमारनरिन्द	०	८९
कन्यकुञ्ज	सं०	७९	कात्यायन	०	८९	कुमारदेवि	०	१०
कपर्दी [यक्ष]	०	३, ४, ४७	कादम्बरी [अदवी]	०	६५	कुमारसर	०	१०
कपर्दीनिवास	०	१	कामदेव [श्रेष्ठी]	०	६६	कुमारदेवी	सं०	७९
कपाट	०	६	,, [साहु]	प्रा०	५८	कुमारमयी	०	६६
कपिल	०	४७	कामरूप	सं०	८३	कुमारपाल	०	९, १६, २५, ५१
कर्पिजल	०	७३	कामिभ वण	प्रा०	१८	कुमारसीह [साहु]	प्रा०	५४
कप्पच्छेयगंध	प्रा०	१८	कायंबरी [अदवी]	०	२६	कुमुदवण	०	१८
कप्पर	या०	३०	कायाद्वार	सं०	८५	कुसुखित	०	२७
कमठ	सं०	११	कार्तिक [श्रेष्ठी]	०	९४	कुरुजंगल जणवय	०	१४
कमठासुर	०	१४	कालकसुरि	०	४७	कुरुनूप	सं०	९४
कमठत्रयि	०	७२	कालगायत्रिय	प्रा०	३९	कुरुनाथ	प्रा०	२७
कमठ	प्रा०	१४	कालमेह	०	६, १०	कुरुक्षेत्र	सं०	९४
कमलासण	०	५३	कालवेसिभ [मुणि]	०	१९	कुरू	०	९२
कक्षीर देस	०	९	कालिकाचार्य	सं०	२	कुर्कुटेधर	०	८६
कयवम्म	०	५०	कालिकादेवी	०	६४	कुट्यपाकपुर	०	९७
कयंवास मंती	०	४५	कालिजर [तिर्य]	प्रा०	१९	,, तीर्थ	०	९४
कायंवासरथल	०	४५	कालिदी [नई]	०	२३	कुशाग्रपुर	०	२२
करकंडु	२६, ६५		कालीवन्वय	०	२६	कुसरथल	प्रा०	१८
करहेटक	सं०	८६	कावाहद	सं०	८५	कुसुमपुर	०	६८
करहेडय	प्रा०	१०६	काशिजनपद	०	२, ७२	कुण्डग्राम	सं०	३, ८६
करावहनरिन्द	०	७०	काशी नगरी	०	७३, ७४	कुंडसरवर	प्रा०	२६
कर्णनूपति	सं०	६५	काशीमाहात्म्य	०	७४	कुन्तल	०	७३
कलावई	प्रा०	१९	काश्मीर	०	७	कुन्ती	२, ४, ५३	
कलिकुंड	२६, ८६, १०६		कासव [गोत्त]	प्रा०	७५	कुन्तीमिहार	०	५३
कलिगिरि	६५		कासव [सचिव]	०	७०	कुन्थु [जिन]	२७, ७८, ७९, ८६,	९४, ९६,
कलिग	२७, ६५, ८५		कासिदेस	०	९२	कुंभयारकड [नयर]	प्रा०	७१
कल्किपुत्र	सं०	४	कासी नयरी	०	१२, १९, ४२, ५०	कुंभराय	०	३२,
कडकी [राजा]	०	२, ६९	कान्ती नगरी	सं०	१३	कृणिक राजा	सं०	२२, ६५, ६७
कडपक	०	६८	कांचनबलानक	०	८५	कृष्माण्डीदेवी	०	७
कल्पमदीप ग्रंथ	०	१०९	कांपील्यनगर	०	२, ८५	कृतपुण्य	०	२२
कल्पप्राभुत	०	५	किन्नर यक्ष	०	३३	कृष्ण	०	४, ७
कलाणकडय [नयर]	प्रा०	५४, १०१	किष्किन्धा नगरी	०	८६	केशर	०	८०
कचडूी जकल	०	१०, ५६	कुकुडेर [तिर्य]	प्रा०	२६,	केलासगिरि	प्रा०	९१
,, महत्तर	०	५६	कुडुंगेश्वर [तीर्थ]	सं०	८८, ८९	केसरी	०	४२
कविल महरिसी	०	७०	कुणाल [मौर्यवंदय]	०	६९	केसलजाण	०	५०
कवडहद	०	८	कुणाला बिसय	प्रा०	७०	केसव	०	११
कंकतिग्राम	सं०	९९	कुतुलखान	या०	९५	केसीकुमार [समण]	०	७१
कंडरीभ	प्रा०	९२	कुबेर जकल	प्रा०	३३	केलासाद्रि	सं०	८६
कंतीनयरी	०	१२, १०४	कुबेरवत्त	०	१९	कोकभ [सेठी]	०	७७
कंपुंपादेवी	सं०	३३	,, दत्ता	०	१९	कोकापासनाह	०	७८
कंपिष्ठपुर	प्रा०	५०	कुबेरदेवया	०	१७			

कोकावसही	०	७८	खिलवा(पा)ळ	०	१९, २९, १०३,	गुजरेखर	०	१६
कोकूयित [कुण्ड]	सं०	१६	खुडगकुमार	०	१०६	गोभम [गणहर]	प्रा०	३८, ४१, ४२,
कोटिभूमि	०	८६	खंडला वीर	सं०	७१			४४, ५०, ७१, ९२, ९३
कोटिशिला	०	८६	खंड	प्रा०	६१	गोभम [गोल]	०	७५
कोडिस [गोल]	०	३२, ७५	खेमराय	०	५१	गोभमगंगा	०	५३
कोडिसतावस	०	९३	खोजे जहांमलिक	या०	९६	गोगालिक	सं०	१५
कोडिस [मुणि]	प्रा०	५०	खोडिक	प्रा०	६	गोदावरी [नदी]	०	५९, ६१, ६३
कोडिसिला [तित्य]	०	६, ७८, ७९	खंगारगढ	०	१०, ८५	गोपयराह	प्रा०	२४
कोडीनार [नयर]	प्रा०	१०७	खंगारदुर्ग	सं०	७	गोपाली [आर्या]	सं०	७३
कोरिंटवण	०	२०, २१	खंगारराय	प्रा०	९	गोबबरगाम	प्रा०	७५
कोलवण	०	१८	खंडकस	०	५०	गोमटदेव	सं०	८५
कोलुपाकपत्तन	सं०	८५	खंडिकाशिखर	सं०	२२	गोमुहजकल	प्रा०	२४
„ पुरनयर	प्रा०	१०१, १०२	खंदगायरिय	प्रा०	७१	गोवालगिरि	०	१९
कोल्लाग [संनिवेस]	०	७५	खंदिलायरिय	०	१९	गोवालि [भज्जा]	०	७३
कोल्लापुर	०	६२, ८५	खंभाहत्त	०	५१	गोहदमंडल	सं०	८९
कोल्लासुर	०	६३				गौडदेश	०	७०
कोमलजनपद	सं०	३३				गौतम [गणधर]	०	२३, २५, ३१,
कोशा [वेर्या]	०	६९						८५, ८९
कोडक [चैत्य]	०	७३	गहंदपय [कुंड]	प्रा०	१०	गंगवसश्रेष्ठी	सं०	९४
कोसलग	प्रा०	४२	गडड [देस]	०	३४	„ सिद्दी	प्रा०	२७
कोसलदेस	०	९२	गजपुर	सं०	९४	गंगा	२६, ४०, ५०, ५३,	
कोसलानयरी	०	२४, ७५	गजाह्वय [तीर्थ]	०	२७		६७, ६९, ७२, ७३, ९२	
कोसलापुर	सं०	५७	गजेन्द्रपद	०	७	गंगा-यमुनादेणीसंगम	८५, ८६	
कोसंबीनयरी	प्रा०	२३, ७०	गणवहरसकुंड	०	८	गंगासागर	९२	
कोहंडिदेवि	०	८, १०७	गणपतिदेव	सं०	९९	गंगाहद	सं०	८६
कोहंडिदेविकप्य	०	१०७	गह्मिछ [राया]	प्रा०	३९	गंडई नई	प्रा०	३२
कोहंडिभवण	०	९	गह्मालि [भणगार]	०	५०	गंधारीदेवी	०	३२
कौटक्यकवि	सं०	७३	गयडर	०	१९, २७, ४३	गंगेय	०	३८
कौमीपणि [गोत्र]	०	६९	गयासुर	०	५२			
कौशलिक [नृप]	०	७२	गागलिकुमार	०	५०	घ		
कौशांबी नगरी	०	२, ६५, ६६, ८५	गिरिनार	०	७, ९, १०, १९,	घघरदह	प्रा०	२४
कौशिकार्य	०	६६			४६, ७९, ९६	घयपूसमित	०	१९
कौचद्रीप	०	८५	गिरिकिदारण	सं०	६	घयवसही	०	७७
क्षितिप्रतिष्ठ [नगर]	०	२२	गुजर	प्रा०	२९	घर्षरनद	सं०	३३
कुल्लहिभवान्	०	७३	गुजरना	०	१०४	घंटसिला	प्रा०	६
कुत्रपाल	०	८४	गुजरदेस	०	५१	घंटाकर्णमहावीर	सं०	८६
			„ धरा	०	९, १०, २९, ३०,	घंटाक्षरच्छत्रशिला	०	७
					५५	घुंठारसीग्राम	०	८९
कहरवण	प्रा०	१८	„ धरिषी	०	५१			
कलवाय	०	८	गुणचंद [दिअंबर]	०	१०६	घउम्मुह	प्रा०	३९
कलियकुंड [गाम]	०	३४	गुणशिल [चैत्य]	सं०	२२	घडरासी	०	१८
करक [चैथ]	सं०	२६	गुणसागर [मुणि]	०	२६	ककतित्य	०	१९
करतरगच्छ	०	९६	गूढवंत	०	४१	ककनाडह [गणहर]	०	७६, ७९
करयर „	प्रा०	४५	गुजैरधरिषी	सं०	७९	ककेसरी	०	९४
करय विज्ज	०	४४						

विशेषनामा सङ्ग्रहः ।

५

बान्नेवरी	सं०	३, ९७	छत्तावह्नी	०	२४	जिणधम्म [तावय]	०	१०
बणकपुर	०	२२	छत्रसिला	सं०	७	जिणप (°प्य) ह [सूरी]	०	२, १०,
बर्मणवती	०	८१, ८२	छायापार्श्वनाथ	०	८६	१४, २०, २२, २६, ३०, ३२,		
बाउकड [वंस]	प्रा०	५१				४४, ४५, ५०, ५४, ५५, ५६,		
बाणाक्य [शास्त्र]	सं०	६९	ज			५७, ७७, ७८, ८८, ९३, ९५,		
बाणिक्य [मंत्री]	०	६९	जहूतसीह [सेठी]	प्रा०	७८	९७, १०२, १०३, १०४		
बासुंढराय	प्रा०	५१	जउणा नई	०	१७			
बारदत्त		२६	जउवंस	०	११	जिणभइ [खमासमण]	०	१९
बारूप		१०६	जकख [नेगम]	०	५१	जिणवइ [सूरी]	०	४५
बालुक [वंस]	प्रा०	९, २५, ५१, ५५	जगइ [गाम]	०	३२	जिणसिंह [सूरी]	०	४५, ४६
बाहड साहु	०	९६	जगसीह [संघवइ]	०	४६	जिणोसर [सूरी]	०	१०४
बाहुयाण [कुल]	०	४५	जजगसूरी	०	२८	जितवायु	सं०	४, ६९
बित्तकूड	प्रा०	३०	जदूअ [रायउत्त]	०	४५	जिणदास [भावक]	०	८३
बित्तगुत्त	०	४१	जणयट्टाण	०	५३	जिनप्रभ [सूरी]	०	५, ७, १६, ४७,
बित्रकूट	सं०	१६	जणयराया	०	३२, ५३	४९, ५१, ५८, ६४, ६६, ७०,		
बित्रकूट मंडल	०	८९	जणयसुया	०	३२	७१, ७४, ८०, ८३, ८४, ८६,		
बिल्लिगिभा	प्रा०	१८	जण्हू	०	९२, ९२	८९, ९०, ९४, ९९, १०६,		
बिंगउल्ल नयर	०	१०२	जमाली	०	७१	जिय (°अ) सत्तु	प्रा०	१९, २०, ४०,
बिंगउल्ली देस	०	१०२	जयघोष	सं०	७२	७०, ७१		
बेह्लण(णा) पार्श्व	सं०	८१, ८२, ८४	जयतिहुअण थव	प्रा०	१३, १०५	जुगबाहु	प्रा०	३२
बोलदेस	प्रा०	४५	जयराम [राजर्षि]	सं०	२	जुगाइनाह	०	१०
चंडप [ठकुर]	सं०	७९	जयसिंह देव [चालुक]	प्रा०	९, ५१, ७७	जुण्णकूड	०	६
चंडप्रसाद [ठकुर]	०	७९	जयसिंह देव [मालवेश्वर]	सं०	५८	जुण्णदुग्ग	०	१०
चंडसिंह	०	१६	जयसिंह [वणिक]	०	६७	जुहिडिल	०	३७, ३८, ५३
चंडिआभवण	प्रा०	१४	जयसिंहाचार्य	०	६७	जोजअ [सुत्तहार]	०	४५
चंदकुल	०	१०४	जया देवी	११		जोगराय	०	५१
चंदगुत्त राया	०	२०, ३८	जयंत	४१		जोगिणिपुर	०	४५, ९५
चंदण(न)बाला		२३, ६५	जयंती	७५		जुंभिका ग्राम	सं०	२५
चंदप्पह [जिण]	प्रा०	२९, ५३, ५४	जरासंध	११, २२, ५२		ज्वालामालिनी	०	८५
चंदप्पहविहार	प्रा०	५३	जरासिंधु			जंबुद्वीप	प्रा०	१४, २०, २८,
चंदप्पहा [सिबिया]	०	३४	जस [चंडाल]	प्रा०	३९	५०, ९१		
चंदलेहा	०	२०, १०४	जसदेवी	०	३९	जंबुद्वीप	सं०	३३
चंद्राणणा पट्टिमा	०	९१	जसवई	०	५०	जंबुस्वामी	०	२२, ३८
चंदेरी नयरी	०	८५	जसोभइसूरी	०	५१	जंभियगाम	प्रा०	३४, ४४
चंद्रगुप्त [राजा]	सं०	६९	जसोहर	४१				
चंद्रचूड [देव]	०	७३	जहुड्डिल	०	३७	ट		
चंद्रप्रभ [जिन]	०	७४	जाजा [सेठी]	०	७८	टंका [स्थान]		८६
चंद्रशेखर [नृप]	०	७४	जायव [वंस]	०	१०, ११, १२, ५४	ठ		
चंद्रानना प्रतिमा	०	३, ४८	जाका देवी	०	४३	ठाणाइनबंगबिरी	प्रा०	१०५
चंद्रावती [पुरी]	०	१६, ७४, ८५	जावडि [सेठी]	०	२, ३, ५	ड		
चंपापुरी	२, ११, १२, २०,	२६, ३४, ६५, ६६, ६७, ८५, ८६,	जाम्हवी	सं०	९४	डाकुली भीसेधर	सं०	८६
			जाम्बवती	०	७	डाहामाम	०	५८
			जिणदास	प्रा०	१९	ड		
			जिणदेवसूरी	०	४६, ९५	डंक [कुंभयार]	प्रा०	७१
छत्तसिला	प्रा०	६, १०				डंकगिरि		१, १०४

चक्रेश्वरी	सं०	३, ९७	छत्तावह्नी	०	२४	जिणधम्म [नावय]	०	९०
चणकपुर	०	२२	छत्रशिला	सं०	७	जिणप (°प्प) ह [सूरि]	०	२, १०,
चर्मणवती	०	८१, ८२	छायापार्श्वनाथ	०	८६	१४, २०, २२, २६, ३०, ३२,		
चाउकड [वंस]	प्रा०	५१				४४, ४५, ५०, ५४, ५५, ५६,		
चाणक्य [शास्त्र]	सं०	६९	ज			५७, ७७, ७८, ८८, ९३, ९५,		
चाणिक्य [मंत्री]	०	६९	जइतसीह [सेट्टी]	प्रा०	७८	९७, १०२, १०३, १०४		
चामुंडराय	प्रा०	५१	जउणा नई	०	१७			
चारुदत्त	२६		जउवंस	०	११	जिणभह [खमासमण]	०	१९
चारूप	१०६		जकख [नेगम]	०	५१	जिणवइ [सूरि]	०	४५
चालुक [वंस]	प्रा०	९, २५, ५१, ५५	जगइ [गाम]	०	३२	जिणसिह [सूरि]	०	४५, ४६
चाहड साहु	०	९६	जगसीह [संघवइ]	०	४६	जिणेसर [सूरि]	०	१०४
चाहुयाण [कुल]	०	४५	जजगसूरि	०	२८	जितशत्रु	सं०	४, ६९
चित्तकूड	प्रा०	३०	जट्टूअ [रायउत्त]	०	४५	जिणदाम [प्रावक]	०	८३
चित्तगुत्त	०	४१	जणयट्टाण	०	५३	जिनप्रभ [सूरि]	०	५, ७, १६, ४७,
चित्रकूट	सं०	१६	जणयराया	०	३२, ५३	४९, ५१, ५८, ६४, ६६, ७०,		
चित्रकूट मंडल	०	८९	जणयसुया	०	३२	७१, ७४, ८०, ८३, ८४, ८६,		
चिल्लणिभा	प्रा०	१८	जण्हू	०	९२, ९२	८९, ९०, ९४, ९९, १०६,		
चिंगउल्ल नयर	०	१०२	जमाली	०	७१	जिय (°अ) सत्तु	प्रा०	१९, २०, ४०,
चिंगउल्ली देस	०	१०२	जयघोष	सं०	७२	७०, ७१		
चेल्लण (णा) पार्श्व	सं०	८१, ८२, ८४	जयतिहुअण थव	प्रा०	१३, १०५	जुगबाहु	प्रा०	३२
चोलदेस	प्रा०	४५	जयराम [राजर्षि]	सं०	२	जुगाइनाह	०	१०
चंडप [ठकुर]	सं०	७९	जयसिंह देव [चालुक]	प्रा०	९, ५१, ७७	जुणकूड	०	६
चंडप्रसाद [ठकुर]	०	७९	जयसिंह देव [मालवेश्वर]	सं०	५८	जुणहुग्ग	०	१०
चंडसिंह	०	१६	जयसिंह [वणिक]	०	६७	जुहिडिल	०	३७, ३८, ५३
चंडिआभवण	प्रा०	१४	जयसिंहाचार्य	०	६७	जोजअ [सुत्तहार]	०	४५
चंदकुल	०	१०४	जया देवी	११		जोगराय	०	५१
चंदगुत्त राया	०	२०, ३८	जयंत	४१		जोगिणपुर	०	४५, ९५
चंदण(न)बाला	२३, ६५		जयंती	७५		जूभिका ग्राम	सं०	२५
चंदप्पह [जिण]	प्रा०	२९, ५३, ५४	जरासंध }	११, २२, ५२		जूबालामालिनी	०	८५
चंदप्पहविहार	प्रा०	५३	जरासिंधु }			जूबुहीव	प्रा०	१४, २०, २८,
चंदप्पहा [सिबिया]	०	३४	जस [चंडाल]	प्रा०	३९			५०, ९१
चंदलेहा	०	२०, १०४	जसदेवी	०	३९	जूबुहीप	सं०	३३
चंद्राणणा पडिमा	०	९१	जसवई	०	५०	जूबुस्वामी	०	९२, ९८
चंदेरी नयरी	०	८५	जसोभइसूरि	०	५१	जूभियगाम	प्रा०	३४, ४४
चंद्रगुत्त [राजा]	सं०	६९	जसोहर	०	४१			
चंद्रचूड [देव]	०	७३	जडुडिल	०	३७	टंका [स्थान]		८६
चंद्रप्रभ [जिन]	०	७४	जाजा [सेट्टी]	०	७८			
चंद्रशेखर [वृष]	०	७४	जायव [वंस]	०	१०, ११, १२, ५४			
चंद्रानना प्रतिमा	०	३, ४८	जाला देवी	०	४३			
चंद्रावती [पुरी]	०	१६, ७४, ८५	जावडि [सेट्टी]	०	२, ३, ५			
चंपापुरी	२, ११, १२, २०,		जाम्बवी	सं०	९४			
	२६, ३४, ६५, ६६, ६७, ८५, ८६,		जाम्बवती	०	७			
छ			जिणदास	प्रा०	१९	डंक [कुंभयार]	प्रा०	७१
छत्तसिला	प्रा०	६, १०	जिणदेवसूरी	०	४६, ९५	डंकगिरि		१, १०४

बिहारीपुर	३०, ४५, ४६, ९५	बिरदेव [ठकुर]	०	९६	दीवायण [रिती]	प्रा०	४१, ५३	
बिहारीमंडल	४६	थूलभद्र	०	३८	दीहदंत	०	४१	
बिपुरी	८१, ८२, ८४, १०६,	येहसाहु	०	५८	दुग्गासुख गाम	०	२८	
	ण							
गंदसिरी	प्रा०	७३	दञ्ज	०	४१	दुजोहण [राया]	०	२७, ३८
णायसंडवण	०	३४	दउलताबा(°वा)द या०	९५, ९६	दुप्पसह [सूरि]	०	३८, ४०	
	त							
तकखय	प्रा०	१२	दक्खिणभरह	प्रा०	९१	दुम्बलियापूसमित्त	०	१३
तकखसिला	०	२७	,, चाणारसी	०	१०२	दुसुह [राया]	०	५०
तक्षशिला	सं०	८५	दक्षिणभारत	सं०	७२	दुलहराय	०	५१
तर्वाथाधिगम [सूत्र]	०	६९	दक्षिण मथुरा	०	६७	दुबय नरिंद	०	५०
तंबयदेव	प्रा०	५४	दक्षिणापथ	०	६०, ८५, ८८	दुविदु	०	४१
ताजल मलिक	या०	९५	दबाऊ	प्रा०	४१	दुष्मसह [सूरि]	सं०	२, ४
तापी नदी	सं०	६०	दङ्गुप्पहारी	०	५३	दुहजंतग [तावस]	०	२९
तारणगिरि	०	८५	दत्त [कुलगर]	०	४१	दुसासण	०	३८
तालध्वज [गिरि]	०	१	दत्त [ककिपुत्त]	२, ४०, ४१	४१	दोपाल [मंती]	०	१०
तालवण	प्रा०	१८	दत्त [पुरोहिधपुत्त]	०	२६	दोल्हण [सेट्टी]	०	७८
तिलभ	०	४१	दत्त [मिभज्जजणभ]	०	७५	दोव १	०	४१
तिलंग	०	९८, १०२	दधिवाहन [नृप]	सं०	६५	दोव २	०	७५
तिविदु	०	४१	दमयंती	३१, ९३	६३	दोवई	०	४१
तिसलादेवी	०	३४	दशकंधर	सं०	६३	दोवगिरिनयर	०	४४, ४५, ४६
तिहुणा(°णाग) [सेट्टी]	०	७८	दशपुर	०	७०, ८५	दोवजानी	०	५३
तिन्दुक [उद्यान]	सं०	७२	दशवदन	०	६३	दोवदत्त [वणिकू]	सं०	६७
तिंदुगुजाण	प्रा०	७१	दशवैकालिक [सूत्र]	०	६६	दोवदत्ता [गणिका]	०	६९, ८३
त्रिकूटगिरि	सं०	२२, ८६	दसग्गीव	प्रा०	९३, १०१, १०२	दोवपट्टण	प्रा०	२९, १०६
त्रिशंङ्क [नृपति]	०	७३	दसदत्तारमंडव	०	१०	दोववाराणसी	०	७४
तीरहुत्ति [देस]	प्रा०	३२	दसकूपव्यय	०	७८	दोवसम्म [विप्प]	०	४१
तीर्थराज [पर्वत]	सं०	१	दसवेआलिय [सुत्त]	०	४०	दोवसीह	०	१९
तुगुलकाबाद	या०	४५, ४६	दंड [धणगार]	०	१९	दोवस्तुभ	०	४१
तुरुक	प्रा०	५७	दंडगारण	०	११	दोवसेण	०	४१
तुरुकमंडल	०	५५	दंडयराया	०	५३	दोवगणंद [सूरि]	०	७८
,, रज्ज	०	४५	दङ्कर्णकुमार	सं०	३३	दोवगणंददा	०	३४
,, राया	०	५२	द्विडि नृप	०	२	दोविंद [सूरि]	०	२४
मुंगिभ [संनिवेश]	०	७५	दाई [जाई]	प्रा०	२८	दोवेंद्रसूरि	सं०	३१
मुंबवण [संनिवेश]	०	७५	दामोभ (°दू) र	०	६, १०	दोणायरिय	प्रा०	३८
नेजःपाल [मंत्री]	सं०	४, १०, १६, ७९, ८०	दामोयर [जायव]	०	६	दोवई	०	५०
		७, १०	दारवई [नयरी]	०	१२			
तेजलपुर			दाहिमकुल	०	४५	ध		
	थ		द्वात्रिंशद्-द्वात्रिंशिका सं०	०	८८	धणगिरि [सुणि]	प्रा०	९२
थंभणय-कूप	प्रा०	१०४	द्वाद्दशांगी	०	२५	धणदेव [विप्प]	०	७५
,, पास	०	१३	द्वाकका	०	८६	धणदेव [सिट्टी]	०	२९
,, पुर	०	१२, १३, १०४,	द्वाारवती	०	८५	धणमित्त [विप्प]	०	७५
		१०५, १०६	द्विज [तावस]	प्रा०	९३	धणय [जक्ख]	०	६
			द्विर्भर	०	४६	धणवह [संजतिभ]	०	१०४
			दीनारमहामलिक	या०	९५	धणोसर [सत्थवाह]	०	१२, २१
						,, [नेगम]	०	२१
						धनमिन्न	सं०	४

विशेषनाम्नां सङ्ग्रहः ।

७

धनश्रेष्ठी	०	६९	नमि-विनमि	०	२, ४	नेमिसुप्ति	प्रा०	१४
धन्वंतरिकृत्व	प्रा०	१४	नमिनाह [जिन]	प्रा०	३२, ७८,	नंद [वृष]	सं०	६८, ६९
धन्यार्थि	सं०	२२			७२, १०१	नंद [नाविक]	०	७२
धनेश्वर	०	१३	नमी [महाराय]	प्रा०	३२	नंदण	प्रा०	४१
धम्म	प्रा०	४१	नमुह	०	२७	नंदण [मुनि]	०	२०
धम्मघोस [मुनि]	०	१७, ७३	नमुषि	सं०	४३, ९४	नंदराय	प्रा०	३८, ३९
धम्मघोस [सूरि]	०	१०६	नम्मया [नई]	प्रा०	२०	नंदश्री	सं०	७३
धम्मजस [मुनि]	०	७३	नरदत्ता [देवी]	०	२०	नन्दा	०	२२
धम्मदत्त	प्रा०	४०	नरवाहण [राया]	प्रा०	३९	,,	०	७५
धम्मपुत्त	०	३७, ३८	नर्मदा [नदी]	सं०	८५	,, [श्रेष्ठिनी]	०	७३
धम्मराय	०	४३	नवंगविस्ती	प्रा०	१३	नंतिमित्त	प्रा०	४१
धम्मरुह	०	१७, ५०	नाइल [सावध]	०	४०	नंदिवद्धण	०	४२
धम्मिल	०	७५	नाऊ	०	५४	नंदिवर्द्धन	सं०	१५, ८५, ८६
धरण [देव]	०	११	नागकुमार [देव]	सं०	३३	नंदिवेण	०	२, २२
धरणिद ,,	०	१२, १४, १७,	नागजुण	प्रा०	१२, १०४	नंदिसूरि	०	४
		२४, २६, ५२, ९३, १०३, १०६	नागहह	०	१०६	नंदी	प्रा०	४१
धरणेंद्र	सं०	३१	नागहद	सं०	८६	नंदीश्वरद्वीप	सं०	४, ७, ४८
धर्मऋषि	०	८१	नागराय [देव]	प्रा०	७७	नंदीसरदीव	प्रा०	९१
धर्मकीर्ति	०	३१	नागाजुन	सं०	८६			
धर्मचक्र	०	८५	नाणक ग्राम	सं०	८६	प		
धर्मघोष [सूरि]	०	३१, ८८	नाणसिला	प्रा०	८, ९	पद्मट्टाणपुर	प्रा०	२०, ४६
धर्मघोष [मुनि]	०	७३	नाभि [राजा]	०	९४	पटम	०	४१
धर्मदत्त [कल्किवंशज]	०	४, ६९	नाभिरायमंदिर	०	२४	,, [बलदेव]	०	५७
धर्मदत्त [मुनि]	०	८१	नाभिसूनु	०	८९	पटमस्थल	०	१८
धर्मनाथ [जिन]	०	३३, ८६	नाभेय	१, २, ५, १५, ८८, ९७	पटमनाह	०	४१	
,, चैत्य	०	३३	नायग	प्रा०	४१	पटमप्पह [जिन]	०	२३
धर्मेश [मुनि]	०	७३	नायग [सावग]	०	७७	पटमपुर	०	५३
धर्मराज	०	३३	नायसुअ	०	४२	पटमावई [देवी]	०	११, १२, १४,
धर्मरुचि [मुनि]	०	७३	नारद [मुनि]	सं०	१, २	५२, ७७, १०१, १०३, १०६		
धर्मेश [संनिवेश]	०	७४	नारय [रिसी]	प्रा०	४१, ५३, १०१	पटमसण	प्रा०	५३
धवल [सिरिसिरिमाल] प्रा०		९	नारायण	०	१७	पटमिणिसंड [नयर]	०	२०
धवलक (°कक) पुर	१३, ७९		नाकंडा गाम	प्रा०	२२, ३४	पटमुत्तर [राया]	०	४३
धवलगिरि	५७		नासिगतित्थ	०	१२	पजुण	०	१०
धाराडग्राम	सं०	५७	नासिक्कपुर	०	५३, ५४	पजुक्कवयार	०	८
धाराधर [जोइसिअ] प्रा०		४५	नासिक्कपुर	सं०	८५	पजोअराय	०	२३
धारासेणय [गाम]	०	२५	नाहडराय	प्रा०	२८	पजोसवणाकप्प	०	९६
धारिणी [राणी]	०	७१	निकसाअ	०	४१	पट्टण [अणहिलपुर]	०	५१
धंधल [सिरिसिरिमाल]	०	१०५	निप्पुलाअ	०	४१	पणवाहणकुल	०	७७
धांधूक [राजानक] सं०		१६	निम्मम	०	४१	पणिअभूमि	०	३४
			निव्वाणसिला	०	८	पणमह	सं०	७३
न			निब्बुई [रायकप्पा]	०	१९	पणनाअ	०	१, २
नकुल	सं०	३८	नेमि [जिन]	१, २, ३, ४, ६, ७,		पणमम	०	८५
नगरमहास्थान	०	८५		८, ९, १०, ११, १५, १९,		पण्णावती [राश्री]	०	६५
नगाधिराज	०	१		६७, ८६, ९९, १०४, १०७		,, [देवी]	०	८४, ९८, ९९
नकुलमंडक	०	२८	नेमिमंदिर	१६		पत्तन [अणहिलपुर]	०	७९

पभावई	प्रा०	३२	,, बिंब	०	७८	पुंड पर्वत	सं०	८६
पभास [गणहर]	०	७५, ७६	,, भवण	०	१०	प्रतापरुद्रनृप	सं०	९९
पथाग [तिरथ]	०	९२	,, वाडिया	०	२४	प्रतिष्ठानकरूप	०	६४
परमह्वी [राया]	०	५४	पिअदंसणा [अज्जा]	०	७१	,, पत्तन	०	५९, ६७
परमारवंश	सं०	१६	पिठर राय	०	५०	,, पुर	०	४७, ५९, ६१, ६३, ८६
परसुराम	प्रा०	२७	पिठी चंपा [नयरी]	०	३४, ५०	प्रद्युम्न	०	२, ७
पर्वतक [राजा]	सं०	६९	पीठजा देवी	सं०	६४	प्रभास [स्थान]	०	८०, ८५
पल्ली ग्राम	०	८६	पीथड	प्रा०	४, १६	प्रभास [गणधर]	०	२२
पल्लीवाल वंश	०	५४	पुक्खलविजय	०	२	प्रयागतीर्थ	०	६८, ८५
पवर नयर	प्रा०	१०६	पुक्खलि सावय	०	२६	प्रागवाट [वंश]	०	५८, ७९
पवईपडिमा	०	९	पुण्ण [राया]	०	३६	प्रातिपदाचार्य	०	६९
पहराभ	०	४१	पुण्णपाल [राया]	०	३४, ३७	प्रियंगु	०	६६
पाटला नगर	सं०	८६	पुक्कचूल	०	१९	प्रोहुराज	०	९९
पाटलिपुत्र	०	६७, ६८, ७०	पुरिभताल [नयर]	०	८५			
पाडलिपुत्त	प्रा०	३९	पुरंटरित्तमराज	सं०	९९			
पाडलिपुर	०	३४	पुपकेतु [नृप]	सं०	६७	फ		
पाडिवयाथरिय	०	४०	पुपचूल [राजा]	०	६७, ८१	फरगुसिरी	प्रा०	४०
पाणयकप्प	०	२०	पुपचूला [राजी]	०	६७, ६८, ८१	फलवडिअ(°डी)	०	४६, १०५
पाताललंका	सं०	८६	पुपभद्र [पुर]	०	६७	फलवडि तिरथ	०	९६
पाताललिंग	०	८६	पुपवती [राजी]	०	६७	,, देवी	०	१०५
पादलिसपुर	०	३	पुहविराय	प्रा०	४५	फलवडिका	सं०	८६
पादलिसाचार्य	०	२, ४, ५	पुहवी [राणी]	०	७५	फलवडिपार्श्व	०	१०६
पापापुरी	०	२५	पुहवीपुरी	०	३६	ब		
पापामड	प्रा०	८५	पूइकर [बिल]	०	८	बल	प्रा०	४१
पायाललिंग	०	३२	पूर्णभद्र [चैत्य]	सं०	६६	,, [मातंगकृषि]	०	७२
पारकर [देश]	सं०	८५	पूसमित्त	प्रा०	३८	,, [विप्प]	०	७५
पारेत [जनपद]	०	८१	पृथ्वी [राजी]	सं०	७२	बलए (°दे) व	०	११, ४१
पार्श्वनाथ	०	३, ७, १३, ६५, ७२, ७३, ८१, ८६, ७४	पृष्ठ चंपापुरी	०	६५	बलमित्त [राया]	०	३९
पार्श्वनाथचैत्य	०	७४	पेढाल	प्रा०	४१	बली	०	४१
,, बिंब	०	८२	पेथड साहु	०	९५	बप्पहटी सूरि	०	१८, १९
पालग(°य) राया	प्रा०	३८, ७१	पोट्टिल	०	४१	बहल [विप्प]	०	३४
पालित [वणिक]	सं०	६६	पोरवाड [वंस]	०	१०	बहिर्मुख	सं०	७४
पालित्तयपुर	प्रा०	१०४	पंचकल्लाणय [नयर]	०	५०	बहुलावण	प्रा०	१८
,, सूरि	०	६, १२, ९६, १०४	पंचवडी	०	५३	बाणगंगा [नई]	०	३२
पालित्ताणय	०	५६	पंचाल	०	४७	बाणजुण	०	२६
पावापुरी	०	१२, ३४, ४४	पंडव	प्रा०	५०	बाणारसी	०	१०६
पास जक्ख	०	११	पंडव	०	५२	बाणासुर	०	५२
पासनाह	प्रा०	११, १२, १४, १८, २५, २६, ४५, ५१, ५२, ५५, ७३, ७७, ९९, १०२, १०४	पंडुराय	०	५३	बारवई [नयरी]	प्रा०	५२, ५३, १०४
			पांडव	२, ४, २७, ८५, ९४		बाल मूलराय	०	५१
			पांडुकुल	०	६५	बाली	०	३१
			पिंडिकुडिमराज	सं०	९९	बाहडदेव	प्रा०	३१
			पुंडरीअ [गणहर]	प्रा०	९२	बाहुबली	१, २७, ३१, ८५	
			पुंडरीक [गणधर]	सं०	३१, ८५	धिंदुसार	०	६९
			पुंडरीक [पर्वत]	सं०	१, २, ३, ४, ५	धिभीसण	प्रा०	५३
			पुंडवद्वणदेस	प्रा०	४१	धिल्लक्खय	०	८
पासनाह चेईय	प्रा०	१४, १०६						
,, पडिमा	०	१३, ५७, ७७, १०२, १०५, १०६						

विश्वरूप	प्रा०	१८	भाणुमिच्छ [राया]	०	३९	मचणावली	०	४३
बुद्ध		७०	भाणुकीर्ति [भाचार्य]	सं०	५८	मरहट्ट जणवच }	०	५३
बुद्ध }		१७	भाणुनरेन्द्र	०	३३	,, मंडल }	०	४६
बुद्धभक्त }	०	७०	भारतवर्ष	०	३३, ८१	मरुदेव [पर्वत]	सं०	१
बुद्ध [सिद्ध-बुद्ध			भारद्वाज [गौत]	प्रा०	७५	मरुदेवा [रात्री]	०	१, २, ४, ८५
अंबापुत्र]	७, १०३, १०७		भारह	०	३८	मरुदेविपासाय	प्रा०	१०
बुद्ध	०	१७	भारह खंड }	०	५०	मरुमंडल		३८
बृहस्पति	सं०	४७	भारह वास }	०	२०, ३२, ३५,	मरुभारी [गण्ड]	सं०	७७, ७८
बौद्धिस्थसाहु	प्रा०	९६		०	७०, ९१	मरुचमिदि [पर्वत]	०	८५, ८६
बंभ	०	१७	भाबड साहु }	प्रा०	९	मरुचसिंह		८५
बंभकुंड	०	१४	,, साहु }	सं०	५८	मरुच साजदीन	या०	४६
बंभमिदि	०	५४	भिउडी [जकख]	प्रा०	३२	मरुच काफूर	०	४६
बंभदत्त	०	५०, ७१	भीम		४१	मरुच	प्रा०	४१
बंभसंति [जकख]	०	३८-३०	भीम [पांडव]		३८	मरुच [सेठी]	०	७८
बंभानगण्ड	०	५१	भीमदेव [राजा]	५१, ५५, ७७		मरुच [राया]	०	४२
बंभानपुर	०	२८	भूबडराथा	प्रा०	५१	मरुचदेव	०	४६
	भ		भूबरमण [उषवण]	०	१७	मरुचवाई [स्त्रि]	०	९६
भगीरथ }	सं०	१	भूतदत्ता	सं०	६९	मरुचि जिण	०	२७, ३२, ७८,
भगीरह }	प्रा०	९२	भूता	०	६९	७९, ८६, ९४, ९९		
भद्रदिवाकर	सं०	८८	भृगुकण्ड	०	४७	महनिगा	०	५१
भद्रारय सराई	प्रा०	९६	,, पत्तन	०	८६	महनिपाथ्य [मेद]	सं०	५८
भद्र [रायपुत्र]	०	७१	,, पुर	०	८८	महजदेवी	प्रा०	७९
भद्रकर	०	४१	भोपल [रायभूला]	प्रा०	१०४	महजसिंह	०	१६
भद्रसेण	०	७३	भंडीरवण	०	१८	महम्मद पातसाहि	या०	९५
भद्रा	०	४१		म		,, साहि	०	४६, ९५
भद्रिभा [नयरी]	०	३४	भद्रसार [मंती]	प्रा०	२०	,, सुरत्ताण	०	४५
भद्रिला [बंमणी]	०	७५	भद्रदण [चंडाल]	०	३९	,, हस्मीर	०	१०९
भद्रिबाहु [स्त्रि]	सं०	५, ६९	भद्रदुभई जहा	या०	९६	महसेन वन }	सं०	२७
भद्रसेन [श्रेष्ठी]	०	७३	भद्राघ [तीर्थ]	सं०	२२	महसेण वण }	प्रा०	३४, ७५
भद्रा [कामधेवपत्नी]	०	६६	भद्राह [देस]	प्रा०	७५, ७८, ९२	महाकाल		८६
भद्रा [राजकन्या]	०	७२	भद्रव [वृपति]	सं०	६५	महामिदि [स्त्रि]		५०, ६९
भद्रिला [नगरी]	०	२	भद्रदेस	प्रा०	४१	महायल	०	१८
भरत [शाक]	०	६९	भद्रिमपावा [नयर]	०	३४, ४४, ७५	महानगरी		८५
भरतचक्रवर्ती }	०	१, २, ३१	भद्रिकर्णिका	सं०	७२	महानिस्तीह [सुत]	०	१९, ४०
भरतेचर }	०	८५	भद्रिप्रभ [देव]	०	७३	महाचक्रम	०	२७, ४१, ४३
भरह [खित्त]	प्रा०	१२, ७८	भद्रागयंद [जकख]	प्रा०	२४	महाचक्र [चक्री]	सं०	९४
भरह [चक्रवर्ती]	०	२४, ९१, ९२, ९३	भद्रुडक [स्थल]	सं०	८६	महाबल		४१
भरहवास	०	१४, २७	भद्रुरा पुरी	०	८५, ८६	महाबाहु		४१
भरहैसर	०	२४, २७, ९३,	भद्रन [ठकर]	सं०	९६	महाभारह	प्रा०	३८
		१०१	भद्रन वाराणसी	०	७४	महाचक्रमी देवी	सं०	६२, ८५
भद्रकण्ड [नयर]	०	१९, २०, २१	भद्रक [मुनि]	०	६६	,, ,, भवन	०	६२
भद्रकस्वामिगड	सं०	८६	भद्रुमती [नगरी]	०	३	महात्ताण [साहु]	प्रा०	९६
भगीरथी }	०	९४	भद्रमाण शैल	०	३	महात्ताण	सं०	४७, ५९
भगीरथी }	प्रा०	२७	भद्रणरेहा	प्रा०	३३	महावण	प्रा०	१८

महाबीर	२३, ३२, ३४, ४४, ४५, ४६, ६५, ७५	मुनिसुवत	सं०	४७, ८६	युगादीश	०	१, ३
महाबीर घंटाकर्ण	सं०	मुहडासय [नयर]	प्रा०	३०	योगिनीपत्तन	०	१०९
,, प्रतिमा	०	मूलदेव	६९		र		
,, विद्य	०	मूलराय	प्रा०	५१	रणसीह [रायपुत्त]	प्रा०	१०४
महासेण वण	प्रा०	मृतगंगा	सं०	७२	रत्न	सं०	७
महिसगाम	०	मेभज [गणहर]	प्रा०	७५, ७६	रत्नपुर	०	२३
महिहर [हत्थी]	०	मेघ [कुमार]	सं०	२२	रत्नमालपुर	०	१५
मक्षीपति [राजा]	सं०	मेघघोष	०	२, ४, ६९	रत्नवाह (०हपुर)	०	३, ३३, ८६
महुमहण	प्रा०	मेघचंद्र	०	९८	रत्नशेखर	०	१५
महुर कप्प	०	मेघनाद	०	२३	रथनेमि	०	७
,, तिस्थ	०	मेढत्तय [नयर]	प्रा०	१०५	रयण	प्रा०	९
महुरा [पुरी]	०	मेदपल्ली	५७		रयणाह्व	०	५१
	१८, १९, ३९, १०६	मेरु [पर्वत]	४३		रयणात्तय [देस]	०	२०
महुरा कप्प	०	मेवाह [देस]	प्रा०	३०	रहमाण	या०	२९
,, तिस्थ	०	मेहघोस	०	४०	रहु	प्रा०	११
,, संब	०	मेहनाद	०	६	रहुवंस	०	२४
महुवण	०	मैनाक [पर्वत]	सं०	१६	राईमईपडिमा	०	६
महेठ गाम	०	मोक्षतीर्थ	०	८५, ८६	राजगृह [नगर]	सं०	३, ३२, ६५, ६६, ७३, ८६
माणिक [साहु]	०	मोखदेव [सावग]	प्रा०	७७	राजधानी वाराणसी	०	७४
माणिकदेव	०	मोडेर (०रय) गाम	०	१९, ८६	राजप्रासाद	०	५
माणिक्यदेव	सं०	मोरिय [विष्ण]	०	७५	राजीमती गुहा	०	७
माणिक्यदंडक	०	मोरियपुत्त [गणहर]	०	७५, ७६	राम	११, २४, ३२, ३९, ५३	
माणिभद्र [यक्ष]	०	मोरियवंस	०	३८	रामदेव [सेट्टी]	प्रा०	४५, ७७, ७८
माणिभद्र [जक्ख]	प्रा०	मोरियसंनिवेश	०	७५	रामपुरी	सं०	२४
माधवराज	सं०	मोहडवासक मंडल	०	८९	रामशायन [ग्राम]	सं०	८६
मायलि	प्रा०	मौर्यवंश	सं०	६९	रायडरी	प्रा०	२६
मायासुर	६२, ६३	मंगलयुर	०	५७	रायगच्छ	०	१०६
मालव	९, ५७, ५९, ६०	मंडलिक्कराण	प्रा०	३०	रायगिह	[नयर] प्रा०	३४, ५२, ७१, ७२, ७६, ७८
,, नरेंद्र	प्रा०	मंडली नगरी	७९		रायगिहि		१२
,, भहिवह	०	मंडिअ [गणहर]	०	७५, ७६	रायभूमि	प्रा०	१५
मालि	१०२	मंडोवर [नयर]	०	२८	रायमई गुहा	०	६
माहणकुंड गाम	०	मंदाकिनी	सं०	१५, १६	रावण	३१, ५३, ९३, १०१	
माहव [मंती]	०	मंदोअरी	प्रा०	१०१	रात्रिक	सं०	१५
माहेंद्र [पर्वत]	सं०	मंदोदरीदेवतावसर	सं०	८५	राहव	प्रा०	११
मिगावई	प्रा०	मुंडख्यल	०	८६	रिस्हजिण	०	१९, ५६
मिच्छराय	०	य			रुकिमणी	सं०	६९
मिथिलापुरी	सं०	यक्षदत्ता	सं०	६९	रुह	प्रा०	३९
मिथिला ,,	प्रा०	यक्षा	०	६९	रुद्रक	सं०	६६
	१२, ३२, ३४, ५०, ५३, ७५	यमुनाहद	०	८५	रुद्रदेव [द्विज]	०	७२
मुफिल्लय [पर्वत]	सं०	यवन	०	७४	,, [राजा]	०	९९
मुनिगकगिरि	प्रा०	यशोमित्र	०	४	रुद्रमहादेवी	०	९९
मुणिसुवय [जिण]	प्रा०	युगादि-जिन	०	९४			
	२७, ४१, ४३, ४६, ७८, ७९, १०१	,, नाथ	०	८५			
		युगादिदेव चैत्य	०	१६			

रूप्यकुंभ	०	६५	वज्र (?) [देस]	प्रा०	९२	वाराणसी [नगरी]	७२, ७४, ८०, ८५,
रेणा		६९	वज्रसुरि	सं०	५		८६
रेवई	प्रा०	४१	वज्रसेनसुरि	०	८८	वाराणसी, राजधानी सं०	७४
रेवईगिरि	०	१०७	वज्रस्वामि	०	६९	,, मदन	७४
रेवय, सिहर }	०	६, ९, १२, १०७	वज्रहृदय	०	७३	,, विजय	७४
रैवतक	सं०	३, ७	वडथूण [गाम]	प्रा०	९६	वारिषेणा प्रतिमा }	४८
रोहणाद्रि	०	८६	वडूमाण [गाम]	०	२९	वारिषेणा पडिमा }	प्रा० ९१
रोहिणी		४१, ६५	वणराय	०	५१	वालक [जणवय]	५६
रोहिताम्ब	०	७३, ७८	वस्थपूस्मिन्	०	१९	वाल [महारिची]	९३
रौहिणेय	०	२२	वस्थुपाल [मंती]	०	१०	वालिलिख्य	सं० २
रंकभ [सेठी]	प्रा०	२९	वद्धमाण [जिण]	०	२३, २९, ३४, ९२	वालु	९२
रंतिदेव		८४	वद्धमाण [सुरि]	०	२९, १०४	वासुई }	प्रा० १७
रंतिनदी		८२	वद्धमाणा पडिमा	०	९१	वासुगी }	५२, १०४
	ल		वष्पादेवी	०	३२	वासुदेव	९, ११
लक्ष्मण	प्रा०	५३	वयणपगाम	०	२८	वासुपूज्य [जिण] }	सं० ६५, ६६, ८५
लक्ष्मराम	०	६, ९, ५१	वयरसीह	०	५१	वासुपुज [जिण] }	प्रा० ९९
लक्षणावती [पुरी]	सं०	६५, ६९	वरणा [नदी]	सं०	७२	वासिष्ठ [गोत]	७५
लक्ष्मराम	०	७	वरुण	०	१२	वासोसी	३८
लक्ष्मी [राज्ञी]	०	६५	वरुणदेवा	७६		विउत्त [गणहर]	७५, ७६
लच्छी [राणी]	प्रा०	४३	वरुणा नई	प्रा०	५३	विकटधर्म	सं० ४
लह		१६	वर्द्धमान [जिण]	सं०	२५, ८६	विक्रम	प्रा० २१
लवणसमुद्र	०	९३	वर्द्धमाना प्रतिमा	०	४८	विक्रमपुर	४५
लाटदेश }	सं०	८८	वलभी नगरी }	०	८५	विक्रमराय	८९
लाडदेश }	प्रा०	२०	वलही नयरी }	प्रा०	२९	,, वच्छर	९
लिच्छई [राया]	०	४२	वल्लभराय	०	५१	,, वरिस	१०२
लूणपसाय [राया]	०	५१	वलि	०	९२	,, संबच्छर	१९, ७८
लूणिगवसति	सं०	१६, ६९	वशिष्ठाश्रम	सं०	३६	विक्रमाह्व	३८, ३९
लोगदेव	प्रा०	३६	वसंतपुर	०	२६	विक्रमाह्ववरिस	१०६
लोहजंघ	०	४१	वसाड ग्राम	सं०	८९	विक्रम	सं० ६०
लोहजंघवण	०	१८	वसु [विष्णु]	०	७५	,, वत्सर	५
लोहासुर		५२	वसुभूई	प्रा०	७५	,, वर्ष	३
लौहित्य [पर्वत]	सं०	१	वसुभूति [मंत्री]	सं०	७२	विक्रमादित्य	० २, ५९, ८८, ८९
लंका [पुरी]		५३, ८६, ९३, १०१, १०२	वसुहारगाम	प्रा०	२३	विक्रमाब्द	५
			वस्तुपाल [मंत्री]	सं०	४, ७, ७९, ८०	विक्रमोर्वापतिवर्ष	१०९
लंकेंद्र	प्रा०	३१	वाहभ [खत्तिय]	प्रा०	५४	विजभ	प्रा० ४१
लिंबोडय [गाम]	०	१०६	वाउभूई [गणहर]	०	७५, ७६	विजय [निव]	३२
	व		वाग्भट [मंत्री]	सं०	२, ३	विजयचोष	सं० ७२
वहजा [वणिक्]		५७	वाधेला [वंस]	प्रा०	५१	विजयदेवा	७५
वहर	प्रा०	६	वाणारसी [नयरी]	०	७३	विजय वाराणसी	७४
वहरुहा [देवी]	०	११, ३२	वाणिभगाम	०	३४	विजया	११, २१
वग्गड [देस]	०	३०	वास्त्यायन [शास्त्र]	सं०	६९	विजातिलय [मुणि] प्रा०	९५
वच्छ [देस]	०	७५	वापला वीर	०	६१	विजादेवी	११
वच्छा [जणवय]	०	२३	वामणयली	प्रा०	३०	विजापाहुड	६
वज्रजंघ	०	४१	वामा [राज्ञी]	सं०	७२	विजीया [नयरी]	२४
			वायड [गाम]	प्रा०	८६	विण्डुकुमार	२७, ४३

विदेह	२, ३२	वेगवई [नई]	०	८, ९, २९	शेष [नागराज]	०	५९	
विद्यानंद	सं०	३१	वेणा	०	६९	शैलक	०	३
विनमि	२, ४	वेभारपञ्चय	०	७७	शोभनदेव	०	१६	
विमल	४१	वेयङ्गपञ्चय	०	२१, ४०	शौर्यपुर	०	३, ६६	
विमल जिन	५०, ८५	वेसाली [नयरी]	०	३४	शंकरपुर	०	६५	
विमल [दंडनायक]	सं०	१६	वेहडाहूच [नयर]	०	७०	शांखजिनालय	०	८६
विमलयवा [भूपति]	०	८१	वैक्रमवत्सर	सं०	५	शांति [जिन]	०	२, ४, ८५, ८६
विमलयवसति	०	१६	” वर्षे	०	२३	शांति चैत्य	०	९४
विमलवाहन	सं०	४	वैक्रमाब्द	०	१६	शांतिनाथप्रतिमा	०	९८
विमलवाहण	प्रा०	२४, ४०, ४१	वैभारगिरि	०	३, २२, २३, ८६	शांभ	०	२, ७
विमलसूरि	५७	” कल्प	०	२२	श्रावस्ती [नगरी]	०	२, ८५	
विमलाचल	१, २, ३, १२, ५६, ९०	वैरस्वामि	०	३, ८५	श्रियक	०	६९	
विरंथि	५३	वैरोज्या [देवी]	०	४	श्रीदेवी	०	६३, ७३	
विवाहवाटिका [प्राम]	सं०	६४	वंकचूल	प्रा०	८१, ८४	श्रीपर्वत	०	८०, ८६
विष्णुगुप्त	०	६९	वंकजडण [राया]	०	१९	श्रीपुर	०	८६
विष्णुवद्गिरि	०	९८	वंगदेस	०	२७	श्रीपुंज [राजा]	०	१५
विष्णुमुनि	०	९४	वंचना	सं०	७३	श्रीप्रभ	०	४
विश्वनाथप्रास्ताब्	०	७४	विंभाराय	प्रा०	२८	श्रीमाता [देवी]	०	१५, १६
विश्वेश्वर	०	८५	विंदावण	०	१८	श्रीमालपत्तन	०	८६
विस्तभूद्	प्रा०	१९	विंध्याचल	सं०	८५, ८६	श्रेणिक [राजा]	०	२२, ६५, ६७, ७३
विस्संतिभ [तिरथ]	०	१९				श्रेयांस [जिन]	०	८५
विसालसिंग	०	८				श्रेयांस [नृप]	०	४, ९४
विहप्यह	०	९५						
विहला नई	०	८						
वीरभयपत्तन	सं०	८६						
वीर [जिन]	१, ३, ४, १९, २२, २८, २९, ३०, ३१, ४६, ५०, ६५, ६६, ६८, ७१, ७३, ८१, ९९							
वीरचैत्य	सं०	१६						
वीरधूम	प्रा०	४४						
वीरनाह वरिस	०	१८						
वीरविंभ	१९							
वीरभवण	०	१०५						
वीरवद्धमाण	०	१९						
वीरविहार	१६							
वीरचल	०	१८						
वीरधवल	१०, ५१, ७९, ८०							
वीरमई	०	९३						
वीरणी	०	७५						
वीरकदेव	०	५१, ८०, ८८						
वृषभ	सं०	४						
वृष्णि	०	४						
वेकुंत [तिरथ]	प्रा०	१९						
			शाकटाल	सं०	६८	सउलिआबिहार	प्रा०	२०, २१
			शाकवत्सर	०	८४	सकुनी चैत्य	सं०	४
			शाकाब्द	०	१६, १४	सक	प्रा०	१७, १९
			शाकुनिकाबिहार	०	८८	सकावयार	०	८
			शाकिकुमार	०	६४	सगराया	०	३९
			शाक [इन्द्र]	०	३, ४	सगर नृप	सं०	२, ३१
			शाकावतार चैत्य	०	७३	” चक्रवर्ती	प्रा०	९२, ९३
			” तीर्थे	०	८८	सगकुबार	०	२
			शातपत्र [गिरि]	०	१	सचई	०	४१
			शानुंजय [गिरि]	०	१, २, ४, ५, ७९, ८५, ९०	सचउर	०	२८, ३०
			शानुंजय कल्प	०	५	सचसिरी	०	४०
			शानुंजयमाहालय	०	३	सजण [दंबोहिव]	०	९
			शानुंजयावतार	०	७	सणकुमार	०	२७
			शरचंभवसूरि	०	३२, ६६	सत्ततय [देस]	०	३०, ५७
			शराबिका पर्वत	०	८१	सनुंजय [गिरि]	०	४६, ५६
			शाकपाणि	०	८५	सत्यपुर	सं०	४, ८६
			शातवाहन	०	४७	सनकुमार [चक्री]	०	९४
			शालिभद्र	०	२२	समर	०	५
			शिबासुतु	०	७	समर सीह	प्रा०	३०
			शीतलनाथ	०	८५	समवसरणवभाकृष्ण	०	८८
			शुक	०	२			
			शुद्धक	०	६१, ६४			

विशेषज्ञान संज्ञाः ।

१३

सन्तसदीनसुदधान	या०	६५	सासणदेवया	प्रा०	१९	सुरंतण	०	४१
सन्तसि	प्रा०	४१	सासणादेवी	०	१२	सुरमणा	०	९१, ४२
समुद्रविजय	०	१०, १०४	सिजंसकुमर	०	२७	सुदंत	०	४१
समुद्रवंस	०	७०	सिसुज [गिरि]	०	२१, ५६, ९६	सुदन्ती नयरी	०	५७, १०६
समुद्रपाल	सं०	६६	सिसुज	०	१९	सुदम्म [गणहर]	०	७५, ७६
सयग	प्रा०	४१	सिसुजावयार	०	१०	सुनंद (१)	०	४१
सयकिति	०	४१	सिद्ध-बुद्ध [अंबापुत्त]	७, १४, १०३, १०७		" (२)	०	६६
सयहारपुर	०	४१	सिद्धखिल	०	१४	सुनंदा	०	९२
सयालि	०	४१	सिद्धधराय	०	३४	सुपहह	प्रा०	२६
सयाणिभ	०	२३	सिद्धथयाणिभ	०	४४	सुपार्थ [जिन]	सं०	७२
सयंपभ	०	४१	सिद्धविणायग	०	४	" स्तूप	०	८५
सयंभूदेव	०	१७	सिद्धसेन दिवाकर	सं०	८८, ८९, ९६	सुपास	प्रा०	४१
सयंबर वावी	०	६	सिद्धार्थ	०	२५	सुपास जिण	०	१७, १९
सरऊ नई	०	२४	सिद्धार्थ [राज्ञी]	०	५७	सुपासपड	०	२७
सरस्थाव	सं०	८६	सिद्धिज्ञेय	०	१, ५	सुष्पणहा	०	५३
सरस्सई [नई]	प्रा०	५१	सिद्धिपर्वत	०	१	सुप्यभ	०	४१
सरस्वती [नदी]	सं०	२२	सिद्धिशेखर	०	१	सुबुद्धि	०	३१, ३६, ९३
सवालकलदेस	प्रा०	१०५	सिरपाल	प्रा०	१०२	सुभद्रा	सं०	६५
सम्वाणुभूह	प्रा०	४१	सिरिचंद्र	०	४१	सुभूम	०	२७, ९४
सहजा [साहु]	०	९५	सिरिपम्बय	०	१०६	सुमई [जिण]	प्रा०	२४, ९१, ९९
सहदेव	०	३८	सिरिपुर	०	२०, २१, १०३, १०६	सुमतिनाथपादुका	सं०	८५
सहसंब वण	प्रा०	६, १०	सिरिभूह	०	४१	सुमालि	०	१०२
सहसासव [तित्थ]	०	८	सिरिमालपुर	०	२९	सुमित्र	सं०	२२
सहस्रकमल	सं०	१	सिरिसिरिमाल [वंस]	०	९, १०५	सुमुह	प्रा०	४१
सहस्रपत्र	०	१	सिरिसुंदर	०	५३	" [मंती]	०	४०
सहस्रफणी [पार्श्वनाथ]	०	८६	सिरिसोम	०	४१	सुमंगल	०	४
सहस्रात्रवण	०	७	सिरोह नयर	०	९५	सुमंगला	०	८१
सहस्सधार	प्रा०	२४	सिलाहूष [राया]	०	२९	सुरहा [विसय]	प्रा०	८, ९, १०७
साकलकुंड	०	३२	सिवा	०	१०	सुरताणसराह	या०	४६, ९६
साकेभ (०य) नयर	०	२४, ९१	सिबंकर	०	१०५	सुरताण सहावदीण	०	१०६
सागरदत्त	०	२०	सीतादेवी	सं०	६३	सुरदेव	०	४१
सातवाहन	सं०	२, ५९-६४	सीतादेवी देवतावसर	०	८५	सुरम्मा [नयरी]	प्रा०	२१
सामंतसीह	प्रा०	५१	सीया	प्रा०	२४, ३२, ५३	सुरसिद्ध	०	२०
सामिणी	०	१०६	" देवी	०	१०१	सुराद्रा [देश]	सं०	७, ७९
सायबुद्ध	०	४१	" कुंड	०	२४	सुरिंदत्त	प्रा०	१९
सारंगदेव	०	३०, ५१	सीलभइ [स्त्रि]	०	१०६	सुलसा	०	४१
साल-सहासाल	०	५०	सीलंकायरिय	०	१०५	सुवण्णरेहा [नई]	०	१०
साकाहण [राया]	प्रा०	१०४	सीह निसिजाययण	०	२४	सुवण्णवासुभा [,,]	०	६
सालिभइ	०	७१	सीहरह	०	४३	सुवण्णकुंभ	सं०	६५
सावरिथ [नयरी]	०	३६, ७०	सुग्गीव	०	४१	सुबिधि [जिन]	०	८५
सावरिथमहातित्थ	०	७१	सुजात	सं०	६६	सुवत [जिन]	०	२२, ५९, ९४
साहण	०	४६	सुजारा [राज्ञी]	०	७३, ७४	सुवतादेवी	०	३३
साहवदीण सुरवाण	या०	४५, १०६	सुद्धर्मान [भेष्ठी]	०	६५, ६९	सुव्वय [जिण]	प्रा०	२०, २१
			सुव्वम	प्रा०	४१	सुव्वयापरिथ	०	२३

सुस्थिताचार्य	सं०	६९, ८१	संखपुर	०	५२	संभतीर्थ	सं०	१६, ७९, ८६
सुबलि [सुरि]	०	६९	संखराय	०	१९, २१	संभनक	०	४, ८६
सुभगद [युत]	प्रा०	१०५	संखावई [नयरी]	०	१४	„ पुर }	०	१३
सुभरखित	०	५०	संखेसर	०	५२, १०६	स्थूलभद्र	०	६९
सुरसेण }	प्रा०	२७	„ पासनाह	०	७८	स्वर्गारोहण चैत्य	०	४
सुरसेन }	सं०	४	संगभ	०	४१	ह		
सुलपाणी [जकख]	प्रा०	२९	संघतिलय [सुरि]	०	९५	हडाला ग्राम		७९
सेधबर	प्रा०	४६	संघदास		१३	हथिणाउर	प्रा०	२७, ४३, ९२,
सेगमती ग्राम	सं०	८५	संजय [राया]	०	५०			९६
सेठी नदी		१३, १०४	संति [जिण]	०	२७, ७८, ७९, ९६	हथिसाल [राया]	०	३४
सेणा नई	प्रा०	८	संतिसूरि	०	५४	हथी [राया]	०	२७
सेणिय [राया]	०	४१, ७३	संचीरण	०	६७	हम्मीर	या०	२९, ३०
सेरीस	०	२५	संपहाराया }	०	३४, ४३	„ महम्मद	०	१०९
सेरीसय }	०	२४	संप्रतिराजा }	सं०	२, ६९	हरिपुसबल	प्रा०	१९
सेरीसय पुर }	०	१०६	संबकुमार	प्रा०	६, १०	हरिकंषी [नयरी]	०	५५, १०६
सेवालित्तावस	०	९३	संभव [जिण]	०	७०, ८५	हरिणेगमेसी	०	३४
सेस [णागराय]	०	१७	„ नाहपडिमा	०	७०	हरिभद्र [सुरि]	०	९६
सोधतिवालगच्छ		५७	संभाण गाम }	०	१३	हरिश्रंद्ध	सं०	७३, ७४
सोपारय }	०	२४	संभाणय „ }	०	१०४	हरिसडरीय [गच्छ]	प्रा०	७७
सोपारक }	०	८५	संमुह }	०	४१	हरिसेण	०	५०
सोम		१६	संमुषि }	सं०	४१	हरिहर		१४
सोमदेव		१९	संमेअ (०य) गिरि	प्रा०	१०, १२	हल-बिहल		२२
सोमनाह	०	३०	संमेतगिरि }		३, ३३, ७२	हवस मल्लिक	या०	७०
सोमभट्ट		१०७	„ शिखर }	सं०	८६, ९४	हस्तिनापुर	सं०	२, ९४
सोममंत्री	सं०	७९	„ शैल }			हस्ती [नृप]	०	९४
सोमसुरि		१०१	संवर राज	०	५७	हारिअ [गोत]	प्रा०	७५
सोमादेवी		५०	संवाहन [नरपति]	०	७२	हाल [क्षितिपाल]	सं०	६३
सोमेश्वर [कवि]	०	८०	सांगारक [तापस]	०	७३	हालाक [साधु]	०	५८
सोरह	प्रा०	९, १९, ३०	सांबद्रा ग्राम	०	८९	हिमाचल	०	८६
सोवक्षिय [गोत]	०	७७	सिंधवा [देवी]		२१	हिमाद्रिज	०	१५
सोहम्म [देवलोग]	०	११, २०, १०४	सिंधु		४०	हिरणगडभ	प्रा०	१४
सोहर्मिद	०	२७, ३२	सिंहगुहा [पत्नी]		८१, ८२	हेमचंद [सुरि] (१)	०	२२, ९६
संकर [राया]	०	१०१	सिंहनाद		६	„ (२) मलधारी	०	७७
संकरिसण	०	४१	सिंहपुर		३, ८५, ८६	हेमसरोवर	सं०	८६
संख (१)	०	२८	सिंहलक्ष्मी }	प्रा०	१२, २०	हेमंधर	०	२६
„ (२)	०	४१	„ द्वीप }	सं०	८५	हंसद्वीप	०	८५
संखउर	०	११	सिंहलेसर	प्रा०	२१	हुंडिय [जकख]	प्रा०	१८
संखकूब	०	२८	सुंदरबाहु		४१			

